

ΣΚΟΥΡΑΣ
ΦΙΛΜΣ

ΡΕΞ - ΑΤΤΙΚΟΝ ΠΑΝΘΕΟΝ - ΑΣΤΥ

ΑΠΡΙΛΙΟΣ

- Ο ΑΚΑΤΑΝΙΚΗΤΟΣ
- ΜΟΝΟΜΑΧΙΑ ΤΗΝ ΑΥΓΗ
- ΠΥΡΑΥΛΟΣ Χ-Μ
- Ο ΠΑΡΑΧΑΡΑΚΤΗΣ
- ΕΡΩΤΙΚΗ ΜΕΛΩΔΙΑ
- ΝΟΣΤΑΛΓΙΚΕΣ ΜΕΛΩΔΙΕΣ
- ΒΟΥΒΟΣ ΠΟΘΟΣ
- ΤΟ ΠΑΛΑΤΙ ΤΩΝ ΟΝΕΙΡΩΝ
- ΕΝΑΣ ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΤΗ ΓΗ
- Η ΚΡΑΥΓΗ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ
- Η ΓΗ ΤΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΙΑΣ
- ΧΑΜΕΝΟΣ ΑΓΓΕΛΟΣ

ΣΤΑΥΡΟΛΕΙΟ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ:

1. Γεννάν οι πετεινοί του!
2. "Όταν ληφθή φεύγει ή μισή δυσκολία — «Όποιος... απλώνεται γρήγορα μαζεύεται» λέει ή λαϊκή σοφία μας.
3. "Η γυναίκα του "Άλφιο στην Καβαλλερία Ρουστικάνα (αίτ) — Τά ανδρικά έχουν πολλές τσέπες.
4. Προστακτ. ρήματος σχετική με τὸ ἄναμμα — Ἐπὶ τῇ θέσει του ἐξάγονται ἀποδεικτικά συμπεράσματα.
5. "Η αἰτιατική ἑνὸς συγχρόνου "Ελλήνος λογογράφου (+) — Πρόθεσις.
6. "Επίσημος γλῶσσα τῆς Νοτιοαφρικανικῆς "Ομοσπονδίας — Γερμανὸς φιλόσοφος καὶ φιλόλογος, γνωστότατος μελετητῆς τοῦ Πλάτωνος.
7. Δεικτικὸν δημοτικῆς — Προηγείται τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Ἐκκλησίας — Κινητήριος δύναμις.
8. Δύο σύμφωνα... γιὰ ὑπεκλήρηδες — Ἐχουν στραγγιχθῇ ἀλλὰ καὶ... ἴσως μεθύσει.
9. Εἶναι ντό, ἀλλὰ ὄχι ἑλληνικό — Τὸ μαρτύριον τῶν ἀγορασάντων ἐπὶ... πιστώσει.
10. "Ιστορικοὶ διὰ τὴν ἀνοήσιαν των (αἰτ.) — Τοῦ σκορπιοῦ εἶναι ἐπικίνδυνος (γεν).
11. "Ολυμπία θεὰ (γεν) — Μεταξὺ κρατῶν ὀρίζονται διὰ συνθηκῶν — Ἀραβοτουρκικὸν ὄνομα.
12. Ψωμάκια — Ποίου;
13. Περιοχὴ τῆς Ἀθησυνίας (γεν) — Κορυφαῖος Γερμανὸς μουσικοσυνθέτης.

ΚΑΘΕΤΩΣ:

1. Δῶρον τὸ ὁποῖον μᾶς ἔδωκεν ὁ Θεὸς μυστικά, καὶ τὸ ὁποῖον ἀποκαλύπτομεν ἐν ἀγνοίᾳ μας — Ἀξίζουν στοὺς ἐχθροὺς μας (αἰτ).
2. Τὸ δηλητήριον τῆς ἀληθοῦς φι-

- λίας! — "Εναν τέτοιο σεισμὸ δοκίμασαν αἱ Ἰνδίαί πέρυσι.
3. Τὸ μικρόβιον τῆς ἀπεκάλυψε ὁ Κῶχ (αἰτ) — Ἀγιάζονται τὸν Γενάρη.
4. Εἶπεν... ἀρχαῖστὶ — Εἶναι ἀγρία στὴ ζούγκλα.
5. "Οποιος τὴν ἔχει, ἔχει ἐξησφαλισμένο εἰσόδημα (ξεν).
6. Ἐκεῖνος ποῦ — Εἶναι συνήθως

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													
11													
12													
13													

- αἱ ἐξετάσεις τῶν σχολείων (καθ)
- Δὲν χωράει ἄλλο (δημ. ἔκφρ.) — Προσφερόμενα... μωσχοβολοῦν — Συγκοινωνιακὸν μέσον πρὸς σταματᾶ... τῇ συγκοινωνία.
- Τέτοια ἐντυπα κατάσχονται συχνά — Στιχολογοῦνται κατὰ τὴν ἀκολουθίαν τοῦ ὁρθροῦ.
- Μιά γόησσα, σύζυγος γόητος — Ἡ πατρίς τοῦ Λουκιανού.
- Οἱ Βιεννέζικες φημίζονται — Ἐναντίον του θά στραφῇ, ὅποιος μετὴν διατύπτωσι δὲν συμφωνεῖ!
- Ἀστεία... γιὰ τὴν σεμινοτυφία! — Μνημόνευσις (αἰτ.)
- Πρῶτον συνθετικὸν πολλῶν δημοτικῶν λέξεων, σχετικῶν μετὸν ἡλιο καὶ τίς... ἑλπές — Ἐφιλοξένησε τὸν Ὀδυσσεά (ἐνάρ)
- Αὐτὸς ὁ ποταμὸς εἶναι ὁ Γιάγκ Τσέ - Κιάγκ — Τὰ «Ἐπὶ τὰ θανάσιμα ἁμαρτήματα» εἶναι δι-
κά του.

(Λύσις στὴ σελίδα 140)

ΜΟΥΣΙΚΗ

ΛΤΡΙΚΗ ΣΚΗΝΗ :

Έντος του μηνός Έπαναλήψεις των έργων του ρεπερτορίου της Λυρικῆς Σκηνῆς.

Έκτος των ἐπαναλήψεων θὰ ἀνεβαστοῦν τὰ «Παράμυθια Ὀφφμαν» καὶ τὸ «Μπάλλο ἰν μᾶσκερα».

ΟΡΦΕΥΣ :

Συν)τοι Οἱ τακτικὲς συναυλίαι τῆς Κρατικῆς Ὁρχήστρας.

ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ :

8 11.00' π.μ. Συναυλία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ὁδείου.
7.00' μ.μ. Συναυλία ὁρχήστρας τοῦ κ. Ἐρμηλίου.
13 Συναυλία τοῦ «Καλλιτεχνικοῦ Γραφείου».
20 Συναυλία πιάνου τῆς «Στέγης τοῦ Καλλιτέχνη», μετὴν διδὰ Βλάνδου.

ΚΕΝΤΡΙΚΟ :

2 Ρεσιτὰλ πιάνου τοῦ Ἀλεξάνδρου Μπορόφσκυ.
9 Ρεσιτὰλ πιάνου τοῦ Ἀρμάντο Ἀρνάλντι.
Τέλος τοῦ μηνός Ὁ Γερμανὸς πιανίστας Γκίξεγκιν.

ΧΟΡΟΣ

ΟΛΤΜΠΙΑ :

9 8.30' μ.μ. Παραστάσεις Σχολῆς Κούλας Πράτσικα.
«Παλιοὶ Λαϊκοὶ Χοροὶ» καὶ τὸ «Ὀνειρο καλοκαιρινῆς νύχτας».
16 8.30' μ.μ. «Παλιοὶ Λαϊκοὶ Χοροὶ» καὶ τὸ «Ὀνειρο καλοκαιρινῆς νύχτας».

ΡΕΕ :

2 Ἑλληνικὸ Χοροδράμα.

ΘΕΑΤΡΟ

ΒΑΣΙΛΙΚΟ :

Έντος τοῦ μηνός «Οἱ τρεῖς Ἀδελφές» τοῦ Α. Τσέχωφ, μετὰ κ. κ. Χατζαγιάννη, Μ. Ἀλκαίου, Μεταξᾶ, Παπατῆ καὶ τοὺς κ. κ. Παπα, Εὐθυμίου καὶ Γαλανό, Σκηνοθεσία Καρόλου Κούν, σκηνογραφία Στεφανέλλη.
Συνεχίζεται Ἡ Ἀπογευματινὴ σκηνὴ συνεχίζει τὸν «Χορὸ τῶν Λωποδυτῶν» τοῦ Ζᾶν Ἀνουῦ.

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ :

Έντος τοῦ μηνός Ἡ κομῳδία τοῦ Γκολντόν «Ὁ καλόκαρδος γκρινιᾶς». Μετάφρασις Σταπαλά. Παίζουν οἱ Βεργῆ, Καλλιγὰ, Ἰωαννίδου, Χριστόφορος Νέστωρ, Αὐδῆς Βαφιάς, Δελγιάννης. Σκηνογραφίες καὶ μουστικὴ τοῦ κ. Ἐγγονόπουλου.

ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ
21-294
ΔΡΩΣΤΕ ΠΝΟΗ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ
Cock Kar.

Συμπσον
15080N61

ΕΝΤΟΣ ΣΤΟΙΣ
21175
ΦΙΛΕΛΛΗΝΩΝ 23
Φ. ΔΙΟΝΑΤΟΣ

ΟΙΚΟΣ
Λαθιμοδούλου
ΕΡΜΟΝ 25
ΥΕΠΙ-ΠΛΑΣΜΑΤΟΣ

Κοσμά Τριώνη 4 Τηλ. 32823

VOLFRAM

17
Βουκουρεδτιού
ΥΦΑΝΤΑ
ΖΩΝΕΣ
ΤΣΑΝΤΕΣ
ΠΑΠΟΥΤΣΙΑ

Καράβι
Δευτέρω
ΚΑΙ
ΟΤΗΝ
ΒΑΡΥΜΠΟΝΙΑ

ΔΗΜΟΣΙΟ ΠΟΥΡΗΣ
1868

ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ :

- 27)3-7)4 Συνέδριο του «Διεθνούς Συμβουλίου Γυναικών».
 4 8.30' μ.μ. Διάλεξις του «'Ελληνογαλλικού Συνδέσμου».
 9 7.00' μ.μ. Διάλεξις του «Συνδέσμου Πνευματικών 'Εργατών 'Ελλάδος».
 10 7.00' μ.μ. Διάλεξις του «'Ελληνογαλλικού Συνδέσμου».
 11 7.00' μ.μ. Διάλεξις του «Μεταψυχικού Συνδέσμου».
 12 6.30' μ.μ. 'Ομιλία του κ. Φάνη Μιχαλοπούλου με θέμα : «'Απόδημος 'Ελληνισμός».
 14 7.00' μ.μ. Διάλεξις της «'Ελληνικής 'Εταιρίας Λογοτεχνών», με ὁμιλήτρια τὴν κ. 'Αθηνά Ταρσούλη.
 16 Διάλεξις τοῦ κ. Θ. Κωνσταντίνου με θέμα : «'Απόστολος Παῦλος».
 17 6.00' — 7.00' μ.μ. Διάλεξις τοῦ κ. Ζαλοκώστα.
 8.00' μ.μ. Διάλεξις τῆς «'Εταιρίας 'Ελλήνων Λογοτεχνών».
 18 7.00' μ.μ. Διάλεξις τῆς «'Ενώσεως Φυσικῶν».
 21 Διάλεξις τοῦ «'Ελληνογαλλικού Συνδέσμου».
 22 11.00' π.μ. Διάλεξις τοῦ Συνδέσμου «Οἱ 'Ελάχιστοι τοῦ Χριστοῦ».
 23 Διάλεξις τῆς διδος Χ. Λαμπίρη.
 5.00' μ.μ. Κλήρωσις Λαχείου τῶν 'Ανατήρων 'Αξιωματούχων.
 30 Διάλεξις τῆς εταιρίας «Θρακικῶν Μελετῶν».

ΑΘΛΗΤΙΚΑ

- 8 Στὸ Παλέρμο τῆς 'Ιταλίας ἡ 'Εθνικὴ Ποδοσφαιρικὴ 'Ομάς θὰ συναντηθῇ μετὰ τὴν Β' 'Εθνικὴ 'Ομάδα τῆς 'Ιταλίας γιὰ τὸ Κύπελλο Μεσογείου.
 ΠΑΝΑΘΗΝΑ-ΓΚΟ ΣΤΑΔΙΟ :
 21 - 22 'Ελληνοτουρκικοὶ 'Αθλητικοὶ 'Αγῶνες μετὰ συμμετοχὴν τῶν 'Ελλήνων πρωταθλητῶν καὶ τῆς ομάδος τοῦ Τουρκικοῦ Συλλόγου Κωνσταντινουπόλεως Φενέρ Μπαξέ.
 ΓΗΠΕΔΟ ΠΑΝΙΩΝΙΟΥ (Νέα Σμύρνη) :
 22 Ποδοσφαιρικὴ συνάντησις τοῦ Πανιωνίου μετὰ τὸν 'Ηρακλὴ Θεσσαλονίκης γιὰ τὸ πρωτάθλημα 'Ελλάδος.
 ΓΗΠΕΔΟ ΠΑΝΑΘΗΝΑ-ΓΚΟΤ :
 22 1ος ἀγὼν διαβαθμίσεως μεταξὺ Φωστήρος καὶ Ἀάφνης. 'Ο 2ος ἀγὼν θὰ γίνῃ στίς 6 Μαΐου.
 ΓΗΠΕΔΟ ΚΑΡΑ-ΓΣΚΑΚΗ (Ν. Φάληρον) :
 25 'Αγὼν 'Ολυμπιακοῦ Πειραιῶς καὶ 'Ηρακλεῶς Θεσσαλονίκης γιὰ τὸ πρωτάθλημα 'Ελλάδος.
 29 - 30 Παναθηναϊκοὶ Ποδοσφαιρικοὶ 'Αγῶνες γιὰ τὸ Κύπελλον τοῦ Πάσχα μεταξὺ Παναθηναϊκοῦ — 'Ολυμπιακοῦ — Α.Ε.Κ.. 'Ο τρίτος καὶ τελευταῖος ἀγὼν θὰ διεξαχθῇ τὴν 1η Μαΐου (Τρίτῃ τοῦ Πάσχα).
 'Ολο τὸν 'Απρίλιο ἡ 'Εθνικὴ 'Ομάς Μπάσκειτ Μπῶλλ θὰ προπαρασκευάζεται γιὰ τὴν συμμετοχὴν τῆς στοὺς ἀγῶνες γιὰ τὸ Πανευρωπαϊκὸ Πρωτάθλημα Μπάσκειτ Μπῶλλ ποὺ θὰ γίνοντι στὸ Παρίσι ἀπὸ τῆς 6-10 Μαΐου.

‘Ο χειρουργὸς στὸν ἀσθενή: «Θὰ μετὰ πληρώσετε γιὰ τὴν ἐγχείρισιν σὲ περίπτωσιν ποὺ θὰ τὴν κρίνω ἀπαραίτητη;»

‘Ο ἀσθενὴς στὸν χειρουργό: «Θὰ τὴν κρίνετε ἀπαραίτητη ἂν σὰς πῶ δὲν μπορῶ νὰ σὰς πληρώσω;»

☆

— Θὰ μποροῦσα νὰ λείψω αὐρίο; ρώτησε τὸν προϊστάμενόν του ὁ νεαρὸς ὑπάλληλος. Ξέρετε, μετὰ θέλει ἡ γυναίκα μου νὰ τὴν βοηθῶ νὰ ξεσηκώσῃ τὸ σπῆτι.

— Λυποῦμαι, παιδί μου, ἀλλὰ ἔχουμε τόση δουλειά, ποὺ νομίζω ὅτι πρέπει νὰ ἔρῃς ὅπως δὴποτε.

— Σὰς εὐχαριστῶ, σὰς εὐχαριστῶ πάρα πολὺ, κύριε! πάντα τὸ ἥξερα ὅτι μποροῦσα νὰ βασίζομαι σὲ σὰς.

«Constellation»

☆

‘Ο Τζὸ ἀποφάσισε νὰ παντρευθῇ. 'Υστερα ἀπὸ λίγο καιρὸ συναντᾷ ἕνα φίλο του.

— Μετὰ χαρά μου βλέπω, τοῦ λέει ὁ φίλος του, ὅτι ὁ γάμος σου ἦρθε καλὰ. 'Επὶ τέλους γυρίζεις μετὰ ραμμένα κουμπιά, ὅρὲ παιδί μου!

— 'Α! νὰ λέμε τὴν ἀλήθειαν... ἡ Μοριὰν εἶναι φοβερὰ ἐπιτήδεια. Μέσα σὲ μιὰ δδομάδα ὕστερα ἀπὸ τὸ γάμο μας, μετὰ ἔμαθε νὰ ράβῃ!

☆

Σὲ μιὰ δεξίωσιν μιὰ κυρία ἐμφανίστηκε μετὰ ἕνα φόρεμα μετὰ πολὺ τολμηρὸν ντεκολτέ. Στὸ λαιμὸ τῆς φοροῦσε μιὰ ἀλυσίδα μετὰ ἕνα ἀεροπλανάκι στὴ μέση. Κάποιος κύριος δὲν ἐννοοῦσε νὰ ξεκολλήσῃ τὰ μάτια του ἀπὸ πάνω τῆς. Στὸ τέλος κι' αὐτὴ δὲν βάστηξε.

— Βλέπω πὼς σὰς ἀρέσει τὸ ἀεροπλάνο μου, τοῦ εἶπε.

— 'Ω! κυρία μου, προτιμῶ τὸ ἀεροδρόμιο, ἀπάντησε ὁ κύριος.

«Constellation»

☆

‘Ενας σοφὸς ἐπιστήμων ἔβαλε στὸν ἴδιον σταυλὸν μιὰ φοραδίτσα καὶ ἕνα ζέμπρο γιὰ νὰ δῇ ποία θὰ ἦταν τ' ἀποτελέσματα τοῦ ζευγαρώματός τους. Οἱ μέρες περνοῦσαν καὶ τὸ πείραμα φαινόταν ὅτι θὰ ἀποτύγχανε.

— Καλὴ μου φοραδίτσα, δὲν σου ἀρέσει καθόλου αὐτὸς ὁ χαριτωμένος ζέμπρος; ρώτησε ἀνήσυχος ὁ σοφός.

— Μοῦ ἀρέσει πολὺ, μὰ περιμένω νὰ βγάλῃ τὴν πιτζίαν του!

☆

‘Η μαμὰ λείπει ἀπὸ τὸ σπῆτι καὶ ἡ μικρὴ Σουζάννα ἀποφασίζει νὰ πάρῃ τὴ θέσιν τῆς στὸ τραπέζιν καὶ νὰ τὴν ἀντικαταστήσῃ στὸ σερίβρισμα.

Τὸ ὕψος τῆς, ὅμως, ἐνοχλεῖ τὸν ἀδελφὸ τῆς ποὺ προσπαθεῖ νὰ τὴν ντροπιάσῃ καὶ νὰ τὴν κἀνῃ νὰ τὰ παρατήσῃ.

— Σύμφωνοι! ἀπόψε εἶσαι ἡ μαμὰ, τῆς λέει. Πές μου, λαιπάν, πόσο κἀνουν 7X8;

Χωρὶς νὰ διστάσῃ ἡ Σουζάννα τοῦ ἀπαντᾷ πολὺ σοβαρά.

— Αὐτὴ τῇ στιγμῇ εἶμαι ἀπασχολημένη. Ρώτησε τὸν πατέρα σου

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΟ

ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΜΕ ΤΑ ΠΡΑΣΙΝΑ ΜΑΛΛΙΑ

"Ένα λεπτό φιλμ με ήρωα ένα συμπαθέστατο αγοράκι τον Ντην Στόκγουελ και με μία πλοκή που προσπαθεί να συνδυάσει ένα αντιπολεμικό κοινωνικό κήρυγμα και πολλή φαντασία.

ΣΑΜΨΩΝ ΚΑΙ ΔΑΛΙΔΑ

"Η Χέντυ Λαμάρ και ο Βίκτωρ Ματιούρ κρατούν τους κυρίους ρόλους σε μία ταινία όπου το Χόλλυγουντ και ο σκηνοθέτης Σέσιλ Ντεμίλ έχουν ρίξει όλη την δυνατή πολυτέλεια και πλούτο. Ωραίο θέαμα στον τύπο των παλαιότερων ταινιών υπερπαραγωγής.

ΦΛΟΓΑ ΚΑΙ ΠΑΘΟΣ FOREIGN AFFAIR

Εύθυμο φιλμ που εγγίζει με ελαφρά σάτυρα το λεπτό θέμα των νικημένων και νικητών που συζούν εις το Βερολίνο. Παίζουν η Μάρλεν Ντήτριχ πάντοτε γοητευτική, ή Τζιν Άρθουρ, ο Τζών Λάντ.

FRANCIS

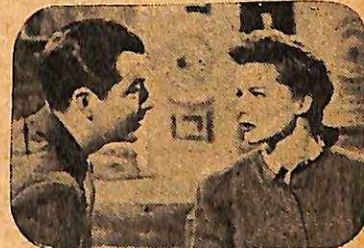
"Από το χαριτωμένο χιουμοριστικό διήγημα του Ντάβιντ Στέρν που δημοσιεύτηκε και σε ελληνική έφημερίδα με τον τίτλο «Φράνσις το σοφό μουλάρκι» έγινε ένα φιλμ το οποίο κρατάει από το διθλίιο σχεδόν όλο το κέφι και πάντως τον ίδιο πεισματάρη ήρωα.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

ΣΚΙΕΣ ΥΠΟΨΙΑΣ

UNDERCURRENT

Μία ταινία της οποίας το ενδιαφέρον είναι η παρουσία των δύο πρωταγωνιστών της της Κάθριν Χέμπορν και του Ρόμπερτ Τάιμλορ. Η πλοκή, μία περίπλοκος περιπέτεια εις την Ουάσιγκτων.

ΞΕΚΙΝΗΜΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΟΞΑ

PRELUDE A LA GLOIRE

"Η θριαμβευτική καριέρα ενός μικρού Ιταλού που έχει γεννηθεί με το χάρισμα του μουσικού θαθεία ριζωμένο μέσα του. Είναι το κεντρικό σημείο της πλοκής. Καλογυρισμένη ταινία ψυχολογημένη έχει ενδιαφέρον και για τους φίλους της μουσικής και για τους φίλους του κινηματογράφου.

ΚΡΑΥΓΗ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ

CRY OF THE CITY

Για όσους αγαπούν τις ταινίες που προσφέρουν πολλή περισσότερη περιπέτεια από τέχνη, αυτή με τον Βίκτωρ Ματιούρ ως άστυφύλακα, τον Ρίτσαρντ Κόντε ως δολοφόνο, έχει όλα τα αγαθά ενός καλού γκαγκστερικού φιλμ.

ΜΑΡΙΑ ΚΑΝΤΕΛΑΡΙΑ

Φιλμ Μεξικανικής παραγωγής με την παλαιά μας γνώριμη Ντολορές Ντέλ Ρίο εις τον πρώτο ρόλο. Ο ίδιος Μιγκουέλ Φιγκουέροα ο οποίος μας έδωσε πέρυσι το ωραιότατο «Μαργαριτάρια» είναι υπεύθυνος για τη φωτογραφία της Μαρίας Καντελάρια.

Ἀπὸ τὰ καλὺτερα δημοσιεύματα ὅλου τοῦ κόσμου

ΕΝΑ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Η ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΧΙΤΛΕΡ

Τοῦ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΓΓ. ΒΛΑΧΟΥ

Πρὸ δέκα ἐτῶν, τὴν 8ην Μαρτίου 1941, ἐγράφη ἡ «Πρὸς Χίτλερ ἐπιστολή» τοῦ κ. Γ. Α. Βλάχου, ἡ ὁποία ἀπετέλεσεν ἱστορικὸν γεγονός. Μετεφράσθη εἰς ὅλας τὰς γλώσσας τοῦ κόσμου καὶ ἐδημοσιεύθη εἰς ὅλας τὰς μεγάλας ἐφημερίδας τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς. Καὶ ἡ «Καθημερινή», εἰς τὴν ὁποίαν ἐδημοσιεύθη ἡ «Επιστολή», ἐνῶ εἶχε τὴν συνήθη κυκλοφορία τῶν ἀθηναϊκῶν ἐφημερίδων, ἐξε-
τυπώθη εἰς 470.000 ἀντίτυπα. Αὐτὴν τὴν ἐπιστολὴν ἀναδημοσιεύ-
ομεν σήμερα.

ΕΞΟΧΩΤΑΤΕ,

Ἡ Ἑλλάς, τὸ γνωρίζετε, ἠ-
θέλησε νὰ μείνῃ ἔξω τοῦ παρόν-
τος πολέμου. Ὅταν ἐξεργάγη
ἤρχιζε μόλις ν' ἀναρρωνύη ἀ-
πὸ πλῆθος θαυτάτων πληγῶν,
τὰς ὁποίας εἶχον καταλίπει εἰς
τὸ σῶμα τῆς πόλεμοι ἐξωτερι-
κοὶ καὶ ἐσωτερικαὶ διαίρέσεις,
καὶ οὐδὲ δυνάμεις εἶχε, οὐδὲ
διάθεσιν, οὐδὲ λόγον ν' ἀναμι-
χθῇ εἰς πόλεμον, τοῦ ὁποίου ἂν
τὸ τέλος πέπρωται πάντως νὰ
ἔχῃ δι' ὅλον τὸν κόσμον συνε-
πείας σημαντικὰς, ἡ ἀρχὴ του
δὲν παρουσίαζε δι' αὐτὴν ἀμέ-
σους κινδύνους. Ἀς μὴ λη-

φθοῦν ὑπ' ὅψιν αἱ δηλώσεις τῆς
αἱ σχετικαί. Ἀς μὴ ληφθοῦν
ὑπ' ὅψιν τὰ ἐγγραφα τὰ ὁ-
ποῖα εἰς ἐπίσημον Βίβλον ἐδη-
μοσίευσεν. Ἀς μὴ ληφθῇ ὑπ' ὅ-
ψιν τὸ πλῆθος τῶν λόγων, τῶν
κειμένων, τῶν ἀποδείξεων διὰ
τῶν ὁποίων πιστοποιεῖται ἡ ἐπί-
μονος αὐτῇ ἀπόφασίς τῆς, νὰ
μείνῃ ἐκτὸς τοῦ πολέμου. Καὶ
ὡς ληφθῇ τοῦτο μόνον: Τὸ ὅτι
ἡ Ἑλλάς ὅταν οἱ Ἴταλοι ἐπνι-
ξαν εἰς τὸν λιμένα τῆς Θήνου
τὴν «Ἑλλην» καὶ εὗρε τὰ
θραύσματα τῶν τορπιδῶν καὶ
ἐβεβαίωθη ὅτι ἦσαν ἰταλικά,
τὰ ἔκρυψε. Διατί;... Διότι, ἂν

τ' ἀπεκάλυπτε θά ἦτο ὑποχρεωμένη ἢ νὰ κηρύξη τὸν πόλεμον ἢ νὰ δεχθῇ τὴν κήρυξιν τοῦ πολέμου. Δὲν ἤθελε λοιπὸν τὸν πόλεμον μὲ τοὺς Ἰταλοὺς ἢ Ἑλλὰς. Οὔτε μόνη, οὔτε μὲ Συμμάχους, οὔτε μὲ θαλκκινούς, οὔτε μὲ Ἀγγλοὺς. Ἦθελε εἰς τὴν μικρὰν αὐτὴν γωνίαν τῆς γῆς νὰ ζῇ κατὰ δύναμιν ἡσυχος, ἐπειδὴ ἦτο κατὰ κοπος, ἐπειδὴ εἶχε πολέμησει πολὺ καὶ ἐπειδὴ ἡ γεωγραφικὴ τῆς θέσις εἶναι τοιαύτη ὥστε νὰ μὴ θέλῃ νὰ ἔχῃ ἐχθροὺς οὔτε τοὺς Γερμανοὺς εἰς τὴν ξηρὰν, οὔτε τοὺς Ἀγγλοὺς εἰς τὴν θάλασσαν. Μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης, τῆς στιγμῆς κατὰ τὴν ὁποίαν ἐπνίγη ἡ «Ἑλλη», ἡ Ἑλλὰς εἶχεν ἐκτὸς τῶν εἰρηνικῶν τῆς διαθέσεων, πρόσθετον ἀσφάλειαν, δύο ὑπογραφάς, τὴν Ἰταλικὴν, ἡ ὁποία τὴν εἶχε κατὰ πάσης ἐκ μέρους τῆς ἐπιθέσεως ἀσφαλίζει, καὶ τὴν Ἀγγλικὴν, ἡ ὁποία ἦλθεν ὡς αὐθόρμητος τῆς ἀκεραιότητός τῆς ἐγγύησις. Ἐν τούτοις, ὅταν ὀλίγω μετὰ τὴν «Ἑλλη», παρουσιάσθησαν ἀπταὶ ἀποδείξεις τῆς μελλούσης Ἰταλικῆς ἐπιθέσεως, ἡ Ἑλλὰς πεισθεῖσα ὅτι ἡ μία ὑπογραφή δὲν εἶχεν ἀξίαν, δὲν ἐστράφη ὡς ὠφείλε πρὸς τὴν ἄλλην, ἀλλ' ἐστράφη — τὸ ἐνθυμεῖσθε Ἐξοχώτατε; — πρὸς Ὑμᾶς. Καὶ ἐζήτησε τὴν προστασίαν τὴν ἰδικήν σας. Καὶ τί ἀπνηντήθη τότε εἰς τὴν Ἑλλάδα;... Τί ἀπνηντήθη δὲν γνωρίζω καλῶς. Γνωρίζω ὁμῶς ἐκ στόματος τοῦ ἀποθανόντος πρωθυπουργοῦ μας, ὅτι ἡ Γερμανία ἀπνηντήσεν εἰς τὸ διάβημα μας συνιστώσα νὰ μὴ δώσωμεν ἀφορμὴν — νὰ μὴ ἐπι-

στρατευθῶμεν δηλαδὴ — καὶ νὰ εἴμεθα ἡσυχοί. Δὲν ἐδώσαμεν λοιπὸν ἀφορμὴν, δὲν ἐπεστρατεύθημεν, ἐμένναμεν ἡσυχοί ἢ μάλλον ἐκοιμώμεθα ἡσυχοί — διότι τὴν προηγουμένην μᾶς εἶχον κάμει καὶ γεῦμα οἱ Ἰταλοί — ὅποταν μᾶς παρουσιάσθη μὲ τὸ τηλεσίγραφον ὁ πρέσβυς τῆς Ἰταλίας. Τότε λοιπὸν ποῦ καὶ πρὸς ποῖον ἠθέλατε νὰ στραφῇ ἡ Ἑλλὰς;.. Πρὸς τοὺς Ἰταλοὺς, τῶν ὁποίων εἶχε εἰς τὴν τσέπην τῆς μαζῆς μὲ τὰ θραύσματα τῶν τορπιλλῶν καὶ τὴν ἄνευ ἀξίας ὑπογραφὴν; Ἀλλ' αὐτοὶ τῆς εἶχον κηρύξει τὸν πόλεμον. Πρὸς Ὑμᾶς; Ἀλλ' Ὑμεῖς ἀτυχῶς εὐρίσκεσθε ἐκεῖνο ἀκριβῶς τὸ πρῶν, εἰς τὰς 28 Ὀκτωβρίου, εἰς Φλωρεντίαν. Νὰ μείνῃ μόνη; Ἀλλ' οὔτε ἀεροπορίαν εἶχε, οὔτε ὕλικόν, οὔτε χρήματα, οὔτε στόλον. Ἐστράφη λοιπὸν πρὸς τὴν τελευταίαν ἀπομείνασαν ὑπογραφὴν: Πρὸς τοὺς Ἀγγλοὺς. Καὶ αὐτοί, τῶν ὁποίων ἐκάϊετο ἡ Πατρίς, οἱ ὁποῖοι ἡγρύνουν εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Μάγχης ἀνήσυχοι, οἱ ὁποῖοι τότε — ὅπως τὸ εἶχον δηλώσει — δὲν εἶχον ἐπαρκῆ τὰ μέσα διὰ τὴν ἰδίαν των προστασίαν, ἦλθαν. Ἦλθαν ἡμέσως. Ἄνευ ἀξιώσεων, ἄνευ διπραγματεύσεων, ἄνευ χαρτιῶν. Καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας, εἰς τὸ Μέτωπον τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀνοίξει εἰς τὰ βουνὰ τῆς Ἠπείρου ὁ θάνατος Ἰταλικὸς αἰφνιδισμός, ἔππταν Ἕλληνες στρατιῶται καὶ ὁ πρῶτος Ἀγγλος ἀεροπόρος.

Τι συνέβη ἀπὸ τὰς ὥρας ἐκείνας, τὸ γνωρίζετε καὶ Σεῖς καὶ ὁ κόσμος ὁλόκληρος. Νικῶνται οἱ Ἰταλοί. Καὶ νικῶν-

ται ἐκεῖ, στρατιωτικῶς, σῶμα πρὸς σῶμα, ἀπὸ ἡμᾶς, τοὺς μικροὺς, τοὺς ἀδυνάτους. Ὅχι ἀπὸ τοὺς Ἀγγλοὺς. Διότι Ἀγγλος στρατιώτης δὲν ἐπότησεν εἰς τὴν Ἀλβανίαν. Νικῶνται. Διατί; Διότι δὲν ἔχουν ἰδανικά, διότι δὲν ἔχουν ψυχὴν. Διότι... Ἀλλ' αὐτὸ εἶναι ἔξω τοῦ θέματος. Ἀπέναντι τῆς μάχης αὐτῆς βέβαιον εἶναι, διότι μᾶς ἐδηλώθη, ὅτι ἐμείνατε θεατῆς: «Ἡ ὑπόθεσις αὐτῇ, μᾶς εἶπατε, δὲν μ' ἐνδιαφέρει. Εἶναι ἱστορία Ἰταλική. Δὲν θὰ ἐπέμβω παρὰ μόνον ὅταν Ἀγγλικὸς Στρατὸς ἀποβιβασθῇ εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, εἰς μεγάλας ποσότητας». Θὰ ἡμπορούσαμεν, ἔκτοτε, Ἐξοχώτατε, νὰ Σᾶς ἐρωτήσωμεν: «Καὶ ἡ Φλωρεντία;.. Καὶ τὸ ὅτι τὴν ἡμέραν ἀκριβῶς κατὰ τὴν ὁποίαν μᾶς ἐπετίθεντο οἱ Ἰταλοί, συνηντάσθε μαζί τους εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Ἀριου καὶ τοὺς παρεδίδατε τὴν Ἑλλάδα;». Ἀλλὰ δὲν ἠθελήσαμεν. Μαζὶ μὲ τὰ θραύσματα τῶν Ἰταλικῶν τορπιλλῶν ἐκρύψαμεν εἰς τὴν τσέπην μας καὶ τὴν Φλωρεντίαν καὶ, ὅταν κάποιος ἀδιακρίτοι μᾶς τὴν ἐνεθυμίζαν, ἀπνηντῶμεν: «Διεφώνησαν τοὺς ἐγέλασαν οἱ Ἰταλοί». Διατί;

Διότι ἔτσι ἠθέλαμεν νὰ πιστεύωμεν. Διότι μᾶς συνέφερεν ἔτσι. Ἐπειτα, καθὼς ἐπρόχωροῦμεν ἡμεῖς εἰς τὴν Ἀλβανίαν, ἐπροχώρουν καὶ αἱ σχέσεις τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Ἑλλάδος. Ὁ Ἀγκυλωτὸς Σταυρὸς ἐκυμάτιζε εἰς τὸ Μέγαρον τῆς ἐν Ἀθῆναις πρεσβείας σας τὴν πρώτην τοῦ Ἑτους, κατήρχετο μεσίσιος ὅταν ἀπέθνησκεν ὁ ἀειμνήστος Μεταξᾶς, ὁ πρέ-

σβυς σας ἤρχετο νὰ συγχαρῇ τὸν νέον Πρωθυπουργόν, αἱ μεταξὺ Ὑμῶν καὶ ἡμῶν ἐμπορικαὶ συναλλαγαὶ εἶχον ἐπαναρχίσει καὶ διεμαρτυρήθητε κάποτε ἐντόνως διότι μία ἐφημερίς τῆς Ἀμερικῆς ἔγραψεν ὅτι γερμανικὰ τάνκς παρουσιάσθησαν εἰς τὴν Ἀλβανίαν. Ὅλα λοιπὸν καλὰ. Ἡμεῖς εἰς τὴν Ἀλβανίαν, Σεῖς θεαταὶ καὶ οἱ Ἀγγλοὶ σύμμαχοί μας μὲ τὰ ἀεροπλάνα των, μὲ τὸν Στόλον των... — MONON. Γνωρίζετε πόσον προσεπαθήσαμεν νὰ εἶναι τὸ «MONON» τοῦτο πραγματικόν;... Ἀρκεῖ νὰ ἀναφερθῇ ὅτι, ὅταν ἐν Ἀγγλικὸν ἀεροπλάνον ἐπεσεν εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, παρεκάλεσαμεν τοὺς Ἀγγλοὺς νὰ μὴ τὸ σηκώσουν αὐτοὶ. Διὰ νὰ μὴ παρουσιασθοῦν ἐκεῖ ἔστω καὶ δέκα Ἀγγλοὶ στρατιῶται. Διὰ νὰ μὴ παρεξηγηθῶμεν, διὰ νὰ μὴ δώσωμεν ἀφορμὴν. Γελᾶτε;.. Ἐχετε δίκαιον.

Ἀλλὰ κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο, ἐνῶ ἐδῶ εἶχομεν ὅπως ἔχομεν σχέσεις, ἐνῶ ἡ ἐκ τῆς στάσεως τῆς Γερμανίας δημιουργηθεῖσα κάποια γαλήνη ἔμενεν ἀδιατάρακτος, Σεῖς ἠρχίσατε νὰ συγκεντρώνετε στρατεύματα εἰς τὴν Ρουμανίαν. Τὰ πρῶτα ἦσαν πρὸς ἐκπαίδευσιν τῶν Ρουμάνων. Τὰ δευτέρα πρὸς προστασίαν τῶν πετρελαίων. Τὰ τρίτα διὰ νὰ κρατήσουν τὰ σύνορα. Τὰ τέταρτα... ἀλλὰ τὰ τέταρτα πλέον ἦσαν τριακόσιαι χιλιάδες. Τότε ὁ ὑπογεγραμμένος μετέβη δημοσιογραφῶν εἰς τὴν Βουλγαρίαν, ἐπέρασε τὸν δρόμον τὸν ὁποῖον τώρα περνοῦν οἱ στρατοὶ σας καὶ ἐ-

πανελθών εἶπεν εἰς τὸν μακαρίτην Πρωθυπουργόν :

— Ὁ μέχρι Σόφιας δρόμος ἔχει τώρα, προσφάτως, διαπλευρηθῆ. Αἱ ξύλιναι γέφυραι ἔχουν τώρα, προσφάτως, υποστηρικθῆ με πιασάλους. Τὰ ὑπολείμματα τῆς ξυλείας εὐρίσκονται ἀκόμη ἐκεῖ. Εἶναι προφανές ὅτι οἱ Βούλγαροι ἔχουν ἐτοιμάσει τώρα, ὅπως ὅπως, τὸν δρόμον διὰ νὰ περάσῃ στρατός...

Καὶ μετὰ τοῦτο;... Μετὰ τοῦτο τί ἔπρεπε νὰ κάμῃ ἡ Ἑλλάς; Νὰ ζητήσῃ βοήθειαν; Νὰ μὴ ζητήσῃ; Νὰ πιστεύσῃ; Νὰ μὴ πιστεύσῃ; Νὰ βλέπῃ τοὺς Γερμανοὺς εἰς τὰ σύνορα τὰ Βουλγαρικά, νὰ τοὺς μετρά περνῶντας τὸν Δούναβιν, νὰ τοὺς παρακολουθῇ εἰσερχομένους εἰς τὴν Σόφιαν, νὰ τοὺς βλέπῃ συμμαχοῦντας με τοὺς Βουλγάρους, ν' ἀκούῃ τοὺς Βουλγάρους ὁμιλοῦντας περὶ τῶν ἐθνικῶν τῶν διεκδικήσεων καὶ νὰ στέκῃ ἀμέριμνος ἐν τῇ πεποιθήσει ὅτι οἱ Γερμανοὶ εὐρίσκονται εἰς τὴν Κοῦλαν διὰ νὰ προφυλάξουν τὰ πετρέλαια τὰ ρουμανικά;... Ἀλλ' ἔστω, ἄς τ' ἀφήσωμεν ὅλα αὐτά, τὰ γινόμενα, τὰς δηλώσεις, τὴν ἱστορίαν καὶ ἄς ἔλθωμεν εἰς τὰ πράγματα. Φαίνεται — λέγουσιν τοῦ κόσμου τὰ ραδιόφωνα— ὅτι οἱ Γερμανοὶ θέλουν νὰ εἰσβάλουν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Σὰς ἐρωτῶμεν: ΔΙΑΤΙ; Ἄν ἡ κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐπιχειρήσις, ὡς συμφέρουσα εἰς τὸν Ἀξονα, ἦτο ἀπ' ἀρχῆς ἀναγκαία, τότε δὲν θὰ παρουσιάζετο πρὸ τῆς σάραν μηνῶν μόνος ὁ κ. Γκράτσι εἰς τὰς τρεῖς τὸ πρῶτ. Θὰ παρουσιάζοντο ἡ Ἰταλία καὶ ἡ

Γερμανία μαζί, ἄλλως, με ἄλλο τελεσίγραφον, ἄλλου περιεχομένου, ἄλλης προθεσμίας, ἄλλης μορφῆς. Δὲν ὑπῆρξε, λοιπόν, ἀπ' ἀρχῆς ἡ κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐπιχειρήσις εἰς τὸν Ἀξονα ἀναγκαία. Εἶναι λοιπόν τώρα;... Ἀλλὰ διατί;... Μήπως διὰ νὰ μὴ δημιουργηθῇ μέτωπον κατὰ τῆς Γερμανίας εἰς τὰ Βαλκάνια; Ἀλλ' αὐτὰ εἶναι μυθιστορήματα. Οὔτε ἡ μαχομένη Ἑλλάς, οὔτε ἡ Ἀγγλία—τὸ λέγει σαφῶς τὸ ἐπιστημον ἀνακοινωθὲν τῆς προχθεσινῆς 6ης Μαρτίου, ἀλλὰ τὸ λέγει σαφέστερον ἀκόμη ἡ λογικὴ— οὔτε ἡ Σερβία, οὔτε ἡ Τουρκία, ἔχουν λόγον νὰ προκαλέσουν τὴν ἐξάπλωσιν τοῦ πολέμου. Αὐτοὶ ποὺ εἶναι καὶ ὅπου εἶναι, τοὺς φθάνει. Ἀλλὰ τότε;... Μὴ διὰ νὰ σωθῶν εἰς τὴν Ἀλβανίαν οἱ Ἰταλοί;... Ἀλλὰ περὶ ποίου εἶδους σωτηρίας θὰ πρόκειται; Οἱ Ἰταλοί δὲν θὰ εἶναι ἡττημένοι ὀριστικῶς, τελεσιδικῶς, παγκοσμίως καὶ αἰωνίως μόλις καὶ εἰς μόνον Γερμανὸς στρατιώτης πατήσῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα; Δὲν θὰ φωνάξῃ ὅλος ὁ κόσμος ὅτι σαρνταπέντε ἑκατομμύρια αὐτοί, ἀφοῦ ἐπετέθησαν ἐναντίον ἡμῶν ποὺ εἴμεθα μόλις ὀκτώ, ἐξήτησαν τώρα τὴν βοήθειαν ἄλλων ὀγδοήντα πέντε ἑκατομμυρίων, διὰ νὰ σωθῶν;... Καὶ εἰς τὸ τέλος, ἂν θέλουν νὰ σωθῶν, διατί νὰ ἔλθουν ἄλλοι κατὰ τρόπον ἀπολύτως ἐξευτελιστικὸν δι' αὐτοὺς νὰ τοὺς σώσουν, ἀφοῦ τοὺς σώζομεν εὐχαρίστως ἡμεῖς χωρὶς ἐξευτελισμούς; Ἀς φύγουν μόνον ἀπὸ τὴν Ἀλβανίαν οἱ Ἰταλοί. Ἀς εἰποῦν παντοῦ ὅτι μᾶς ἐνίκησαν, ὅτι ἐκου-

ράσθησαν νὰ μᾶς κινηγοῦν, ὅτι ἐχόρτασαν ἀπὸ δόξαν καὶ ἄς φύγουν. Ἡμεῖς τοὺς βοηθοῦμεν. Ἀλλὰ θὰ μᾶς ἐρωτήσετε ἴσως, Ἐξοχώτατε: «Καλὰ ὅλα αὐτά. Καὶ οἱ Ἀγγλοὶ;...» Ἀλλὰ τοὺς Ἀγγλους, Ἐξοχώτατε, δὲν τοὺς ἐφέραμεν ἡμεῖς, τοὺς ἔφεραν εἰς τὴν Ἑλλάδα οἱ Ἰταλοί. Τώρα λοιπόν εἰς αὐτοὺς τοὺς ὁποίους ἔφεραν οἱ Ἰταλοί, νὰ τοὺς εἰποῦμεν νὰ φύγουν;... Καί, ἔστω, νὰ τοὺς εἰποῦμεν νὰ φύγουν. Ἀλλὰ εἰς ποίους; Εἰς τοὺς ζωντανούς. Πῶς ὅμως νὰ διώξωμεν τοὺς νεκρούς, αὐτοὺς ποὺ ἔπεσαν εἰς τὰ βουνὰ μας, αὐτοὺς ποὺ προσεγειώθησαν εἰς τὴν Ἀττικὴν πληγώμενοι καὶ ἀφήκαν ἐδῶ τὴν τελευταίαν πνοήν, αὐτοὺς οἱ ὅποιοι, ἐνῶ ἐκαίετο ἡ πατρὶς των, ἤλθαν καὶ ἡγωνίσθησαν ἐδῶ, καὶ ἔπεσαν ἐδῶ καὶ εὐρῆκαν ἐδῶ ἕνα τάφον;... Ἀκοῦτε Ἐξοχώτατε, ὑπάρχουν ἀτιμῖαι αἱ ὁποῖαι εἰς τὴν Ἑλλάδα δὲν γίνονται. Καὶ αὐτὰ εἶναι καθαρά ἀτιμῖαι. Οὔτε τοὺς νεκρούς, οὔτε τοὺς ζωντανούς ἡμποροῦμεν νὰ διώξωμεν. Δὲν θὰ διώξωμεν κανένα, καὶ θὰ σταθῶμεν μαζί των, ἐδῶ, μέχρις ὅτου κάποια λάμψη ἀκτὶς ἡλίου, καὶ περάσῃ ἡ καταιγὶς.

Καὶ Σεῖς; Σεῖς—λέγουσιν πάντοτε—θὰ ἐπιχειρήσετε νὰ εἰσβάλετε εἰς τὴν Ἑλλάδα. Καὶ ἡμεῖς, Λαὸς ἀφελῆς ἀκόμη, δὲν τὸ πιστεύομεν. Δὲν πιστεύομεν ὅτι στρατὸς με ἱστορίαν καὶ με παράδοσιν—αὐτὸ καὶ οἱ ἐχθροὶ του δὲν τὸ ἀρνοῦνται—θὰ θελήσῃ νὰ κηλιδωθῇ διὰ μιᾶς πρᾶξεως παναθλίας. Δὲν πιστεύομεν ὅτι ἕνα Κράτος πάνοπλον,

ὀγδοήκοντα πέντε ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων, μαχόμενον διὰ νὰ δημιουργήσῃ εἰς τὸν Κόσμον «νέαν τάξιν πραγμάτων»,—τάξιν φανταζόμεθα ἀρετῆς, θὰ ζητήσῃ νὰ πλευροκοπήσῃ ἕνα ἔθνος μικρὸν ποὺ ἀγωνίζεται ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας του, μαχόμενον πρὸς μίαν Αὐτοκρατορίαν σαράντα πέντε ἑκατομμυρίων.

Διότι τί θὰ κάμῃ ὁ Στρατὸς αὐτός, Ἐξοχώτατε, ἂν ἀντὶ πεζικοῦ, ὑποβολικοῦ καὶ μεραρχιῶν, στείλῃ ἡ Ἑλλάς φύλακας εἰς τὰ σύνορά της εἴκοσι χιλιάδας τραυματιῶν, χωρὶς πόδια, χωρὶς χέρια, με τὰ αἵματα καὶ τοὺς ἐπιδέσμους διὰ νὰ τὸν ὑποδεχθῶν;... Αὐτοὺς τοὺς στρατιώτας φύλακας θὰ ὑπάρξῃ Στρατὸς διὰ νὰ τοὺς κτυπήσῃ.

Ἀλλ' ὅχι, δὲν πρόκειται νὰ γίνῃ αὐτό. Ὁ ὀλίγος ἢ πολλὸς Στρατὸς τῶν Ἑλλήνων ποὺ εἶναι ἐλεύθερος, ὅπως ἐστάθῃ εἰς τὴν Ἠπειρὸν, θὰ σταθῇ, ἂν κληθῇ, εἰς τὴν Θράκην. Καὶ τί νὰ κάμῃ;... Θὰ πολεμήσῃ. Καὶ ἐκεῖ Καὶ θὰ ἀγωνισθῇ. Καὶ ἐκεῖ Καὶ θ' ἀποθάνῃ. Καὶ ἐκεῖ Καὶ θ' ἀναμείνῃ τὴν ἐκ Βερολίνου ἐπιστροφὴν τοῦ δρομέως, ὁ ὁποῖος ἤλθε πρὸ πέντε ἐτῶν καὶ ἔλαβε ἀπὸ τὴν Ὀλυμπίαν τὸ φῶς, διὰ νὰ μεταβάλλῃ εἰς δαυλὸν τὴν λαμπάδα καὶ φέρῃ τὴν πυρκαϊάν εἰς τὸν μικρὸν, τὴν ἔκτασιν, ἀλλὰ μέγιστον αὐτὸν τόπον, ὁ ὁποῖος, ἀφοῦ ἔμαθε τὸν κόσμον ὅλον νὰ ζῇ, πρέπει τώρα νὰ τὸν μάθῃ καὶ ν' ἀποθνήσκῃ.

Μετ' ἐξόχου τιμῆς

Γ. Α. ΒΛΑΧΟΣ

Ο ΜΗΝΑΣ ΠΟΥ ΠΕΡΑΣΕ

Μία σύντομη ανασκόπηση των κυριωτέρων γεγονότων του μηνός.

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

23. 'Η αγγλοαμερικανική διαφωνία για την πολιτική απέναντι στην Κίνα εκδηλώνεται δημοσία με αντίθετες δηλώσεις του κ. Άτλυ και των Αμερικανών υπευθύνων ήγετων και με απόφασι της αμερικανικής Γερουσίας που ζητεί να μη γίνη δεκτή ή έρυθρά Κίνα στον Ο.Η.Ε.

— 'Ο Αμερικανός ύπουργός της άμυνας κ. Μάρσαλ απαγορεύει στους στρατιωτικούς να κάμνουν δηλώσεις.

— 'Επεδόθη στη Μόσχα ή άπάντησι των Δυτικών Δυνάμεων για την πρότασι περί Τετραμερούς Διασκέψεως. Οί Δυτικές Δυνάμεις ζητούν ν' ασχοληθή ή Διάσκεψι με όλα τα μεγάλα διεθνή ζητήματα κ' όχι μόνο με τὸ γερμανικό, όπως προτείνει ή Μόσχα.

24. Στην Κορέα συνεχίζεται ή ύποχώρησι των κινεζικών δυνάμεων πέραν από τον 38ο παράλληλο.

26. 'Ο κ. Άτλυ κταγγέλλει ότι ή Σοβιετική Ένωσι με τούς τεράστιους έξοπλισμούς της και με την στρατιωτική όργανωσι των δορυφόρων της άποτελεί σήμερα τή μεγαλύτερη άπειλή για την ειρήνη του κόσμου.

'Ο κ. Άτλυ.

— Τα συμμαχικά στρατεύματα στην Κορέα πλησιάζουν στη Σεούλ.

— Στην έρημο της Νεβάδας αρχίζει σειρά νέων άτομικών δοκι-

μών. Πρόκειται πιθανώτατα για πειράματα άτομικού πυροβολικού.

27. 'Ο Γάλλος πρωθυπουργός κ. Πλεβέν άναχωρεί για την Ουάσιγκτων, όπου θά έχη συνομιλίες με τόν Πρόεδρο Τρούμαν.

'Ο κ. Πλεβέν.

— Τὸ ελληνικό τάγμα μάχεται στην Κορέα και προκαλεί τὸ γυνικό θαυμασμό με τή δράσι του.

28. Δύο εξέχοντες Ιταλοί κομμουνιστάι βουλευταί, οί Κούκι και Μανιάνι, άποχωρούν από τὸ κόμμα, γιατί διαφωνούν με την τυφλή έξάρτησί του από τή Μόσχα.

— 'Αγγέλλεται ὁ θάνατος του Φινλανδοῦ στρατάρχη Μανερχάιμ σέ ήλικία 83 έτών.

29. Στο Λονδίνο διεξάγονται έμπιστευτικές συνομιλίες μεταξύ του κ. Τζίλας, άπεσταλμένου του στρατάρχη Τίτο, και της άγγλικής κυβερνήσεως.

— Τὸ Λαϊκόν Ένωτικόν Κόμμα με άνακοινωθέν του άφίνει νά φανή ότι έπιθυμεί νά μετάσχη στην κυβέρνηση Βενιζέλου - Παπανδρέου.

— 'Η Αμερικανική Άποστολή ύποβάλλει στην ελληνική κυβέρνηση ύπόμνημα που περιλαμβάνει τίς άπόψεις της για τὰ άναγκαία αντιπληθωρικά μέτρα.

— Αρχίζουν στην Ουάσιγκτων

οί συνομιλίες Τρούμαν - Πλεβέν.

— Στην Κορέα συνεχίζεται με έπιτυχία ή τοπική επίθεσι των συμμαχικών δυνάμεων στον τομέα Σεούλ - Ίντσόν. Τὸ ελληνικό τάγμα διακρίνεται σέ σειρά επιχειρήσεων.

30. 'Η έπιδημία της γρίππης εξαπλώνεται στην Αθήνα και τόν Πειραιά, αρχίζει δέ νά εμφανίζεται και στις έπαρχίες.

— 'Η Πολιτική Έπιτροπή της Γενικής Συνελεύσεως του Ο.Η.Ε. εγκρίνει ή αμερικανική πρότασι για την καταδίκη της Κίνας ως έπιτιθεμένης, αλλά με τροπολογία που άφίνει άνοικτὴ τή θύρα για διαπραγματεύσεις.

31. 'Ο στρατηγός Αϊζενχάουερ έπιστρέφει στην Ουάσιγκτων και δηλώνει ότι ή περιοδεία του στην Εύρώπη του άφησεν ίκανοποιητικές έντυπώσεις. Συνηγορεί για την άποστολή και άλλων αμερικανικών στρατευμάτων στην Εύρώπη.

'Ο στρατηγός Αϊζενχάουερ και ὁ κ. Άτσεσον.

— Έτερματίσθηκαν οί συνομιλίες Τρούμαν - Πλεβέν στην Ουάσιγκτων με πλήρη συμφωνία στα θέματα που συζητήθηκαν.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

1. Άνεσχηματίσθη ή κυβέρνηση Βενιζέλου, που άποτελείται από 13 ύπουργούς και 3 ύφυπουργούς.

— 'Οξύνεται ή κρίσι στους κόλπους του Ιταλικού κομμουνιστικού κόμματος και άποχωρούν από αυτό και άλλα σημαίνοντα μέλη του.

2. 'Η Γενική Συνέλευσι του Ο.Η.Ε. εγκρίνει, με 44 ψήφους έναντι 7 και με 9 άποχές την άπόφασι της Πολιτικής Έπιτροπής για την ήθική καταδίκη της Κίνας.

3. Έπέρχεται συμφωνία για την επανάληψι των τηλεπικοινωνιών μεταξύ Έλλάδος και Γιουγκοσλαβίας.

4. 'Η άγγλική κυβέρνηση εκφράζει την άποψι ότι οί δυνάμεις του Ο.Η.Ε. στην Κορέα — που έχουν

πλησιάσει στη Σεούλ — δέν πρέπει νά περάσουν ξανά τον 38ο παράλληλο και ότι πρέπει νά συνεχισθούν οί διαπραγματεύσεις με τὸ Πεκίνο.

'Ο Κλεμεντίς.

— Έξαφανίζεται από την Πράγα ὁ πρώην ύπουργός των έξωτερικών Κλεμεντίς. Παράλληλα αρχίζει μεγάλη εκκαθάρισι του Τσεχοσλοβακικού κομμουνιστικού κόμματος.

5. 'Η Μόσχα άπαντά στις δυτικές διακοινώσεις για την Τετραμερή Διάσκεψι. Δέ

χεται να συζητηθούν και άλλα ζητήματα εκτός από το γερμανικό.

6. Ραδιενεργό χιόνι πέφτει στην Ουάσιγκτων. Η ραδιενέργειά του αποδίδεται στις ατομικές εκρήξεις του Λας Βέγκας, στην έρημο της Νεβάδας.

— Ο κ. Άτλυ απορρίπτει πρότασι συντηρητικού βουλευτού να μεταβή στη Μόσχα για να συναντηθῇ με τὸ Στάλιν.

— Λήγουν στη Νεβάδα οι ατομικές δοκιμές. Έγιναν συνολικά 5 εκρήξεις. Η τελευταία ήταν ἡ μεγαλύτερη.

7. Οἱ Ἀγγλοι ἀρχίζουν σημαντικά στρατιωτικά ἔργα στην Κύπρο γιὰ νὰ τὴν μετατρέψουν σὲ ἰσχυρὴ βάση στην Ἀνατολικὴ Μεσόγειο.

— Ἡ Βουλὴ τῶν Κοινοτήτων ψηφίζει τὴν ἐθνικοποίησι τοῦ χάλυβος.

— Ἡ Πολιτικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Ο. Η.Ε. ἀπορρίπτει τὶς σοβιετικὲς κατηγορίες κατὰ τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν σχετικὰ μετὰ τὴ Φορμόζα.

8. Οἱ συμμαχικὲς δυνάμεις στὴν Κορέα συνεχίζουν τὴν τοπικὴ ἐπίθεσι καὶ προέλασιν τοὺς στὸν τομέα Σεούλ - Ἰντσόν. Οἱ ἀπώλειες τοῦ ἐχθροῦ εἶναι τεράστιες.

— Ο κ. Βενιζέλος δηλώνει ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται νὰ χρονίσῃ ὁ εὐνοϊκὸς διακανονισμὸς τοῦ ζητήματος τῆς Κύπρου.

— Τὸ θέμα τῆς ἀνεργίας στὴν Ἑλλάδα (οἱ ἀνεργοὶ υπολογίζονται σὲ 160.000) ἐξετάζεται σὲ εἰδικὴ σύσκεψιν.

9. Ο ἄνθρωπος Πρόεδρος τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν κ. Χούβερ καὶ ὁ ρεπουμπλικάνος ἡγέτης κ. Τάφτ ἐπανέρχονται μετὰ δολωσθεῖς τοὺς στίς ἀπομονωτικὲς ἀπόψεις τοὺς.

— Ἡ ἐκκαθάρισι στὴν Τσεχοσλοβακίᾳ προσλαμβάνει δραματικὴ

ἐκτασι, μετὰ ἀθρόες συλλήψεις ἀνωτάτων στελεχῶν τοῦ κράτους.

10. Στὴν Κορέα συμμαχικὰ τμήματα καταλαμβάνουν τὴν Ἰντσόν καὶ τὰ νότια προάστια τῆς Σεούλ.

11. Ο Ἀμερικανὸς ὑπουργὸς τῆς ἀεροπορίας κ. Φίνλεττερ φθάνει στὴν Ἀθήνα καὶ ἔχει συνομιλίες μετὰ Ἑλλήνες ἐπισήμους.

12. Ο κ. Φίνλεττερ φθάνει στὴν Ἀγκυρὰ καὶ ἀρχίζει συνομιλίες μετὰ τὴν τουρκικὴ κυβέρνησι.

— Ἀρχίζει στὰ Χανιά ἡ δίκη τοῦ Κώστα Κεφαλογιάννη γιὰ τὴν ἀπαγωγὴ τῆς Τασούλας Πετρακογιώργη.

— Ὑπογράφεται στὸ Βελιγράδι ἡ συμφωνία γιὰ τὴν ἐπανάληψιν τῶν σιδηροδρομικῶν συγκοινωνιῶν μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Γιουγκοσλαβίας.

— Τὸ ἀμερικανικὸν ὑπουργεῖο ναυτικῶν ἀποκαλύπτει ὅτι οἱ ἱπτάμενοι δίσκοι εἶναι ἀμερικανικὰ μικρὰ ἀερόστατα γιὰ τὴ μελέτη τῶν κοσμικῶν ἀκτίνων.

— Στὴν Κορέα οἱ Κινέζοι καὶ οἱ

Ο κ. Φίνλεττερ κατὰ τὴν ἀφίξιν του στὸ ἀεροδρόμιον τοῦ Ἑλληνικοῦ.

Βορειοκορεάτες ἐξαπολύουν μεγάλη ἀντεπίθεσι καὶ ἀναγκάζουν τὶς συμμαχικὲς δυνάμεις νὰ συμπυκνῶν τὸν κεντρικὸ τομέα.

13. Στὴν Ἰταλικὴ Ριβιέρα ἀρχίζει γαλλοιταλικὴ διάσκεψιν. Ἀποφασίζεται τὴν τελωνειακὴ ἔνωσι Γαλλίας καὶ Ἰταλίας.

— Ἡ Διοίκησι Οἰκονομικῆς Συνεργασίας Παρισίων ἀπορρίπτει τὴν ἐλληνικὴν αἴτησι γιὰ ἀποκατάστασι τοῦ ἀρχικοῦ ποσοῦ βοηθείας ἀπὸ τὸ Σχέδιο Μάρσαλ στὴν Ἑλλάδα.

— Φθάνει στὸ Βελιγράδι ὁ Ἀμερικανὸς βοηθὸς ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Πέρκινς καὶ ἔχει συνομιλίες μετὰ τὸ στρατάρχην Τίτο.

14. Ο κ. Ἀτσεσον προειδοποιεῖ τὴ Μόσχα ὅτι ἐπίθεσι κατὰ τῆς Γιουγκοσλαβίας δὲν θὰ ἀφήσῃ ἀδιάφορο τὴν Ἀμερικὴν.

— Ἀρχίζει στὴν Κωνσταντινουπόλιν ἡ διάσκεψιν τῶν Ἀμερικανῶν πρεσβευτῶν στὴ Μέση Ἀνατολὴ μετὰ κύριον θέμα τὴν ἄμυνα τῆς Ἀνατολικῆς Μεσογείου καὶ τῆς Μέσης Ἀνατολῆς.

— Ἀρχίζουν στὴ Μεσόγειο κοινὰ ἀγγλοαμερικανικὰ ναυτικά γυμνάσια, τὰ μεγαλύτερα ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ πολέμου.

— Ἀποκαλύπτεται καὶ ἄλλη κατάρχησι τῆς σπείρας Δενδρινέλλη στὸν Ο.Λ.Π.

— Ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησι ἐξαγγέλλει νέο τεράστιον πρόγραμμα ἐπανεξοπλισμοῦ.

— Στὴν Κορέα συνεχίζεται μετὰ τοπικὲς ἐπιτυχίες ἡ ἐχθρικὴ ἐπίθεσι.

15. Ἐκδίδεται ἡ ἀπόφασιν γιὰ τὰ καύσιμα. Ο κ. Χατζηπάνος καθιερώνεται σὲ δύο μηνῶν φυλάκισιν μετὰ τριετὴ ἀναστολή.

— Ο κ. Βενιζέλος, μετὰ δηλώσεις

Ο Κώστας Κεφαλογιάννης στὸ ἐδῶλιον τοῦ κατηγορουμένου.

του στὴ Βουλὴ, διατυπώνει ἐπισήμως τὸ αἶτημα γιὰ τὴν ἔνωσιν τῆς Κύπρου μετὰ τὴν Ἑλλάδα.

— Ο Πρόεδρος Τρούμαν λέγει ὅτι ὁ στρατηγὸς Μὰκ Ἀρθουρ εἶναι ἀρμόδιος νὰ διατάξῃ ἢ ὅχι προέλασιν πέραν τοῦ 38ου παραλλήλου στὴν Κορέα.

— Ο Ἀμερικανὸς ὑπουργὸς τῆς ἀμύνης κ. Μάρσαλ ἀναγγέλλει ὅτι ἡ Ἀμερικὴ θὰ στείλῃ καὶ ἄλλες τέσσαρες μεραρχίες στὴν Εὐρώπην.

— Ἐπανερχομένη ἡ σιδηροδρομικὴ συγκοινωνία μεταξὺ Γιουγκοσλαβίας καὶ Ἑλλάδος.

16. Ο Στάλιν, σὲ συνέντευξιν του—τὴν πρώτην δημόσιαν ἐκδήλωσιν του ἐπειτα ἀπὸ δύο χρόνια—λέγει ὅτι ὁ πόλεμος δὲν εἶναι ἀναπόφευκτος, διαφεύδει ὅτι ἡ Ρωσία δὲν ἔχει ἀποστρατευθῇ, προβλέπει ἡττὰ τῆς Δύσεως στὴν Κορέα καὶ ἐπιτίθεται δριμύτατα ἐναντίον τοῦ κ. Ἀτλυ καὶ τῶν «πολεμοκατῆλων».

— Ο κ. Ἀτσεσον τονίζει ὅτι ἡ Ἑλλάς, ἡ Τουρκία καὶ ἡ Γιουγκοσλαβία ἀποτελοῦν σημαντικοὺς

παράγοντες για τη στρατιωτική ισορροπία στη Ν. Α. Εύρωπη.

— 'Ο Κώστας Κεφαλογιάννης καταδικάζεται σε διετή φυλάκιση.

17. Δημοσιεύονται τα κείμενα του υπομνήματος της ελληνικής κυβέρνησεως και της απαντήσεως της αμερικανικής αποστολής για την οικονομική πολιτική και για τα μέτρα που θα ληφθούν για την εξασφάλισή της.

— 'Η 'Αγγλία απαντά με πρωτοφανή δριμύτητα στη διακοίνωσι, με την οποίαν η Μόσχα την κατηγορούσε ότι επανεξοπλίζει τη Δυτική Γερμανία. 'Η αγγλική απάντησι αποκρούει τις σοβιετικές κατηγορίες και διατυπώνει δριμύτατες κατηγορίες για τους εξοπλισμούς της Ρωσίας και των δορυφόρων της.

— 'Ο Τίτο λέγει σε δηλώσεις του ότι η Γιουγκοσλαβία θα πολεμήσῃ ἂν τῆς ἐπιτεθοῦν καὶ ὅτι ἡ συνέπεια θὰ εἶναι παγκόσμιος πόλεμος.

— Καταπλέει στο Φάληρο ἰσχυρή αμερικανική μοίρα καὶ ὁ ἀρχηγός της ναύαρχος Μπαλεντάιν ἔχει σημαντικές συνομιλίες με τοὺς Ἕλληνες ἐπισήμους.

18. 'Η ἔχθρική ἐπίθεσις στὴν Κορέα ἀναχαιτίζεται ἔπειτα ἀπὸ σκληρότατες μάχες.

— Οἱ σὺνταρχοὶ τοῦ Λ.Ε.Κ. κ. κ. Π. Κανελλόπουλος καὶ Στ. Στεφανόπουλος κηρύσσονται, μετὰ λόγους τους στὴ Θεσσαλονίκη, ὑπὲρ ἐξωκοινοβουλευτικῆς κυβερνήσεως.

19. "Όλα τὰ κόμματα ἀντιδρῶν σφοδρότατα ἐναντίον τῶν δηλώσεων τῶν συνταρχῶν τοῦ Λ.Ε.Κ.

— Ἐπιδίδεται στὴ Μόσχα ἡ ἀπάντησι τῶν Δυτικῶν Δυνάμεων στὶς σοβιετικές διακοινώσεις γιὰ τὴ σύγκλησι Τετραμεροῦς Διασκέψεως.

— 'Ο πρωθυπουργὸς κ. Βενιζέλος, σὲ συνέντευξί του πρὸς τὸ «Νταίηλυ Μαίηλ» ζητεῖ ἄμεση συμμαχική βοήθεια πρὸς τὴν Ἑλλάδα καὶ συγκεκριμένα τὴν ἀποστολὴ μιᾶς ἀγγλικῆς μεραρχίας, γιὰ τὴ προβλέπει ἀνώμαλη ἀνοιξὶ στὰ Βαλκάνια. 'Η συνέντευξις αὐτὴ προκάλεσε σφοδρὲς ἐπικρίσεις στὴν Ἀγγλία.

— Πεθαίνει, σὲ ἡλικία 81 χρόνων, ὁ διάσημος Γάλλος συγγραφεὺς Ἀντρέ Ζίντ.

20. Τὰ συμμαχικά στρατεύματα ἀνακτοῦν καὶ πάλιν τὴν πρωτοβουλία στὴν Κορέα.

Ἀντρέ Ζίντ

— 'Ο κ. Κανελλόπουλος δηλώνει στὴ Βουλὴ ὅτι τὸ Λ.Ε.Κ. ἀποσύρει τὴν ὑποστήριξί του ἀπὸ τὴ Βουλὴ καὶ θέτει πολιτικὸ ζήτημα.

— 'Ο ἀρχιστράτηγος κ. Παπάγος δηλώνει ὅτι ἐξωκοινοβουλευτικές ἀνώμαλες λύσεις θ' ἀποτελέσουν τὸν τάφο τῆς Ἑλλάδος.

— 'Η αμερικανικὴ πρεσβευτικὴ διάσκεψι τῆς Κωνσταντινουπόλεως καταλήγει στὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ Ἑλλάδα καὶ ἡ Τουρκία πρέπει νὰ περιληφθοῦν στὴν Ἀτλαντικὴ Συμμαχία.

21. Στὴ Βουλὴ ἀρχίζει ἡ συζήτησις γιὰ τὸ πολιτικὸ θέμα.

— Στὸν κεντρικὸ τομέα τῆς Κορέας ἀρχίζει ἐπιτυχῶς συμμαχικὴ ἐπίθεσις.

22. 'Η κυβέρνησις Βενιζέλου παίρνει ψῆφο ἐμπιστοσύνης στὴ Βουλὴ, χάρις στὶς ψήφους τῆς Ε.Π.Ε.Κ. μετὰ ἀντάλλαγμα τὴν ὑπόσχεσι ὅτι τὸν Ἀπρίλιο θὰ γίνουν δημοτικὲς ἐκλογὲς καὶ ὅτι θὰ κατατεθῇ στὴ Βουλὴ ὁ νέος ἐκλογικὸς νόμος.

ΠΙΣΤΙ ΣΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

Τῆς

BARBARA WARD

Σὲ καθε προσπάθεια, ἀκόμη καὶ στὴν πιὸ μικρὴ, ὁ ἄνθρωπος χρειάζεται πίστι. Πρέπει νὰ πιστεῖται πὼς αὐτὸ πού ἀνέλαβε νὰ κάνει μπορεῖ νὰ πραγματοποιηθῇ. Πρέπει νὰ πιστεῖται πὼς οἱ συνεργάτες του θὰ δουλέψουν μαζί του με ἀφοσίωσι. Πόσο περισσότερο χρειάζεται ἡ πίστι ὅταν πρόκειται γιὰ τὴ δημιουργία ἐνὸς ἐλευθέρου καὶ εἰρηνικοῦ κόσμου καὶ ὅταν οἱ συνεργάτες προέρχονται ἀπὸ ὅλες τὶς φυλὲς εἶναι θέβια φανερό. Τὸ κυριώτερο ἐμπόδιο στὴ σημερινὴ ταχτικὴ τῆς Δύσεως εἶναι ἡ ἀβεβαιότητα γιὰ τὸ πραγματοποιήσιμο τῆς εἰρήνης. Ὡστόσο, ἡ οὐσία εἶναι ἡ πίστι ὅτι ὁ πόλεμος δὲν εἶναι ἀναπόφευκτος καὶ ὅτι ὁ συνδυασμὸς τῆς δυνάμεως καὶ τῆς ὑπομονῆς τῆς Δύσεως θὰ ἀποτρέψῃ τὰ Σοβιετ ἀπὸ κάθε ἐπίθεσι καὶ θὰ τὰ πείσῃ πὼς πρέπει ἢ νὰ ἔρθουν σὲ συνεννόησι ἢ, τοῦλάχιστον, νὰ ζήσουν ὅπως ζοῦσαν στὰ 1920 καὶ στὰ 1930, ἀσχολούμενα κυρίως μετὰ ἐσωτερικά τους ζητήματα.

☆

Ἐξ ἴσου μεγάλο ἐμπόδιο εἶναι ἡ ἑλλειψις ἐμπιστοσύνης ἀνάμεσα στοὺς διάφορους συνεργάτες, πού καθέννας τους συγκεντρώνει τὴν προσοχή του στὰ χειρότερα σημεῖα τῆς πολιτικῆς τοῦ ἄλλου καὶ ἐρεθίζει περισσότερο τὴν κατάστασι.

Οἱ Δυτικοὶ πρέπει νὰ εἶναι περισσότερο ὑπομονετικοὶ ὁ ἕνας ἀπέναντι στον ἄλλο καὶ νὰ νέουν ἐνωμένοι ἐμπρὸς στον κοινὸ σκοπὸ, παραμερίζοντας τὰ διάφορα μικροεμπόδια. Μόνο μὲ προσπάθεια γεμάτη πίστι πού συνεχῶς θὰ ἀνανεώνεται μπορεῖ νὰ ἀντιδράσῃ στὴν τάσι πού ἔχουν οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ ἔθνη νὰ παρανοοῦνται, νὰ υποψιάζονται τὸ ἕνα τὸ ἄλλο καὶ σὸ τέλος νὰ χαλᾶνε τὶς συμμαχίες τους.

Ὡστόσο αὐτὰ τὰ δύο πράγματα δὲν εἶναι παρὰ τὸ ἐλάχιστο ἀπὸ ὅ,τι χρειάζεται γιὰ νὰ μποροῦν, ἄνθρωποι ἐλευθέρου, νὰ ἐλπίζουν πὼς θὰ ἐπιζήσουν. Ἡ ἔλθουσα ἀδυναμία τῆς λέξεως «συγκράτησις» ἀποτελεῖ τὴν ἀδύνατη πλευρὰ τῆς Δύσεως. Οἱ Κομμουνισταὶ δὲν κάνουν τὸ λάθος ἀμυνὰ πιστεύουν ὅτι ἀπλῶς ἀμύνονται ἀπέναντι τοῦ Δυτικοῦ Κλοιοῦ. Ἰσως αὐτὸ νὰ εἶναι τὸ ἐπιχείρημα πού χρησιμοποιοῦν γιὰ νὰ ἐξηγοῦν στον ἴδιο τους τὸ λαὸ γιὰτὶ δὲν ἔπαφον νὰ ἐξοπλίζονται καὶ νὰ ἀγρυπνοῦν. Ἡ οὐσία, ὅμως, τῆς προπαγάνδας τους, τῆς εἰκόνας πού δίνουν γιὰ τὸν ἑαυτὸ τους, εἶναι ὅτι πρέπει νὰ ξαναφτιάξουν τὸν κόσμον σύμφωνα με τὸ δικὸ τους εὐαγγέλιο, τὸ μαρξιστικὸ-λενινιστικὸ εὐαγγέλιο τῆς σωτηρίας.

☆

Εἶναι ἀλήθεια παράξενο ὅτι ἡ

Δύοι δίδει μια τάση να υποτιμά και να παρανοή το πάθος που καθοδηγεί τον κομμουνισμό. Οι κριτικοί δεν κουράζονται να φωνάζουν ότι βασίζεται στον υλισμό· ότι μέσα στο κομμουνιστικό σύστημα δεν υπάρχει χώρος για ύψηλες έμπνευσεις και μεγάλες έλπίδες· ότι το βασικό αξίωμα πώς το οικονομικό στοιχείο μέσα στην κοινωνία είναι εκείνο που αποφασίζει για όλα τα άλλα, έχει εξαφανίσει κάθε δύναμη, και ποιήσι, και έμπνευσι. Μπορεί αυτά να είναι έτσι θεωρητικά. Στην πραγματικότητα, όμως οι κομμουνιστές δεν ασχολούνται και τόσο με τα οικονομικά. Δεν καταδικάζουν τη δυτική κοινωνία ως ανεπαρκή. Την καταδικάζουν ως ανήθικη. Δεν εκθειάζουν το δικό τους σύστημα γιατί από οικονομική άποψη είναι πιο ικανοποιητικό. Το εκθειάζουν γιατί είναι ένας επίγειος παράδεισος, μία αληθινή μεταβολή των όρων της ανθρωπίνης ζωής, γιατί ανύψωσε τον άνθρωπο σε νέες σφαίρες χαράς και δημιουργίας.

Ξέρουμε τους πολιτισμούς που άνθισαν και παρήκμασαν μέσα στην ιστορία της ανθρωπότητας. Όλους αυτούς, δύο στοιχεία τους διέπουν: Το πρώτο είναι ότι άνθρωπος και κοινωνία γίνονται ένα κράμα από τις άπρόσωπες δυνάμεις της μοίρας και των περιστάσεων. Το δεύτερο είναι ότι το κράτος—θρησκευτικό ή κοσμικό—είναι παντοδύναμο και πηγή κάθε έννοιας. Οι υπήκοοι δεν ήσαν στα κράτη αυτά τίποτε περισσότερο από σκιές άλλων σκιών. Αλήθεια ήταν ο Βασιλιάς, το Ιερατείο και ο ναός. Και οι άνθρωποι, από τον βασιλιά ως τον χωρικό και από τον Ιερέα

ως το δοῦλο, ήσαν αναγκασμένοι να γυρίζουν στον μελαγχολικό τροχό της μοίρας, στην απρόσωπη και αμεταβλήτη τάξη των καιρών και των εποχών. στην ατελεύτητη αναγκαιότητα της Ιστορίας.

Μέσα σ' αυτόν το στατικό κόσμο εξέσπασαν καινούργιες δυνάμεις που ασφαλώς προκάλεσαν την πιο ριζική μεταβολή στην Ιστορία των ανθρώπων. Δύο ήσαν οι λαοί που προκάλεσαν αυτή την μεταβολή, μικροί και οι δύο σέ άριθμό, αλλά μεγάλοι σέ δύναμη και γονιμότητα — οι Έλληνες και οι Έβραίοι.

Με την εμφάνισι των δύο αυτών κοινωνιών, ο χαρακτήρας της εξέλιξεως της ανθρωπίνης ζωής άλλαξε ολότελα και μπηκε στην Ιστορία κάτι που μπορούμε να ονομάσουμε «Δυτικό Πνεῦμα». Πόση ήταν η επαναστατική του δύναμη μπορούμε να το καταλάβουμε από το γεγονός ότι ήρθε σέ αντίθεσι και τελικά εξαφάνισε τα δύο στοιχεία που δεσπόζουν στον αρχαϊκό κόσμο: Το μοιραίο χαρακτήρα του περιβάλλοντος και την παντοδυναμία του κράτους.

Η ιδέα ότι η θέλησι και η πράξι του ανθρώπου μπορούσαν να μεταβάλλουν τα πράγματα και να τα ξαναφτιάξουν κατ' εικόνα του Θεού, αλχημάλωτισε τη φαντασία των ανθρώπων. Πόθο για μεταρρυθμίσι, πόθο για δημιουργία, πόθο του ανθρώπου να πιάση στα χέρια του τις υλικές συνθήκες και να τις αλλάξει και να τις χύση σέ καινούργια καλούπια, όπως ο καλλιτέχνης μεταλλάζει το υλικό του, έφερε στον Δυτικό κόσμο η όρθολογιστική αντίληψι των Έλλήνων για τη

ζωή και η ήθικη έποπτεία του κόσμου των Έβραίων.

Τα δυο αυτά ρεύματα κατάρθωσαν να σαρώσουν το δόγμα της αρχαίας κοινωνίας, δηλαδή την παντοδυναμία του κράτους. Οι Έλληνες είδαν την εκδήλωσι του Λόγου στη λογική φύσι του ανθρώπου. Σάν όν προικισμένο με λόγο, ο άνθρωπος απέκτησε αναφαίρετα δικαιώματα κοινωνικά και πολιτικά, και ανάμεσα σ' αυτά και το δικαίωμα της αυτοδιοικήσεως. Για τον Έβραίο η εικόνα του Θεού που υπάρχει μέσα στον άνθρωπο, του δίνει την ήθικη ευθύνη.

Κανέναν δεν μπορεί να πη πώς η πρόδος που έφεραν αυτά τα δύο ιδεώδη—η δικαιοσύνη και η έλευθερία—ήταν τέλεια και όριστική. Κάτω από την άποτυχία, την κατάρρευσι και την καταστροφή, το Δυτικό πνεῦμα δεν έπαυσε ποτέ να ανανεώνεται. Και στους πιο σκοτεινούς αιώνες, η φωνή του Αγίου, του Προφήτη, του Μεταρρυθμιστού, ύψώθηκε για να καταγγείλη αυτά που δεν έπρεπε να γίνονται και να δείξει εκείνα που έπρεπε να γίνουν.

☆

Το τραγικό στον μαρξιστικό κομμουνισμό είναι ότι ξαναφέρει την μοιρολατρεία και την τυραννία. Ακόμη, καθώς δανείζεται την όρολογία της Δύσεως και μιλεί για αληθινή έλευθερία και αληθινή δημοκρατία και αληθινή επιστήμη, οι άνθρωποι παραβλέπουν συχνά των φοβερών αντιδραστικών χαρακτήρα αυτού του δόγματος.

Από την μακρά Ιστορία του ανθρώπου ξέρουμε πώς το δυτικό πείραμα της έλευθερίας και της υπευθυνότητας είναι μια λαμπρή μέσα στο διάστημα, ένα φως

μέσα στη νύχτα, ένα πείραμα που έχει πίσω του αιώνες διαδίκης δουλείας. Το να ξαναγυρίσουμε πίσω στο παλιό περιβάλλον, να όπισθοδρομήσουμε, να αφήσουμε το πείραμα στη μέση, είναι ασφαλώς μεγάλος πειρασμός. Ο Κομμουνισμός το παρουσιάζει με μια μορφή, όπου η γλώσσα και η προπαγάνδα είναι δανεισμένες απ' αυτό το ίδιο, αλλά η θασική σκέψι οδηγεί πίσω στις άνωμένες τυραννίδες της αρχαιότητας και της πρωτόγονης εποχής. Το περιβάλλον—μοίρα και το Κράτος—Παντοδυναμία, είναι άρχες που κάτω από τη δυναστεία τους πέρασε η ανθρωπότητα τα περισσότερα της χρόνια. Η δυτική φάσι είναι ένα τεράστιο, ένα θαυμασίο πείραμα, ένα πείραμα που ακόμα δεν είναι βέβαιο αν θα άνθξει στη δοκιμασία του χρόνου.

Αν όμως το δυτικό πείραμα είναι πραγματικά το πιο τολμηρό και έλπιδοφόρο που επιχείρησε ποτέ ο άνθρωπος, τότε πώς γίνεται να φαίνεται ότι η τολμηρότητα και η δημιουργικότητα και ο επαναστατικός ζήλος βρίσκονται σήμερα με το άλλο μέρος; Κάτι το παράδοξο συμβαίνει εδώ. Αυτοί που αγωνίζονται για την έλευθερία και την πρόοδο, που πρωτοστατούν στον άεναό αγώνα του ανθρώπου για τη δημιουργία μιας δικαίας και αγαθής κοινωνίας, παρουσιάζονται να άμύνονται εναντίον εκείνων που ζητούν να καταστρέψουν την ανθρωπινή έλευθερία και να όποκαταστήσουν τη δίδυμη τυραννία της μοίρας και του κράτους. Οι αληθινοί επαναστάτες κάνουν τόπο στους ψευδοεπαναστάτες. Οι ριζοσπάστες όποχωρούν μπρός στους αντιδραστικούς, οι ιδεολό-

γοι μπρός στους ύλιστάς. Πραγματικά φαίνεται σαν να έγιναν οι ιδεολόγοι ύλιστές και να μάχωνται με ύπολογισμούς και στατιστικές, ενώ οι αντίπαλοί τους ψάλλουν ύμνους για να άνθισουν οι έφηβοι και να ξαναγυρίσει η άνοιξη μιάς νεκραναστημένης άνωθρότητας.

*

Πώς έγινε αυτό; Πολλοί άνωθρωποι στη Δύση, άνδρες και γυναίκες, άρχισαν να άδιαφορούν όλο και περισσότερο για τόν πατροπαράδοτο ιδεαλισμό της κοινωνίας τους και να γίνονται στην πράξη—άν όχι στις πεποιθήσεις—ύλιστές τó ίδιο συνειδητοί όσο και όποιοσδήποτε άλλος πίσω από τó Παραπέτασμα, με μίαν όμως διαφορά: ó ύλισμός που κηρύσσουν οι Κομμουνιστάι ήταν ή θρησκεία του ύλισμοú— ύλισμός άνωψωμένος σέ καθολική εξέγηση της ζωής, όδηγός και κίνητρο. 'Ο ύλισμός της Δύσεως δέν ήταν τίποτε περισσότερο από τó «άς φάμε, άς πιούμε κι' άς γλεντήσουμε γιατί αύριο θά πεθανούμε».

Σέ μιά σύγκρουσι θρησκευτικού ύλισμοú και πρακτικού ύλισμοú φαίνεται πώς ó θρησκευτικός ύλισμός θά έπικρατήσει. Ποτέ στην Ιστορία μιά ιδέα δέν νικήθηκε από κάτι, που δέν ήταν ιδέα.

Όστόσο, άν και είναι αλήθεια πώς ó Κομμουνισμός κέρδισε δύναμι από τις άδυναμίες της Δύσεως, είναι έξ ίσου αλήθεια ότι ή Δύσις θά μάθη από τους Κομμουνιστάς πώς να ξαναέρη τó φιλελεύθερο, μεταρρυθμιστικό και δημιουργικό της πνεύμα. Πρώτα-πρώτα, άνδρες και γυναίκες στη Δύσι μπορούν να δούν στη σοβιετική κοινωνία μερικά από τά

πιθανά άποτελέσματα της προδοσίας που διέπραξαν άπέναντι στο δυτικό ιδεαλισμό. Βλέπουν πώς μπορεί να καταντήσει μιά κοινωνία έκ συστήματος ύλιστική, άθρη, και «έπιστημονική». Βλέπουν πώς γρήγορα οι φύλακες της έλευθερίας χάνονται, όταν χαθή ή ιδέα του νόμου, άνεξάρτητα από φυλή και τάξι και στη θέσι της μπη ή άνεσι της κοινότητας. Βλέπουν πώς φρικτά μπορεί να άκρωτηριασθή ή εύσπλαχνία του ανθρώπου, άν δέν ύπάρχη άλλη άρχή να έπι-καλεσθή έκτός από την κυβέρνησι. Βλέπουν πώς ή ίδια ή έπιστήμη, στην όποία στηρίζεται ύποθετικά τó καθεστώς, μπορεί να διαστραφή όταν, άντι να ζητάη την αλήθεια, ó άνθρωπος παραδέχεται αυτό που τόν βολεύει στην πολιτική.

*

Άλλά ó Κομμουνισμός κάνει κάτι περισσότερο από τó να δείχνη στη Δύσι πώς μπορούν να καταντήσουν οι ίδιες οι ιδέες της και οι πεποιθήσεις της. Είναι με την αληθινή σημασία της λέξεως ή συνεδησι της Δύσεως. Κάθε ίσχυρισμός, κάθε ψεύτικη διεκδίκησι, κάθε αυταρέσκεια της Δυτικής κοινωνίας έκτίθεται διαρκώς από την κομμουνιστική προπαγάνδα και πάρα πολύ συχνά ή απαρέσκειά μας άπέναντι σ' αυτούς που μας κρίνουν γίνεται χίλιες φορές πικρότερη, όταν ξέρουμε μέσα μας πώς οι κατηγορίες τους είναι αληθινές. Είναι φρικτό, είναι άπελπιστικό για τή Δύσι να ξέρη πώς κάθε της άδυναμία είναι γνωστή, πώς κάθε κοινωνική της άποτυχία μεγαλοποιείται, πώς κάθε άδικία διατυμπανίζεται, πώς κάθε έλλειψι εύσπλαχνίας και κατανόη-

σεως γίνεται μεγάλο κοινωνικό έγκλημα. Είναι, όμως, θέβαιο ό-τι χωρίς αυτούς τους φοβερούς κριτάς, θά ξέραμε, έμείς στη Δύσι, που χωλαίνουμε ;

*

Σέ πολλά πράγματα έμείς πληρώνουμε σήμερα την αυταρέσκεια των παππούδων και των προπάπων μας. Οι Κομμουνιστάι μας άφίνουν στις άδυναμίες μας, περιμένουν μιά άδημονία μιά καινούργια κρίσι. Ζητούν να εύρουν με κάθε μέσο τó χάσμα μεταξύ 'Ανατολής και Δύσεως, μεταξύ 'Ασίας και 'Ατλαντικού, μεταξύ έξελιγμένων και καθυστερημένων περιοχών, μεταξύ πλουσιών και πτωχών, δούλων και έλευθέρων. Κηρύσσουν την παρακμή των ιδεωδών της Δύσεως, καταγγέλλουν τους ψευδείς ίσχυρισμούς της Δυτικής κοινωνίας, τó μύθο της Δυτικής θρησκείας, την ύποκρισία της Δυτικής 'Ελευθερίας και τó θέβαιο της καταρρεύσεως της Δύσεως.

Γι' αυτό δέν πρέπει να έχουμε την παραμικρή άμφισβόλια για τά μέσα που είναι άπαραίτητα για να έπιζήση ή Δύσις. Πρέπει να θυμάμαστε ότι είναι άνάγκη να είμαστε σταθεροί, άξιοι έμπιστοσύνης και να έχουμε ευημερία. Να θυμάμαστε ότι πρέπει να μοιραζώμαστε την ευημερία μας με τους άλλους, να ξαναφτιάξουμε την άμυνά μας, να είμαστε ύπο-

μονετικοί σύμμαχοι και καλοί φίλοι' να θγάλουμε από τή μέση τους θεούς της μοιρολατρίας και μ' αυτό τó πνεύμα να άντιμετωπίσουμε τους αντίπαλους μας με ήρεμη ίσχύ που θά καταπρά-ύνη και τους φόβους τους και τις φιλοδοξίες τους.

Άσφαλώς αυτό είναι τó κρίσιμο σημείο. Σέ ό,τι λένε για τόν Δυτικό κόσμο, οι Κομμουνιστάι έπικαλούνται τους μοιραίους νόμους της ιστορικής άναγκαιότητας. 'Η καπιταλιστική κοινωνία πρέπει να καταρρεύσει' οι 'Ηνωμένες Πολιτείες πρέπει να άσκούν έγώιστική ίμπεριαλιστική πολιτική' τά Δυτικά κράτη πρέπει να εκμεταλλεύονται τους εργάτες τους, πρέπει να ζητούν διαρκώς νέες άγορές σέ όλο τόν κόσμο, πρέπει να σέρνουν έξω και κεί τους 'Ασιάτες ειλωτές τους και να ρίχνουν τόν κόσμο σέ έπιθετικούς πολέμους.

Τό λογικό συμπέρασμα που άκολουθεί είναι ότι κάθε τί αντίθετο σ' αυτούς τους φόβους—κάθε Σχέδιο Μάρσαλ, κάθε οικονομική βοήθεια σέ χώρες καθυστερημένες, κάθε πρόσδοσι οικονομική και κοινωνική, κάθε πράξι δικαιοσύνης και συμφιλώσεως—άποκαθιστά θριαμβευτικά και δημιουργικά την έλευθερία της Δύσεως. 'Ο Δυτικός Κόσμος είναι κόσμος έλευθερίας και μέσα σ' αυτόν οι Δυτικές Δυνάμεις μπορούν έλεύθερα να αποφασίζουν και έλεύθερα να ένεργούν.

Κάποτε ó Πρόεδρος Τρούμαν έπισκέφθηκε τó Μεξικό και άνάμεσα σ' άλλα άξιοθέατα πήγε να δη τó ήφάιστειο Παρικουτίν. Και όταν τόν ρώτησαν ποιές ήταν οι έντυπώσεις του, ó Τρούμαν είπε: «Μεγάλο ήφάιστειο, αλήθεια, αλλά δέν είναι τίποτα μπροστά σ' εκείνο επάνω στο όποιο κάθονται στην Ούάσιγκτων».

R. Allen

“Εται άρχισε ο τρίτος παγκόσμιος πόλεμος

ΔΥΟ ΑΤΟΜΙΚΕΣ ΒΟΜΒΕΣ ΚΑΤΑΣΤΡΕΦΟΥΝ ΤΗΝ ΠΟΛΙ Χ

Τοῦ

QUENTIN RETNOLDS

Τὸ ἀμερικανικὸ περιοδικὸ «Pageant» δημοσιεύει ἕνα ἐντυπωσιακότατο ἄρθρο σχετικὰ μετὰ τὴς ζημίας καὶ τὰ θύματα ποὺ μπορεῖ νὰ προκαλέσῃ μιὰ ἀτομικὴ ἀεροπορικὴ ἐπίθεσις σὲ μιὰ παράλια, μεγάλη πόλιν τῆς Ἀμερικῆς. Τὸ κείμενο, γραμμένο ἀπὸ τὸν Κουέντιν Ρέυνολντς, βασίζεται σὲ μιὰ ἐπίσημη ἔκθεσι ποὺ ὑπέβαλε ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου Πόρων Ἀσφαλείας τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν στὸν Πρόεδρο Τρούμαν, γιὰ τὴν ὁργάνωσι τῆς ἀμύνης τῆς χώρας, καὶ ζωντανεύεται ἀπὸ συνταρακτικὲς φωτογραφίες.

Αὐτόπτης μάρτυς τῆς πρώτης ἀτομικῆς ἐκρήξεως, ἀποκαλύπτει στὸν Ρέυνολντς λεπτομέρειες καὶ δίνει ἀριθμοὺς γιὰ τὰ θύματα καὶ τὴς ζημιές.

ΕΠΙΣΗΜΗ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙ

1. Μεταξὺ τῆς 3ης καὶ 4ης πρωΐνης τῆς 10ης Αὐγούστου ὁ Κυβερνήτης τῆς Πολιτείας ἔλαβε καὶ ἀμέσως μετέδωσε στὸ Δήμαρχο τῆς πόλεως Χ τὴν πληροφορία ὅτι οἱ κυριώτερες παράλιες πόλεις τῆς ἄλλης πλευρᾶς τοῦ κράτους εἶχαν προσβληθῇ ἀπὸ ὑποβρυχία ἐκρήξι ἀτομικῶν βομβῶν.

Στὴς 6.16' π.μ. ὁ Κυβερνήτης τηλεφωνεῖ στὸ Δήμαρχο ὅτι σύμφωνα μετὰ προειδοποίησι τῆς Στρατιωτικῆς Ὑπηρεσίας Πληροφοριῶν, ὅλα τὰ μεγάλα βιομηχανικὰ κέντρα ἔπρεπε νὰ περιμένουν ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ ἀτομικὴ ἀεροπορικὴ ἐπίθεσις.

“Ὅλοι οἱ ραδιοφωνικοὶ σταθμοὶ τῶν παραλίῶν πόλεων ἀνήγγειλαν πρὶν ἀπὸ τὴς 6.20' π.μ. ὅτι : σὲ

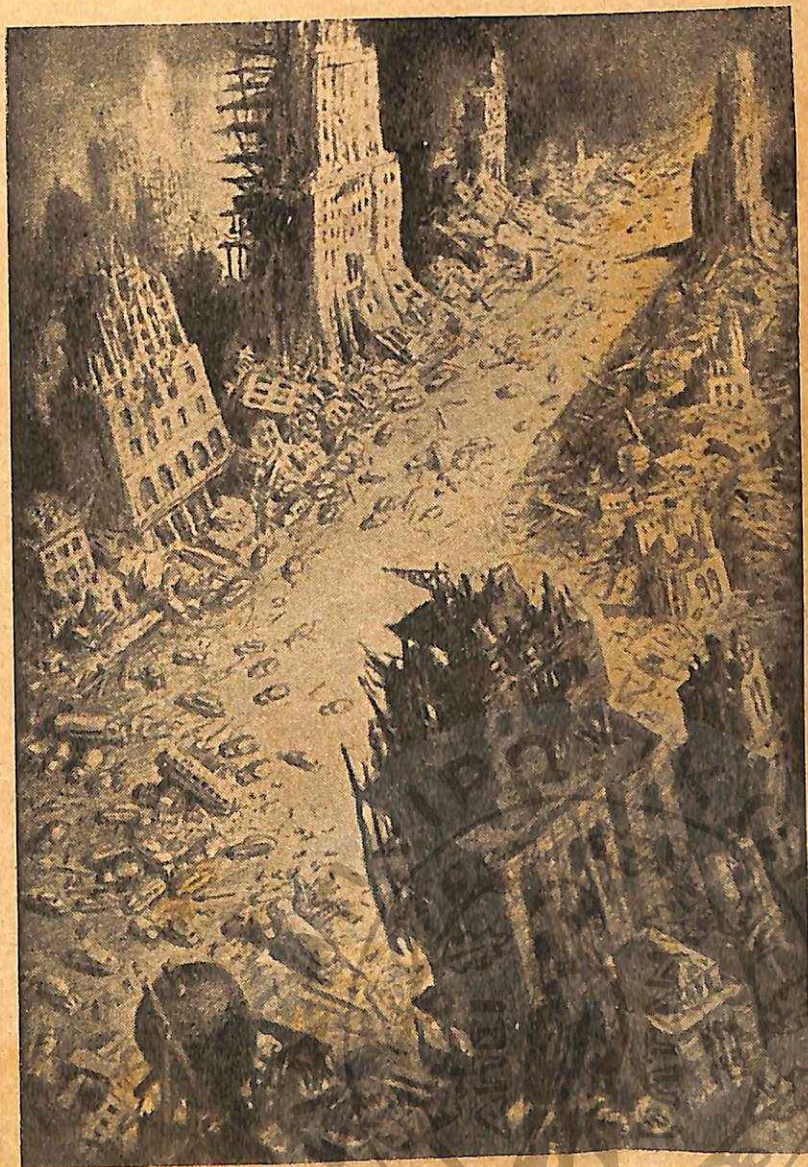
περίπτωσι ἀτομικῆς ἐπιθέσεως, ὁ πληθυσμὸς θὰ ἦταν ἀσφαλέστερος ἀν ἔμενε στὰ σπίτια του, κατὰ προτίμησι στὰ ὑπόγεια, καὶ ὅτι κανεὶς δὲν ἔπρεπε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ σπίτι του ἐκτὸς ἀν ἐκδίδονταν ἐπίσημες ὁδηγίες. “Ὅσοι βρισκόνταν ἔξω ἀπὸ τὰ σπίτια τους, ἔπρεπε νὰ καταφύγουν ἀμέσως κάπου.

2. Στὴς 10 Αὐγούστου ὁ καιρὸς ἦταν αἶθριος μετὰ λίγα σύννεφα καλοκαιρίας ἐδῶ κι' ἐκεῖ.

3. Στὴς 6.50', στὴν σημαντικώτερη περιοχὴ τοῦ λιμανιοῦ τῆς πόλεως Χ ἐξερράγει ὑποβρυχίως μιὰ ἀτομικὴ βόμβα σὲ βάθος 30 μέτρων κάτω ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τοῦ νεροῦ.

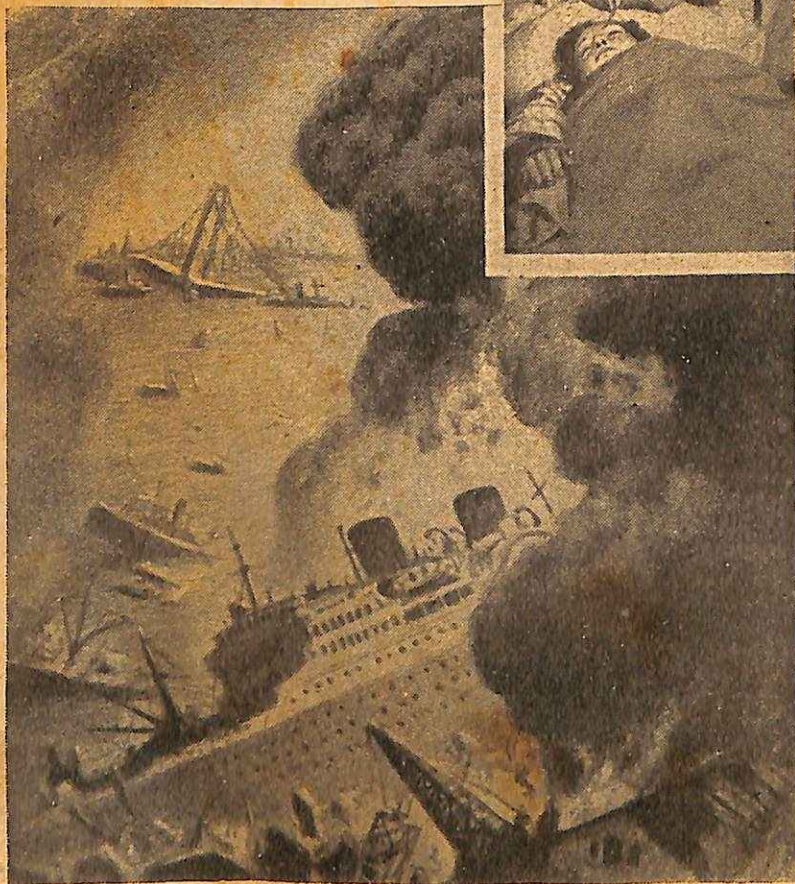
Ἐκεῖνη τὴν ὥρα βρισκόμουν σὲ ἕνα ξενοδοχεῖο. Εἶχα ἀκούσει ὅλες τὴς σχετικὲς προειδοποιήσεις μὰ ἤμουν καὶ ἥσυχος ὅτι τὰ καταδιωκτικά μας δὲν θὰ ἄφηναν κανέναν νὰ πλησιάσῃ στὴν πόλιν.

Ἡ ἐκρήξι, ὅμως, ἦταν ὑποβρυχία καὶ ξαφνικὰ βλέπω τὸ νερὸ νὰ ὑψώνεται σὲ μιὰ πανύψηλὴ στήλη ποὺ ἔλεγε πὼς ἔφθανε στὸν οὐρανὸν.

“Ὁ κεντρικὸς δρόμος τῆς πόλεως Χ μετὰ τὸν βομβαρδισμό μετὰ ἀτομικὴ βόμβα. Ἡ ἐκρήξι ἔγινε λίγα τετράγωνα μακρότερα.

Κάτω: Οί καταστροφές στο λιμάνι της πόλεως Χ από την έκρηξη της ατομικής βόμβας. "Ενα υπερωκεάνιο έχει μισοβυθισθεί κι' οί εγκαταστάσεις του λιμανιού έχουν καταστραφεί.

"Ανω δεξιά: Παροχή πρώτων βοηθειών σε θύμα από την έκρηξη της ατομικής βόμβας

Δέν πίστευα στὰ μάτια μου. Τὸ μα-
νιτάρι τοῦ νεροῦ γινόταν σιγὰ-σι-
γὰ ἓνα σύννεφο. Καὶ τότε, μέσα σὲ
δύο λεπτά ἀκούστηκε ἓνας φοβερός,
ὑπόκοφος κρότος, καὶ συγχρόνως
φλόγες ἄρχισαν νὰ βγαίνουν ἀπὸ τὰ
δύο καταδρομικά πού ναυλοχοῦσαν
στὸ λιμάνι. Στὰ δύο πρῶτα λεπτά
τὰ νερά ἦταν ἤσυχα ὅπως πρίν. Τώ-
ρα ὅμως γιγαντιαία κύματα ὠρμού-
σαν πρὸς τὴν ξηρά, ἀληθινὰ βουνά,
πού μπροστά τους τὰ καράβια φαί-
νονταν καρυδότσουφλα. Τότε γιὰ
πρῶτη φορά κατάλαβα τί γινόταν.
Ἀμέσως μετὰ τὴν έκρηξη ἓνα ἀραιὸ
σύννεφο ἄρχισε νὰ ἀπλώνεται πάνω
ἀπὸ τὴν πόλι. Ἦταν ἡ ραδιενεργὴ
σκόνη. Ἡ έκρηξη καὶ ὁ θόρυβος δὲν
κράτησαν παραπάνω ἀπὸ δύο λε-
πτὰ. Μετὰ ἀπόλυτη ἤσυχία. Τότε
ἀκουσα τὶς σειρήνες καὶ εἶδα τὶς
ἀντλίες πού ἔτρεχαν νὰ σβήσουν τὴ
φωτιά.

ΤΑ ΘΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΟΙ ΖΗΜΙΕΣ

Ἡ δυνατὴ πίεσι τοῦ ἀέρος προ-
κάλεσε μικρὲς ζημιὲς στὴν ἀκτὴ.
Ἐπίσης κατεστράφησαν μερικά κτί-
ρια πού βρίσκονταν πολὺ κοντὰ
καὶ ἔσπασαν τὰ τζάμια σὲ ἄλλα
πού βρίσκονταν μακρύτερα.

Τὰ κύματα πού ὑψώθηκαν προκά-
λεσαν μεγάλες καταστροφὲς στὶς
ἀποβάθρες.

Τὸ σύννεφο τῆς ραδιενεργῆς σκό-
νης ἀπλώθηκε πάνω ἀπὸ τὴν ἐνδο-
χώρα καὶ μοιραίως προσέβαλε ὅ-
λους ὅσοι βρίσκονταν ἐκτεθειμένοι.

Θύματα ὑπῆρξαν κυρίως ὅσοι ἦ-
σαν ἔξω καὶ προσεβλήθησαν ἀπὸ τὴν
ραδιενέργεια. Ὅσοι δὲν σκοτώθη-
καν ἀπὸ τὴν έκρηξη δὲν πέθαιναν ἄ-
μέσως. Ἀπ' αὐτοὺς ἄλλοι ἔγιναν
ἐντελῶς ἀνίκανοι μέσα σὲ λίγες ὥ-
ρες, ἄλλοι μεταφέρθηκαν σὲ νοσο-
κομεῖα καὶ ἄλλοι ἔπαθαν μικροαλ-
λοιώσεις τοῦ αἵματος χωρίς ἄλλες
ζημιές.

Σύμφωνα μὲ τὴν ἐπίσημη στα-
τιστικὴ τὰ θύματα μποροῦν νὰ κα-
ταμετρηθοῦν ὡς ἑξῆς :

Πρόσωπα πού ὑπέκυψαν στὴ ρα-
διενέργεια 6.600

Πρόσωπα πού κατέστησαν τελεί-
ως ἀνίκανα 5.400
Πρόσωπα πού χρειάζονται νοσο-
κομειακὴ περίθαλψι 1.800
Πρόσωπα πού προσεβλήθησαν ἀλ-
λά δὲν ἔγιναν ἀνίκανα καὶ δὲ
χρειάζονται νοσοκομειακὴ πέ-
ριθαλψι 14.500
Πρόσωπα πού ἔπαθαν ἀλλοιώσεις
τοῦ αἵματος χωρίς ἄλλες ζη-
μιές 15.750

Οἱ ἠλεκτρικὲς εγκαταστάσεις εἶ-
χαν πάθει πολλὲς ζημιὲς καὶ μόνον
μερικὲς γραμμὲς ἔξακαλουθοῦσαν
νὰ λειτουργοῦν.

Οἱ ἐναέριες μεταφορὲς εἶχαν στα-
ματήσει.

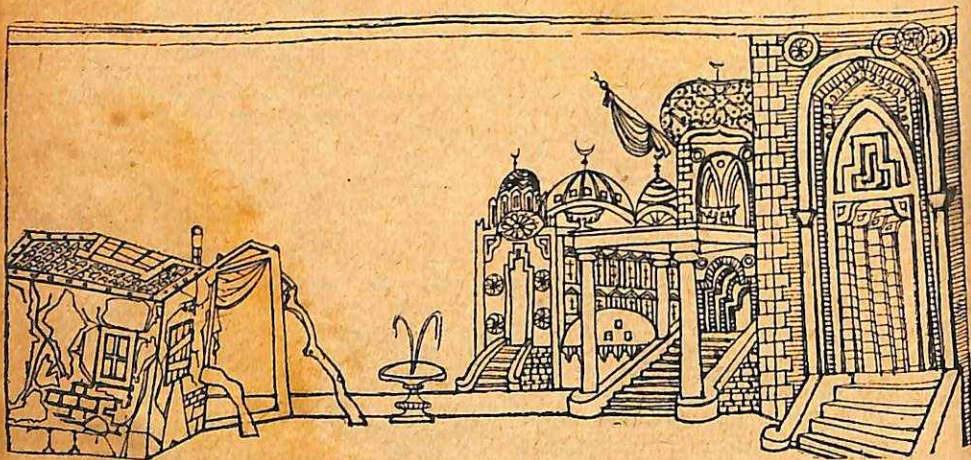
Οἱ σωλῆνες τοῦ γκαζιοῦ εἶχαν
καταστραφῆ σὲ ἀπόστασι ἑνὸς μι-
λίου.

Οἱ σωλῆνες τοῦ νεροῦ εἶχαν κα-
ταστραφῆ σὲ πολλὰ μέρη τελείως.

Τὸ ραδιόφωνο συνέχισε πάντοτε
τὶς ἐιδήσεις. Τότε ἀποφάσισα νὰ
βγῶ. Πῆγα σὲ ἓνα μεγάλο κατάστη-
μα καὶ ἐκεῖ ἐντελῶς τυχαία προμη-
θεύτηκα μιὰ ἀντιατομικὴ μάσκα. Δὲν
εἶχα προλάβῃ νὰ τὴ φορέσω καὶ ἀ-
κούγεται ἓνας θόρυβος, μιὰ κατα-
ραμμένη βοὴ πού νόμιζες πὼς σοῦ
κουνούσε τὸ μυαλό.

Ἦταν ἡ ἀτομικὴ ἐπίθεσι ἀ-
πὸ τὸν ἀέρα.

Τὰ μάτια μου ἔκαιγαν, τὸ σῶμα
μου εἶχε παγώσει. Σὲ δύο λεπτά ὁ
τόπος εἶχε γεμίσει γύρω μου ἀπὸ
ἀνθρώπους πού πέθαιναν χωρίς κα-
νένα σημάδι ὅτι εἶχαν πληγωθῇ ἡ
κάψ. Νὰ φύγω! πού νὰ πάω; στὸν
Ἰπὸ γείο! Τρέχω, φτάνω στὸ
σταθμό, κατεβαίνω τὰ σκαλιά, σκο-
τάδι πίσσα γύρω μου. Ἐφυγα
γρήγορα καὶ κάποτε ἔφτασα στὸ
σταθμὸ Σάμμιτ. Ἐδῶ χάραζε κά-
ποιο φῶς. Ἦταν ἄδδεις. Γιατί; τό-
τε κατάλαβα πὼς θρискόμουν ἄρκε-
τὰ μακριὰ ἀπὸ τὸ κέντρο τῆς ἐκρή-
ξεως. Βγήκα ἐπάνω. Νοσοκόμοι καὶ
ἀνθρώποι μὲ στρατιωτικὰ γυρίζαν
ἔξω, μὲ λαστιχένια γάντια καὶ μά-
σκες. Ἀμέσως μὲ γδύσανε, καὶ ἀρ-
χίσανε νὰ μὲ ραντίζουν μὲ μιὰ ἐλαι-
ώδη οὐσία καὶ μὲ δάλανε σὲ ἓνα
αὐτοκίνητο. Εἶχα σωθεῖ.

Σκηνικό του κ. Χατζηκυριάκου - Γκίκα για τὸ χορόδραμα «Τὸ κατάρ-
μένο φίδι».

Μία σύνθεση πολλῶν συνεργατῶν

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΧΟΡΟΔΡΑΜΑ

Τοῦ

ΜΑΝΟΥ ΧΑΤΖΙΔΑΚΙ

Πῶς τὸ βλέπει ὁ καλλιτεχνικὸς διευθυντὴς του

Στις 25 Ἰουνίου τοῦ 1950, ὅταν ὁ Κολάσινο, διευθύνοντας τὸν «Μαρούα» στὴν Ἁγία Μαρίνα, βοηθοῦσε τὴν Ραλλοῦ Μάνου καὶ τὴν Ἀλέκα Κατσέλη νὰ συναγωνιστοῦν χορευτικὰ — καὶ οἱ δυὸ ντυμένες ἀπὸ τὸν Γιάννη Τσαρούχη — κανεῖς ἀπὸ μᾶς δὲν μποροῦσε νὰ φανταστῇ σὲ ποιὲς τολμηρὲς ἀποφάσεις θὰ καταλήγαμε, ὕστερα ἀπὸ ἓνα μῆνα, πὺ θὰ στεκόντουσαν μοναδικές γιὰ νὰ χάσουμε ἀνεπανόρθωτα τὴν

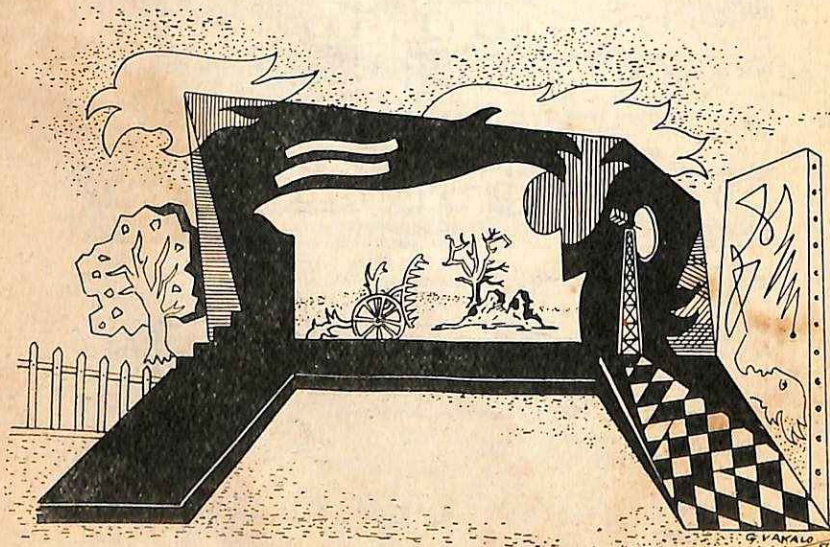
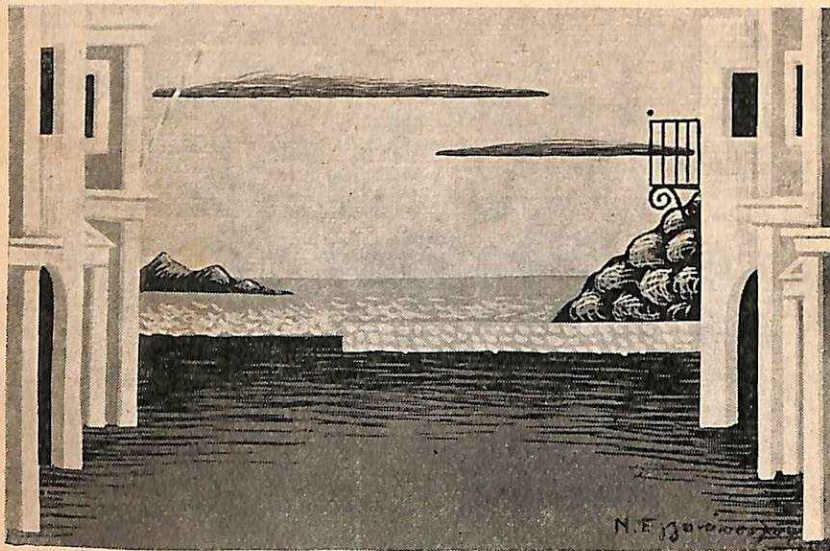
ἡσυχία μας, τὴ βολή μας καὶ τὴ ξεγνοιασιά μας.

Κι' ὅλα ἤλθαν σφυρίζοντας. Σφυρίζοντας τὰ μοτίβα τοῦ «Μαρούα», θυμόμασταν τὴν Αἴγινα κι' ὅταν πηγαίναμε στὴν Αἴγινα, σφυρίζαμε τὸν «Μαρούα», ὥσπου ἓνα βράδυ ἀποκαλύπτουμε ὁ ἓνας στὸν ἄλλον τὸ μυστικό. Καὶ πρώτη ἡ Ραλλοῦ Μάνου σηκώνεται στὴ μέση καὶ μᾶς φωνάζει: «Σὰς θέλω ὅλους σας, θέλω πολλοὺς συνεργάτες, πολὺ

Σκηνικά, Κοστούμια καὶ Μουσικὴ γιὰ τὸ Χορόδραμα

Κοστούμια καὶ σκηνικά τοῦ κ. Γιάννη Μόραλη γιὰ τὴν «Ἐξὺ λαϊκὴς
ζωγραφίης»

Άνω: Σκηνικό του κ. Έγγονοπούλου για τις «Μορφές μιας γυναίκας»
Κάτω: Σκηνικό του κ. Γ. Βακαλό για τη «Φθινοπωρινή Γῆ» του Βίρτζιλ Τόμσον

χορό, πολλή μουσική, πολλές ιδέες». Ο Τσαρούχης κρατώντας στα χέρια μία βυζαντινή άγιογραφία, την διακόπτει, τονίζοντας τις λέξεις του: «Ο Πετρούσκα πρέπει να μάθη να χορεύη ζειμπέκικο και δίχως άλλο να πείσουμε τον Ρωμαίο και την Ίουλιέττα να πεθαίνουν από δώ και πέρα με χασάπικο». Ο Χατζηκυριάκος - Γκίκας μᾶς κῦτταζε σοβαρά κι' ύστερα από δεκάλεπτη σιγή, μίλησε για μία ένδοξη μουσική, χορού, χρώματος και λόγου, που όλα μαζί να ἐρμηνεύουν την πιά* πραγματική μορφή της ἑλληνικής ζωῆς. Και για παράδειγμα μᾶς θύμισε τον Έρωτόκριτο, τον Καραγκιόζη και τον Διγενή. Ο 'Αλέξης Σολομός προσθέτει και τον Χαράλαμπο! (Για όσους δὲν γνωρίζουν, Χαράλαμπος ονομάζεται τὸ ἐξυτηρετικώτατο γκαρσόνι τοῦ καφε-νείου «Βυζάντιο» στὸ Κολωνάκι). Ἡ 'Αλέκα Κατσέλη, ὁ Γιάννης Μόραλης καὶ ὁ Νίκος Γκάτσος διαφωνοῦν ὡς πρὸς τὸν Χαράλαμπο, γιατί δὲν συχνάζουν στὸ «Βυζάντιο», ἀλλὰ εὐτυχῶς τὸ ἐπεισόδιο τελειώνει μετὰ τὸν Γκάτσο, πού προσθέτει ἀποφασιστικά: «Πρέπει ὁ χορὸς ν' ἀποκτήσῃ τὴν ποίησιν καὶ τὴν σαφήνεια πού ἔχουν οἱ κοπέλλες τῆς πατρίδας μου τῆς Ἀμοργού». Σ' αὐτὸ φυσικὰ κανεὶς δὲν ἔχει ἀντίρρηση κι' ἀποφασίζω τοῦ λόγου μου νὰ μιλήσω γιὰ ἓνα στενὸ σύνδεσμο μουσικῆς καὶ χοροῦ, γιὰ ἀπόλυτη γνώση τῶν σύγχρονων ρυθμικῶν στοιχείων καὶ γιὰ ὅλα παρόμοια. Ἀλλὰ μόλις τέλει ὁ λόγος, μετὰ πληροφοροῦν πὼς δὲν ἔλα τίποτα καινούργιο καὶ πὼς αὐτὰ τὰ γνωρίζουν ἀπ' τὸν παλιὸ πού ἐγὼ δὲν εἶχα ἀκόμη πᾶσῃ. Εὐτυχῶς σ' αὐτὴ τῇ δύ-

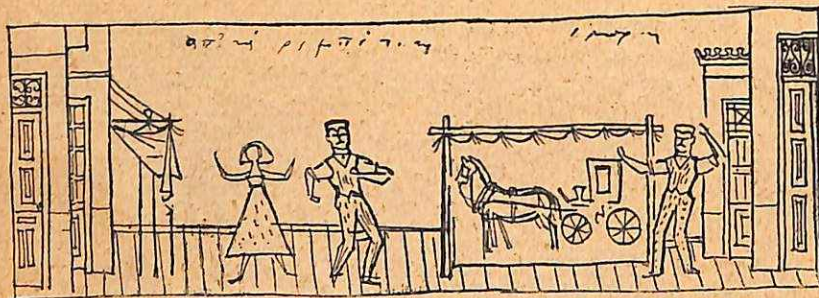
Κοστούμι τοῦ κ. Ν. Έγγονοπούλου γιὰ τὸ χορόδραμα «Οἱ μορφές τῆς γυναίκας».

σκολῇ στιγμῇ γιὰ μένα, καταφθάνει ἀσθμαίνοντας ὁ Ἄγγελος Γριμάνης ἀπ' τὸ ἐξωτερικὸ καὶ μετὰ τὴν σαφήνεια καὶ τὴν λακωνικότητα πού τὸν χαρακτηρίζουν, μᾶς φωνάζει: «Θέλω νὰ χορεύω».

Καθὼς καταλαβαίνετε, στὴν οὐσία τοῦ «Ἑλληνικὸ χορόδραμα» εἶχε πραγματοποιηθῇ. Κι' ἂν θέλουμε νὰ τὸ καθορίσουμε μετὰ τὸν τρόπο ἑνὸς ἐγκυκλοπαιδικοῦ λεξικοῦ, θὰ λέγαμε: «Ἑλληνικὸ χορόδραμα σημαίνει μιὰ ομάδα ἀνθρώπων τῆς τέχνης πού ὁ καθένας, ἀντιμετωπίζοντας ἀπὸ τὴν προσωπικὴ του περιοχὴ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ χοροῦ, μετὰ τὶς ἰδιαιτέρους ἀπαιτήσεις πού παρουσιάζει στὸν τόπο μας, ἀποφασίζουν ὅλοι μαζί—συμφωνώντας σὲ βασικὰ γραμμὰ—νὰ συμβάλουν σὲ μιὰ ὁργανωμένη χορευτικὴ ἐκδήλωση».

☆

Ὁ Χατζηκυριάκος - Γκίκας ἐφτιαξε τὸ θέμα γιὰ τὸ χορόδρα-

Σκηνικό του κ. Γιάννη Μόραλη για τὸ ρεμπέτικο.

μα «Τὸ καταραμένο φίδι» πὺ εἶναι παρμένο ἀπὸ τὶς παραστάσεις τοῦ Καραγκιόζη. Ὁ Εὐγένιος Σπαθάρης στάθηκε πραγματικὸς σύμβουλος σ' αὐτὴ τὴ δουλειά καὶ μᾶς ἔμαθε μ' ἐπιτυχία νὰ κινώμαστε, νὰ μιλάμε καὶ νὰ τραγουδάμε σὰν τὸν ἥρώα μας. Ἡ Ραλλοῦ Μάνου χορογραφώντας τὴ μουσικὴ πὺ τῆς ἔφτιαξα, ἔλεγε κάθε φορὰ πὺ τῆς ἔφερνα ἓνα κομμάτι πὺς ἦταν τὸ πιὸ δύσκολο ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα. Σὲ τρεῖς ὥρες τὸ χορογραφοῦσε καὶ σὲ δυὸ μέρες τὸ χορεύανε ὅλες οἱ κοπέλλες τοῦ μπαλλέτου. Τσάμικος, τσιφτετέλλι καὶ χασάπικος δεσπόζανε ρυθμικά σ' ὅλη τὴν αἶθουσα τῆς πρόδας. Συνεχῶς ἀνακαλύπταμε καινούργια εὐρήματα, καὶ τότε καινούργια μουσικὴ, καινούργιες ιδέες στὴ χορογραφία. Στὴ δεύτερη εἰκόνα θὰ ἐμφανίζεται ἓνας τεράστιος «ὄφις» πὺ κρυμμένος ἀπὸ μέσα ὁ Σπαθάρης μὲ μιά καραμούζα, θὰ τρομοκρατῇ τὴ μουσικὴ μου. Τί νὰ γίνῃ ὁμως; Τὰ σκηνικά καὶ τὰ κουστούμια τὰ φτιάχνει ὁ Χατζηκυριάκος-Γκίκας. Φαντάζομαι πὺς ὅλα μαζί θὰ σχηματίζουν τὴν ἐντύπωση βυζαντινοῦ ψηφιδωτοῦ, λαμπεροῦ σὲ χρώματα καὶ σὲ περιεχόμενο. Ὁ ὤρες-ὠ-

ρες μπορεῖ κανεὶς νὰ θαυμάζῃ τὶς μακέττες, δίχως νὰ ξεχνᾷ θέβαια πὺς τὸ ἐρώτημα πὺ μᾶς ἀπασχολεῖ ὡς σήμερα εἶναι ἀν καὶ μέχρι ποιοῦ σημείου θὰ καταργήσουμε τὶς τρεῖς διαστάσεις. Ἡ Ραλλοῦ Μάνου ἔδωσε τέλος μὲ τὴν ἐμπνευσμένη χορογραφία τῆς. Ἐχεις τὴν ἐντύπωση πὺς οἱ χορευτὲς κινοῦνται σὲ μιά γραμμὴ, ἐνῶ στὴν πραγματικότητα ἀλωνίζουν ὅλη τὴ σκηνή.

Στὸ ἄλλο ἔργο πάλι πὺ λέγεται «Οἱ μορφὲς μιᾶς γυναικας» χορεύουν τρεῖς γυναῖκες, ἴσως γιατί τὰ σκηνικά καὶ τὰ κουστούμια τὰ φτιάχνει ὁ Νίκος Ἐγγονόπουλος, ἴσως γιατί τὸ θέμα καὶ ἡ χορογραφία εἶναι τῆς Ραλλοῦς Μάνου. Ἡ μία χορεύει τὴν πρώτη μορφή τῆς κόρης. Παίζει μὲ τὶς φίλες τῆς, αἰσθάνεται τὸ προμήνυμα ἑνὸς μεγάλου ἔρωτα, ἑνὸς παλληκαριοῦ πὺ τὴν κερδίζει ἀπ' τ' ἄλλα παλληκάρια στ' ἀγώνισμα τοῦ λιθαριοῦ. Ἡ ἄλλη χορεύει τὴ γυναῖκα μὲ τὴν ὀδυνηρὴ καρτερία καὶ θαθεῖα πίστη στὸν ξενιτεμένο τῆς ἄντρα. Νοιώθει τὴν ἐπιστροφὴ τοῦ μὲ μιά λάμψη πὺ φωτίζει τὸ σκηνικὸ τοῦ ὁ Ἐγγονόπουλος. Ἡ τρίτη χορεύει τὴν μάνα μὲ

ὅλες τὶς ἀποχρώσεις τῆς, ἀπὸ τὸ ἐλπιδοφόρο νανούρισμα τῆς ἀρχῆς μέχρι τὴν ἀτέλειωτη μοναξιά τῆς στὸ τέλος.

Ἡ μουσικὴ τοῦ Ἀργύρη Κουνάδη ἔχει συλλάβει ἓνα θαθὺ νόημα πίσω ἀπὸ τὶς γνώριμες αὐτὲς γυναικεῖες μορφὲς καὶ πλάθει μὲ θαυμαστὴ δύναμη μιά σφιχτοδεμένη φόρμα μπαλλέτου ἀπ' ὅπου ξεπηδᾷ εὐρηματικοὶ ρυθμοὶ καὶ μοτίβα. Μὲ ἓνα γράψιμο λιτὸ καὶ ἀπόλυτα σύγχρονο κατορθώνει νὰ δημιουργήσῃ κλασσικὸ ὅφος.

Ὁ Γριμάνης ὀργιάζει σὰν χορογράφος καὶ σὰν χορευτὴς στὴν «Φθινοπωρινὴ γῆ» τοῦ Βίρτζιλ Τόμσον. Τὸ θέμα του, μὲ ἑπτὰ ἀλληλοεξαρτώμενους ἥρωες, περιτρέφεται γύρω ἀπὸ τὴ σχέση τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὴν γῆ πὺ καλλιεργεῖ ὁ ἴδιος. Πολύτιμη βοήθεια εἶναι τὸ σκηνικὸ καὶ τὰ κοστούμια τοῦ Γ. Βακαλό. Χρώματα, ἐπίπεδα καὶ σχήματα μᾶς κάμνουν νὰ ὀνειρευώμαστε τὸ 3ο μέρος τοῦ ἔργου, ὅπου οἱ χορευτὲς σπασμένοι ἀπ' τὸν χαρκτηριστικὸ ρυθμὸ τοῦ «μπλοῦζ»,

πάνω σὲ φωτισμένα κάτοπτρα, δίνουν τὴν αἴσθηση τῆς μεγάλης ἐξάντλησης καὶ τοῦ μόχθου, πὺ πλησιάζει τὸν θάνατο. Ἐπίσης μᾶς δημιουργεῖ ἰσχυρὴ ἐντύπωση τὸ τέλος μὲ μιά μεγάλη φούγκα πὺ δίχως νὰ φαντάζεται κανεὶς καταλήγει σ' ἓνα ἀπελπισμένο ταγκό.

Ἀντίθετα στὴν «Ποιμενικὴ Σουῖτα» τοῦ Βάρβογλη—μιά μουσικὴ σελίδα σ' ὅλους μας πολὺ γνωστὴ καὶ πολὺ ἀγαπητὴ—βρίσκουμε τὸν Γριμάνη πολὺ διαφορετικὸ. Χορογραφεῖ καὶ χορεύει μ' ἐπίμονη ἐμπνευση καὶ αὐστηρότητα τὸ ἀντιστικτικὸ γράψιμο σὲ πρῶτο μέρος, μὲ ἰδιαίτερη χάρη τὸ εἰδυλλιακὸ ὅφος τοῦ δευτέρου μέρους καὶ μὲ συγκρατημένο διονυσιασμὸ τὸν πανηγυριστικὸ χορὸ τοῦ τρίτου καὶ τελευταίου μέρους. Ὁ Σπ. Βασιλείου συμπληρώνει τὴν ἀγνὴ μουσικὴ τοῦ Βάρβογλη μὲ πολὺ ἀπλὰ σχήματα καὶ χρώματα, στὸ σκηνικὸ τοῦ καὶ στὰ κοστούμια τοῦ.

Ὁ «Μαρσύας» εἶναι θέμα καὶ χορογραφία τῆς Ραλλοῦς Μάνου.

Σπουδὴ τοῦ κ. Γιάννη Τσαρούχη γιὰ τὸ σκηνικὸ τοῦ «Μαρσύα».

νου, πού ήδη έχει παιχθή στην Αίγινα, τὸ καλοκαίρι πού πέρασε. Ὁ Τσαρούχης εἶχε φτιάξει τὰ κοστούμια του, τώρα ἔφτιαξε καὶ τὸ σκηνικό. Ἡ μουσική του εἶχε γραφτῇ, τώρα ἄλλαξε τὴν ἔνορχήστρωση. Ἡ Μάνου συμπλήρω-

Κοστούμια τοῦ κ. Χατζηκυριάκου-Γκίκα
γιὰ τὸ «Καταραμένο Φίδι».

σε τὴ χορογραφία της. Ὁ «Μαρσύας» ἀκόμη μᾶς δίδει κι' ἀφορμὴ γιὰ ἀναμνησεολογία, ἔστω καὶ πρόσφατη. Εἶναι τέλος πάντων τὸ «παρελθόν» μας, σὰν «Ἑλληνικὸ χοροδράμα». Ἀλλὰ ἐκεῖνο πού μᾶς ἔκαμε νὰ χαροῦμε πραγματικά τὴ συνεργασία, ἦταν οἱ «Ἑξηλαϊκὲς ζωγραφι-ἐς» πάνω σ' ἀντίστοιχα τραγούδια τοῦ Τσιτσάνη.

Χορεύει ὁ Γριμάνης καὶ χορογραφεῖ τὸν ρόλο του, χορογραφεῖ ἡ Μάνου καὶ χορεύει ἡ Γεωργαλά· γράφει τὸ ποιητικὸ κείμενο ὁ Γκάτσος πού θὰ ἀκουστῇ στὸν ρόλο τοῦ Ἀφηγητῆ ἀπὸ τὸν Βασίλη Διαμαντόπουλο, τὰ σκηνικά καὶ τὰ κοστούμια τὰ φτιάχνει ὁ Γιάννης Μόραλης—πού εἶναι ἡ πρώτη του

ἐπαφὴ μὲ τὴ σκηνογραφία—τὸ θέμα καὶ τὴ μουσικὴ διασκευὴ ἔκκαμα τοῦ λόγου μου καὶ τὴν ἐνορχήστρωση ἀνέλαβε ὁ Κουνάδης. Ζεῖμπέκικα, χασάπικα, συννεφιασμένες Κυριακές, παλληκάρια καὶ κοπέλλες ἀπελπισμένες,

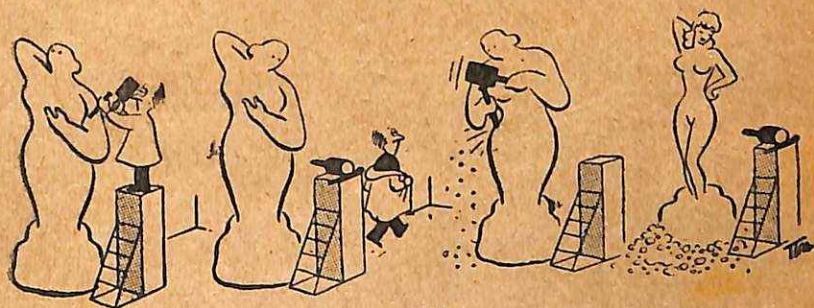
βροχές, καταιγίδες, φωτισμένα παράθυρα, σφρίγματα, λιμάνια, ὄλα, πρὸς τὸν παρόν, τὰ βλέπουμε σ' ἓνα μικρὸ δωμάτιο πού γίνεται ἡ πρόβα. Ὅλοι οἱ ἄντρες καὶ οἱ γυναῖκες φορᾶνε περούκες, κι' ὁ Μόραλης ἐνθουσιασμένος μᾶς ἐξηγεῖ τὴν σημασία τῆς ἐκφραστικῆς τυποποίησης τῶν χορευτῶν. Πρὸς τὸ κόκκινο οἱ ἄντρες, κάτασπρες οἱ γυναῖκες μὲ χρωματιστὲς φορεσιῆς σ' ἓνα σκηνικὸ πού μόνο του δημιουργεῖ μιὰ δλοκληρωμένη ποιητικὴ ἀτμόσφαιρα, κινοῦνται αὐστηρά πάνω στοὺς δοσμένους

ρυθμούς. Οἱ ἄντρες μαθαίνουν νὰ χορεύουν ἀκίνητοι, οἱ γυναῖκες μαθαίνουν νὰ μὴν εἶναι ἐλκυστικές κι' ὅλοι μαζὺ συνθέτουν πίνακες μὲ θαυσιεὲς ἰδέες καὶ χορευτικὴ ἀλήθεια. Ἡ χορωδία ξεσπάει στὸ τέλος σὲ μιὰ ἐπίκληση γεμάτη ἀγωνία:

«Ἄς μπορούσα νὰ μαντέψω
τῆς καρδιάς του τὸν καὺμῶ.

Ἰσως σ' αὐτὰ πού ἔγραψα νὰ φαίνεται πιὸ πολὺ τὸ κέφι καὶ ἡ ἀγάπη πού μᾶς πλημμυρίζει γιὰ τὴ δουλειά μας, παρὰ ἡ σημασία καὶ οἱ σκοποὶ τοῦ «Ἑλληνικοῦ χοροδράματος». Ἀλλὰ ἡ τόσο σημαντικὴ γιὰ μᾶς ἡμέρα τῆς 19ης Μαρτίου εἶναι πολὺ κοντὰ κι' αὐτὴ θὰ σᾶς πῇ—πιστεύω—πολλὰ περισσότερα, ἀπ' ὅσα ἐγὼ μπορῶ νὰ σᾶς γράψω.

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΧΩΡΙΣ ΛΟΓΙΑ

Τί καιρό δά κάνη;

Καθένας μας έχει το σύστημά του να προβλέπη τον καιρό, παρατηρώντας τη γάτα του, τα χελιδόνια ή προσέχοντας άλλα σημάδια, κατά τη γνώμη του αλάνθαστα.

Ως ποιο σημείο όμως το προσωπικό μας άστεροσκοπείο συμφωνεί με την επιστήμη; Ως ποιο σημείο, ο χωρικός, ή ο ναυτικός με τις πανάρχαιες παροιμίες τους για τον καιρό συμφωνούν με τη Μετεωρολογική Υπηρεσία;

Ο ΝΑΥΤΙΚΟΣ ΛΕΕΙ :

"Αν ο ούρανός είναι το πρωί θολός στην Ανατολή, καλό σημάδι.

"Αν έχη φουσκοθαλασσιά και ή βοή της θάλασσας ακούγεται ως την παραλία, ή καταιγίδα είναι βέβαιη.

"Αν τα πουλιά πετούν ψηλά, ή μέρα θά'ναι καλή.

"Αν το φεγγάρι είναι καθαρό την τέταρτη ήμερα μετά την πανσέληνο, μπαίνουμε σε καλοκαίρια.

"Αν τα σύννεφα διαλύονται όταν παίρνει νύχτα βραδυάση, την άλλη μέρα θαχούμε όπωσδήποτε καλώς.

Η ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΟΥ ΑΠΑΝΤΑ :

Συμφωνώ ότι : ο διμυλῶδης ούρανός είναι σημείο καλοκαιρίας. "Οτι τα σύννεφα που διαλύονται την ώρα της δύσης είναι σημείο καλού καιρού, γιατί για να έχουμε καλοκαίρια ο ούρανός πρέπει να είναι έντελώς καθαρός το βράδυ.

Δεν συμφωνώ σ' αυτά που λες για τα πουλιά. "Οταν τα πουλιά πετούν ψηλά είναι απόδειξη πως δεν φυσούν άνεμοι από τη δύση. αυτό είναι καλό σημάδι

θέβαια, αλλά ή πρόγνωση δεν είναι θάσιμη γιατί συνήθως δεν κρατάει πολύ. "Η βοή της θάλασσας μπορεί να δείχνει πως υπάρχει κάποια μιά ταραχή, δεν προμηνύει όμως πάντα καταιγίδα. Διαφωνώ με τις παρατηρήσεις σου για το φεγγάρι.

Ο ΑΣΤΟΣ ΛΕΕΙ :

"Εγώ ακούω όλο τον κόσμο. "Ακούω τη γιαγιά μου που κάθε τόσο άραδιάζει όλα της τα προγνωστικά. "Ακούω το στήθος μου όταν σφυρίζει ή άναπνοή μου, όταν δυσκολεύομαι να τρέξω, ήμει σίγουρος πως δεν θ' άργήση να έρθει.

"Ακούω τέλος στο ραδιόφωνο τό... δελτίο της Μετεωρολογικής Υπηρεσίας, αν λήη ότι θά έρθει, είναι το καλύτερο σημάδι καλοκαιρίας, αν άναγγέλλη «καιρόν αίθριον» έτοιμάζω την όμπρέλλα μου.

Η ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΟΥ ΑΠΑΝΤΑ :

Συμφωνώ με τη γιαγιά γιατί όλα όσα λέει στηρίζονται σε παμπάλαιες παρατηρήσεις που συνήθως είναι σωστές.

Ο καιρός έπιδρά και στην καρδιά και στο άναπνευστικό σύστημα, άλλωστε παρόμοιες παρατηρήσεις άνοιξαν το δρόμο για μιά επιστήμη που άνωμάστηκε Μετεωροπαθολογία.

"Όσο για τα δελτία της Μετεωρολογικής Υπηρεσίας, που ο φίλος μας φαίνεται να έχη περί πολλού, του έξηγώ ότι δίνουν άπλως τις ένδείξεις του καιρού. "Αλλά ή μετεωρολογία είναι σάν την Ιατρική. Κάποτε κάνει εύκολα τη διάγνωση, κάποτε έρίσκεται μπροστά σε πολύπλοκα προδελήματα, και τότε άλλοτε έρίσκει τη λύση, άλλοτε πέφτει έξω.

Ο ΧΩΡΙΚΟΣ ΛΕΕΙ :

"Όταν ο ήλιος λάμψη στην άνατολή, ο καιρός θά'ναι καλός. "Ακούω από μακριά την καμπάνα και το τραίνο; σημάδι καλοκαιρίας.

"Αν δώ κύκλο στο φεγγάρι, ήμει βέβαιος πως την άλλη μέρα θά έρθει.

"Αν οι άγγελάδες μου τρίβονται στη μάντρα, σημείο πως ο καιρός θ' αλλάξει.

"Αν όγν το ούράνιο τόξο μεσημέρι, είναι σημάδι κακοκαιρίας.

"Αν δώ πολλά άστέρια να χύνονται, ξέρω πως ο καιρός θ' αλλάξει και μάλιστα προς το χειρότερο.

Η ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΟΥ ΑΠΑΝΤΑ :

Συμφωνώ με τις παρατηρήσεις σου για τον ήλιο.

Δεν συμφωνώ έντελώς με τις παρατηρήσεις για τον θόρυβο του τράινου, για την καμπάνα, τον κύκλο γύρω από το φεγγάρι και για το ούράνιο τόξο.

Διαφωνώ με τις παρατηρήσεις για τις άγγελάδες. Οι άγγελάδες άπλως ξεσταίνονται. "Όσο για τα άστέρια, χύνονται σε έποχές έντελώς προκαθορισμένες που κάποτε τυχαίνει να συμπίπτουν με κακοκαιρία.

Η ΝΟΙΚΟΚΥΡΑ ΛΕΕΙ :

Κυτάζω το άλάτι. "Αν είναι όγρo όπωσδήποτε θά έρθει.

"Αν ή γάτα μου ξύνη το αυτί της, παίρνω την όμπρέλλα μου.

"Αν τα γεράνια έχουν τα φύλλα τους άνοιχτά, σημείο πως θά έρθει. "Αν είναι κλεισμένα, θαχούμε καλό καιρό.

"Αν τα χελιδόνια πετούν ψηλά είναι σημάδι καλοκαιρίας. "Αν πετούν χαμηλά, θαχούμε βροχή.

"Όταν ή άράχνη δουλεύη άργά, την

άλλη μέρα θά κάνη λιακάδα.

"Αν τα μαλλιά μου τρίβουν την όρα που χτενίζομαι, είναι σημείο καλού καιρού.

Η ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΑΠΑΝΤΑ :

Συμφωνώ (κατ' άρχην) ότι όταν τα χελιδόνια πετούν χαμηλά αυτό προμηνύει καλόν καιρό.

Δεν συμφωνώ όλότελα με τις παρατηρήσεις για το άλάτι, για τα φύλλα των γερανιών, για τα μαλλιά σας, γιατί όλα αυτά δείχνουν άπλως την ύγρασία που υπάρχει στην άτμόσφαιρα.

"Όσο για τη γάτα και για την άράχνη, μπορούμε να τις κατατάξουμε στα «έξαιρετικά φαινόμενα» που όγρομετρούν άπλως την άτμόσφαιρα.

Ο ΒΟΥΝΙΣΙΟΣ ΛΕΕΙ :

Χαμηλή όμίχλη στην κοιλάδα σημαίνει καλοκαιρία. "Αν την δής ψηλά στο βουνό σίγουρα ο καιρός θά χαλάση.

"Όταν ο καπνός—όποιοσδήποτε καπνός—διαλύεται γρήγορα ο καιρός θά'ναι καλός.

"Όταν άκούς τα λουλούδια και μυρίζουν δυνατά, περίμενε βροχή.

"Όταν δώ σύννεφα πολλά και μαύρα στη δύση, το ξέρω πως θά έρθει.

Η ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΟΥ ΑΠΑΝΤΑ :

Συμφωνώ ότι χαμηλή όμίχλη προμηνύει καλοκαιρία, ότι τα σύννεφα στη δύση προμηνύουν κακοκαιρία, ότι το άρωμα των λουλουδιών είναι πιο δυνατό, γιατί τα στρώματα της άτμόσφαιρας έχουν διαφορετική πυκνότητα, αλλά πολύ συχνά αυτό σημαίνει άπλως μεταβολή του καιρού, όχι όμως και βροχή.

Δεν συμφωνώ όπόλυτα ότι ή όμίχλη στα βουνά σημαίνει βροχή. Διαφωνώ με τις παρατηρήσεις για τους καπνούς.

Ἀνεβαίνει σταθερά ὁ μέσος ὅρος τῆς ζωῆς

ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΖΟΥΝ ΠΙΟ ΠΟΛΥ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΑΝΔΡΕΣ

Οἱ πιθανότητες μακροζωίας τῶν Ἑλλήνων

Η γυναίκα ζῇ περισσότερο ἀπὸ τὸν ἄνδρα. Στὸ συμπέρασμα αὐτὸ καταλήγει ὁποῖος ρίξει μιὰ ματιά στὶς στατιστικὲς τοῦ «Τμήματος Στατιστικῆς τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν» ποὺ ἀφοροῦν τὴν μακροβιότητα τῶν ἀρρένων καὶ θηλέων στὶς διάφορες χώρες.

Οἱ στατιστικὲς αὐτὲς ἀναφέρουν πόσα χρόνια ἔχει πιθανότητα νὰ ζήσει ἀκόμη μιὰ γυναίκα ἢ ἓνας ἄνδρας ποὺ ἔφθασε σὲ μιὰ ὀρισμένη ἡλικία. Λόγου χάριν, μιὰ γυναίκα ποὺ ἔφθασε σὰ 45 χρόνια, ἔχει πιθανότητα στὴν Αἴγυπτο νὰ ζήσει ἄλλα 27 χρόνια, νὰ γίνη δηλαδὴ 72. Στὴ Νοτιοαφρικανικὴ Ἑνωσίς ἡ ἴδιας ἡλικίας γυναίκα—45 ἐτῶν—ἔχει τὴν πιθανότητα νὰ ζήσει ἄλλα 30 χρόνια καὶ νὰ φθάσῃ τὰ ἐβδομήντα πέντε. Τὶς ἴδιες σχεδὸν πιθανότητες ἔχει καὶ στὴ Δανία, στὴ Νορβηγία καὶ στὴ Σουηδία. Γενικὰ οἱ Σκανδιναβοὶ εἶναι οἱ περισσότερο μακρόβιοι Εὐρωπαῖοι. Τὶς λιγότερες πιθανότητες γιὰ μακροήμερους ἔχουν γενικὰ οἱ γυναῖκες τῶν Ἰνδιῶν.

Ἡ διαφορὰ αὐτὴ ποὺ παρουσιάζεται στὶς πιθανότητες γιὰ μακροήμερους ἀπὸ χώρα σὲ χώ-

ρα ὀφείλεται σὲ πολλοὺς καὶ διαφόρους λόγους. Οἱ κυριώτεροι ἀπὸ αὐτοὺς εἶναι τὸ κλίμα, ὁ τρόπος διατροφῆς καὶ οἱ γενικότερες συνθηκὲς διαβιώσεως, ἡ πρόνοια γιὰ τὴν καταπολέμησιν τῶν ἐπιδημικῶν ἢ ἐνδημικῶν ἀσθενειῶν, ἡ πρόνοια γιὰ τὴ θρεφικὴ καὶ παιδικὴ ἡλικία κ.λ.π. Εἶναι ἄλλως τε φανερό ὅτι καὶ στὴν ἴδια χώρα παρατηροῦνται μεγάλες διαφορὲς στὴ μακροήμερευσι τῶν κατοίκων. Ἐκεῖνοι ποὺ διαιτῶνται καλὰ, ποὺ δὲν ἔχουν προσβληθῇ ποτὲ ἀπὸ τίς ἀσθένειες ἐκεῖνες ποὺ ὑποσκάπτουν τὸν ὄργανισμό καὶ γενικὰ ἐκεῖνοι ποὺ ἀκολούθησαν ὁπωσδήποτε στὴ ζωὴ τους ἔστω καὶ τοὺς στοιχειώδεις κανόνες ὑγιεινῆς, ζοῦν κατὰ κανόνα πολὺ περισσότερο ἀπὸ ἐκείνους ποὺ μεταλάνουν μὲ συνθηκὲς λιγώτερο εὐνοϊκῆς.

Πόσο μεγάλο ρόλο παίζουν οἱ εὐνοϊκὲς καὶ ὑγιεινὲς συνθηκὲς διαβιώσεως στὸ ζήτημα τῆς μακροημερεύσεως ἀποδεικνύεται, μεταξὺ ἄλλων, καὶ ἀπὸ τὸ εὐχάριστο φαινόμενον ὅτι σχεδὸν σὲ ὅλες τίς χώρες τοῦ κόσμου παρατηρεῖται σταθερὰ ἀνοδος τοῦ μέσου ὁρου τῆς μακροζωίας, ἀνοδος ποὺ ὀφείλεται ἀποκλειστικῶς

στὴν καλύτερευσι τῶν συνθηκῶν αὐτῶν, στὴν καλύτερη διατροφή καὶ στὴν καταπολέμησιν τῶν ἐπιδημικῶν ἀσθενειῶν. Ἐνα κτυπητὸ παράδειγμα μᾶς δίνει στὴν προκειμένη περίπτωσι ἡ δική μας χώρα, ἡ Ἑλλάδα, ποὺ παρρουσιάζει, ἀπὸ τριάντα περίπου τῶρα χρόνια, σταθερὴ ἀνοδο τοῦ μέσου ὁρου μακροζωίας τῶν κατοίκων τῆς. Ἔτσι, μιὰ Ἑλληνίδα 45 ἐτῶν—γιὰ νὰ μείνουμε στὸ ἀρχικὸ μας παράδειγμα—ἔχει τὸ 1920 τὴν πιθανότητα νὰ ζήσει ἄλλα 27,82 χρόνια, νὰ πλησιάσῃ δηλαδὴ τὰ 73. Τὸ 1930—μέσα σὲ μιὰ δεκαετίαν—ἡ πιθανότητα αὐτὴ εἶχε αὐξήσει σὲ 28,70 καὶ τὸ 1940 σὲ 29,30. Δηλαδὴ, οἱ Ἑλληνίδες τῶν 45 ἐτῶν ἔχουν, μὲ τίς σημερινὲς συνθηκὲς διαβιώσεως καὶ ὑγιεινῆς τοῦ τόπου μας, τὴν πιθανότητα νὰ ζήσουν ἄλλα 30 χρόνια σχεδὸν καὶ νὰ τοποθετηθοῦν στὴν ἴδια σειρά μὲ τίς γυναῖκες τῶν Σκανδιναυικῶν χωρῶν ποῦ, καθὼς εἴπαμε πρὶν πάντων, ἔχουν στὴν προκειμένη περίπτωσι τὰ πρωτεῖα. Πρέπει, μάλιστα, νὰ σημειωθῇ ἐδῶ ὅτι οἱ Ἕλληνες ἔχουν στὴ διάθεσί τους ὅλες σχεδὸν τίς φυσικὲς προϋποθέσεις γιὰ νὰ εἶναι ἀπὸ τοὺς μακροβιώτετους ἀνθρώπους τοῦ κόσμου. Πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἔχουν κατὰ τὸ μεγαλύτερο διάστημα τοῦ χρόνου τὸν ἥλιο, τὸ μεγάλο αὐτὸ ζωοδότῃ, ποὺ γιὰ τίς χώρες τοῦ Βορρᾶ εἶναι ἐπὶ μῆνες καὶ μῆνες ἀφαντος. Ἐχουν κατόπι τὸν περισσότερο χρόνο καλοκαιρία, ποὺ τοὺς ἐπιτρέπει νὰ ζοῦν καὶ νὰ κινούνται στὸ ὕπαιθρο καὶ νὰ ἀναπνέουν καθαρὸν ἀέρα, ἐνῶ οἱ ἄνθρωποι τοῦ Βορρᾶ ἀναγκάζονται νὰ μένουν κλεισμένοι γιὰ μεγάλο διάστημα τοῦ ἔτους μέσα ἢ νὰ θγαίνουν

πολὺ λίγο, ὅσο ἀκριβῶς εἶναι ἀπόλυτα ἀπαραίτητο. Ἐχουμε κατόπι στὴν Ἑλλάδα τὰ φρούτα ποῦ, μ' ὅλη τους τὴν ἀκρίβεια, εἶναι πάντοτε πολὺ φθηνότερα ἀπὸ ὅ,τι εἶναι στὶς περισσότερες χώρες τοῦ Βορρᾶ.

Αὐτὸ σημαίνει ὅτι, ἂν ἐμεῖς στὴν Ἑλλάδα εἴχαμε, μαζὶ μὲ τίς φυσικὲς προϋποθέσεις, καὶ τίς ἐπιστημονικὲς ποὺ ἔχουν οἱ λαοὶ τῶν περισσότερο προηγμένων χωρῶν τοῦ Βορρᾶ, θὰ κατεῖχαμε καὶ τὸ ρεκόρ τῆς μακροβιότητος. Ἀρκεῖ νὰ ἀναλογισθοῦμε τὴ θραῦσι ποὺ ἔκανε ἄλλοτε στὴ χώρα μας ἡ ἐλονοσία, ποὺ ὑπέσκαπτε τὸν ὄργανισμό τῶν περισσότερων Ἑλλήνων καὶ τὸν προετοίμαζε γιὰ τὴν φυματίωσι καὶ γιὰ τόσες ἄλλες ἀσθένειες.

Ὅσον ἀφορᾷ τίς πιθανότητες μακροημερεύσεως στὶς διαφορὲς ἡλικίες, παρουσιάζονται μεγάλες διαφορὲς καὶ μεγάλη ἐξέλιξι. Ἀς πάρουμε γιὰ παράδειγμα τὴ Γαλλία, ἐπειδὴ ἀποτελεῖ κατὰ ἓνα τρόπο τὸν μέσον ὁρο μεταξὺ τῶν πολὺ προηγμένων καὶ τῶν μᾶλλον καθυστερημένων χωρῶν στὴν Εὐρώπη καὶ ἐπειδὴ μᾶς δίνει στατιστικὲς πληροφορίες ἀπὸ μιὰ σχεδὸν πενηνταετίαν.

Κατὰ τὰ ἔτη 1898—1903 εἶχε πιθανότητα κάθε νεογεννητο στὴ Γαλλία—ἡλικίας ἀπὸ 0 ἕως 1 ἔτους—ἂν μὲν ἦταν θηλυκὸ νὰ ζήσει 48,69 χρόνια καὶ ἂν ἦταν ἀρσενικὸ 45,31. Ἀπὸ 1—2 ἐτῶν μεγάλωνε ἡ πιθανότητα μακροημερεύσεως γιὰ τὰ θηλυκὰ σὲ 59 χρόνια καὶ γιὰ τὰ ἀρσενικὰ σὲ 54,25. Τὰ θηλυκὰ ποὺ ἔφθαναν σὲ ἡλικία 5 χρόνων εἶχαν τὴν πιθανότητα νὰ ζήσουν ἄλλα 58 περὶπου χρόνια καὶ νὰ γίνουν 63 ἐτῶν, τὰ δὲ ἀρσενικὰ νὰ φθάσουν περὶπου σὰ 58. Σὲ ἡλικία 15 ἐτῶν τὰ θηλυκὰ εἶχαν πιθανότη-

τα να ζήσουν ως τα 63 και τα αρσενικά ως τα 59. Οι γυναίκες των 30 ετών είχαν εμπρός τους ζωή 36 ακόμη ετών και οι άνδρες της ίδιας ηλικίας σχεδόν 34. Στα πενήντα, οι πιθανότητες των γυναικών ήταν 21,60 ακόμα χρόνια και των ανδρών 19,70. Όσες Γαλλίδες έφθάναν στα 70—μιλάμε πάντοτε για τη χρονική περίοδο 1898—1903—είχαν την πιθανότητα να γίνουν σχεδόν 79 και οι άνδρες σχεδόν 78.

Χάρis στη βελτίωση των συνθηκών της ζωής και στην πρόοδο της Έπιστήμης, οι πιθανότητες μακροημερεύσεως των Γαλλών και Γαλλίδων είναι σήμερα ασύγκριτα μεγαλύτερες. Να τι μας λέγει η στατιστική για την πενταετία 1933—1938.

Τα νεογέννητα θήλεα έχουν την πιθανότητα να φθάσουν στα 61,60 χρόνια (άντι 48,69 που είχαν πιθανότητα στην πενταετία 1898—1903) και τα αρρενα 55,94 αντί 45,31. Όσα θήλεα έφθα-

σαν σε ηλικία 5 χρόνων έχουν την πιθανότητα να ζήσουν άλλα 62 χρόνια (άντι 58 το 1903) και τα αρρενα άλλα 57 (άντι 53). Οι Γαλλίδες που έγιναν τριάντα χρόνων, έχουν εμπρός τους άλλα 40 χρόνια ζωής, αντί 36 που είχαν οι προμάμμες τους και οι Γάλλοι άλλα 35 αντί 34 των προπάππων των. Τέλος η Γαλλίδα των 70 χρόνων έχει σήμερα πιθανότητα να γίνει 81 και ο έβδομητάρης Γάλλος να φθάσει τα 79.

Σε άλλες χώρες, όπου έχει σημειωθεί μεγαλύτερη πρόοδος στα ζητήματα της υγιεινής, ή διαφορά της αύξησεως του μέσου όρου της μακροβιότητας είναι πολύ μεγαλύτερη. Γενικότερα μπορεί να λεχθή ότι στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες οι γυναίκες που συνεπλήρωσαν το τριακοστό τους έτος έχουν την πιθανότητα να φθάσουν και να περάσουν τα εβδομήντα και οι άνδρες να τα πλησιάσουν πολύ.

Η στατιστική μας πληροφορεί ότι οι πιθανότητες για τις τριαντάρες και τους τριαντάρηδες των διαφόρων ευρωπαϊκών χωρών είναι σήμερα να ζήσουν δσα χρόνια αναφέρει ο παρακάτω πίνακας :

ΑΓΓΛΙΑ :	Για τη γυναίκα :	71,22.	Για τον άνδρα :	68,20.
ΒΕΛΓΙΟ :	Για τη γυναίκα :	70,17.	Για τον άνδρα :	67,80.
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ :	Για τη γυναίκα :	68,90.	Για τον άνδρα :	68,50.
ΓΑΛΛΙΑ :	Για τη γυναίκα :	70,50.	Για τον άνδρα :	65,50.
ΓΕΡΜΑΝΙΑ :	Για τη γυναίκα :	71,05.	Για τον άνδρα :	69,50.
ΔΑΝΙΑ :	Για τη γυναίκα :	73,00.	Για τον άνδρα :	72,20.
ΕΛΛΑΔΑ :	Για τη γυναίκα :	69,50.	Για τον άνδρα :	67,00.
ΙΤΑΛΙΑ :	Για τη γυναίκα :	70,40.	Για τον άνδρα :	68,60.
ΝΟΡΒΗΓΙΑ :	Για τη γυναίκα :	72,50.	Για τον άνδρα :	70,50.
ΟΛΛΑΝΔΙΑ :	Για τη γυναίκα :	72,30.	Για τον άνδρα :	71,90.
ΣΟΥΗΔΙΑ :	Για τη γυναίκα :	72,60.	Για τον άνδρα :	71,10.
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ :	Για τη γυναίκα :	70,10.	Για τον άνδρα :	65,90.

Όπως βλέπουμε από τους αριθμούς αυτούς, σ' όλες τις χώρες της Ευρώπης οι πιθανότητες μακροημερεύσεως των γυναι-

κών είναι από ένα ως τρία χρόνια μεγαλύτερες παρά των ανδρών. Το ίδιο παρατηρείται σ' όλες σχεδόν τις χώρες του κόσμου.

Μία σαιεπηρική τραγωδία.

Ο ΣΟΛΩΜΟΣ ΚΑΙ Η ΜΑΝΑ ΤΟΥ

Του

ΚΩΣΤΑ ΚΑΙΡΟΦΤΛΑ

«Τι γινόσαστε έσείς οι άλλοι ; Τρέμετε, ίσως, ω δειλοί ; Μά εγώ γελώ, σε λίγες όμως ημέρες κάποιος θ' αρχίσει να κλαίη βλέποντας ότι όλοι γελούν. Κι' έτσι ξενας-ξενας θα κλάψουν όπως τους αξίζει. 'Ο Δημήτρης μου τί γίνεται ; Πές του, αγαπητέ μου, να γελά μπροστά σ' όσους θέλει, γιατί έδω δέν είναι παρά για γέλια».

Αυτά έγραφε από την Κέρκυ-

ρα ο έθνικός ποιητής τις 24 Γενάρη 1834 στο δικηγόρο και φίλο του Γιάννη Γαλθάνη, στη Ζάκυνθο, λίγες βδομάδες μετά τη μοιραία ημέρα που σαν θόμ θα ξέσπασε η δίκη που για πέντε σχεδόν χρόνια θα σάνισε τον ποιητή και πλήγωσε άθεράπευτα την ευαίσθητη ψυχή του. Γιατί, αν φράφη στο δικηγόρο του ότι αυτός γελάει, ή αλήθεια είναι ό-

τι πολλά φαρμάκια τόν πότισε ή δίκη αυτή, όπως φαίνεται από διάφορα γράμματά του κι' από τη βεβαίωση του στενοφίλου 'Ιακώβου Πολυλά, που στάθηκε ο άχώριστος σύντροφός του έως το θάνατό του και στον όποιο άνοιγε την καρδιά του. Γράφει λοιπόν ο Πολυλάς :

«Από την γαλήνη της φιλάνθρωπης ζωής του με θία τόν άρπαξε μία δίκη, σκοπός της οποίας ήτο να του άφαι-

ρέσει όλην την κατάστασί του. Καί, κατά δυστυχίαν, εις τα πέντε έτη όπου έ διάρκεσεν ή κρισιολογία, έτριψε μέρος του πολυτιμου καιρού του για ν' αντιπράξη εις την έπιβουλή των έχθρων του· μολονότι ήσυχάζε ο νοός του εις την άπόφασί όπου είχε πάρει, αν έτύχαινε να χάσει την ύλικήν ανεξαρτησία, να

Το οικόσημο της οικογενείας Σολωμού.

έγκατασταθῇ εἰς Παρισίους καὶ νὰ φυλαχθῇ ἀπὸ τὴν ἐσχάτην ἀνάγκην ὅχι ἐμπορευόμενος τοὺς καρποὺς τοῦ πνεύματός του, ἀλλὰ μεταφράζοντας εἰς τὴν ἰταλικὴ νεοφανῇ γαλλικὰ συγγράμματα. Τούτῃ ἡ μεγάλη μεταβολὴ εἰς τὴν ὁποία ἐκινδύνευσε νὰ πέσῃ, δὲν τὸν ἐμπόδιζε νὰ καταφεύγῃ συχνὰ εἰς τὸν κόσμον τῆς φαντασίας. Ὅθεν εἰς αὐτὴν τὴν ἐποχὴν (1833) ἔγραψε τὴ «Φαρμακωμένην στὸν Ἀδῆ» καὶ ἐτελειοποίησε ἕνα μέρος τοῦ «Λάμπρου» καὶ τὸ ἐδημοσίευσε (1834)».

Ἔτσι ἐξηγεῖται ἡ μελαγχολία ποὺ διαπνέει ὅλο τὸ πρῶτο ποίημα γιὰ τὴ Φαρμακωμένη ψάλλοντας :

Ἄδεια κι' ἄφωνη καὶ μαύρη
ἡ Παράδεισος τῆς γῆς...
Ὀνειρο κοντὸ γιὰ μένα
νειότη, ἀγάπη καὶ ζωὴ,
ὅλα ὄνειράτα στὸν κόσμο,
ναί, κι' ὁ θάνατος τὰ λεῖ.

Δὲν μποροῦσε νὰ γραφτῇ θλιβερότερο τραγούδι ἀπὸ αὐτό. Ὁ Γ. Ἀποστολάκης (Ἡ ποίηση στὴ ζωὴ μας) γράφει σχετικὰ :

«Δὲν φαντάζομαι τίποτε ἄλλο νὰ γέννησε τὸ τραγούδι αὐτὸ στὴν ψυχὴ του ἀπὸ τὴν ἀπογοήτευσή του δοκίμασε ὁ Ἰδιος μὲ τὴ δίκῃ ἐναντίον τῆς μάνας του. Ἡ Φαρμακωμένη τοῦ χρησίμευσε μονάχα γιὰ μέσο νὰ ξεχύσῃ τὰ αἰσθήματά του. Ὑπάρχει σ' ὅλο τὸ τραγούδι μεγάλῃ ἀθυμιά καὶ ἀπογοήτευσή... Ἡ σύλληψή τῆς «Φαρμακωμένης» στὸν «Ἀδῆ» βοήθησε τὸ Σολωμὸ νὰ λευτερωθῇ ἀπὸ τὰ μαύρα αἰσθήματα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης».

Δαντικῆς ἔμπνευσης εἶναι τὸ κομμάτι ἀπὸ τὸ «Λάμπρο» ποὺ ἔ-

γραψε τὴν ἐποχὴ ἐκείνη «Τὸ ὄραμα τοῦ Λάμπρου τὸ ἐσπέρας τῆς Λαμπρῆς», ἀπὸδειξὴ τῆς ψυχικῆς ταραχῆς ποὺ κατεῖχε τὸν ποιητὴ. Καὶ δὲν εἶχε ἄδικο νὰ δοκιμάσῃ ψυχικὸ κλονισμό μαθαίνοντας ὅτι ἡ μάνα του, ποὺ τόσο ἀγαποῦσε, κι' ὁ ἑτεροθαλής ἀδελφός του Γιάννης, γιὰ τὸν ὁποῖο τόσες θυσίες εἶχε κάμει, συνωμότησαν γιὰ νὰ τοῦ ἀρπάξουν μεγάλο μέρος τῆς περιουσίας του μὲ ἄτιμο κι' ἀπατηλὸ μέσο. Ἀλλ' ἄς διηγηθοῦμε ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς Σαίξπηρικῆς αὐτῆς τραγωδίας τοῦ Σολωμοῦ.

Α'

Η ΜΑΝΑ ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΗ

Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη—τὰ τέλη τοῦ δέκατου ὀγδοοῦ αἰῶνα—δὲν ἦταν σπάνιο φαινόμενο στὴ Ζάκυνθο οἱ ἄρχοντες νὰ διατηροῦν, πλὴν στὴ νόμιμη σύζυγό των, καὶ μιὰ μαντεννοῦτα, σπιτωμένη σὲ ἰδιαιτέρο σπῖτι χωριστὰ ἀπὸ τὸ ἀρχοντικὸ τους. Τὴ συνήθεια αὐτὴ ἀκολούθησε κι' ὁ Κόντε Νικόλας Σολωμός. Πενητάρης πιά, συνδέθηκε μὲ μιὰ ἀπὸ τὶς ὀπτηρέτριές του καὶ τὴν ἐγκατάστησε στὸ σπῖτι ποὺ σώζεται ἀκόμῃ στὸ στενόφορο, γνωστὸ ὡς «τὸ σπῖτι τοῦ Ταμπακέρου», ὅπως ἦταν τὸ παρατσούκλι του, καὶ τώρα εἶναι ξενοδοχεῖο. Λεγόταν Ἀγγελικὴ Νίκη καὶ ἦταν λιγώτερο ἀπὸ εἴκοσι χρόνων ὅταν γέννησε τὸν ἐθνικὸ ποιητὴ.

Ἡ κόρη αὐτῆ τοῦ λαοῦ, ὥραιότατη, καθὼς μᾶς τὴν παρασταίνει ἡ παράδοση—γιατὶ δυστυχῶς δὲν ὑπάρχει καμμιά εἰκόνα τῆς—ἦταν τέλει ἀγράμματα καὶ τὰ λίγα γράμματά της ποὺ σώζονται εἶναι γραμμένα ἀπὸ ἄλλο χέρι.

Ἀπὸ αὐτὴ ἀπόκτησε δυὸ παι-

διά, τὸ Διονύσιο τὸ 1798 καὶ τὸ Δημήτριον τὸ 1801, τὰ ὁποῖα λάτρευε ὁ γέρο κόντες. Γι' αὐτό, ὅταν τὸ Σεπτέμβριον τοῦ 1802 πέθανε ἡ μόνιμη γυναῖκα του Μαρνέτα, ὁ Σολωμός τῆς 28 Δεκεμβρίου 1802 ἔκαμε διαθήκη μὲ τὴν ὁποία μοιράζει τὴν περιουσία του σὲ τρία ἴσα μερίδια, ἕνα τοῦ νόμιμου γιοῦ τοῦ Ροβέρτου, καὶ ἀπὸ ἕνα τῶν δύο φυσικῶν τέκνων τοῦ Διονυσίου καὶ Δημητρίου. Καὶ ἀκολουθεῖ στὴ διαθήκη του :

«Τὴν κατοικία μου ὅλην διορίζω καὶ ἀφήνω τῶν δύο υἱῶν μου φυσικῶν Διονύσιον καὶ Δημήτριον, γεναμένα μὲ τὴν κυρίαν Ἀγγελικὴ Νίκη, τὰ ὁποῖα ἀναπιάστηκε μετ' ἐμὲ μὲ τὲς πρεπούμενες καουτιέλες μου καὶ ἀναθράπτηκαν εἰς ταῖς ἀγκάλας μου καὶ σφόδρα τὰ ἀγαπῶ ὥσπερ νὰ ἦσαν λεγκίτιμα (νόμιμα), κατὰ τοὺς νόμους τῆς ἐκκλησίας μὲ τὴν ἄνω εἰρημένη διανομή τοῦ μετοχίου μου εἰς Ἀκρωτήρι, διορίζοντας τοὺς νὰ μὴν τολμήσῃ ποτὲ τὸν καιρὸ νὰ δώσῃ καμμίαν ἐνόχληση τῶν φυσικῶν μου υἱῶν καὶ ἀδελφῶν του εἰς τὴν διανομή τοῦ αὐτῶν σπιτιῶν μου καὶ σπῖτι τῆς προίκας μου».

Ἀπὸ τὴ διαθήκη αὐτὴ μαθαίνουμε ἐπίσης γιατί εἶχε ἀντιπάθεια στὸν πρωτότοκο γιὸ τοῦ Ροβέρτου καὶ τὴν κόρη του ποὺ εἶχε παντρεύει μὲ τὸ Στραβοπόδη. Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη στὴν Ἐπτάνησο εἶχε ἔρθει ἕνας Ἀγγλος πράκτορας ὀνομαζόμενος Κάλενδερ γιὰ νὰ ἐνεργήσῃ ὅπως οἱ Ἐπτανήσιοι ἐξεγεροῦν κατὰ τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντος ποὺ κατεῖχε τότε τὴν Ἐπτάνησον καὶ ζή-

τήσουν τὴν κατάληψη τῶν νησιῶν ἀπὸ τὴν Ἀγγλία. Σ' αὐτὸ ἀντιδρούσε ὁ γέρο Σολωμός, ἐνῶ ὁ Ροβέρτος καὶ ἡ Στραβοπόδη ἦσαν τρομεροὶ προπαγανδιστὲς τοῦ Κάλενδερ. Γράφει λοιπὸν στὴ διαθήκη του ὁ Σολωμός, ἀφοῦ ἀποκληρώσῃ τὴν κόρη του, ποὺ εἶχε προικίσῃ :

«Ἦταν πολὺ δίκαιον καὶ ὁ ἀδελφός της Ροβέρτος Σολωμός, καλὸς μου υἱός, νὰ λάβῃ καὶ αὐτὸς τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα, ὡς ὅμοιος παρτιδάντες (ἀνῆκον εἰς τὴν μερίδα) τοῦ ψεύτο - Κάλενδερ καὶ πολυλότατα ἄλλα πράγματα ἀφύσικα, ὡς ἀφχάριστος εἰς ἐμέ, τὰ ὁποῖα σιωπῶ, μὰ διὰ ριφλέσσο (σκεπτόμενος) τῆς ἀθωότητας φαμελιάς του καὶ μάλιστα διὰ τὴν εὐγενῆ συμβία του, ἄξια ἐπαίνου εἰς ταῖς πράξεις καὶ εἰς τὰ ἦθη...»

Ἦταν λοιπὸν λογικὸ ὁ Ροβέρτος νὰ μὴ χωνεύῃ τὰ δύο φυσικὰ παιδιά ποὺ ἦρθαν νὰ λιγοστέψουν τὴν κληρονομίαν τοῦ πατέρα του καὶ περισσότερον ἀκόμη τὴν Ἀγγελικὴ Νίκη ποὺ σκόπιμα αὐξάνει τὸ ἐναντίον του μῖσος τοῦ πατέρα του, ὁ ὁποῖος μετὰ τὸ θάνατον τῆς νόμιμης γυναίκας τοῦ κατοίκησε στὸ σπῖτι τῆς ἐρωμένης του κι' εἶχε ὅλο τὸν καιρὸ νὰ δυναμώσῃ τὸ μῖσος τοῦ γέροντος γιὰ τὸ Ροβέρτο.

Τὴν παραμονὴ ἀκριβῶς τοῦ θανάτου, στὰς 27 Φεβρουαρίου 1807, ὁ Νικόλαος Σολωμός, γιὰ νὰ νομιμοποιήσῃ τὰ δύο φυσικὰ τέκνα, στεφανώθηκε μὲ τὴν Ἀγγελικὴ Νίκη, ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὸ ἀκόλουθο ἔγγραφο ποὺ σώζεται στὸ Ἀρχιεπισκοπικὸν Ζακύνθου :

«Ὁ εὐγενὴς κύριος Νικόλα-

Ο Σολωμός στη νεκρική κλίνη του. (Από σχέδιο του ζωγράφου Βέγια).

ος Σολωμός ευρισκόμενος έν ασθενεία βαρυτάτη και φοβούμενος τὸ ἄωρον τοῦ θανάτου καὶ τὴν μέλλουσαν ἀπολογίαν, ἠθέλησε αὐτοπροαιρέτως νὰ ἐξομολογηθῇ καὶ ἀκολούθως νὰ ἐκπληρώσῃ τὰ ἔργα τῆς μετανοίας. Ὅθεν, κράζοντας ἐμὲ τὸν κάτωθεν ὑπογεγραμμένον ἱερέα ἐκλεγμένον παρ' αὐτοῦ καὶ ἀρχίζοντας τὴν ἐξομολόγησίν του, μοῦ εἶπε πρῶτον πῶς αὐτὸς ἔκρινε διὰ ἔργον σωτηρίας τῆς ψυχῆς του νὰ στεφθῇ καὶ νὰ λάθῃ γυναῖκα του νόμιμον καὶ εὐλογητικὴν τὴν κυρίαν Ἀγγελικὴν θυγατέρα τοῦ Δημητρίου Νίκλη, μὲ τὴν ὁποίαν συνέζησε σχεδὸν χρόνους ἑνδεκα καὶ μὲ αὐτὴν ἐγέννησε δύο υἱούς. Τὸ ζήτημά του ὄντας νόμιμον καὶ χρεωστικὸν ὡς ἀφευκτὸν μέσον τῆς θείας

μετανοίας, ἔλαβον διὰ ζωσῆς φωνῆς τὴν ἄδειαν ἀπὸ τὸν παναιδεσιμώτατον Πρωτοπαπᾶν ἀρχιερατικὸν ἐπίτροπον καὶ εὐλόγησα αὐτοὺς τὸν μὲν εἰς δεύτερον, τὴν δὲ εἰς πρῶτον γάμον. Καὶ ἦσαν μάρτυρες οἱ κάτωθεν ὑπογεγραμμένοι. Τὸ παρὸν στεφάνωμα γέγονε εἰς τὸ 1807, Φεβρουαρίου 27».

Σύμφωνα μὲ τὸ Βενετικὸ νόμο, ποῦ ἴσχυε ἀκόμη τότε στὴν Ἑπτάνησο, μὲ τὸ γάμο αὐτὸ ἐρχόταν φυσικὸ ἐπακολούθημα καὶ ἡ νομιμοποίηση τῶν φυσικῶν παιδιῶν, τὰ ὁποῖα ἔτσι ἀποκοτούσαν κληρονομικὰ δικαιώματα. Αὐτὸ φυσικὰ ἐξαγρίωσε τὸ Ροβέρτο ἐναντίον τῆς μητέρας Ἀγγελικῆς Νίκλη καὶ τῶν δύο ἀδελφῶν Διονυσίου καὶ Δημητρίου, ποῦ θεωροῦσε ὡς ἄρπαγες.

Ὁ Ροβέρτος ἦταν ἕνας περίεργος τύπος ἄρχοντα. Εὐγενής, φιλόανθρωπος, εἶχε κυριευθῇ ἀπὸ θρησκομανία καὶ ἀγόραζε ὅ,τι διάφοροι κατεργαρέοι τοῦ παρουσίαζαν γι' ἄγια λειψάνα. Μιὰ φορὰ ἕνας καλόγερος ἀπὸ τὸ Ἄγιον Ὅρος τοῦ πρόσφερε κάτι κόκκαλα ὡς ἄγια λειψάνα ζητώντας ὑπερβολικὴ τιμὴ. Ὁ Ροβέρτος ἀρνήθηκε νὰ τ' ἀγοράσῃ. Ὁ καλόγερος τότε ἄνοιξε τὸ παρθύριον καὶ ἐτοιμάζετο νὰ τὰ πετάξῃ στὸ δρόμο, ὅταν ὁ Ροβέρτος τὸν ἐμπόδισε καὶ τοῦ μέτρησε τὸ ποσὸν ποῦ τοῦ ζητοῦσε.

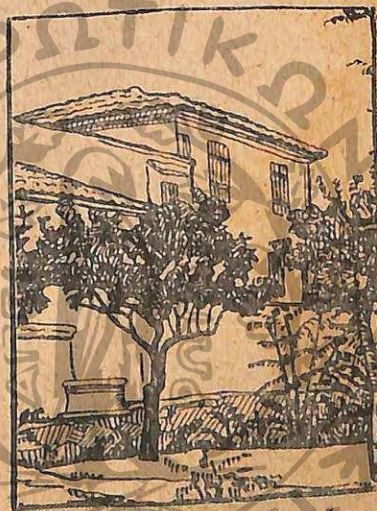
Κατὰ τὰ ἄλλα ἦταν καρδιά εὐγενική καὶ πατριώτης ἐξαιρετικός. Ἐλάβε μέρος σ' ὅλες τῆς ἐνέργειες τῶν Ἑπτανήσιων γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση τῶν νησιῶν τῶν ἀπὸ τὸν ἀγγλικὸ ζυγὸ καὶ ὅταν ἰδρῦθηκε ἡ Φιλικὴ Ἑταιρεία, μαζί μὲ τὸν ποιητὴ, ἔγινε μέλος τῆς καὶ βοήθησε πολὺ κατὰ τὸ διά-

στημα τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως τὸ Μωρητὰ μὲ χρήματα.

Ἕνας τέτοιος λοιπὸν ἄνθρωπος εἶναι πολὺ περίεργο πῶς ἀποφάσισε νὰ κάμῃ δικὴ κατὰ τῶν δύο ἑτεροθαλῶν ἀδελφῶν του. Ἀλλὰ στὴν ὑπόθεση αὐτὴ θρέθηκε ἕνας Ἰάγος, ὁ Κυβετός, μητρικὸς συγγενὴς του, ὁ ὁποῖος ποῖος ξέρεῖ γιὰ ποίους λόγους ἀντιπαθοῦσε τὰ δύο φυσικὰ παιδιά τοῦ γέρο Σολωμοῦ καὶ μὲ τὴν ἐπιμονή του ἔπεισε τὸ Ροβέρτο νὰ διεκδικήσῃ ὅλη τὴν πατρικὴ περιουσία. Τῆς συμβουλῆς τοῦ Κυβετοῦ ἐνίσχυσε πιθανώτατα ὁ θυμὸς του γιὰ τὰ πικρὰ λόγια τοῦ πατέρα του ἐναντίον του στὴ διαθήκη του. Ὁ Ροβέρτος λοιπὸν πρόσβαλε τὴ διαθήκη τοῦ πατέρα του, κάνοντας ἀγωγή τῶν ἐπιτρόπων τῶν ἀνηλίκων Διονυσίου καὶ Δημητρίου, οἱ ὁποῖοι, κατὰ τὴ γνώμη του, δὲν εἶχαν κανένα δικαίωμα ἐπὶ τῆς πατρικῆς του περιουσίας, γιατί γεννήθηκαν παρὰ νόμους τὴν ἐποχὴ ποῦ ὁ πατέρας του ζοῦσε σὲ νόμιμο γάμο μὲ τὴ σύζυγό του Μαρινέτα Κἀκνη, μητέρα τοῦ Ροβέρτου. Τὸ ἐπιχείρημα αὐτὸ ὁμως δὲν μποροῦσε νομικῶς νὰ σταθῇ, γιατί, ὅπως εἶδαμε, στὴ διαθήκη του ὁ Νικόλαος Σολωμὸς ἀναγνώριζε ὡς δικὰ του τὰ δύο παιδιά ποῦ ἀπόκτησε μὲ τὴν Ἀγγελικὴ Νίκλη. Ἀλλωστε, καὶ χωρὶς αὐτὸ, μὲ τὸ γάμο του τὴν παραμονὴ τοῦ θανάτου του μὲ τὴν Ἀγγελικὴ ἐνομιμοποιούντο ὡς γνήσια παιδιά του.

Ὁ Ροβέρτος τότε παρουσίασε ἄλλο ἐπιχείρημα. Μὲ αἴτησή του στὸ Πρωτοδικεῖο ὑποστήριξε ὅτι ἡ Ἀγγελικὴ ἦταν ἔγκυος, ἐπομένως ἡ γέννηση καὶ ἄλλου παιδιοῦ ἀπὸ τὴ χήρα Σολωμοῦ αὐτοδικαίως ἀκύρωνε τὴν πατρικὴ

διαθήκη καὶ ἔτσι αὐτὸς ἀπόμεινε ἐξ ἀδιαθέτου κληρονόμος ὅλης τῆς πατρικῆς περιουσίας. Μὲ τὴν αἴτησή του αὐτὴ ζήτησε ἀπὸ τὸ δικαστήριον νὰ διατάξῃ ὅπως κλεισθῇ ἡ Ἀγγελικὴ σ' ἕνα ἀπὸ τὰ γυναικεῖα μοναστήρια ποῦ ἦσαν τότε στὴ Ζάκυνθο, ὥστε νὰ εἶναι δυνατὴ ἡ παρακολούθηση τῆς ἐγκυμοσύνης καὶ ἡ βεβαίωση τῆς ἡμέρας ποῦ θὰ γεννιόταν τὸ τρίτο αὐτὸ παιδί, ὥστε νὰ ἐξακριβωθῇ ἂν γεννήθηκε ἡ ὄχι μέσα στὰ χρονικὰ ὅρια ποῦ ἀπαιτεῖ ὁ νόμος γιὰ νὰ θεωρηθῇ γνήσιο παιδί τοῦ Νικολάου Σολωμοῦ. Στὴν ἀναφορά του αὐτὴ ὁ Ροβέρτος κατηγορεῖ τοὺς κηδεμόνας τῶν δύο παιδιῶν Διονυσίου καὶ Δημητρίου ὅτι μηχανορραφοῦσαν ὥστε νὰ κρυφθῇ ἡ ἡμέρα τοῦ τοκετοῦ καὶ γιὰ τοῦτο ἔκρυσαν τὴν Ἀγγελικὴ σὲ κάποιον ξένο σπίτι ὥστε νὰ μὴν εἶναι δυνατό νὰ ἐξακριβωθῇ ποῖα μέρα γεννήθηκε τὸ τρίτο παιδί τῆς Ἀγγελικῆς.

Ἡ ἑπαυλὶς στὸ Ἀκρωτήρι, ὅπου ὁ Σολωμὸς ἔγραψε τὸν «Γυνὸν στὴν Ἐλεῖθερα».

Ἡ υπόθεση αὐτὴ εἶχε πολλές περιπέτειες, τίς ὁποῖες δὲν γνωρίζουμε δυστυχῶς στὶς λεπτομέρειές της, γιατί μᾶς λείπουν τὰ σχετικά ἐπίσημα χαρτιά. Ἐχουμε ὅμως μερικές πληροφορίες στὰ δικόγραφα τῆς δευτέρας δίκης μεταξύ μητέρας καὶ παιδιῶν ποὺ ἀποτελεῖ τὸ κύριο θέμα ποὺ θὰ μᾶς ἀπασχολήσῃ παρακάτω. Πρόκειται γιὰ τὸ πρωτότυπο τῆς ἀγωγῆς τοῦ Διονυσίου καὶ Δημητρίου Σολωμοῦ κατὰ τοῦ Γιάννη Λεονταράκη, ποὺ ζητοῦσε νὰ ἰδιοποιηθῇ τὸ ὄνομα Σολωμός. Ἡ ἀγωγή γράφει:

«Κατὰ τὸν θάνατον τοῦ Νικολάου Σολωμοῦ ὁ υἱός του Ροβέρτος κατήγγειλε τὴν διαθήκην. Ἐνῶ ἡ διαθήκη ἦτο ἐκκρεμής, ἡ Ἀγγελικὴ Νίκη ἐδήλωσε εἰς τοὺς ἐπιτρόπους ὅτι ἐσκόπευε νὰ ἐνωθῇ εἰς δευτέρον γάμον μὲ τὸν κύριον Ἑμμανουὴλ Λεονταράκη, μὲ τὸν ὁποῖον εὐρίσκετο ἤδη εἰς σχέσεις καὶ εὐρίσκετο ἤδη ἕγκυος ὅπως διὰ τοῦ γάμου ἐξασφάλισεν τὴν ἰδίαν αὐτῆς τιμὴν καθὼς καὶ τὴν τιμὴν τοῦ μέλλοντος νὰ γεννηθῇ τέκνου. Συνεπῶς ἐξήτει νὰ τῆς δοθῇ ἡ προίξ τὴν ὁποῖαν ὠρίζεν ὁ ἀποθανὼν σύζυγός της. Οἱ ἐπίτροποι συγκατετέθησαν καὶ ἔδωσαν εἰς τὸν νέον σύζυγον τὴν προίκα, ὅπως ἐμφαίνεται ἀπὸ τὴν σχετικὴν ἀπόδειξιν καὶ ἀπὸ τὴν γαμήλιον πράξιν ἡ ὁποία συνετάχθη τὴν 14ην Αὐγούστου 1807. Τὴν ἰδίαν ἐκείνην ἡμέραν ὁ κόμης Ροβέρτος ἐπωφελοῦμενος τοῦ γεγονότος τούτου καὶ πιθανῶς στερούμενος ἐλπίδος ἐπιτυχίας κατὰ τὴν δίκην, υπέβαλε παρεμπιπτούσαν ἀγωγὴν κατὰ τὼν ἐπιτρόπων, μὲ τὴν πρόφα-

σιν ὅπως τοὺς προειδοποίησεν ὅτι ἡ χήρα ἦτο ἕγκυος. Διὰ ταύτης τοὺς ἐκάλει ὅπως φροντίσουν δι' αὐτήν, διότι ἡ γέννησις τοῦ τέκνου θὰ κατέρριπτεν αὐτοδικαίως τὴν διαθήκην τοῦ κόμητος Νικολάου, λαμβάνων ὡς γεγονός ὅτι τὸ γεννηθόμενον τέκνον ἔπρεπε νὰ ἐπιτροπευθῇ ἀπὸ αὐτόν. Οἱ ἐπίτροποι ἀπήντησαν εἰς τὸν κόμητα Ροβέρτον, πληροφοροῦντες αὐτὸν περὶ τοῦ τελεσθέντος γάμου μεταξύ τῆς Ἀγγελικῆς καὶ τοῦ κ. Ἑμμανουὴλ Λεονταράκη καὶ περὶ τῶν δηλώσεων αὐτῶν εἰς τὸ γαμήλιον συμβόλαιον περὶ τοῦ λαθόντος χρόαν γεγονότος. Ταυτοχρόνως δὲ ἀνεκοίνωσαν εἰς αὐτόν ὅτι δὲν ἠδύναντο ν' ἀναμιχθοῦν κατ' οὐδένα τρόπον εἰς τὴν υπόθεσιν. Κατὰ τὸ τέλος τοῦ μηνὸς ἐκείνου ἐτελείωσαν αἱ ἐκκρεμεῖς δικαίαι διὰ τὴν διαθήκην τοῦ κόμητος Νικολάου Σολωμοῦ διὰ συμβιβασμοῦ, κυρωθέντος ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου μεταξύ ἐπιτρόπων καὶ Ροβέρτου».

Ἔτσι μὲ συμβιβασμὸ τελείωσε ἡ υπόθεση Ροβέρτου, χωρὶς νὰ ἔρθῃ σὲ συζήτηση στὸ δικαστήριον. Ὁ ἀγαθὸς πρωτότοκος ἀδελφὸς συμβιβάστηκε μὲ τὰ μικρότερα ἀδέλφια του· κι' ἔτσι τὸ σκάνδαλο τῆς Ἀγγελικῆς Νίκης δὲν ῥίχτηκε τότε στὴν ἀπληστή περιέργεια τοῦ ὄχλου ποὺ ἀρέσκεται στὰ κοινωνικὰ σκάνδαλα. Ὁ Ροβέρτος, σωστός ἀρχοντας στὴν ψυχὴ, ξεφεύγοντας ἀπὸ τὴν ἐπιτροπὴ τοῦ Ἰάγου Κυβετοῦ, σεβόμενος τὸ ἔως τὴ στιγμή ἐκείνη ἀκηλίδωτο ὄνομα τοῦ Σολωμοῦ, ἔρριξε πέπλο λήθης πάνω στὸ σκάνδαλο τῆς Ἀγγελικῆς Νίκης. Μὰ ἡ Μοῖρα θέλησε διαφορετικὰ.

κι' ἔπειτα ἀπὸ ἓνα τέταρτο αἰῶνα τὸ σκάνδαλο ξέσπασε ξαφνικά κι' ἀπροσδόκητα γιὰ νὰ φαρμάκωσῃ τὴν εὐγενικὴν κι' εὐαίσθητη καρδιά τοῦ ἐθνικοῦ ποιητῆ.

B'

Η ΑΓΑΠΗ ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΗ ΣΤΗ ΜΗΤΕΡΑ ΤΟΥ

Πρὶν προχωρήσουμε στὴν ἀφήγηση τῆς δίκης, εἶναι ἀνάγκη νὰ μιλήσουμε γιὰ τὰ αἰσθήματα ποὺ ἔτρεφαν τὰ δυὸ παιδιά τῆς Διονύσιος καὶ Δημήτριος γιὰ τὴ μάνα των. Γιατὶ ἔτσι θὰ φανῇ πόσο θαθεῖα καὶ εὐλκρινὰ ἀγαποῦσε ὁ ποιητὴς τὴ μάνα του καὶ ἐπομένως μὲ πόσο ψυχικὸ πόνον ἀναγκάσθηκε νὰ τὴν σύρῃ στὸ δικαστήριον.

Μολονότι ἀπὸ ταπεινότητα καταγωγῆς, μολονότι ὑπηρέτρια καὶ ἐρωμένη τοῦ γέρο πατέρα των, ἐν τούτοις τὰ δυὸ παιδιά της, ὁ Διονύσιος κι' ὁ Δημήτριος, ὅχι μόνον δὲν τὴν περιφρόνησαν, ἀλλὰ εἶχαν γι' αὐτὴ ἐξαιρετικὴ ἀγάπη — σωστὴ λατρεία — καθὼς δείχνουν ὅχι μόνο τὰ γεγονότα ἀλλὰ καὶ τὰ λίγα γράμματα ποὺ ἔως σήμερα σώθηκαν, ἐβγλωττοὶ μάρτυρες τῶν αἰσθημάτων τῶν πρὸς τὴ μάνα των.

Κι' αὐτὸ εἶναι φυσικόν, γιατί τὰ ἐννῆα πρῶτα χρόνια τῆς ζωῆς τοῦ ὁ ποιητὴς τὰ πέρασε μέσ' στὰ χάρδια τοῦ παράλυτου πατέρα του καὶ τὴν ἀγκαλιά τῆς μάνας του. Καὶ τὰ χρόνια αὐτὰ εἶν' ἐκεῖνα ποὺ ἀφίνουν ἀσθηστὴ τὴ σφραγίδα των στὴν παιδικὴ ψυχὴ. Αὐτὰ τὰ χρόνια δὲν τὰ λησμόνησε ὁ ποιητὴς, καθὼς κι' ὁ ἀδελφός του Δημήτριος, μολονότι φαίνεται ὅτι οἱ ἐπίτροποι τῶν παιδιῶν προσπαθοῦσαν νὰ τὰ ἀπομακρύνουν

ἀπὸ τὴ μάνα των, μὲ τὴ σκέψη ὅτι δὲν κράτησε τὴ θέση της ὅπως τῆς ἐπέβαλαν οἱ ὑποχρεώσεις τῆς ἀπέναντι σ' ἓνα ἀρχοντικὸ ὄνομα ποὺ πῆρε, ἀλλὰ ζώντας ἀκόμη τοῦ γέρο Σολωμοῦ εἶχε ἐρωτικές σχέσεις μὲ τὸ Λεονταράκη, ἓνα φτωχὸ ἀνθρώπο ποὺ συμπονοῦσε ὁ Νικόλαος Σολωμός καὶ τὸν εἶχε γιὰ τίς δουλειές του. Τὴν προσπάθεια τῶν ἐπιτρόπων ὅπως μακρύνουν τὰ παιδιά ἀπὸ τὴ μάνα των συμπεραίνουμε ἀπὸ διάφορα στοιχεῖα, λιγοστὰ δυστυχῶς, ποὺ μᾶς περισώθηκαν.

Ἐχομε ἓνα γράμμα του, γραμμένο, ὅπως συνήθως, ἰταλικά, ἀπὸ τὴν Κρεμόνα ὅπου σπούδαζε ὁ ποιητὴς, τῆς 4 Νοεμβρίου 1815, στὸ ὁποῖο τῆς γράφει:

«Φίλιππη γεννήτρα,

Ἐπὶ τέλους ἔπειτα ἀπὸ τέσσαρα χρόνια ποὺ ἐπιθυμοῦσα νὰ λάβω γράμμα σου μοῦ ἔφτασαν δύο συνεχῆ. Τὰ ἔβρεξα, σὲ θεβαιῶνα, μὲ τρυφερότατα δάκρυα, γιατί μοῦ διάλυσαν τίς ἀμφιβολίες ποὺ πολλές φορές μοῦ γεννᾷ ἡ στερήσις γραμμάτων σου. Ἐγὼ σ' ἔκλαψα γιὰ πεθαμένη περισσότερες ἀπὸ μιὰ φορὰ. Ἀλλοτε, γιὰ νὰ παρηγορηθῶ ἔφκιανα κάποια δικαιολογία γιὰ ν' ἀπατῶ τὸν ἑαυτό μου. Ἔτσι συμβαίνει σ' ἐκείνους ποὺ κατέχονται θαθεῖα ἀπὸ υἱικὴ στοργή. Σὲ λίγες μέρες μπαίνω στὸ Πανεπιστήμιον τῆς Παρίας, ὅπου θὰ ὑποχρεωθῶ νὰ ἐντείνω τίς προσπάθειές μου γιὰ νὰ σὲ ἀγκαλιάσω μετὰ τρία χρόνια μὲ κάποια ἀξιοπρέπεια. Ἡ ὁρασίη μου ἀδυνατίζει ἀρκετὰ. Μὰ τὸ Θεό, δὲν θὰ ἤθελα νὰ καταντήσω σὲ σημεῖο ὥστε νὰ μὴ μπορῶ πιά νὰ

σέ ξαναϊδῶ. Ξέρεις τὸ ποιὸν τῆς ψυχῆς μου. Μάθε ἄλλωστε ὅτι ἡ ἀπομάκρυνση δὲν ἔκαμε ἄλλο παρὰ ν' αὐξήσῃ περισσότερο τὴ θερμὴ τῶν αἰσθημάτων μου. Φίλησε τρυφερά τοὺς ἀδελφούς μου καὶ μὲ ἀγάπῃ τὸ Λεονταράκη. Ἀντίο, ἀντίο, ὁ ἀληθινὸς υἱὸς σου Διονύσιος.

»Υ. Γ. Κι' ἐφέτο πῆρα τὸ θραβεῖο τῆς εὐγλωττίας. Θὰ ἔπαιρνα καὶ κάποιο ἄλλο θραβεῖο, ἂν ἀνότη μεροληψία τοῦ καθηγητῆ δὲν μοῦ τὸ εἶχε ἀφαιρέσει. Ἴσως νὰ φταίῃ ἐν μέρει κι' ἡ ἀφροσύνη ἢ δική μου».

Δυὸ σχεδὸν χρόνια ἀργότερα, τῆς 17 Σεπτεμβρίου 1817, τῆς ξανάγραφε ἀπὸ τὴν Κρεμόνα:

«Τὸν ἐρχόμενο χρόνο, κατὰ τὶς ἡμέρες αὐτές, θὰ εἴμαστε μαζύ. Πιστεψέ με ὅτι ἡ ἀνυπομονησία μου δὲν εἶναι μικρότερη ἀπὸ τὴ δική σου. Θὰ μὲ ἰδῆς νὰ κατέχωμαι ἀπὸ τὰ ἴδια αἰσθήματα πού εἶχα ὅταν παιγνιδίζα τριγύρω σου παιδί, καὶ ἀκόμη ζωηρότερα. Ἐν τούτοις χαιρέτησέ μου θερμὰ τὸν ἄντρα σου καὶ τὰ παιδιὰ καὶ νὰ μὲ θεωρῆς σὰν τὸ περιπαθέστερο παιδί σου».

Τι γκαρδιακώτερα καὶ τρυφερώτερα θὰ μπορούσε κανεὶς νὰ γράψῃ στὴ μάνα του γιὰ νὰ δείξῃ τὴ λατρεία του; Ποιὸς μπορεῖ νὰ διαμφισβητήσῃ τὴν εὐλικρινὴ καὶ θαθεῖα ἀγάπῃ τοῦ ποιητῆ πρὸς τὴ μάνα του;

Κι' ἄλλα γράμματα τοῦ ποιητῆ στὴ μάνα του, σταλμένα ἀπὸ τὴν Ἰταλία, δείχνουν τὴν ἀγάπῃ του:

«Νὰ σ' ἀγαποῦσε κι' ὁ Δη-

μήτρης, τῆς γράφει, ὅπως σ' ἀγαπῶ ἐγώ!».

Καὶ σ' ἄλλο του γράμμα τὴν ρωτᾷ:

«Τι κάνεις, καλή μου μητέρα; Ἐρχεται συχνὰ νὰ σέ βλέπῃ ὁ ἀγαπημένος μου Δημήτρης; Τὸ ἐλπίζω. Δὸς του ὡστόσο ἓνα φίλι, καθὼς καὶ στ' ἄλλα μου τ' ἀδελφία καὶ στὸν ἄντρα σου. Καὶ πάρε ἑσὺ χίλια, καὶ πιστεύε πὼς εἶμαι πάντα ὁ ἀγαπημένος σου Διονύσιος».

Στὸ χαρακτήρα τοῦ ποιητῆ, πού δὲν ἦταν καθόλου διαχυτικός κι' εὐκολος σ' ἐνθουσιασμούς, τέτοιες ἐκφράσεις δείχνουν τὴν ἀληθινὴ του ἀγάπῃ στὴ μάνα του. Γιατί, σὰν ἀνώτερος ἄνθρωπος, λησμονοῦσε τὰ παραπτώματά της καὶ δὲν θυμόταν παρὰ μόνο ὅτι αὐτὴ τὸν γέννησε.

Ὁ Λεονταράκης δὲν εἶχε περιουσία. Πὼς λοιπὸν θὰ μπορούσε νὰ συντηρήσῃ τὰ τέσσερα παιδιά του καὶ τὴ γυναῖκα του χωρὶς τὴ γενναία συμβολὴ τῶν δύο παιδιῶν της, τοῦ ποιητῆ καὶ τοῦ Δημήτρη, γιὰ τόσα χρόνια;

Καὶ ὅμως... Γιὰ πληρωμὴ ὧλων αὐτῶν, ἡ μάνα συνωμότησε μὲ τὸ Γιάννη νὰ ἀρπάξουν τὴν πατρικὴ περιουσία τῶν δύο νόμιμων παιδιῶν τοῦ γέρο Σολωμοῦ, μοιράζοντάς τιν μὲ τὸ Ροβέρτο καὶ τὸ νόθο παιδί πού ἡ Ἀγγελικὴ Νίκη γέννησε ἀπὸ ἔνοχο ἔρωτα λίγους μῆνες μετὰ τὸ θάνατο ἐκεῖνου πού τῆς ἔκαμε τὴν τιμὴ νὰ τῆς δώσῃ τὸ ἀρχοντικὸ ὄνομα τοῦ Σολωμοῦ! Οὐτε μπορεῖ νὰ προβληθῇ ὡς ἐλαφρυντικὸ ὅτι τὴν παραπλάνησε ὁ Γιάννης, πειθοντάς τιν νὰ συνεργήσῃ στὴν ἀπάτη. Γιατὶ ἔχουμε μία ὁμολογία τῆς ἴδιας.

«Ὅταν τὸ Σεπτέμβριον τοῦ 1854 ἡ Ἀγγελικὴ, φτωχὴ πιά καὶ μὴ ἔχοντας παρὰ τὸ βοήθημα πού τῆς ἔδινε ὁ γυιὸς της Δημήτρης, παραπονεῖτο στὸ Γιάννη πού δὲν τὴν βοηθοῦσε καθόλου, τὸ γράμμα της τελείωνε μὲ τὰ πικρὰ αὐτὰ λόγια, πού ἀποτελοῦν μία ὁμολογία:

«Ἐγὼ πού σοῦ ἐμήνυσα εἶχα χρεια... Σοῦ ὀρκίζομαι στὸ μεγαλοδύναμο, ἔσποντας καὶ τὸ κουάρτο τοῦ Σολωμοῦ δὲν γίνεται ντοῦμπλα, πού δὲν ἤξερω πὼς μοῦ τὸ στέρνει κι' ἐκεῖνο, σπῖτι μου δὲν πατεῖ, δὲν τὸν εἶδα καὶ ὁ ἀδελφός του δὲν θέλει ν' ἀκούσῃ τὸ ὀνομά μου ἐξ αἰτίας σου, καὶ εἰς τοῦτο νὰ μὴ παραξενεύομαι! Σοῦ ὁμολογῶ τὴν ἀλήθειαν, μὴ τὸ δικό σου αἶτιον, ἤθελε εἶμαι κυρὰ εἰς τὴν κατάστασίν μου... Σὲ θεθαίω μὴ ὁ υἱός μου Δημήτρης, ἡ μουνα γιὰ διακονίαν. Καὶ δὲν μοῦ σώνουν τὰ φαρμάκια καὶ πίκρες, μόνον ὑποφέρω καὶ τὰ λόγια τοῦ κόσμου καὶ λένε: «Καλὰ νὰ πάθω!» καὶ πὼς μοῦ ἐμερτάριζε κάψιμο καὶ μὰ τὴ χάρη τοῦ Ἀγίου μας, ὅτι σοῦ γράφω εἶναι ἀληθινὰ».

Ἀργὰ δυστυχῶς ρώτησε τὴ συνείδησίν της ἡ Ἀγγελικὴ Νίκη κι' ἀργὰ μετάνιωσε γιὰ τὸ ἔγκλημα πού ἔκαμε νὰ σπρώξῃ τὰ νόμιμα παιδιά της, στὰ ὁποῖα τόσα χρωστοῦσε, σὲ μιὰ Σαίξπηρική τραγωδία.

Τὶ χρωστοῦσε ἡ οἰκογένεια τοῦ Λεονταράκη — καὶ ἰδίως ὁ Γιάννης — στὸν ποιητὴ μᾶς τὸ μαρτυρεῖ καὶ τὸ ἀκόλουθο ἀπόσπασμα ἀπὸ γράμμα πού ὁ Μανώλης Λεονταράκης ἔγραφε στὸ Γαλβάνη:

νη γιὰ νὰ τὸ διαβάσῃ στὸν υἱὸ του Γιάννη, πού σπούδαζε μὲ λεφτὰ τοῦ ποιητῆ στὴν Ἰταλία:

«Ἡ ηλικία του εἶναι ἀρκετὴ νὰ μάθῃ τὴν κατάστασίν του καὶ ἀντιληφθῇ τὰ καθήκοντά του πρὸς τὴν οἰκογένειάν του καὶ τὸν εὐεργέτην ἀδελφόν του, ὁ ὁποῖος θυσιάζει τόσα χρήματα γιὰ νὰ τὸν ἰδῇ μιὰ μέρα στὸ πλευρό του τιμημένον καὶ δοξαζόμενον ὅπως εὐχαριστηθῇ. Διάβασέ του αὐτὰ τὰ λόγια. Καὶ ἐγώ, σὰν πατέρας, τοῦ λέω ν' ἀκολουθῇ τὶς σπουδές του, γιὰ νὰ τιμῇ ὅλους, συγγενεῖς καὶ φίλους καὶ τὸν ἑαυτό του. Πρέπει αὐτὰ τὰ πράγματα νὰ τοῦ λένε πάντα, γιὰ νὰ γνωρίζῃ τὴν κατάστασίν του, πού εἶναι μικρή».

Γ

ΜΠΡΟΣΤΑ

ΣΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

Μὰ ἀλλοιώτικα σκεφτόταν ὁ Γιάννης Λεονταράκης. «Ὅταν τελείωσε τὶς σπουδές του καὶ γύρισε ἀπὸ τὴν Εὐρώπη, εἴκοσι πέντε χρόνων λεβέντης, ὁμορφος σὰν τ' ἄλλα ἀδελφία του, σκέφτηκε ὅτι δὲν θὰ ἦταν ἄσχημο νὰ λέγεται Σολωμός καὶ νὰ μοιρασθῇ μὲ τὸ Διονύσιο καὶ Δημήτρη τὴν πατρικὴ τῶν περιουσία. Ἀλλ' ἂς δώσουμε τὸ λόγο στὸ ὕψιμον πού παρουσίασε στὸ δικαστήριον ὁ δικηγόρος τῶν ἀδελφῶν Σολωμοῦ, Γιάννης Γαλβάνης:

«Ὁ Ἰωάννης αὐτός, τοῦ Ἐμμανουήλ, ὡς τοιοῦτος θεωρούμενος ἀπὸ τοὺς γονεῖς του, ὡς τοιοῦτος ἀγνωρίζο-

μενος από ολόκληρην τὴν κοινωνίαν καὶ λόγῳ τίτλου γεννήσεως καὶ λόγῳ τῆς ἀδιαλείπτου κατοχῆς τῆς καταστάσεως αὐτῆς, συνέλαβε τὴν σκέψιν νὰ αὐτοδημιουργηθῇ υἱὸς τοῦ ἀποθανόντος Κόμητος Νικολάου Σολωμοῦ, γεννηθεὶς μετὰ θάνατον, νὰ καταρρίψῃ τὴν διαθήκην ἐκείνου καὶ νὰ κηρυχθῇ κληρονόμος τῆς πλουσίας αὐτοῦ περιουσίας. Δὲν εἶχε τύψιν καὶ ἐντροπὴν ζητῶν νὰ ἀνέλθῃ εἰς ἓνα τίτλον καὶ εἰς μίαν περιουσίαν οὐχὶ ἰδικήν του, ἀπογυμνωμένων οὕτω ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἀπὸ τῆς γεννήσεώς των εἶναι νόμιμοι κύριοί τῆς καὶ δυσφημῶν ἐκείνον ὁ ὁποῖος εἶναι πατήρ του καὶ τὴν βεβαίαν μητέρα του, τοὺς ὁποίους θέλει νὰ παραστήσῃ ὡς ἐνόχους πλαστότητος.

»Πρὸς πραγματοποιήσῃν τούτου τοῦ σχεδίου, μετὰ εἴκοσι ἑπτὰ ἔτη, ἀφίχθεις ἐσχάτως εἰς τὴν Ζάκυνθον ἀπὸ τὸ ἐξωτερικόν, ὅπου ἔλαβε ἀκόμῃ καὶ τὸ δίπλωμά του μετὰ τὸ ὄνομα Λεονταράκης, ἐνεγράφη εἰς τὸ Ὑγειονομεῖον Ζακύνθου ὡς Ἰωάννης Σολωμὸς Λεονταράκης, προσθέτων οὕτω εἰς τὸ ἰδικόν του καὶ τὸ ἐπίθετον Σολωμὸς.

»Ἦτο καταφανὲς ὁ σκοπὸς πρὸς τὸν ὅποιον ἀπέβλεπον αἱ προπαρασκευαί αὐταί. Κατὰ συνέπειαν ὁ κόμης Δημήτριος Σολωμὸς δι' ἐαυτὸν καὶ μαζὺ μετὰ τὸν δικηγόρον Ἰωάννην Γαλθάνην, ὡς πληρεξούσιον τοῦ ἀπουσιάζοντος Διονυσίου Σολωμοῦ, ἀντεμετώπισαν τὴν ἀπόπειραν αὐτήν. Ὁ Ἰωάννης τότε παρουσίασε τὴν αἴτησιν τῆς 18 Νοεμβρίου 1833, μετὰ τὴν

ὁποῖαν ἀσχολεῖται σήμερον τὸ Δικαστήριόν σας. Διὰ ταύτης ὁ Ἰωάννης προτείνει νὰ ἀναγνωρισθῇ ὡς μετὰ θάνατον γεννηθεὶς νόμιμος υἱὸς τοῦ κόμητος Νικολάου Σολωμοῦ, δικηδίκων τὸν τίτλον τῆς γεννήσεώς του ὡς ψευδῶς καταστρωθέντα καὶ ἀπαιτῶν τὴν ἀκύρωσιν τῆς διαθήκης τοῦ κόμητος Νικολάου, ἵνα ἡ περιουσία του περιέλθῃ εἰς τὸν κόμητα Ροβέρτον καὶ εἰς αὐτόν».

Ἔτσι ἡ ὑπόθεσις ἔφτασε στὸ Πρωτοδικεῖο Ζακύνθου, καὶ τὸ μυστικόν, ποῦ ἕως τότε ἦταν κλεισμένο μέσ' στὸ σπῆτι τῆς Ἀγγελικῆς Νίκλῃ, περιέπεσε στὴν ἀχόρταγῃ βουλὴ τῆς κοινῆς περιεργείας κι' ἔλαβε τὴ μορφή τοῦ κοινωνικοῦ σκανδάλου.

☆

Ταράχθηκε στὴν Κέρκυρα, ὅπου ζοῦσε χρόνια τώρα, ὁ ποιητὴς κι' ὁ θυμὸς του δίκαια ἐξέσπασε κατὰ τοῦ Γιάννη, ὅπως δείχνουν τὰ γράμματά του. Ποτὲ ὅμως ὁ νοῦς του δὲν ἔφτασε νὰ ὑποπτευθῇ ὅτι στὴ συνωμοσίᾳ ἦταν ἀνακατεμένη κι' ἡ μάνα του. Κι' ἔγραφε τὴς 23 Νοεμβρίου στὸ δικηγόρο του Γαλθάνη:

«Ὅσο γιὰ τὴ μητέρα μου, αὐτὴ εἶναι πάντα μάνα μου κι' ἔγραψα μαλακὰ λόγια στὸν ἀδελφόν μου, γιὰ νὰ μὴ μείνῃ ἡ καρδιά του ἐξαγριωμένη ἐναντίον τῆς. Ἐκείνη ξέρεῖ μπροστὰ στὸ Θεὸ τίνος παιδί εἶναι ἐκεῖνος ὁ ἄθλιος, στὸν ὁποῖο ἦρθε τὸ καπρίτσιο νὰ γίνῃ πλούσιος. Μὰ κατὰ τὸ δρόμο ποῦ πήρε, πίστεψέ με, δὲν θὰ κάμῃ τίποτε. Ἄλλ' ἂν μὲ ὁποιοὶδήποτε ἄλλο δρόμο γίνῃ πλουσιώτατος, ἡ μάνα μου, ποῦ ξέρεῖ τὴν καρδιά ὁ

λων τῶν παιδιῶν τῆς, θὰ γνωρίσῃ ἐπίσης ὅτι θὰ τὴν ἀφήσουν νὰ βασανίζεται γιὰ τὰ παπούτσια καὶ τὸ ψωμί καὶ θὰ τὴν θάλουν κατὰ μέρος σὰν τέλεια ἀχρηστο ἀντικείμε-

μοποιήσης ἄλλο χέρι ὥστε νὰ κάμῃς ὅ,τι πρέπει. Μὰ ἐγώ, γιὰ κάθε λόγο, πρέπει νὰ σταθῶ σταθερός...»

Καὶ παρακάτω, στὸ ἴδιο γράμ-

αραπίαις ἀτι, γάλλε νῆς, βόλι Τερκίαι, τὸν ἀγγλῆ.
κι ἡ γυρὸς ἱβρὺ τῇ καλῇ καὶ τῇ γλυκίᾳ τῆς γρά
πτελαρο μὲγα πτελαρο βλαρὶ το καλὶ βλανι.
πτελαρο μὲγα τ' αὐτὸ βλαρὶ πτεβλοπαι.
σε λιγὸ μὲν ἀφράττα τῇ λιγὰ βτιδία πὸ τι
στὴ πλυρὺ πνδριλὲ ρυρπον τῇ α' ο' βενιγ-ναγτις

Αραπίαις ἀτι, γάλλε νῆς, βόλι Τερκίαι, τὸν ἀγγλῆ,

Αραπίαις ἀτι, γάλλε νῆς, βόλι Τερκίαι, τὸν ἀγγλῆ.
πτελαρο μὲγα πτελαρο βλαρὶ το καλὶ βλανι
σε λιγὸν ὑρα φρευνετὶ το λ' ἡ γειδία πὸ τι

Αὐτόγραφο τοῦ Σολωμοῦ. Φαίνεται ἡ ἐργασία τοῦ ποιητῆ γιὰ νὰ δώσῃ τὴν τελειότερη μορφή στοὺς στίχους του.

μενο τοῦ σπιτιοῦ. «Ὅσο γιὰ μένα, δὲν μπορῶ νὰ πῶ τίποτε γιὰ ὅσα ἔκαμα, γιὰτὶ δὲν ἔκαμα παρὰ τὸ κατῆκον μου. Ἡ Θεία Πρόνοια, ποῦ ξέρεῖ ὅτι δὲν σκληρήνα τὰ σωθικά ποῦ καταδέχτηκε νὰ μοῦ παραχωρήσῃ, θὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ μὲ κἀνὴ ταπεινὸ δοῦλο τῆς καλῶσύνης τῆς. Ὁ Βολτέρας μοῦ λέει ὅτι ὁ Μανώλης (Λεονταράκης) περνᾷ στὸ σπῆτι του μὲ μεγάλη φτώχεια. Εἶναι ἀλήθεια; Ὅπωςδήποτε, ἂν ἡ καὶ μὲν ἡ μητέρα μου ἔβρισκεται σ' ἀνάγκη, μπορῶ νὰ μεταχειριστῶ ἐσὲ γιὰ νὰ χρησι-

μα, θέλοντας νὰ δικαιολογήσῃ τὴ μάνα τοῦ ἐναντίον τῶν διαμαρτυριῶν τοῦ ἀδελφοῦ του Δημήτρη, ὁ ὁποῖος τοῦ ἔγραφε: «Εἶχα λοιπὸν ἐγὼ δίκη; Πές μου τώρα!» παρατηρεῖ στὸ Γαλθάνη:

«Τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ Δημήτρη δὲν σημαίνουν τίποτε. Πρῶτο: ἂν αὐτοὶ εἶναι τέτοιοι, τί φταίει μία δύστυχη γυναῖκα ποῦ εἶναι μάνα μας; Δεύτερο, ἂν ἐγὼ δὲν εἶχα κάμει τίποτε γι' αὐτοὺς—ἢ γιὰ νὰ πῶ καλότερα γιὰ τὴ μάνα μου—θ' ἀφίναν γι' αὐτὸ ἴσως κατὰ μέρος τὴς τρέλλες των; Ἀπε-

ναντίας, όπως έχουν τα πράματα, ο κόσμος θα φωνάξει: «Ίδές τι άνθρωποι!» Κι' αν δεν φωνάξει, τόσο το χειρότερο για τον κόσμο. Καθένας πρέπει να κάνει για τους γονείς του, τι μπορεί, πρέπει να κάνει το καθήκον του μ' όλους κι' όχι από υπολογισμό, αλλ' από καθήκον! Αησμονήσα να σου πω ότι ο Δημήτρης μου έγραψε ότι στα δάκρυα και τις πράξεις της μάνας αντιλήφθηκε ότι δεν ήταν θυμός εναντίον του Γιάννη, αλλά δυσσέσκεια γιατί έχασε έμέ. Σ' αυτό του απάντησα, τι έπρεπε να του απαντήσω λογικά».

Δεν έχουμε δυστυχώς το γράμμα αυτό στον αδελφό του για να ιδούμε ποια ήταν η λογική απάντηση του ποιητή, πού, κρίνοντας τους άλλους με το μέτρο της ψυχικής του ανωτερότητας, δεν μπορούσε να φαντασθή ότι κι' η μάνα του, για χάρη της οποίας τόσες ήθικες και υλικές θυσίες είχε κάμει και τόσο αγαπούσε, συνωμότησε με το Γιάννη για να τον καταστρέψει. Όταν όμως τα γεγονότα του ξεσκεπάσαν τέλος την αυταπάτη κι' έμαθε ότι η μάνα του παρουσιάστηκε στο δικαστήριο και κατέθεσε ψέματα για να πλουτίσει το Γιάννη, τότε η ευαίσθητη κι' άγνη ψυχή του ξεγείρεται. Όλη του η αγάπη μετατρέπεται σε μίσος. Και ένα έπεισόδιο αγριεύει περισσότερο τον ευερέθιστο ποιητή, όπως το διηγείται σε γράμμα του προς τον αδελφό του Δημήτρη:

«Ο Γιάννης — του γράφει — πληροφορημένος φαίνεται για το μέρος όπου περπατώ, ήρθε να μ' εύρη και με σβημένη φω-

νή μου είπε: «Καλησπέρα!» Έγώ προχώρησα, αυτός δε έπειτα από λίγο σκέφτηκε να γυρίσει πίσω και να σουλατσάρη πάνω - κάτω, όχι πλέον ταπεινά και χαμένος όπως πρωτίτερα, αλλά με αθάδεια. Τώρα, αν φτάσαμε σ' αυτό το σημείο μ' άνθρωπο που για τόσο καιρό έφαγε το ψωμί μου, δεν θέλω να μείνη καμιά υποχρέωση. Στείλε επομένως άμέσως κλήση για έξωση σ' αυτούς τους κυρίους του σπιτιού μου που είναι κοντά στην Παλιά Βρύση, γιατί το θέλω για δική μου χρήση. "Αν εσύ έχης δυσκολία, φόρτωσε όλα τα θάρη σ' έμέ και πές τους ότι του κάκου έφερες αντιρρήσεις. Θα μου κακοφανή αν οι δυσκολίες σου είναι ανυπέρβλητες. Στην περίπτωση αυτή θ' αναγκασθώ να σου αφαιρέσω το πληρεξούσιο, γιατί ό,τι σου γυρεύω θέλω να έχη βέβαιο αποτέλεσμα. "Απάντησέ μου με το ίδιο θαπόρι για το ζήτημα αυτό και ένέγγησε, αν θές, άμέσως. Μη σου κακοφανή, παρακαλώ, και μην το εκλάβης ως στιγματικό πειρασμό, γιατί δεν είναι τέτοιος. Θυμήσου «για δική μου χρήση». Άλλοιώς το πράμα διαιωνίζεται, κι' εγώ θέλω να τελειώση γρήγορα».

Άπό το γράμμα αυτό κι' άλλα συμπεραίνουμε ότι ο Γιάννης πήγε στην Κέρκυρα με το σκοπό να πλησιάσει τον ποιητή σαν πιο καλόψυχο και ευαίσθητο, με την έλπίδα να πετύχη κάποιο συμβιβασμό. Μά ο ποιητής άρνήθηκε να τον πλησιάσει. Το έπεισόδιο της Πλατείας, όπου κάθε μέρα συνήθιζε να περπατά ο ποιητής, τον θύμωσε περισσότερο.

ρο. Γιατί ο Γιάννης, βλέποντας την περιφρόνηση του ποιητή, πήρε ύφος αδιάντροπο και προκλητικό, περνώντας από μπροστά του με ύφος που φυσικό ήταν να ερεθίσει τον ευέξαπτο και νευρικό ποιητή.

Ο Γιάννης εν τούτοις δεν απέλπιστηκε, και με διαφόρους φίλους του ποιητή προσπάθησε να πετύχη κάποιο συμβιβασμό. Μά η απάντηση του Σολωμού ήταν η ίδια σ' όλους:

«Προτιμότερο να χάσουμε όλη την περιουσία μας, παρά να δεχτούμε ένα συμβιβασμό που δεν μ'άς δίνει το δική μου, για το οποίο και μόνο κάμαμε τη δίκη αυτή!»

Στη ρητή απαίτηση του ποιητή, ο Γαλθάνης έκαμε άγωγή, ζητώντας όπως εξωσθή η οικογένεια Μανώλη Λεονταράκη από το σπίτι που της είχαν παραχωρήσει να κατοική. Βέβαια το πράμα είναι σκληρό, αλλά πρέπει να κριθί με την ψυχολογική κατάσταση που θρискόταν ο ποιητής κι' ο αδελφός του απέναντι στη διαγωγή της μάνας των. Στην παρεμπόμπουσα αυτή δίκηγόρου με την απάντηση του δικηγόρου της Άγγελικής Νίκλη, η οποία εκφράζει τη λύπη της γιατί «κάθε άλλο περίμενε μία περιπαθής και αξιότιμη μητέρα να εξωσθή από το σπίτι της από τα ίδια τα παιδιά της, πληττομένη ούτω εις πεποιημένη ότι δεν είχε κάμει τίποτε ώστε να μην είναι άξια της έκτιμήςεώς των».

Άληθινά χάνουν τη σημασία των οι λέξεις στην απάντηση αυτή της Άγγελικής, που παρουσιάζει τον έαυτό της «περιπαθή και αξιότιμον μητέρα» που ήτο «πεπεισμένη ότι δεν είχε κάμει

τίποτε ώστε να μην είναι άξια της έκτιμήςεώς των», της έκτιμήςεως εκείνων των παιδιών της που είχε ζητήσει να ληστέψη για χάρη του Γιάννη!

☆

Η δίκη άρχισε στο Πρωτοδικείο Ζακύνθου, μέσα στην περιέργεια των κατοίκων. Εκεί τα πράματα ήσαν μάλλον ευνούικά για το Γιάννη, ο οποίος είχε στενές σχέσεις με τη γυναίκα του, Άγγλου διοικητή του νησιού, και με την έπιβολή της οποίας ο άγαθος Άγγλος πείστηκε να υπερασπίση μεροληπτικά το Γιάννη, τρομοκρατώντας μάρτυρες και δικαστήριο ύπερ του έρωμέ-νου της γυναίκας του! Έξεμεταλλεύθηκαν οι υπερασπιστές του Γιάννη κάθε μέσο, τράβηξαν με το μέρος των όσους είχαν για τον ένα ή άλλο λόγο συμφέρον να χάσουν τη δίκη οι δύο αδελφοί.

Φυσικά ο ποιητής κι' ο αδελφός του δεν έμειναν με τα χέρια σταυρωμένα στη δικαστική αυτή νομαχία. Έτσι επιστράτευσαν κι' αυτοί όσους μάρτυρες μπόρεσαν για ύποστήριξη του δικαίου των. Κατ' αυτό τον τρόπο βγήκαν πια στο δρόμο όλα τ' άπλυτα της οικογενειακής ζωής της Άγγελικής Νίκλη.

Μάρτυρες αξιόπιστοι κατέθεσαν ότι ο Μανώλης Λεονταράκης, που είχε ένα φτωχό σαράφικο στο κατώγι του γέρο Σολωμού, σύχναζε στο σπίτι του προστάτη του και βρήκε την ευκαιρία να συνάψη έρωτικές σχέσεις με την Άγγελική, ενώ ο άντρας της ήταν κατάκοιτος. Διάβασα όλα τα πρακτικά της δίκης και ντράπηκα βλέποντας ότι η μάνα, για να υποστηρίξη το Γιάννη, κατέθεσε εναντίον των άλλων παιδιών της,

προφασιζόμενη ότι ο διαστικός γάμος της με το Λεονταράκη και το κρυφό βάφτισμα του Γιάννη έγινε για να σωθούν τ' άλλα δυο παιδιά της, ο ποιητής κι' ο Δημήτρης, γιατί η γέννηση του Γιάννη, νόμιμου τέκνου του γέρο Σολωμού, ακύρωνε τη διαθήκη του και άφινε στους δρόμους τὰ δυο αυτά παιδιά της! Έξακολούθησε να λήη ψέματα, υποστηρίζοντας ότι είχε για το σκοπό αυτό συνεννοηθή με τους επιτρόπους των ανηλίκων Διονυσίου και Δημήτριου για να μην τους πάρη το μερίδιό των ο Ροβέρτος. Κι' άφου κατηγορηματικά δήλωσε ότι το Γιάννη συνέλαβε με το γέρο Σολωμό, τελείωσε βεβαιώνοντας ότι σκοπός της ήταν όταν θά μεγάλωνε ο Γιάννης να μεσιτέψη εκείνη στ' άλλα δυο άδελφια του να συμβιβαστούν, να τὸν αναγνωρίσουν για άδελφό των και να μοιράσουν μαζί την περιουσία!

Ο δικηγόρος του Γιάννη πρόβαλε το έπιχείρημα της ομοιότητας. Άλλά πολύ εύκολα ο δικηγόρος του ποιητή απόδειξε ότι πράγματι υπήρχε η ομοιότητα όχι μόνο με το Γιάννη, αλλά και με άλλα από τὰ παιδιά που άπόκτησε η Νίκη με το Λεονταράκη, γιατί όλα έμοιαζαν της μάνας των, από την όποία είχαν πάρει την όμορφιά.

Ο μεγάλος δικαστικός άγώνας γίνηκε γύρω από την ήμέρα της γέννησης του περιήρημου Γιάννη. Και φυσικά θγήκαν κατ' ανάγκην έξω όλα τὰ σκάνδαλα κι' όλη η ψυχική κατωτερότητα της Άγγελικής Νίκης, που σιμά στον κατόικοτο έτοιμοθάνατο γέρο Σολωμό διατηρούσε έρωτικές σχέσεις με τὸν προστατευόμενο του κόντε, Μανώλη Λεονταράκη.

Πόνεσε η καρδιά του ποιητή

στο κουρέλιασμα της ύπόληψης της γυναίκας που τὸν γέννησε, αλλά τι μπορούσε να κάμη μπροστά στη μάνα του που, όπως γράφει σέ 'Υπόμνημά του πρὸς τὸ Δικαστήριο ο δικηγόρος του Γαλβάνης «παρίστατο εἰς κάθε δημοσίαν συζήτησιν τοῦ δικαστηρίου και με έπιμονήν υπεστήριζε μίαν υπόθεσιν διὰ τὴν όποίαν έπρεπε να έντρέπεται. Άποφεύγων να όμιλήσω διὰ τὴν παρεμπόπτουσαν εκείνην δίκην, κατὰ τὴν όποίαν η' άνάλυσις εξέγειρεν όργην και άποτροπιασμόν λόγω της αἰσχρότητος και άσεμνότητός της, και τοῦτο πρὸς τὸν σκοπὸν όπως εἰσαχθῇ εἰς τὴν οἰκονόμειαν ξένος διὰ να διαρπάσῃ τὴν περιουσίαν... Ήτο γνωστὸν καθ' όλην τὴν χώραν ότι η' κ. Άγγελική είχε μείνει έγκυος όχι συνευρεθείσα με τὸν παράλυτον και γαγγραινώδη σύζυγόν της, αλλά με τὸν Λεονταράκη, εἰς τὰς άγκάλας τοῦ όποίου έσπευσε να ριφθῇ μόλις άπληλευθερώθη από θάρυν δεσμόν, καταστάντα ἐπὶ μακρὰ ἔτη ένοχλητικὸν διὰ τὴν νεανίαν αὐτῆς ήλικίαν».

Άπό τὰ λίγα αυτά καταλαβαίνει ο άναγνώστης μέσα σέ ποία άτμοσφαίρα διεξήχθη η δίκη αυτή, που έλαβε τὴ μορφὴ αρχαίας τραγωδίας. Σταματοῦμε λοιπὸν ἐδὼ τὸ άπάνθισμα από αυτά τὰ «άνθη τοῦ κακοῦ». Και ρωτοῦμε: Άπό όσα εκθέσαμε στο σύντομο αυτό άφήγημά μας μπορεί να θρεθῇ κανείς διατεθειμένος να ρίξῃ τὸ λίθο τοῦ άναθέματος κατὰ τοῦ ποιητή και τοῦ άδελφοῦ του, που άκούσια και με ψυχικὸ πόνον αναγκάσθηκαν να σύρουν τὴν τιμὴ της μάνας των στο δικαστήριο; Τὴν όλη τραγωδία προκάλεσε ο Γιάννης Λεονταράκης και της έδωσε άκόμη τραγικώτερη

μορφὴ η' άκατανόμαστη επέμβαση της Μάνας.

Δ'

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΣ

Πέντε περίπου χρόνια κράτησε η δίκη. Άπό ένα σημείωμα τοῦ ίδιου τοῦ ποιητή πληροφορούμεθα ότι η δίκη άρχισε της 19 τοῦ Νοέμβρη 1833, η πρωτόδικη άπόφαση θγήκε τις 13 'Ιουνίου 1836, η δευτερόβαθμη τις 17 'Ιουνίου 1837 και η όριστική τις 4 'Απριλίου 1838. Φυσικά η άπόφαση δεν μπορούσε παρά να είναι υπέρ τοῦ ποιητή και τοῦ Δημήτρη, όπως άπαιτούσε τὸ δίκαιο. Άλλά στο διάστημα των χρόνων της δίκης πόσα ψυχικά μαρτύρια δεν δοκίμασαν οί δύο άδελφοί!

Όταν έμαθε τὸ πραξικόπημα τοῦ Γιάννη Λεονταράκη ο ποιητής έγραφε τις 8 Δεκεμβρίου 1833 στο Γαλβάνη, ο όποιος είχε αναλάβει ως δικηγόρος του, εύχαριστώντας τον και πρόσθετε:

«Θά ήταν παράξενο άν η έλεε περιμείνω τώρα για να σε γνωρίσω. Σε έξρω καλά, μολοντί σε πολλά πρόσωπα άπατήθηκα... Και δέχομαι άπό τους φίλους τις γκαρδιακές πράξεις με τὴ σταθερή εκείνη καρδιά που, άν τύχαινε, θά μεταχειριζόμουν ἐγὼ γι' αὐτούς. Άλλωστε, για να σοῦ μιλήσω εάστερα, εξέταζοντας ήθικά τὸ πρᾶμα, μοῦ ἔκαμε εκείνη τὴν έντύπωση (θά μοῦ ἔκανε τὴν 'ἴδια κι' άν έπρόκειτο γι' άλλους άντι για μέ) που θά μοῦ ἔκανε βλέποντας ξάφνου ν' ανοίγεται κάτω από τὰ πόδια μου μία άβυσσος».

Άν με τὴν άπόφαση τοῦ 'Αρείου Πάγου άποδόθηκε τὸ δίκιο

στος δύο άδελφούς κι' η άβυσσος έτσι εκλείσει για πάντα, έν τούτοις στήν ψυχὴ τοῦ ευαίσθητου ποιητή η πληγὴ ἔμεινε άνοιχτή και δεν μπόρεσε η καρδιά του να συχωρέσει.

★

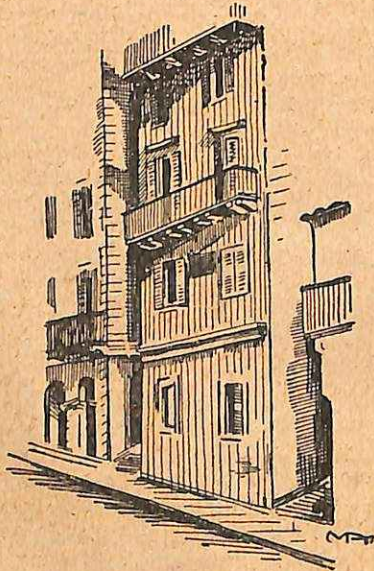
Ο Γιάννης Λεονταράκης δεν στάθηκε για τὴ μάνα του άφωσιωμένο παιδί κι' έτσι η Άγγελική Νίκη δεν άργησε να θρεθῇ σέ μεγάλες οἰκονομικές στενοχώριες. Άπελπισμένη, πήγε στήν κόρη τοῦ Δημήτρη Σολωμοῦ και, παρασταίνοντας τὴν άθλια κατὰστασή της, τὴν παρακάλεσε να μεσιτέψη στὸν πατέρα της. Η κόρη συγκινήθηκε και τὴν πήγε στὸν πατέρα της, ο όποιος μόλις τὴν εἶδε τάραχτηκε. Όταν μάλιστα μιά στιγμή η γρηά μάνα θέλησε να γονάτιση μπροστά του για να τοῦ ζητήσῃ συχώρεση για τὸ κακό που θέλησε να τοῦ κάμη, ο Δημήτρης σηκώθηκε συγκινημένος και τὴν άρπάξε στήν άγκαλιά του. Και για να τὴ βοηθήσει, τὴς ώρισε ένα τέταρτο τοῦ κολονάτου για διατροφή της τὴν ήμέρα και της πλήρωνε και τὸ νοίκι τοῦ σπιτιοῦ που κατοικοῦσε.

Αὐτὰ μοῦ διηγήθηκε η θεία μου και δεύτερη γυναίκα τοῦ Δημήτρη Σολωμοῦ, πρὸ τριάντα χρόνων, υπέργηρη. Τώρα τελευταία ήρθε να τὰ βεβαιώσῃ ένα γράμμα της Άγγελικής Νίκης που δημοσιεύθηκε και στο όποιο η έβδομητάρα μάνα, παραπονούμενη για τὴν άπονία τοῦ Γιάννη, προσθέτει:

«Ο υἱός μου ο Δημήτρης μοῦ περνάει ένα κουάρτο κολονάτο τὴν ήμέρα και μοῦ πλερώνει και τὸ νοίκι τοῦ σπιτιοῦ, άντίκρυ από τοῦ Καρρέρη. Τὶ τὰ θέλεις, που εἰς τὸ

σπίτι μου δεν πατεί ποτέ, μά-
λιστα απ' όντας πέθανε ή θυ-
γατέρα του ή 'Αγγέλικα. Σου
δίνω λόγο πού τά πάθη τά πε-
ρασμένα δεν του φινίρουνε ού-
τε με τόν θάνατο. Καί κάπο-
τε λένε οί φίλοι του όπως έ-
κειό πού κάνει είναι πολύ, διό-
τι έγύρεψα νά τά αφήκω φτω-
χά. 'Ο Διονύσιος δεν θέλει νά
άκούση ούτε τό όνομά μου.
Δέν μου τό είπανε, μά τό κα-
ταλαβαίνω, διατί ό Μίμης του
είπε νά μου δίνη καί εκείος τί-
ποτις, καί εκείος δεν του άπο-
κρίθηκε. 'Ετούτο τό έμαθα ά-
πό κάποια λόγια πού είπε ή
συμβία του Δη-
μήτρη ένός άν-
θρώπου».

'Η άλήθεια είναι
διαφορετική, όπως
θεβαίωσε ό Δημή-
τρης Σολωμός τή
δεύτερη γυναίκα
του, ή όποια μου
διηγήθηκε ότι, με-
τά τή συνάντηση
της γρηάς μάνας
του, ό Δημήτρης
έγραψε στο Διο-
νύσιο, πού ζούσε
στήν Κέρκυρα, λέ-
γοντάς του τή δρα-
ματική σκηνή καί
συσταίνοντάς του
νά βοηθήση κι' αυ-
τός τή δύστυχη γυ-
ναίκα πού, ό,τι
κι' άν τούς έκα-

Τό σπίτι όπου πέθανε ό Σολωμός
στήν Κέρκυρα.

νε, δεν έπαυε νά είναι μάνα των.
Μά ό ποιητής του άποκρίθηκε :

«'Ερώτησα, Δημήτρη μου, τή
συνειδήσή μου κι' έπειτα από
ένδόμυχη πάλη, δεν μπόρεσα
νά συγχωρέσω τή μάνα αυτή
πού, γιά νά πλουτίση ένα ά-
πό τά παιδιά της, καταστρέ-
φοντας έμάς άδικα, μάς ά-
νάγκασε νά ριχτούμε σέ μιá
δίκη πού μου πλήγωσε τήν
καρδιά καί πού άκόμη καί σή-
μερα, μολονότι τόσα χρόνια
πέρασαν, με φαρμακώνει κά-
θε πού τή θυμηθώ».

Καί δεν τής έ-
δωσε λεφτό, ούτε
τήν ξαναείδε στά
μάτια του τή μά-
να εκείνη πού τό-
σο έν τούτοις έ-
λάτρευε. Είχε δι-
κιο, είχε άδικο
λαβαίνοντάς μιá τέ-
τοια άπόφαση; 'Α-
φίνω τήν άπάντη-
ση στους άναγνώ-
στες τής σαξίτη-
ρικής αυτής τρα-
γωδίας. Πρίν ό-
μως κρίνουν καί
κατακρίνουν, δεν
πρέπει νά λησμο-
νήσουν ότι ό ποι-
ητής ήταν άνθρω-
πος καί ή συγγνώ-
μη είναι άρετή τών
Θεών.

Στήν κηδεία ένός συμφοιτητή του, ό Σολωμός μίλησε ως έξης :

«Νέοι συμφοιτητές, μάθετε τήν έπιστήμη καί τήν άρετή δίχως περηφά-
νεια. Μη χαμηλώστε όμως ποτέ τό κεφάλι σας, γιατί θα βρεθούν χέρια ά-
τιμα κι' άχρεία έτοιμα νά σάς τό λυγίσουν. 'Αν πάλι άνανδροί τολμήσουν νά
σάς βρίσουν, γιά νά σκεπάσουν τούς πολλούς φόβους πού κρύβονται μες τήν
ψυχή τους, τότε σηκώστε τό κεφάλι όσο μπορείτε ψηλότερα. Καί τά ιδήτε νά
πέση άμέσως ή αύθάδεια τους—γιατί είναι ποταπή αύθάδεια».

ΑΣΤΕΡΕΣ ΚΑΙ ΑΣΤΕΡΙΣΚΟΙ

Μιά φορά ό γνωστός κωμικός
Μπόμπ Χόμπ ήταν καλεσμένος σέ
δείπνο. 'Όταν τελείωσε μιá άστεϊότα-
τη ιστορία, κάποιος δικηγόρος σηκώ-
θηκε καί με ύφος άρκετά μεγαλοπρε-
πές καί τά χέρια στις τσέπες είπε
στήν όμήγυρι :

— Δεν σάς φαίνεται, άλήθεια, πα-
ράξενο πώς ένας έπαγγελματίας κω-
μικός είναι άστεϊός καί στή ζωή του;
'Όταν τελείωσαν τά γέλια, σηκώ-
θηκε ό Μπόμπ Χόμπ καί πολύ σοβαρά
είπε:

— Δεν σάς κάνει έντύπωσι πώς ένας
δικηγόρος έχει τά χέρια στις δικές
του τσέπες !...

Μιά τρομερή μονομαχία είχε κάποτε
ό Σαρλώ με μιá μύγα πού δεν έννοούσε
νά πάψη νά ζουζουνίζει στ' αυτιά του.
'Η συζήτησι ήταν σοβαρή. 'Επρόκειτο
νά κανονιστούν τά προκαταρκτικά μιáς
ταινίας. 'Αφού άδικο προσπάθησε νά
τήν σκοτώση, ζήτησε τόν μυοκτόνο.
Καί ενώ παρακολουθούσε τή συζήτησι,
με τό μυοκτόνο στό χέρι κυνηγούσε
καί τή μύγα. Τρεις φορές νόμισε πώς
τήν είχε στό χέρι, τρεις φορές όμως ή
μύγα του ξέφυγε. Στο τέλος ή μύγα
πήγε καί κάθισε στο τραπέζι, άκριβώς
μπροστά του. Τήν ώρα πού ήταν έτοι-
μος νά τής δώση τό τελευταίο χτύ-
πημα, ό Σαρλώ κατέβασε σιγά-σιγά
τό χέρι του.

— Γιά τό όνομα του Θεού! φώναξε
κάποιος άγανακτημένος. Τόση ώρα
τήν κυνηγάς καί τώρα πού ήρθε μέσα
στά χέρια σου τήν άφησες νά φύγη;

'Ο Σαρλώ κίνησε άδιάφορα τούς
ώμους.

— Δεν ήταν αυτή πού κυνηγούσα,
είπε συμπαθητικά.

M. M.

Μιά φορά, σέ ένα πάρτυ, ρώτησαν
τόν πολύγαμο Σασά Γκιτρώ άν του ά-
ρέση ή συντροφιά τών γυναικών.

— «Καί βέβαια» άποκρίθηκε εκείνος.
«Τό μόνο κακό είναι ότι δεν μπορείς
νά πέσης στήν άγκαλιά τους, χωρίς
νά πέσης στά χέρια τους»

Joun Carpenter

'Ενας 'Αγγλος ήθοποιός καί Ένας
'Αμερικανός παράβαιναν ποιός θα
πή τήν πιό παράδοση ιστορία. Πρώτος
άρχισε ό 'Αμερικανός:

— Μιά φορά ζούσε στή Νέα 'Υόρκη
ένας 'Αμερικανός τζέντλεμαν...

— Φθάνει, φώναξε ό 'Αγγλος. κέρ-
δισες!

Digeste Français

Μιά φορά ένα λεωφορείο με περιη-
γητάς έκανε τό γύρο του Χόλλυγουντ.
'Όταν περνούσαν από τό σπίτι του
'Όρσον Ουέλλες ό ξεναγός άρχισε:

— Τό σπίτι αυτό, κύριοι, χτίστηκε,
σχεδιάστηκε, διακοσμήθηκε καί έπι-
πλώθηκε από τόν 'Όρσον Ουέλλες.
Τά δένδρα μεγάλωσαν μόνα τους.

Arthur Godfrey

Κάποτε ή γνωστή άρθρογράφος του
Χόλλυγουντ 'Εντιθ Γκουάιν χρειάστη-
κε νά τηλεφωνήση στόν πρώην σύζυγό
της Μπίλλυ Ουίλκερσον, ό όποιος εί-
χε ξαναπαντρευτή. 'Όταν χτύπησε τό
τηλέφωνο, τό πήρε ή υπρέτρια

«Κυρία Ουίλκερσον εδώ» είπε ευ-
θυμα ή 'Εντιθ Γκουάιν.

«Ποιά από τίς δύο, » ρώτησε ή
υπρέτρια πού ήξερε πώς ό κύριός της
ήταν παντρεμένος γιά δεύτερη φορά.

«'Η τυχερή παιδί μου, άπάντη-
σε ή 'Εντιθ Γκουάιν.

Earl Wilson

Στό Χόλλυγουντ ή καλύτερη δεκαε-
τία της γυναίκας είναι από τά έικοσι
ώς τά είκοσιτρία της.

Herb Stein

Μπορείτε να γίνετε και σείς φακίρης

Πώς να καταπίνετε ένα σπαθί!

Πότε μου δέν θα ξεχάσω την πρώτη φορά που κατάπια ξέναν αναμμένο σωλήνα «νέον», 0,65 πόντους. Άρκετές φορές είχε τύχει οί σωλήνες να σπάσουν και άρκετοί καλλιτέχνες αυτού του είδους είχαν σκοτωθῇ.

Τό κατάπιωμα ἑνός σωλήνα με νέον κάνει μεγάλη ἐντύπωση. Όλα τὰ φῶτα σβήνουν και μένει αναμμένος μόνον ὁ σωλήνας. Όταν λοιπόν ὁ καλλιτέχνης, γυμνός ὡς τῇ μέση, τὸν καταπιῇ, βλέπεις ξαφνικά ὁλόκληρο τὸ σῶμα του νὰ φέγγει. Συνήθως ἀρκετοὶ ἀπὸ τοὺς θεατὰς λιποθυμοῦνε και φυσικά ἡ παράστασις ἔχει μεγάλη ἐπιτυχία.

Τὸ ἤθελα πάρα πολὺ νὰ γίνω ἕνας ἀπὸ τοὺς καταπότες φωτεινῶν σωλήνων. Ἐκείνη τὴν ἐποχὴ δούλευα με ἕνα τσίρκο και συνεργαζόμουν με ἕναν πυροφάγο, τὸν περίφημο Φλαίημο. Μία βραδυὰ ἔφερε ἕναν ἠλεκτρολόγο καὶ ἀποφάσισαν νὰ μοῦ φτιάξουν ἕνα σωλήνα. Για νὰ ἀνάψει ὁ σωλήνας πρέπει νὰ συνδέεται με δυὸ σύρματα, ἕνα ἀπὸ κάθε ἄκρη. Γι' αὐτὸ οἱ σωλήνες ποὺ προορίζονται για κατάπιωμα, γίνονται σὲ σχῆμα στενοῦ U και τὰ σύρματα βγαίνουν ἀπὸ τὰ δύο σκέλη. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι καταπίνει κανεὶς ἕνα διπλὸ σωλήνα, πράγμα πολὺ δυσκολώτερο ἀπὸ τὸ νὰ κατεβάσῃ ἕνα σπαθί με λεπτὴ λεπίδα. Για νὰ χωρῇ ὁ διπλὸς αὐτὸς σωλήνας πρέπει νὰ γίνεται πολὺ λεπτός, και ἐπομένως πολὺ εὐθραυστος.

Ἐνα βράδυ, ὅταν τελειώσαμε ὅλα μας τὰ νούμερα, ὁ Φλαίημο

κι' ἐγὼ πήραμε τοὺς σωλήνες νὰ κάνουμε τὴν πρώτη δοκιμὴ. Μόλις τοὺς εἶδα αναμμένους, ἔτοιμους για τὸ λαρύγγι μου, με ἔπιασε τὸ νευρικό μου.

«Φλαίημο μοῦ ἔχουνε λυθῇ τὰ γόνατά μου», τοῦ εἶπα.

Πρὶν ἀπὸ λίγη ὥρα ἀκριβῶς εἶχαμε διαβάσει πὼς εἶχε πεθάνει ὁ «Πρίγκιπας τοῦ Νέον», ὁ μεγαλύτερος καταπότης τῆς ἐποχῆς. Εἶχε σπάσει ὁ σωλήνας μέσα του.

«Ἄν φοβᾶσαι, φίλε, δὲν εἰμαι ἐγὼ ἐκεῖνος ποὺ πρόκειται νὰ καταπιῶ τὸ σωλήνα», μοῦ ἀπάντησε ὁ Φλαίημο. «Ἄν ἀρχίσῃς τίς κλάψες ὁ λαϊμός σου θὰ σφίξῃ και θὰ σπάσῃ τὸν σωλήνα.

Ἦξερα πὼς ἂν ἐπρόκειτο νὰ τὸν καταπιῶ, ἔπρεπε νὰ ἀποφασίσω ἀμέσως, προτοῦ ζεσταθῇ πολὺ. Όταν ζεσταθῇ ὁ σωλήνας κολλάει και δὲν κατεβαίνει. Τὸν ἄρπαξα λοιπόν και γὼ και τὸν ἔρριξα στὸ στόμα μου.

Στεκόμουν με τὸ κεφάλι ριγμένο πίσω και κρατοῦσα τὸν σωλήνα με τὸ δεξιὸ μου χέρι, ἐνῶ με τὴ χούφτα τοῦ ἀριστεροῦ μου χεριοῦ τὸν ὠδηγοῦσα πρὸς τὰ κάτω. Ὁλη ἡ ὑπόθεσις τὴν ὥρα ποὺ καταπίνει κανεὶς τὸν σωλήνα εἶναι νὰ ἀποκαταστήσῃ μιὰ εὐθεῖα γραμμὴ ἀπὸ τὸν λαϊμό του ὡς τὸ στομάχι του. Καθὼς ὁ σωλήνας γλυστροῦσε μοῦ ἔδινε ἕνα εὐχάριστο ζεστὸ αἶσθημα. Δὲν ἦταν κρύος ὡς τὰ σπαθιά, ἦταν ὅμως πολὺ πιὸ χονδρός.

Τὸν ἔνοιωσα νὰ μοῦ ἀγγίξῃ τὸ στέρνο. Αὐτὸ πάντα σὲ κάνει νὰ ἀνατριχιάξῃς. Μετὰ καταλάβαινα

τὴν ἄκρη του νὰ γλυστρᾷ μαλακά μέσα μου, ὥσπου τὸ δεξιὸ μου χέρι ἔφτασε στὰ χεῖλή μου.

Τράβηξα τὸν σωλήνα ἔξω και ὅλος ἀγωνία γύρισα στὸν Φλαίημο. «Ἐφεγγα;», τὸν ρώτησα ἀνυπόμονα.

«Σωστὸ φανάρι», με διαβεβαίωσε με ὕφος ποὺ δὲν χωροῦσε ἀμφισβήτησι. «Εἶναι σπουδαία δουλειά. Θὰ χαλάσῃ κόσμος».

Τὸ ἄλλο βράδυ κατάπια τὸν σωλήνα μπροστὰ σὲ πολὺ κόσμο. Δύο γυναῖκες λιποθύμησαν, και οἱ γονεῖς ἑνὸς παιδιοῦ ποὺ τρόμαξε και ἔβαλε τίς φωνές, μᾶς ἔκαναν μῆνυσι. Εἶχα γίνῃ διάσημος.

Οἱ περισσότεροι ὁμότεχνοί μου ἦταν παιδιὰ ποὺ εἶχαν φύγει ἀπὸ τὸ σπίτι τους για νὰ ἀκολουθήσουν κάποιον περιοδεῦον τσίρκο. Για ἕνα διάστημα ὁ νεοφερμένος κάνει θελήματα και βοηθεῖ τοὺς καλλιτέχνες. Γρήγορα ὁ μᾶς τοῦ ἔρχεται ἡ ἐπιθυμία νὰ μάθῃ κι' αὐτὸς μιὰ τέχνη. Δὲν εἶναι ὅμως ταλέντο σὲ τίποτε. Δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ ἀκροβάτης. Δὲν ξέρεῖ νὰ παρουσιάσῃ με τέχνη τὰ νούμερα και δὲν τοῦ ἀρέσει τὸ χαρτοπαίγνιο. Ἐτσι μαθαίνει νὰ καταπίνῃ σπαθιά. Πολλές φορές με ρώτησαν γιατί πολλοὶ προτιμοῦν αὐτὴν τὴν τέχνη. Τὸ πράγμα εἶναι ἀπλό. Τὴν προτιμοῦν γιατί ἔχει μεγάλη ἐκτίμησι στὸ τσίρκο. Εἶναι μιὰ τέχνη ποὺ ὅλοι θὰ ἤθελαν νὰ τὴν ξέρουν, ἀλλὰ ποὺ, δυστυχῶς, λίγοι ἔχουν τὴν ὑπομονὴ νὰ τὴν μάθουν.

Τὰ σπαθιά κοστίζουν 15—20 δολάρια, και σὲ περίπτωσι ποὺ τὸ τσίρκο ὅπου δουλεύεις δὲν σοῦ ἀρέσει, μπορεῖς νὰ τὰ πάρῃς στὸ χέρι και νὰ φύγῃς και νὰ θρῆς ἁμέσως δουλειὰ σὲ ἕνα ἄλλο. Ἄν θέλῃς πάλι νὰ εἶσαι ἐλεύθε-

ρος, μπορεῖς νὰ δίνῃς παραστάσεις σὲ μπάρ, ἀκόμη και στοὺς δρόμους και νὰ μαζεύῃς ἕνα σωρὸ λεπτὰ.

Για νὰ μάθῃ κανεὶς τὴν τέχνη χρειάζονται τρεῖς ἢ τέσσερις μῆνες σκληρῆς δουλειᾶς. Πρῶτα πρέπει νὰ θρῇ τὸ μακρὸς τοῦ σπαθιοῦ ποὺ τοῦ ταιριάζει. Πρέπει νὰ ἀρχίσῃ με ἕνα πολὺ μακρὸ σπαθί και νὰ προχωρῇ σιγά-σιγά ὥσπου νὰ τὸ νοιώσῃ νὰ ἀγγίξῃ στὸν πάτο τοῦ στομαχιοῦ του. Ἐκεῖ πρέπει νὰ σταματήσῃ. Πὼς νοιώθει κανεὶς ὅταν τὸ σπαθί φτάσῃ ἐκεῖ, δὲν εἶναι εὐκόλο νὰ τὸ περιγράψω, πάντως εἶναι κάτι ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ χωρὶς νὰ τὸ καταλάβῃ. Τὴν ὥρα ποὺ τὸ σπαθί βρίσκεται ἀκόμη μέσα του, πρέπει νὰ βάλῃ ἕνα σημάδι ἀκριβῶς πάνω ἀπὸ τὰ δόντια του. Μετὰ νὰ τὸ βγάλῃ και νὰ τὸ κόψῃ ἀκριβῶς στὸ σημάδι. Τὴν πρώτη φορά ποὺ θὰ δοκιμάσετε νὰ καταπιῇτε ἕνα σπαθί ἀσφαλῶς θὰ πάθετε ἕνα ἀνακάτεμα. Αὐτὸ θὰ τὸ παθαίνετε ἐπὶ ἀρκετοὺς μῆνες, ὥσπου νὰ συνηθίσετε.

Φυσικά, ὅσο ψηλότερος εἶναι ὁ ἄνθρωπος, τόσο μακρύτερο σπαθί μπορεῖ νὰ καταπιῇ. Καθὼς ἤμουν ψηλός, για πολλὰ χρόνια εἶχα τὸ ρεκόρ—27 Ἴντσες. Τελικὰ μοῦ τὸ πήρε ἕνας κοντήτερός μου, ποὺ εἶχε θρῇ ἕνα ἑξυπνὸ κόλπο: προτοῦ καταπιῇ τὸ σπαθί, ἔτρωγε καλὰ. Ἐτσι τὸ στομάχι θάβαινε και κατέβαινε λίγες Ἴντσες, ἀκριβῶς ὅσες τοῦ χρειάζονταν για νὰ με περάσῃ. Ἀφίνω τὸν ἀναγνώστη νὰ κρίνῃ ἂν τὸ κόλπο ἦταν τίμιον.

Εἶναι ἄγνωστο ποιὸς ἦταν ὁ πρῶτος ποὺ ἀνεκάλυψε ὅτι μποροῦσε νὰ καταπιῇ ἕνα σπαθί. Τὸ σπουδαῖον εἶναι ὅτι ἡ τέχνη εἶναι

πολύ παλιά. "Άρεσε πολύ στους Φαραώ, και ο 'Αγρίππας λείπει πως την είδε στη Ρώμη.

Στά χρόνια μας η τέχνη αυτή πρωτοεμφανίστηκε στη Διεθνή 'Εμποροπανήγυρι του Σικάγου, το 1893, και για χρόνια οι έφημερίδες ασχολούνταν μ' αυτήν. 'Η εξέγηση που έδινε συνήθως ο κόσμος ήταν ότι το σπαθί διπλωνόταν μέσα στη λαβή του. Γι' αυτό συνήθιζα να χρησιμοποιώ μια λεπίδα, χωρίς λαβή. Τελικώς μου την έσπασε κάποιος προσπαθώντας να ανακαλύψει πως την διπλώνει.

'Η τέχνη έχει φυσικά πολλές παραλλαγές. "Ένας φίλος μου καταπίνει πυρωμένα σπαθιά, καταπίνοντας προηγουμένως μια θήκη από ασβέστη. 'Η χρῆσι όμως της θήκης είναι μυστικό και δύσκολα μπορεί να κινηθεί κανείς χωρίς να φαίνεται πως έχει όλοκληρο αυτό το πράγμα μέσα του.

Στά τελευταία χρόνια έμαθαν

(Από το «Collier's»)

ΑΠΟΚΡΙΑΤΙΚΑ

—Σε είχα προειδοποιήσει ότι μ' αυτό το κοστούμι θα έχουμε μπελάδες!..

—Σοβαρά; Αυτή είναι η μόνη ψεύτικη μύτη που έχετε;

την τέχνη πάρα πολλές γυναίκες. Μια από τις γυναίκες που κατάπιναν σωλήνες «νέον» εμφανίστηκε στη Διεθνή 'Εμποροπανήγυρι της Νέας Υόρκης. Έκανε το νόμιμο της πάνω σε μια περιστρεφόμενη σκηνή. Μου έκανε μεγάλη εντύπωση, γιατί με το παραμικρό κούνημα μπορεί ο σωλήνας να σπάσει. Μετά στερέωσε τον σωλήνα με το νέον σε ένα τουφέκι, κατάπιε τον μισό σωλήνα και μετά πάτησε τη σκανδάλη του τουφεκιού. Με το τίνιγμα που έκανε το τουφέκι κατέθηκε και ο υπόλοιπος σωλήνας.

Σάν τρελλός βγήκα από την αίθουσα και έτρεξα στα παρασκήνια, ενώ ο κόσμος γελούσε μαζί μου. "Όταν είχα φθάσει στα τελευταία καθίσματα κάποιος με σταμάτησε: «Νομίζετε πως αληθινά καταπίνει τους σωλήνες; Θάσας πω έγω το μυστικό. Διπλώνονται μέσα στη λαβή του τουφεκιού!».

"Ένας μεγάλος" Άγγλος καλλιτέχνης

ΧΕΝΡΥ ΜΟΥΡ

Του

GEOFFRET GRIGSON

Στις 3 Μαρτίου άνοίγει στο Ζάππειο η έκθεση γλυπτικής και σχεδίων του Χένρυ Μούρ, ενός από τους πιο σημαντικούς ζωγράφους και γλύπτους της σημερινής Αγγλίας. Η έκθεση οργανώνεται από το Βρετανικό Συμβούλιο και θα διαρκέσει ως τις 25 Μαρτίου. Περιλαμβάνει 37 γλυπτά και 30 σχέδια. Το δημοσιευμένο σημείωμα του γνωστού Άγγλου τεχνολογίτη Τζόφφρυ Γκρίγκσον δίνει ενδιαφέρουσες πληροφορίες για τον Χένρυ Μούρ και το έργο του.

Ο Χένρυ Μούρ

Ο Χένρυ Μούρ γεννήθηκε στο Γιόρκσαϊρ, το 1898 από πατέρα ανθρακωρύχο. Όταν βγήκε από το στρατό ύστερα από τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο, είχε αποφασίσει πως άλλο από τη Γλυπτική δεν έπρόκειτο να σπουδάσει. Το 1919 γράφτηκε στη Σχολή Καλών Τεχνών του Λήντς. 'Η 'Ακαδημαϊκή τέχνη, όμως, δεν ικανοποιούσε το νεαρό γλύπτη.

Τότε ανακάλυψε το βιβλίο του Ρότζερ Φράυ «Vision and design» και απ' αυτό πρωτογνώρισε την τέχνη των Νέγρων και την τέχνη του Μεξικού. Από τη συλλογή του Σέρ Μάικελ Σάντλερς στο Λήντς, γνώρισε έργα του Γκωγκέν και του Βάν Γκόγκ. Το δεύτερο σχολείο του υπήρξε το Βρετανικό Μουσείο, όπου γνώρισε

δλες τις σχολές, και έτσι μια για πάντα ελευθερώθηκε από κάθε μονόπλευρη επίδραση, χωρίς όμως και ποτέ να υποτιμήσει την αξία της ακαδημαϊκής προπαίδειας. Στο Λονδίνο γράφτηκε στο Βασιλικό Κολλέγιο Καλών Τεχνών. Σχεδίαζε και ζωγράφιζε, αλλά αυτό που τον τραβούσε περισσότερο ήταν η γλυπτική. Στο Κολλέγιο, όμως, δεν μπορού-

σε να ασχοληθεί αποκλειστικά μ' αυτήν. Γι' αυτό τα Σάββατα κυριακά του τα περνούσε στις διάφορες συλλογές και στα Μουσεία, και εκεί μελετούσε τα έργα της γλυπτικής και ανακάλυπτε τον εαυτό του. Συγχρόνως παρακολουθούσε τι γινόταν στην Ευρώπη και κυρίως στο Παρίσι.

Την εποχή εκείνη ο Μούρ πη-

ρε μιά ύποτροφία του Κολλεγίου, πού του ἔδινε τὴν εὐκαιρία νὰ περάσῃ ἕξ μῆνες στὴν Εὐρώπη. Ξεκίνησε γιὰ τὸ ταξίδι του, μὲ τὴν ἀπόφασιν ὅμως νὰ μὴν αἰχμαλωτιστῇ ἀπὸ τὴν Τέχνη τῆς Ἀναγεννήσεως. Αὐτὸ πού τὸν τραβοῦσε ἦταν οἱ ἀπλές, μνημειώδεις μορφές τῆς ζωῆς, πού τὴς βρῆκε στὸ παρεκκλήσιο τῆς Santa Maria del Carmine στὶς τοιχογραφίες τοῦ Μαζζάτσιο. Ἦταν γι' αὐτὸν μιά ἱεροτελεστία νὰ πηγαίνει κάθε μέρα στὸ παρεκκλήσι καὶ νὰ στέκεται νὰ κυττάξῃ τὶς νωπογραφίες πού ἦταν ὅ,τι πιὸ ζωντανό, καὶ μνημειώδες καὶ σίγουρο καὶ θαυμάσιο εἶχε δῆ ὡς τότε. Πολλοὶ εἶναι οἱ καλλιτέχνες πού ἐπέδρασαν στὸν Μοῦρ. Ἀνάμεσα σὲ ἄλλους ὁ Τζιόττο, ὁ Μιλέκ, ὁ Τέρνερ, ὁ Πिकासό. Τίποτα, ὅμως, δὲν τοῦ ἔδωσε τόσα, ὅσα ὁ Μαζζάτσιο καὶ ἡ Μεξικάνικη γλυπτική πού δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ πῇ πὼς δὲν ἔχουν κοινὰ σημεῖα μεταξύ τους. Καὶ στὰ δύο ἡ λεπτομέρεια κάνει τόπο στὸ μνημειώδες καὶ στὸ ἰσχυρό. Καὶ στὰ δύο οἱ μορφές εἶναι πελώριες μὰ χωρὶς κομπασμὸ καὶ ἐκφράζουν τὴν ἀπεραντώσυνή τῆς ζωῆς. Αὐτὴ ἡ ζωὴ, ἡ ἐσωτερικὴ, ἡ ἀπεραντὴ ζωὴ εἶναι πού ἀπασχολεῖ καὶ ἐνδιαφέρει τὸν Μοῦρ. Ὅταν γύρισε ἀπὸ τὴν Ἰταλία, ὁ Μοῦρ ἄρχισε νὰ συχνάζῃ στὸ Μουσεῖο τῆς Φυσικῆς Ἱστορίας. Στὸ Βρετανικὸ Μουσεῖο εἶχε γνωρίσει τὰ γλυπτὰ σύμβολα τῆς ζωῆς. Στὸ Μουσεῖο τῆς Φυσικῆς Ἱστορίας ἔβλεπε τὴν ἴδια τὴ ζωὴ, ἀπὸ τὴν πιὸ ἀπλή ὡς τὴν πιὸ πολυσύνθετη μορφή της.

Τὸν Μοῦρ δὲν τὸν ἐνδιαφέρουν οὔτε οἱ ἥρωες, οὔτε ἡ ἀρμονικὴ τελείωσι, οὔτε οἱ Θεοί. Πολὺ συχνὰ οἱ γυναῖκες ἔχουν κεφάλι

πού μοιάζει μὲ κεφάλι χελώνας ἢ μὲ καρφίτσα. Ποτὲ δὲν τὸν τράβηξαν τὰ ἰδεώδη τῆς Τέχνης τῆς Ἀναγεννήσεως. Ἡ γλυπτικὴ χρειάζοταν μιά ἀναθεώρησιν μὲ βάσιν τὸ αἶσθημα. Πίσω λοιπὸν στὴ ζωὴ, πίσω στὸ Μουσεῖο τῆς Φυσικῆς Ἱστορίας καὶ στὰ γλυπτὰ τοῦ Μεξικοῦ καὶ στὴ ζωγραφικὴ τοῦ Μαζζάτσιο.

Ἀλλὰ ἂς ἀκούσουμε τὸν ἴδιο τὸν Μοῦρ νὰ μᾶς μιλήσῃ γιὰ τὴν τέχνη του καὶ γιὰ τὴ σχέση της μὲ τὰ θρησκευτικὰ γλυπτὰ τῶν Μεξικανῶν, τῶν Σουμερίων τῶν Αἰγυπτίων καὶ τῶν Νέγρων.

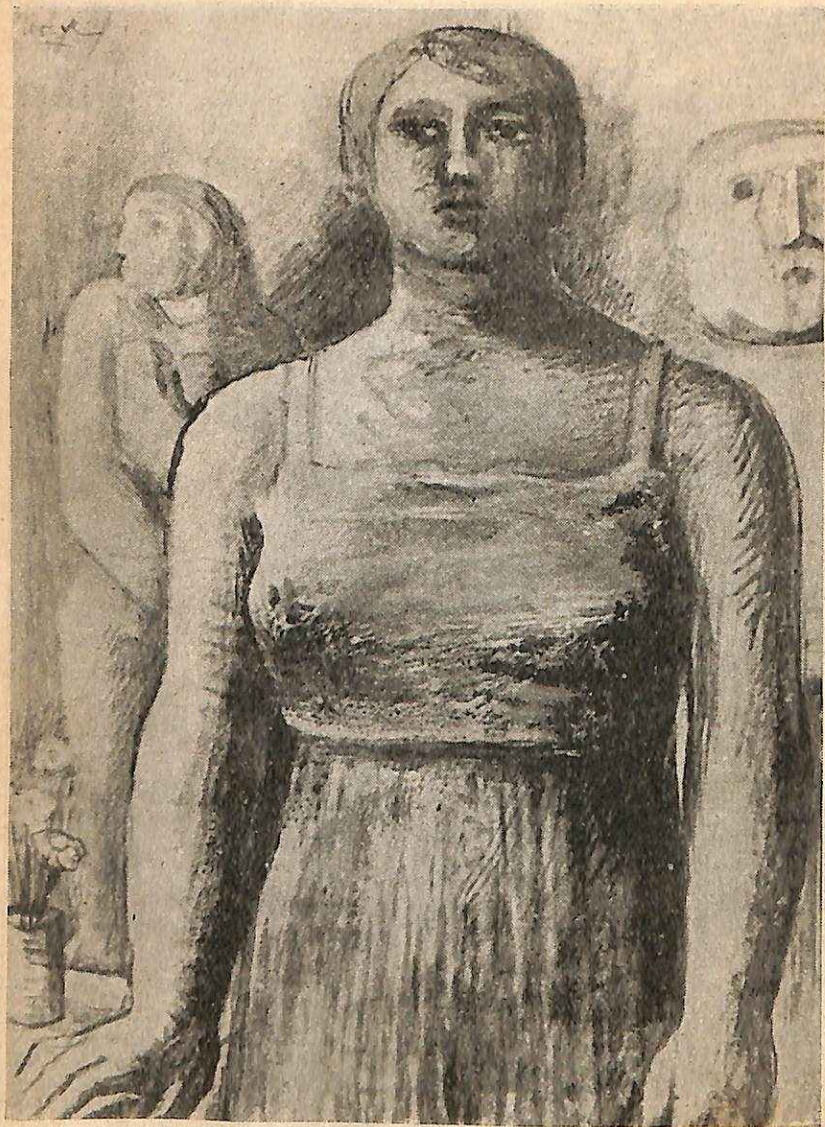
«Ἡ πρωτόγονη τέχνη ἐκφράζεται ἄμεσα, ἀσχολεῖται κυρίως μὲ τὸ στοιχειώδες καὶ ἡ ἀπλότητά της πηγάζει ἀπὸ τὸ δυνατό αἶσθημα. Τὸ ἐντονώτερο χαρακτηριστικὸ κάθε πρωτόγονης τέχνης εἶναι ἡ ζωντάνια της. Τὰ ἔργα της εἶναι ἔργα ἀνθρώπων πού ἀπαντοῦν ἄμεσα στὴ ζωὴ.

Στὴν τέχνη τῶν Σουμερίων ἔχουμε πλούσια ἔκφρασι τοῦ αἰσθήματος τῆς ζωῆς, τοῦ θαύματος καὶ τοῦ μυστηρίου της».

Ὅταν βλέπουμε τὶς μορφές πού μᾶς ἔχει δώσει ἡ τέχνη τοῦ Μοῦρ, πρέπει πάντα νὰ θυμώμαστε πὼς ἡ εἰκόνα πού εἶχαν γιὰ τὴ ζωὴ οἱ λαοὶ αὗτοι ἦταν πολὺ πιὸ χοντροκομμένη καὶ περιορισμένη ἀπὸ τὴ δική μας. Ἡ ἀνατομία καὶ τὸ μικροσκοπιο ἔχουν ἀλλάξει τὴν τέχνη. Οἱ ποιητὲς παρακολουθοῦν ἐπιστημονικὲς διαλέξεις γιὰ νὰ αὐξάνουν τὶς ποιητικὲς τους μεταφορές. Ἔτσι, ὅταν μερικοὶ κριτικοὶ μιλοῦν γιὰ τὴν διαστροφή καὶ τὴ σύγχισιν τῆς σύγχρονης τέχνης, δείχνουν ἄπλως πόσο περιορισμένες εἶναι οἱ γνώσεις τους. Οἱ Ἀκαδημαϊκοὶ κριτικοὶ ποτὲ δὲν θὰ ἐξοικειωθοῦν μὲ τὰ κύταρα καὶ τὰ

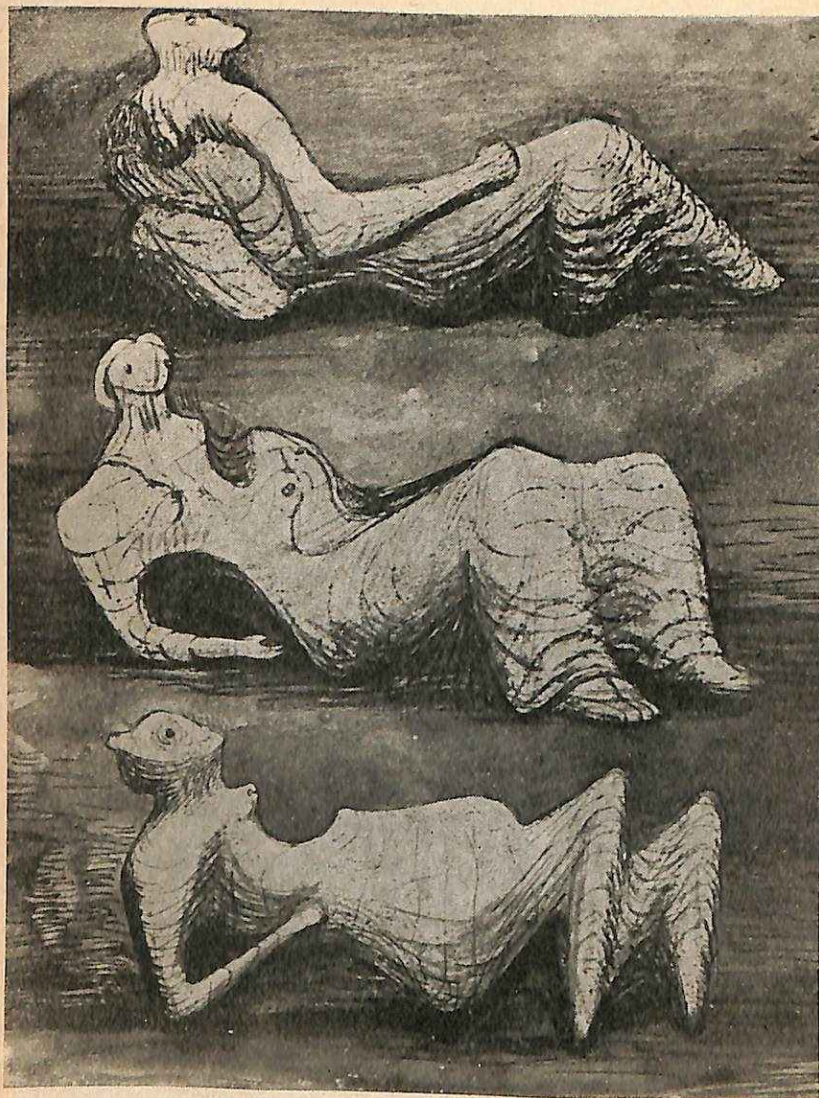
ΧΕΝΡΤ ΜΟΥΡ : «Οἱ Τρεῖς Χάριτες» γλυπτὰ

ΧΕΝΡΤ ΜΟΤΡ : "Ορθία γυναίκα (σχέδιο)

ΧΕΝΡΤ ΜΟΤΡ : "Η οικογένεια (γλυπτό σε χαλκό, ύψος 0,45 μ.)

ΧΕΝΡΤ ΜΟΥΡ : Πλαγιασμένες μορφές (ιδέες για γλυπτική σὲ πέτρα)
1948. Κιμωλία, μελανη και υδροχρώμα 0.29×0.24 μ.

στοιχεία της ζωής ἂν διαβάζουν μόνο Πλάτωνα καὶ Τζέην "Ὅστιν καὶ βλέπουν μόνο τὰ λεοντάρια τοῦ Ροῦμπενς καὶ τὶς γυναῖκες τοῦ Γκαϊνσμπορω. Μὲ τὸ νὰ ἐνδιαφέρεται κανεὶς γιὰ τὴ ζωὴ ποὺ θρίσκειται κάτω ἀπὸ τὸ ἐπίπεδο τῆς συνειδήσεως, δὲν θὰ πῇ πὼς θρίσκειται κάτω ἀπὸ τὸ ἐπίπεδο τοῦ ἀνθρώπου. Τὰ ἄκρα ἐνὸς ἐμβρύου, ἓνα γονιμοποιημένο ὠάριο ἢ ἀκόμα ὁ πνευμονόκοκος ποὺ κατατρώει τὰ πνεμόνια ἐνὸς ἀνθρώπου, δὲν ἀερίζουν, ὅταν ἀνεβάζονται στὸ ἐπίπεδο τῆς ζωῆς, λιγώτερο ἀπὸ ἄλλα συνηθισμένα θέματα.

Δὲν εἶναι εὐκόλο νὰ ἀξιολογήσουμε τὸ δυνατὸ αἶσθημα ποὺ ἔχει ὁ Μούρ γιὰ τὸ θαῦμα καὶ τὸ μυστήριο τῆς ζωῆς. Τὰ ἔργα του ἔχουν τὸ χάρισμα ὅτι δὲν εἶναι ποτὲ νεκρά. Αὐτὸ ποὺ ζητεῖ εἶναι νὰ ἐξανθρωπίσῃ τὴν πέτρα, τὸ ξύλο ἢ τὸ βιολογικὸ δείγμα ἢ τὸ γεωλογικὸ σχῆμα. Αὐτὸ δίνει μνημειώδη χαρακτήρα στὰ ἔργα τοῦ Μούρ, πολλὲς φορές ὁμῶς δὲν ἀφήνει τὰ ἔργα αὐτὰ νὰ συγκινήσουν τὸν θεατὴ. Εἶναι φορές ποὺ οἱ ἀνακεκλιμένες του γυναῖκες θὰ ἔπρεπε νὰ θρίσκωνται πιὸ κοντὰ στὴ γυναῖκα καὶ τὸ ἀντίθετο. Ὁ ἴδιος λέει πὼς ὁ γλύπτης πρέπει νὰ χρησιμοποιῇ τὴ μορφή σὲ ὅλη της τὴ διαστημὰτικὴ πληρότητα, σὰν νὰ τὴν κρατᾷ στὴ χούφτα τοῦ χεριοῦ του,

ἄσχετα πόσο μεγάλη εἶναι.

Ὁ Μούρ σχεδιάζει ἄλλοτε γιὰ νὰ σχεδιάσῃ—ὅπως ἔκανε κυρίως στὰ χρόνια τοῦ πολέμου—καὶ ἄλλοτε γιὰ νὰ συγκρατήσῃ τὴν ἔμπνευσι ποὺ θὰ δώσῃ τὸ ἔργο τῆς γλυπτικῆς. Ἡ ἱκανότητα τοῦ καλλιτέχνη νὰ μεταφέρῃ καὶ νὰ διατηρῇ τὴν ἔμπνευσι τῆς στιγμῆς στὸ τελικὸ ἔργο κρίνει τὴν ἀξία του καὶ σ' αὐτὸ ὁ Μούρ εἶναι μοναδικός. Ὁ Μούρ εἶναι ἀπὸ τοὺς λίγους σύγχρονους καλλιτέχνες ποὺ δὲν μποροῦν νὰ φτιάξουν ἔστω καὶ μιὰ γραμμὴ, χωρίς νὰ τῆς δώσουν ζωὴ καὶ ἀξία καὶ ὁ λόγος εἶναι ἡ ἔλξη ποὺ ἀσκεῖ πάνω του ἡ φύσις.

Τὸ χρῶμα του εἶναι ἐντελῶς ἐλεύθερο, ἐντελῶς προσωπικὸ, βοηθάει τὸ σχέδιο καὶ μιλάει σὰν κάτι ἀναπόσπαστο ἀπὸ τὸ σύνολο καὶ τὸ νόημά του, δηλαδὴ ἀπὸ τὸ θαῦμα καὶ τὸ μυστήριο τῆς ζωῆς.

«Αὐτὸ ποὺ ζητᾷ νὰ δῶ δὲν εἶναι ἡ ὀπτικὴ πραγματικότητα. Εἶναι ἡ βαθύτερη πραγματικότητα ποὺ κρύβεται πίσω ἀπὸ τὸ σκηνικὸ, ἡ ἔκφρασι αὐτῶν ποὺ κάποτε τὰ ὀνομάζουμε ἀφηρημένα πλάσματα τῆς φαντασίας».

Αὐτὰ τὰ λόγια ἔγραφε πρὶν ἀπὸ πολλὰ χρόνια ὁ Τόμας Χάρντυ καὶ αὐτὰ νομίζω πὼς ταιριάζουν καλύτερα ἀπὸ κάθε τι ἄλλο στὸ ἔργο τοῦ Μούρ.

Ὁ φρόνιμος ἄνθρωπος δὲν ζητᾷ ποτὲ νὰ ἐκδικηθῇ τοὺς ἐχθροὺς του. Ἀφήνει αὐτὴ τὴ φροντίδα στὴ ζωή.

Μόνον οἱ πολυάσχολοι ἄνθρωποι εἶναι ἀκριβεῖς καὶ μόνον οἱ φτωχοὶ καλοπληρώνουν. Οἱ πρῶτοι γιὰτὶ δὲν ἔχουν καιρὸ γιὰ χάσμερια, οἱ δεύτεροι γιὰτὶ δὲν ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ κάνουν τοὺς δανειστὰς τοὺς νὰ τοὺς περιμένουν.

Ἡ ἀμάθεια εἶναι πάντα πρόθυμη γιὰ αὐτοθαυμασμούς.

«Medicine»

Η αγαπημένη ιστορία του Προέδρου Ρούσβελτ ήταν η ιστορία ενός φανατικού Ρεπουμπλικάνου από το Ουέρτσεστερ, φοβερού έχθρου του. Ο άνθρωπος αυτός πήγαινε κάθε πρωί στη στάσι, έδινε στον έφημεριδοπώλη 25 σέντς, έπαιρνε τον Κήρυκα της Νέας Υόρκης, έριχνε μια ματιά στην πρώτη σελίδα, μετά την επέστρεφε και έτρεχε να προλάβει το τραίνο του. Στο τέλος το παιδί που πουλούσε τις έφημερίδες δεν μπόρεσε να κρατήσει την περιέργειά του. Και τον ρώτησε.

— Γιατί κύριε κυττάζετε μόνο την πρώτη σελίδα;

— Ένδιαφέρομαι για τις νεκρολογίες, παιδί μου, του απάντησε ο πελάτης του.

— Ναί, μα αυτές δεν θα τις βρήτε στην πρώτη σελίδα, κύριε.

— Παιδί μου, η νεκρολογία που περιμένω εγώ, όταν έρθει με το καλό, θα είναι όπωσδήποτε στην πρώτη σελίδα και με μεγάλα γράμματα.

George Allen

Κάποτε έφτασε αεροπορικώς στην Ουάσιγκτων μια αποστολή του Ιράν για να λάβει μέρος σε κάτι συζητήσεις για την ανάπτυξη των αεροπορικών συγκοινωνιών. Ο Υπουργός των Έξωτερικών του Ιράν έστειλε φυσικά μια εξέχουσα προσωπικότητα να αντιπροσωπεύσει τον τόπο του. Αρχηγός της Αμερικανικής αντιπροσωπείας ήταν ο Στρατηγός Τζώρτζ.

Ο αντιπρόσωπος του Ιράν νόμισε πως επρόκειτο για τον στρατηγό Τζώρτζ Μάρσαλ και Μάρσαλ ανέβασε τον Αμερικανό, Μάρσαλ τον κατέβασε.

Στο τέλος ο Στρατηγός δεν βάστηξε. «Λέγομαι Τζώρτζ» είπε.

Ο Ιράνός χαμογέλασε συμπαθητικά, έκαμε μια βαθειά υπόκλιση και άφηνησε: «Έμένα με λένε Μωχάμετ».

Jay Jay

Μια φορά στην ανατολική Ζώνη της Γερμανίας έπιασαν έναν Ρώσο που προσπαθούσε να το σκάσει. Αφού τον ανέκριναν, τον έψαξαν και του βρήκαν ένα μπουκαλάκι με κάτι χάπια.

— Τί είναι αυτά; τον ρώτησαν.

— Χαπάκια για τον πονοκέφαλο. Απάντησε ο Ρώσος.

Προχωρώντας στην έρευνα του βρήκαν και άλλο ένα μπουκαλάκι με χάπια

— Και αυτά; τον ρώτησαν

— Αυτά είναι για τον πονόδοντο. Απάντησε.

Η έρευνα συνεχίστηκε και του βρήκαν μια φωτογραφία του Στάλιν.

— Έτούτε γιατί την έχεις;

— Για να την κυττάω όταν με πιάνει η νοσταλγία για την πατρίδα, απάντησε ο Ρώσος.

Earl Wilson

Η ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΤΟ ΘΕΜΑ

ΤΗΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ

Σήμερα θα δώσουμε ένα άλλο είδος φωτογραφικού άρθρου. Θα αφήσουμε την επιστήμη και τις τεχνικές λεπτομέρειες και θα εξετάσουμε μίαν άλλη πλευρά: την πλευρά του θέματος μιας φωτογραφίας. Δεν αρκούν οι γνώσεις των νόμων της οπτικής, της χημείας και του μηχανικού μέρους της μηχανής για να μπορέσει κανείς να κάνει μια καλή φωτογραφία. Σε κάθε είδος φωτογραφίας μεσολαβούν πολλοί παράγοντες που λίγο ή πολύ εξαρτώνται από την προσωπικότητα του φωτογραφίζοντος, την αισθητική του και όταν το θέμα είναι άνθρωποι, τότε και από τη γνώση της ψυχολογίας των και των αντιδράσεών των.

Είναι αναμφισβήτητο ότι οι φωτογραφίες, που περιέχουν ανθρώπινο στοιχείο, παρουσιάζουν πολύ ενδιαφέρον. Αλλά οι πιο καλές από αυτές, εκείνες που πάντα άρδουν, είναι οι φωτογραφίες με παιδιά. Γι' αυτό σ' αυτό το άρθρο θα περιορισθούμε να μιλήσουμε για το πως πρέπει να φωτογραφίζουμε τα παιδιά.

ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ :

Κάθε άνθρωπος που φωτογραφίζει θα παραδεχθεί ανεπιφύλακτα ότι τα παιδιά είναι τα πιο φυσικά και φωτογενή θέματα. Είναι πολύ σπάνιο μια φωτογραφία με θέμα τα έλκυστικά αυτά μοντέλα, έστω και αν ύστερή σε τεχνική απόδοσι, να μην έχει κάποια νοητεία.

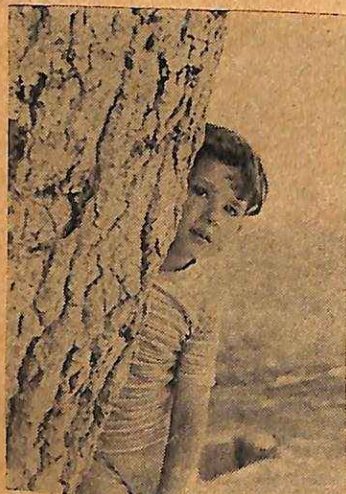
Στην εποχή μας βλέπουμε τα παιδιά μέσα από ρεαλιστικότερο πρίσμα από άλλες εποχές. Οι νεώτερες έρευνες της ψυχολογίας απέδειξαν ότι τα παιδιά δεν είναι, όπως πίστευαν οι παλαιότεροι, αγγελοῦδια, αλλά πραγματικά διαβολάκια, γεμάτα κακίες και απαιτήσεις. Η ποσοποΐσις, όμως, αυτή δεν ελαττώνει το θέλητρό τους. Αντιθέτως αυτό μας κάνει να τα αγαπούμε περισσότερο και να τα βλέπουμε σαν εξαιρετικά πολυσύνθετα μικρά ζώακια.

Προσοχή να μην πέφτουν οι ακτίνες του ήλιου κατ' ευθείαν στο φακό σας

πολύ πιο ενδιαφέροντα και διασκεδαστικά από ό,τι είναι τα αγγελοῦδια. Απολαμβάνουμε τις πολυποίκιλες μορφές και φάσεις της αναπτύξεώς τους, τις παράξενες εκφράσεις τους, τις κακίες τους, τα γέλια τους, τα κλάματά τους, και πιστεύουμε ότι όλα αυτά είναι εξωτερικές εκδηλώσεις μιας προσωπικότητας που αναπτύσσεται μέσα στο παιδί.

Ίσως οι εκδηλώσεις αυτές να μην είναι πάντοτε άραιες αλλά είναι γεμάτες ζωντάνια και πραγματικότητα και πολύ, μα πάρα πολύ, φωτογενείς. Φωτογενείς, γιατί είναι αληθινές και η μηχανή σας μόνο την πραγματικότητα μπορεί να αποδώσει. Δεν λέει ποτέ ψέματα. Εάν πάρετε ένα ζωντανό και άτακτο αγόρι, το πλύνετε, το χτενίσετε, το ιπύσετε με καθαρά και σιδερωμένα ρούχα και το βάλετε να σταθεί «αξιοπρεπώς» για να φωτογραφηθεί, η φωτογραφία θα αποκαλύψει τη φωνή. Θα διακρίνει κάτω από το αξιοπρεπές ύφος του παιδιού την αγωνία του να παραστήσει κάτι που δεν είναι αληθινό.

Αφήστε το παιδί ελεύθερο να κάνει ό,τι θέλει

ΝΑ ΚΑΝΕΤΕ ΡΕΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ

Τα παιδιά, εκτός από ώριμες μετωπικές εποχές της ανάπτυξής τους, έχουν κινήσεις, στάσεις και εκφράσεις φυσικές και αυθόρμητες. Πρέπει να επιτύχει ο φωτογράφος, ώστε το παιδί να διατηρήσει και μπροστά στο φακό τη φυσικότητα και τον αυθόρμητισμό του.

Το μεγαλύτερο μυστικό για μια καλή ζωγραφική φωτογραφία είναι να εμβαρύνετε το παιδί, ώστε να συμπεριφερθεί φυσιολογικά. Αφήστε το ελεύθερο, να κάνει ό,τι θέλει. Μην του δείξετε ότι το προσέχετε, γιατί θα χάσει τη φυσικότητά του. Μην έμμεσάινετε στα παιχνίδια του ή τις κινήσεις του, παρά μόνο όταν υπάρχει κίνδυνος γι' αυτό το ίδιο ή γι' αυτό... τη μηχανή σας.

Προσοχή: Πριν αρχίσετε, πρέπει να απομακρύνετε από το ζωτικό χώρο της φωτογραφίσεως τρία πολύ επικίνδυνα πρόσωπα: Τη μαμά, τη γιαγιά και την νταντά. Θα χτενίσουν, θα ντύσουν με τα καλά του το παιδί και θα το κάνουν να αισθάνεται άσχημα και να χάσει τον παιδικό αυθόρμητισμό του. Θα του πούν να γελάσει, να κυττάξει στο φακό, ώστε να φαίνεται καθαρά όλο το πρόσωπό του (άπομεινάρει μεσαιωνικής δεισιδαιμονίας) και

γενικά, επειδή όπωσδήποτε ξέρουν καλύτερα από σας να φωτογραφίζουν, θα σας κάνουν κάθε είδους υποδείξεις.

ΥΠΟΜΟΝΗ ΚΑΙ ΓΡΗΓΟΡΟ ΜΑΤΙ

Πρέπει να όπλισήτε με υπομονή. Μεγάλη υπομονή. Μη διάξεσθε και μην υποδεικνύετε στο παιδί τι στάζει ή εκφράσι θέλετε να πάρει. Απασχολήστε το με κάτι που του αρέσει. Δώστε του κάτι να παίζει ή διηγήθηκε του κάτι. Δεν πρέπει να αντιληφθεί ότι το προσέχετε. Και να είστε πάντα έτοιμος. Τα παιδιά αλλάζουν διαρκώς εκφράσεις και στάσεις. Το μάτι σας πρέπει να είναι συγχρονισμένο με το χέρι σας πάνω στο μοχλό. Αυτό που βλέπει το μάτι σας είναι φευγάλο. Δεν πρέπει να χάσετε την ευκαιρία.

ΜΕΡΙΚΕΣ ΥΠΟΔΕΙΞΕΙΣ

Τα παιδιά ποτέ δεν στέκονται γυμνά μπρός σε κουρτίνες. Μόνον στις παλαιότερες στυλ φωτογραφίες θα το δείτε αυτό. Είναι ψεύτικη κατάσταση. Αν θέλετε να φωτογραφίσετε γυμνά παιδικά, κάντε το στο μπάνιο τους ή κοντά στη θάλασσα.

Μη φοβάσαστε να φωτογραφίσετε άνετα στον ήλιο. Οι φωτογραφίες «κόντρα» παρουσιάζουν πλεονεκτήματα αισθητικά και πρακτικά. Αισθητικά, γιατί δίνουν ανάγλυφη την εικόνα, περιβάλλουν με φως το περίγραμμα του σώματος και δίνουν μαλακές σκιές στο πρόσωπο. Το πρακτικό πλεονέκτημα είναι ότι τα παιδιά αισθάνονται πολύ πιο άνετα με το πρόσωπο στη σκιά παρά στον ήλιο. Προσοχή, όμως, να μη πέφτουν ακτίνες του ήλιου κατ' ευθείαν στο φακό σας. Να χρησιμοποιήσετε πάντοτε «παρασολέγγ».

Δεν είναι τελείως απαραίτητο να φοίνεται το πρόσωπο του παιδιού. Όσο και να σας φανη παράξενο, αυτές οι φωτογραφίες που δείχνουν σκηνές από τη ζωή του παιδιού χωρίς η «αυτοτότης» του να προσδιορίζεται από το πρόσωπο, με την πάροδο των ετών θα αποκτήσουν πολύ μεγαλύτερη αξία για τους γονείς. Θα τους θυμίζουν ζωτανές στιγμές της ζωής του και όχι απλώς πώς έμοιαζε το πρόσωπό του σε μια ώριμη στιγμή.

Αποφεύγετε να φωτογραφίζετε προς το μεσημέρι. Ο ήλιος είναι πολύ δυνατός και κατακόρυφος και δημιουργεί σκληρές σκιές, ίδιες κάτω από τα μάτια. Μπορείτε να μειώσετε το κακό

αυτό αν χρησιμοποιήσετε ένα αντανακλαστήρα (χαρτί ή πανί) ή αν πλησιάσετε σε έναν άσπρο τοίχο που με την αντανακλάση θα μαλακώσει τις σκιές. Επίσης αν εμφανίζετε μόνος σας τα φίλμ τότε υπερφωτίστε και ελαττώστε το χρόνο εμφάνισής. Οι σκιές θα θυγούν πολύ πιο μαλακές.

Να αποφεύγετε τα υπερδεδεμένα φόντα. Μπορείτε να μειώσετε το κακό εφέ ενός άσχημου φόντου νετάρνοντας το φακό σας ακριβώς στο θέμα, με ανοικτό διάφραγμα, ώστε τα πίσω μέρη να είναι συγκεχυμένα. Ο ούρανός είναι θαυμάσιο φόντο και ένα κίτρινο φίλτρο θα αξιοποιήσει τα σύννεφα.

ΜΗΧΑΝΕΣ

Όλες οι Μηχανές είναι κατάλληλες για τη φωτογράφηση των παιδιών. Με ένα απλό κουτί ένας καλός φωτογράφος μπορεί να θυάλει πολύ καλύτερες φωτογραφίες από έναν που χρησιμοποιεί μια καλή λάμπα χωρίς να έχει φωτογραφικό μάτι.

Για έναν που έχει τα προσόντα, η καταλληλότερη μηχανή είναι μια τύπου ρεφλέξ (θα μιλήσουμε σε άλλο άρθρο για τους διαφόρους τύπους των μηχανών). Αλλά επαναλαμβάνω ότι τα κοινά κουτιά είναι άριστα μέσα σε καλή χέρια. Αρκεί να λάβετε υπ' όψιν σας τα κάτωθι:

1) Να έχετε δυνατό ήλιο, γιατί το άνοιγμα του φακού στα κουτιά είναι πολύ μικρό (f:11 ή f:14).

2) Να φωτογραφίζετε τα παιδιά σε καταστάσεις τέτοιες, ώστε οι κινήσεις τους να μην είναι άποτες, γιατί το κλείστρο των μηχανών αυτών λειτουργεί με ταχύτητα 1/25-1/30 του δευτερολέπτου.

3) Να μην πλησιάζετε ποτέ λιγότερο από τρία μέτρα, γιατί η φωτογραφία θα βγει φλου. Τα κουτιά θγάζουν νέτες φωτογραφίες σε αντικείμενα που βρίσκονται από τα 3 μέτρα έως το άπειρον.

4) Να προσέχετε, όταν πιέζετε τον μοχλό να κρατάτε σταθερά τη μηχανή σας, γιατί το συνηθισμένο σφάλμα, να κάνετε φωτογραφίες με κομμένα κεφάλια, οφείλεται σε μια προς τα κάτω κλίση της μηχανής την ώρα που πιέζεται ο μοχλός.

ΦΙΛΜ

Να χρησιμοποιήτε πάντοτε το ίδιο είδος φίλμ. Για δυο λόγους: Πρώτον θα είστε σε θέση να ξέρετε ακριβώς την

ευσαισθησία του φίλμ σας και τι πόσα χρειάζεται (θα μιλήσουμε γι' αυτό εκτενώς στο προσεχές μέλλον) ανάλογα με την εμφάνιση που θα κάνει το κατάστημα ή σε ό το ίδιο. Δεύτερον, δεν θα σταματήσετε την φωτογράφηση σκεπτόμενος αν το φίλμ που βάλατε στην μηχανή σας από 15 ημερών είναι τάδε ή τάδε. Εάν έχετε μηχανή με μεγάλο άνοιγμα φακού f: 3,5 ή f: 4,5 τότε ένα φίλμ μετρίως ευαισθησίας ((Panatomic X, Isopan F κ.τ.λ.) θα σας εξυπηρετήσει σε όλες τις ανάγκες. Εάν, όμως, η μηχανή έχει μέγιστον άνοιγματος f: 8 ή f: 11 τότε είναι απαραίτητο να χρησιμοποιήσετε πολύ ευαίσθητο φίλμ (Kodak Super XX, Agfa ISS κ.τ.λ.) Για τα ορθοχρωματικά φίλμ (π.χ. Kodak Verichrome) υπάρχει κάποια άδικαιολογητή αντιπάθεια από τους ερασιτέχνες. Πράγματι αυτά τα φίλμ αφ' ενός δεν παρουσιάζουν ευαισθησία στο κόκκινο, το όποιον αποδίδουν μαύρο, και αφ' ετέρου είναι αρκετά σκληρά σε τόνους. Τα παιδάκια που είναι γεμάτα καμπυλότητες, χρειάζονται φωτογραφίες με μαλακούς τόνους. Νομίζω ότι η μέν ελλείψις ευαισθησίας στο κόκκινο, προκειμένου περί παιδιών, είναι μάλλον πλεονέκτημα, γιατί δείχνει με τόνους γκριζούς το κοκκίνισμα στα μάγουλα και κάνει τα χείλη πιο έντονα, ή δε σκλη-

Δεν είναι απαραίτητο να φαίνεται ολόκληρο το πρόσωπο του παιδιού

ρότητα (κοντράστ) αὐτῶν τῶν φιλμ θε-
ραπεύεται ἀρκετὰ ἀν' ὑπερφωτιστέτε καὶ
ἐλαττώσετε τὸ χρόνο ἐμφάνισως.

Σ. Δ. Λ.

☆

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Τοὺς ἀναγνώστες μας, στρατιῶτην
Η. Βουλγαράκη Σ.Τ.Γ. 916γ, Ν. Πα-
παδημητρίου χωρίον Καρυδίτσα, Δ.
Κρίνον Σύρον, Σ. Παπουλιαν Καλλι-
θέαν, Γ. Κούτον Λίμνη Εὐβοίας, "Ερ-
σην Κολυβά "Ιθάκη, εὐχαριστοῦμεν πο-
λὺ διὰ τὸ ἐνδιαφέρον τους καὶ θὰ λά-
βουμε ὑπ' ὄψιν τὰς ὑποδείξεις των.

Ἀγαπητὴ «Ἐκλογή»,

...Θέλω νὰ με πληροφορήσης ποιὰν
ἐθελογραφίαν συμβουλευέται ὁ συγγρα-
φεὺς τῶν ἀρθρῶν τῆς φωτογραφίας...
κυρίως εἰς γαλλικὴν γλῶσσαν.

Λοχαγὸς Ι. Μερκούρης

! Μοῖρα 105 Σ.Π.Π.

Β.Σ.Τ. 900

Συνιστῶμεν ὡς καλυτέραν τὴν
Γαλλικὴν μετάφρασιν τοῦ Windisch : La
photographie de la Nouvelle Ecole. Ἐ-
ξαιρετικὰ δυσεύρετον. Πολὺ καλὴς ἐ-
πίσης οἱ Γαλλικὲς ἐκδόσεις Prisma.
Γράψτε μας γιὰ ποῖο κλάδο τῆς φω-
τογραφίας ἐνδιαφέρεστε.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟΣ

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

«ΕΚΛΟΓΗΣ»

ΑΠΟΣΤΟΛΕΥΣ :

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ :

Τὸ παιδί δὲν πρέπει νὰ χάσῃ τὴν
ἐκφρασί του

Η «ΕΚΛΟΓΗ»

προκηρυσσεῖ
φωτογραφικὸ διαγωνισμὸ
μὲ θέμα

ΤΟ ΠΑΣΧΑ

Φωτογραφίες γίνονται δεκτὲς
ὡς τὴν 1η 'Ιουνίου.

Στὸ διαγωνισμὸ μπορεί νὰ
πάρῃ μέρος κάθε ἐρασιτέχνης
ἢ ἐπαγγελματίας.

Κάθε διαγωνιζόμενος μπορεί
νὰ στείλῃ ἕως 6 διαφορετικὲς
φωτογραφίες.

Τὸ μέγεθος τῶν φωτογρα-
φίων δὲν πρέπει νὰ εἶναι μικρό-
τερο ἀπὸ 13X18 οὔτε μεγα-
λύτερο ἀπὸ 24X30.

Πίσω ἀπὸ τίς φωτογραφίες
νὰ γράφονται μὲ μελάνι καὶ
κεφαλαῖα γράμματα τὸ ὄνομα
τοῦ ἀποστολέα, τὸ εἶδος τῆς
μηχανῆς, τὸ φιλμ πού χρησι-
μοποιήθηκε καὶ τὰ στοιχεῖα λή-
ψεως (φωτισμός, διάφραγμα,
ταχύτητα).

Οἱ καλύτερες φωτογραφίες
θὰ δημοσιευθοῦν στὴν
«Ἐκλογή».

Δικαίωμα συμμετοχῆς ἀπο-
τελεῖ τὸ διπλᾶν ἀπόκομα,
πού πρέπει νὰ συνοδεύῃ τίς
φωτογραφίες.

ΜΙΑ ΑΚΟΥΣΙΑ ΠΑΡΕΚΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΟΥΑΣΙΓΚΤΩΝ

Τὸ 1832 τὸ Ἀμερικανικὸ Κογ-
κρέσσο πέρασε μιὰ δραματικὴ
καλλιτεχνικὴ περιπέτεια

Οἱ ἀρχηγοὶ τοῦ κράτους ἀνέθε-
σαν στὸν πιδὸ διάσημο γλύπτη τῆς
ἐποχῆς, στὸν Ὁράτιο Γκρήνμπω ἀπὸ
τῆ Βοστώνη, νὰ φτιάξῃ ἓνα ἄγαλμα
τοῦ Γεωργίου Οὐάσιγκτων. Τὸ ἄ-
γαλμα ἔπρεπε νὰ εἶχε ἡρωικὸ ὄ-
φος γιὰτὶ ἐπρόκειτο νὰ στηθῇ μπρο-
στὰ στὸ Καπιτώλιο. Ὁ Ὁράτιος,
πού δρισκόταν τότε στὴ Φλωρεντία,
ἔλαβε 5.000 δολλάρια καὶ ὕστερα
ἀπὸ ἕξι χρόνια ἐμφανίστηκε μὲ ἓνα
ἄγαλμα πού ζυγίζε 20 δλόκληρους
τόνους.

Γιὰ νὰ ταξιδέψῃ στὸν τόπο τοῦ
προορισμοῦ τοῦ τοῦ ἄγαλμα μπήκε σὲ
ἓνα πελώριο κιβώτιο καὶ γιὰ νὰ πε-
ράσῃ ἀπὸ τὰ στενὰ ἰταλικά δρομά-
κια, πολλὰς ἡμέρες χρειάστηκε νὰ κο-
ποῦν, καὶ ἀναριθμητὰ ἄλλα ἐμπόδια
νὰ ὑπερνηκηθοῦν. Μαζὶ μὲ τοὺς φό-
ρους, ἡ δαπάνη εἶχε φθάσει ὡς τὴ
στιγμὴ τῆς ἐπιβίβασής, τὰ 8.311
δολλάρια.

Ἀφοῦ μὲ τὰ πολλὰ τὸ ἄγαλμα ἔ-
φθασε στὸ λιμάνι σῶο καὶ ἀδελφές,
ἐκεῖ, τὴν ὥρα πού τὸ ἀνέβαζαν στὸ
καράβι, τὰ σκοινιά ἔσπασαν, καὶ ὁ
Γεώργιος Οὐάσιγκτων ἔπεσε στὸ νε-
ρό.

Ἡ ἀσφαλιστικὴ ἐταιρία πλήρωσε
στὸ καράβι τὴ ζημιὰ, καὶ τὸ Ἀμε-
ρικανικὸ Ναυτικὸ ἔστειλε μὲ δικὰ
τὸν ἔξοδα ἓνα πολεμικὸ... γιὰ νὰ
ψαρέψῃ τὸν Πρόεδρο στὰ ἰταλικά
ὕδατα.

Ὑστερα ἀπὸ καιρὸ τὸ πολεμικὸ
μὲ τὸ πολῦτιμο φορτίο του ἄραζε
στὸ λιμάνι τῆς Νέας Ὑόρκης. Τότε
ὅμως ἀνακαλύφθηκε ὅτι οἱ σήραγ-
γες τοῦ ὑπογείου ἦταν πολὺ στενές
γιὰ τὸν πατέρα τῆς Ἀμερικῆς. Ἀ-
ποφασίστηκε λοιπὸν νὰ ἀποβιβασθῇ
ὁ Οὐάσιγκτων στὴ Νέα Ὁρλεάνη,
ὥστε νὰ μὴν χρειάζεται νὰ περάσῃ
ἀπὸ ὑπόγειες σήραγγες. Ὡστόσο
τὰ μεταφορικὰ ἦταν φοβερὸς ἐπιβα-
λὴς. Μέχρι τῆς στιγμῆς τὸ ἄγαλμα
εἶχε κοστίζει 26.000 δολλάρια.

Γιὰ νὰ στηθῇ ὅμως τὸ ἄγαλμα
χρειάζονταν ἓνα βάθρο. Ἐτοί τὸ Κογ-

κρέσσο ἐνέκρινε ἄλλες 2.000 δολλά-
ρια γιὰ τὸ βάθρο. Τέλος, στὶς 22
Φεβρουαρίου τοῦ 1841, στὴν 109η
ἐπέτειο τῶν γενεθλίων τοῦ μεγάλου
ἀνδρός, ὅλα ἦταν ἑτοιμα γιὰ τὴν τε-
λετὴ τῶν ἀποκαλυπτηρίων. Μιὰ μπά-
ντα τοῦ Ναυτικοῦ ἐπαίανσε τὸν Ἑ-
θνικὸ Ὕμνο, οἱ Γερουσιασταὶ ἐξε-
φώνησαν πατριωτικὸς λόγους καὶ
μιὰ προσωπικότης τοῦ Καπιτωλίου
τράβηξε τὸ σκοινί.

Θεέ καὶ Κύριε !

Ὁ ἱδρυτὴς τῆς Δημοκρατίας, δυὸ
φορὲς μεγαλύτερος ἀπὸ τὸ φυσικὸ,
εἰκονιζόταν σὰν Ρωμαῖος Πατρίκιος
στὰ λουτρά, δόλγυμνος.

Οἱ μὺς τοῦ στήθους τοῦ λάμπανε
στὸν ἥλιο καὶ στὸ κεφάλι φοροῦσε
ἓνα δάφνινον στεφάνι. Τὸ κάλυμμα κα-
τέβαινε σιγά-σιγά καὶ ἀνέμιζε γύρω
ἀπὸ τὴ μέση, ἀνίκαν νὰ ἀνταποκρι-
θῇ στὶς ἀπαιτήσεις τῆς κοσμιοτήτος !
Ὁλόκληρο τὸ Καπιτώλιο ἐσειστή-
κε ἀπὸ μιὰ κραυγὴ τρόμου.

Μετὰ ἀπὸ συζητήσι μερικῶν ἐ-
βδομάδων ἀποφασίστηκε νὰ ἀνατι-
ναχθῇ τὸ ἄγαλμα μὲ δυναμίτη, καὶ
σὲ λίγο ἐγίνε ὁ νόμος πού ἀπαγορεύ-
ει στὴν Κυβέρνησι νὰ ἀναμειγνύεται
στὴν κατασκευὴ καλλιτεχνικῶν ἐρ-
γῶν.

Ἐν τῷ μεταξύ, ὅσο βαστούσε ἡ
συζήτησι, ἐνεκρίθησαν ἄλλα 1.600
δολλάρια γιὰτὶ τὸ ἄγαλμα δὲν μπο-
ροῦσε νὰ θεάται ἀκάλυπτο.

Γιὰ χρόνια οἱ περιηγητὰ ἔσπα-
ζαν τὸ κεφάλι τους τί νὰ ἦταν ἐ-
κεῖνο πού βρισκόταν πίσω ἀπὸ τὸ
μυστηριώδες κατασκεῦασμα πού ὤ-
ψων ὄταν μπροστὰ ἀπὸ τὸ Καπιτώλιο.

Στὰ 1908, ψηφίστηκαν ἄλλα 5.
000 δολλάρια γιὰ νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴ
μέση τὸ τέρας. Μιὰ νύχτα, ἡμίγυ-
μνος ὁ πατέρας τῆς Ἀμερικῆς, με-
ταφέρθηκε στὸ Smithsonian Institute,
ἓνα εἶδος μουσείου ἱστορικῶν πα-
ραδόσεων.

Ἐκεῖ, στὰ ὑπόγεια, ἀνάμεσα σὲ
μιὰ συλλογὴ ἀπὸ παλὰ τυπογραφί-
κα πιεστήρια, μπορεί κανεὶς νὰ δῇ
σήμερα τὸ καλλιτέχημα αὐτὸ—ἀν
καὶ πάντα, ἀπὸ ἀρκετὴ ἀπόστασι !

(Ἀπὸ τὸ «Weltwoche» Ζυρίχη)

ΚΟΥΤΙΖ

ΠΟΙΟΙ
ΕΙΝΑΙ :

1

2

3

5

6

7

Μπορείτε να βρήτε ποιους γνωστούς άστερες του κινηματογράφου εικονίζουν αυτά τα σκίτσα ;

ΓΝΩΡΙΖΕΤΕ ΤΗΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΩΝ ;

1. ΛΟΕΝΓΚΡΙΝ : Ποῦ ἦτο ἡ πα-
τρὶς του ;
2. ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ : Ποῦ ἐξέτισε
τὴν ποιήν του ;
3. ΚΡΙΜΧΙΑΝΤ : Ποῦ ἐξετέλεσε
τὴν ἐκδίκησίν της ;
4. ΛΕΑΝΔΡΟΣ : Ποῦ ἐπνίγηκε ;
5. ΤΡΙΣΤΑΝΟΣ : Ποῦ ὑπέφερε
διὰ τὴν Ἰζόλδην ;
6. ΚΥΑΝΟΠΩΓΩΝ : Ποῦ ἐσκότω-
νε τὶς γυναῖκες του ;
7. ΡΟΛΑΝΔΟΣ : Ποῦ σκοτώθηκε
ἡρώϊκως ;
8. ΚΗΠΟΙ ΕΣΠΕΡΙΔΩΝ : Ποῦ εὑ-
ρίσκοντο οἱ κήποι μετὰ τὰ χρυ-
σὰ μῆλα ;
9. ΑΜΛΕΤΟΣ : Ποῦ μιλοῦσε μετὰ
τὸ φῶσμα τοῦ πατρός του ;

10. ΗΡΑΚΛΗΣ : Ποῦ εὐρίσκοντο
οἱ στήλες του ;
11. ΜΕΛΟΥΖΙΝ : Ποῦ ἐζοῦσε ἡ ὡ-
ραία Μελουζίν ;
12. ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ : Ποῦ ἐσκότω-
σε τὸν δράκοντα ;

Βοηθητικῶς, διὰ τὴν γεωγραφίαν
τῶν μύθων αὐτῶν ἀναφέρουμε πα-
ρακάτω τοὺς ζητούμενους τόπους
φύρδην-μύγδην. Ἴσως ὅμως τοὺς γνω-
ρίζετε χωρὶς ν' ἀναγκασθῇτε νὰ κυτ-
τάξετε !

ΒΕΓΓΑΖΗ — ΝΑΝΤΗ — ΒΟΥΔΑ-
ΠΕΣΤΗ — ΛΩΡΡΑΙΝΗ — ΕΛ-
ΛΗΣΠΟΝΤΟΣ — ΓΙΒΡΑΛΤΑΡ —
ΚΑΠΠΑΔΟΚΙΑ — ΡΟΝΣΕΒΩ —
ΚΑΥΚΑΣΟΣ — ΕΛΣΙΝΟΡ — ΠΟΥ-
ΑΤΙΕ — ΚΟΡΝΟΥΑΛΛΗ.

(Λύσεις στὴ Σελίδα 136)

Ο ΝΑΝΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΠΑΤΩΜΑΤΑ

Ἕνας νᾶνος μένει στὸ 60 πάτωμα μιᾶς πολυκατοικίας. Κάθε φορὰ ποῦ
πηγαίνει στὸ διαμέρισμά του μετὰ τὸν ἀνελκυστήρα βγαίνει στὸ 40 πάτω-
μα κι' ἀνεβαίνει τὰ ἄλλα δύο πατώματα μετὰ τὰ πόδια.

Γιατί ;

ΕΙΚΟΣΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΟΥΛΙΑ

Οἱ παρακάτω εἴκοσι ἐρωτήσεις ἔχουν σχέσι μετὰ πούλια ἢ μετὰ τὸ ὄνομα ἐνὸς
πουλιοῦ.

Ἄν βρῆτε ἀπ' αὐτὲς τὶς 12 σωστά, μπορεῖτε νὰ εἰσθε χαρούμενοι σὰν
τὸ... σπῖνο !

Ἄν βρῆτε ἀπ' αὐτὲς τὶς 14 σωστά, μπορεῖτε νὰ διεκδικήσετε ὡς σύμβο-
λόν σας τὴν σοφίαν τῆς... κουκουβάγιας !

Ἄν βρῆτε ἀπ' αὐτὲς τὶς 16 ἢ καὶ περισσότερες σωστά, μπορεῖτε νὰ εἰ-
σθε ὑπερήφανοι σὰν τὸ... παγῶνι !

1. Ποιανοῦ «πουλιοῦ πουλι» διηγεῖται ὁ Παπαδιαμάντης ;
2. Ποῖο πουλι συμβολίζει ἕναν κοινωνικὸ ὄργανισμό μας ;
3. Ποῖο εἶναι τὸ πουλι τῶν Κορδιλλιέρων ;
4. Ποῖο πουλι θυμίζει τὸ βουνὸ τοῦ Σκαρμαγκᾶ ;
5. Ποῖος διάσημος ξένος συγγραφεὺς ἔγραψε τὸ «Γαλάζιο Πουλί» ;
6. Ποία γυναῖκα ἦτο γνωστὴ ὡς τὸ «ἁηδὸν τῆς Χιλῆς» ;
7. Ποῖο πουλι μπορεῖ νὰ παρομοιασθῇ μετὰ μιὰ «πτερωτὴ ὕαινα» ;
8. Ποία τῶν 48 Πολιτειῶν τῆς Β. Ἀμερικής ὀνομάζεται συχνὰ πο-
λιτεία τοῦ Πελεκάνου ;
9. Ποιανοῦ πουλιοῦ τὸ ὄνομα συνδέεται μετὰ τὸ ἄχαρο περπάτημα ;
10. Ποῖος διάσημος Γάλλος συγγραφεὺς ἔγραψε τὸ «Νησί τῶν Πιγ-
κούνων» ;
11. Ποῖο πουλι κατὰ τὸν Ἑντγκαρ ἄλλαν Πόε ἔλεγε διαρκῶς «Ποτὲ
πιά» ;
12. Ποιανοῦ πουλιοῦ τὸ ὄνομα χαρακτηρίζει μεταφορικῶς τὴν κου-
τσουμπολά ;
13. Ποία ἀοιδὸς ἦτο γνωστὴ ὡς τὸ «ἁηδὸν τῆς Σουηδίας» ;
14. Ποία πρωτεύουσα βορειοαφρικανικῆς Πολιτείας ἔχει τὸ ὄνομα ἐ-
νὸς πουλιοῦ τὸ ὁποῖο ξαναγεννιέται ἀπὸ τὴ στάχτη τοῦ καιο-
μένου σώματός του ;
15. Ποῖο πουλι ἐπέστρεψε στὴν κιβωτὸ τοῦ Νῶε ;
16. Ποιανοῦ πουλιοῦ τὸ ὄνομα μεταχειρίζομεθα, μεταφορικῶς, γιὰ
τὸν ἐξαιρετικὰ ὁμιλητικὸ τύπο ;
17. Ποία εἶναι τὰ δύο πούλια τὰ ὁποῖα, κατὰ τὴν παροιμία μας, δὲν
φέρνουν τὴν ἀνοιξί ;
18. Πόσα δολλάρια εἶναι στὴν Ἀμερική ὁ ... διπλοῦς ἀετός ;
19. Ποία πόλις τῆς Πολιτείας Ἰούτα τῶν Ἡν. Πολιτειῶν ἔχει γιὰ
σύμβολο τὸ γλάρο ;
20. Ποιανοῦ πουλιοῦ τὸ ὄνομα συνδέεται μετὰ τὸ τελευταῖον ἔργον τὸ
ὁποῖον ἀφίνει κανεὶς φεύγων διὰ παντός ;

I. X.

(Λύσεις στὴ σελίδα 136)

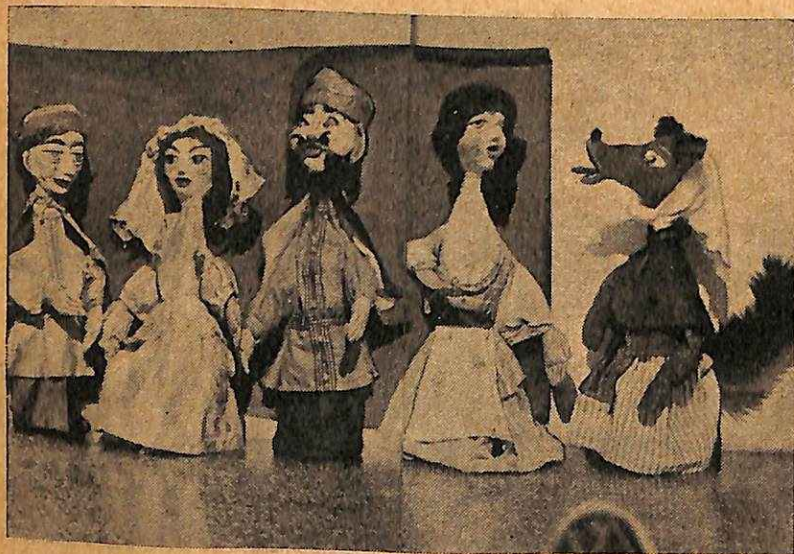

ΤΟ ΚΟΥΚΛΟΘΕΑΤΡΟ ΤΟΥ ΜΠΑΡΜΠΑ - ΜΥΤΟΥΣΗ

Ο Μπάρμπα - Μυτούσης, ο Κλούβιος, ή Σουθλίτσα, ο Τελάλης, το Βασιλόπουλο, ή Βασιλοπούλα, ο Βασιληάς, ή Μπάμπω κι' ο Παπποδες, ο Μητρος κι' ή Μαριγώ, ή 'Αλεπού κι' ο Κίτσος—όλα αυτά τὰ πρόσωπα τών λαϊκών παραμυθιών, είναι οι καλύτεροι φίλοι τών μικρών παιδιών που παρακολουθούν τις παραστάσεις του Κουκλοθεάτρου. Φτάνει να ιδή κανένας τις φωτογραφίες που δημοσιεύονται στις επόμενες σελίδες για να καταλάβει αμέσως τη χαρά που δίνουν στους μικρούς θεατές οι κοκκιές αυτές, καθώς κινούνται και μιλούν και ζωντανεύουν έτσι για τὰ παιδιά τὰ αγαπημένα τους παραμύθια. Οι κοκκιές αυτές είναι για τὰ παιδιά πρόσωπα πραγματικά, που ζούν, κινούνται, μιλούν, τραγουδούν και χορεύουν. Οι μικροί θεαταί—παιδιά τεσσάρων ως επτά χρόνων τὰ περισσότερα—έχουν αποκτήσει οικειότητα μαζί τους, τὰ ξέρουν καλά, τὰ αναγνωρίζουν, είναι φίλοι τους. Στήνουν κουβέντα με τον Μπάρμπα - Μυτούση, πειράζουν τον Κλούβιο ή τη Σουθλίτσα, επεμβαίνουν στο παραμύθι, λένε τη γνώμη τους, δείχνουν τις αντιδράσεις τους, βρίσκουν αφορμή να δώσουν ζωή στη φαν-

Οι μικροί θεαταί παρακολουθούν μία παράσταση του Κουκλοθεάτρου του Μπάρμπα - Μυτούση.

ΟΙ ΚΟΥΚΛΕΣ ΤΟΥ ΜΠΑΡΜΠΑ ΜΥΤΟΥΣΗ

ΚΑΙ ΟΙ ΜΙΚΡΟΙ ΤΟΥ ΘΕΑΤΑΙ

Οι τρεις βασικοί τύποι του Κουκλοθεάτρου : ο Μπάρμπα - Μυτούσης, η Σουβλίτσα και ο Κλούβιος, άχώριστοι φίλοι των μικρών θεατών.

τασία τους. Είναι χαρακτηριστικό ότι συχνά τα παιδιά αλλάζουν την πλοκή του παραμυθιού, γιατί ζητούν με μία φωνή να γίνει ή δική τους επιθυμία κι' έτσι γίνονται ως ένα βαθμό οι συγγραφείς των έργων που δίνει το Κουκλοθέατρο. Το συμπέρασμα από τις αντιδράσεις τους είναι ότι αυτό που ζητούν, αυτό που θέλουν είναι ένα παραμύθι περισσότερο κίνησι παρά λόγια, κάτι που να ταιριάζει άπολυτα στην παιδική ψυχή. Έτσι πείρα πολλών χρόνων βοήθησε τη δημιουργό του Κουκλοθεάτρου κυρία Έλενη Περράκη - Θεοχάρη και τις άμεσες συνεργάτιδες της, δεσποινίδες Έλενη Κοτσίκη και Άνθούλα Σταυρινοπούλου, να μάθουν από τα ίδια τα παιδιά τι μπορεί να τα διασκεδάσει και συνάμα να τα διαπαιδαγωγήσει. Βλέπει κανένας, παρακολουθώντας τις αντιδράσεις των παιδιών στην παράσταση, πόσο βαθειά ριζωμένο είναι στην ψυχή τους το αίσθημα της δικαιοσύνης, πόσο είναι σωστή ή αντίληψή τους για το τι είναι καλό και τι είναι κακό. Η χαρά τους είναι ακράτητη όταν το τέλος είναι όπως το θέλουν, όταν το δίκιο θριαμβεύει : τα παιδιά σηκώνονται όρθια, φωνάζουν, χειροκροτούν, γελούν, εκφράζουν με ενθουσιασμό την ικανοποίησή τους. Ο αυθορμητισμός τους είναι τόσο χαριτωμένος, που συγκινεί πραγματικά το μεγάλο θεατή.

Υπάρχει έτσι μία άμεση επαφή ανάμεσα στο θέαμα και στα παιδιά. Οι τύποι—οι κούκλες—είναι προσυτοί στο

παιδί. Οι σκηνογραφίες, με την απλότητά τους, ανταποκρίνονται στην ευαίσθητη, αλλά και δύσκολη παιδική ψυχή. Η κίνησι, οι τόνοι κι' οι αποχρώσεις της φωνής, οι χοροί, τα τραγούδια, είναι όλα μέσα στο πλαίσιο της παιδικής φαντασίας, έχουν όλα τη γοητεία του παραμυθιού. Τα παιδιά αισθάνονται, ζουν αυτό που βλέπουν—το πιστεύουν σαν αδιαφιλονίκητη πραγματικότητα. Το διαπιστώνει κανένας από τις αντιδράσεις τους—αυθόρμητες, ζωηρές, συχνότατα όρμητικές. Μιλά ο Μπάρμπα - Μυτούσης στα παιδιά, τα

συμβουλεύει, τα ρωτά διάφορες λεπτομέρειες (οι γονείς καταφεύγουν συχνά σ' αυτόν) και τα παιδιά απαντούν με ειλικρίνεια και προθυμία που δεν θα έδειχναν ούτε στη μητέρα τους. Τόση είναι η δύναμη της υποβολής που ασκεί στο παιδί μία κούκλα που κινείται και μιλεί! Είναι αληθινή απόλαυση να παρακολουθή κανένας το θέαμα αυτό των μικρών θεατών, που γιομίζουν την αίθουσα με τα γέλια και τις φωνές τους ή που κροτούν με δυσκολία την αγωνία τους, όταν οι «φλοι» τους—οι «καλοί» τύποι—κινδυνεύουν για μία στιγμή. Μερικά παιδιά είναι τόσο ευαίσθητα, τόσο ευσυγκίνητα, που περνούν με εκπληκτική ευκολία από το γέλιο στο κλάμα, από το κλάμα στο γέλιο. Και όλα, χωρίς σχεδόν εξάρσεις, πιστεύουν πραγματικά πως οι κούκλες είναι ζωντανά πρόσωπα. Κάποιο παιδάκι φέρνει κάθε Κυριακή καρτέλλες για τον Μπάρμπα - Μυτούση

αν του άρέσουν, αν τις έ-
α άλλο παιδάκι, που είχε
ιν αϊθουσα μετά την παρά-
στασι, - αλε τ' κλάματα όταν είδε νά
ξεστήνεται τ' σκηνικό, γιατί νόμισε
πως γκρέμιζαν τ' σπίτι του Μπάριμπα-
Μιτούση. Καί πρότεινε νά φιλοξενήση
στο δικό του σπίτι τόν... άστεγο φί-
λο του!

Πολλά παιδάκια έχουν προτίμησι σέ
ώρισμένα παραμύθια καί είναι ένθου-
σιασμένα όταν τ' ξαναθέλουν. Άλλα
προχωρούν ακόμα π'ό πολύ στις έκδηλώ-
σεις τους: σηκώνονται από τη θέση τους
καί πλησιάζουν τη σκηνή, γιά νά ίδουν
από κοντά τούς ήρωες που άγαπούν καί

νά τούς μιλήσουν. Συχνά μιά κωμική
σκηνη προκαλεί πανδαιμόνιο στην αϊ-
θουσα: όλα τ' παιδάκια σηκώνονται,
φωνάζουν, γελοΐζ' χεχρονομούν, χει-
ροκροτούν. Τό άποτέλεσμα είναι νά έ-
παναληφθ' η σκηνή: ποιος μπορεί ν'
άντισταθ' στην παιδική έπιθυμία;

Στήν Έλλάδα, όπου η παιδική ψυχή
τόσο γρήγορα έρχεται σ' έπαφή με τη
σκληρή πραγματικότητα καί χάνει τη
δρoσιά καί την ποιήσι της, προσπά-
θειες, όπως τ'ο Κουκλοθέατρο του Μπάρι-
μπα - Μιτούση, είναι όχι μόνο μιά ά-
ξιόλογη καλλιτεχνική έκδήλωσι, αλλά
καί μιά καλή, μιά χρήσιμη πράξις. Δί-
νουν στο παιδί την πιο άδολη, την πιο
παιδική χαρά.

Τι είναι τό άγόρι

(Άπό τ' «Das Beste»)

Τά άγόρια γεννιούνται με ώρισμένο
μέγεθος, βάρος καί χρώμα. Τά θρί-
σκε κανένας παντού: Πάνω σέ κάτι,
κάτω από κάτι, μέσα σέ κάτι, νά σκαρ-
φαλώνουν σέ κάτι, νά πέφτουν από κά-
τι, νά τρέχουν γύρω από κάτι καί νά
πηδάν πάνω από κάτι.

Τό άγόρι είναι ή αλήθεια με δρώμα
στο πρόσωπο, ή σοφία με μαστίχα
κολλημένη στα μαλλιά καί ή έλπίδα
για τ'ό μέλλον με ένα βάτραχο στην
τσέπη.

Τό άγόρι έχει την όρεξι ενός αλό-
γου, την χώνευσι ενός που καταπίνει
σπαθιά, τη δυναμικότητα μιάς άτομι-
κής βόμβας της τσέπης, την περιέρ-
γεια της γάτας, τη δύναμι της φωνής
ένος δικτάτορα, τη φαντασία τών ά-
δελφών Γκρίμ, την ντροπαλότητα ενός
μενεξέ, τη σκληρότητα ενός άτσαλέ-
νιου μαχαιριού, τόν ένθουσιασμό της
ρουκέττας καί, αν πρόκειται νά βάλη
τάξι πουθενά, έ! τότε έχει πέντε άν-
τίχειρες σέ κάθε χέρι.

Αγαπάει: Γάτσο παγωτό, μαχαί-
ρια, πριόνια, την Πρωτοχρονιά, βιβλία
με άστεία, τ'ό άγόρι από την άλλη
μεριά τού δρόμου, τ'ά δάση, τ'ά νερά,
τ'ά μεγάλα ζωά, τ'όν πατέρα, τούς σι-
δηροδρόμους, τ'ό πρωϊνό της Κυριακής
καί τις άτμομηχανές.

Δέν αγαπάει: Τό σχολειό του, τις
βραδυνές συγκεντρώσεις, βιβλία χωρίς

εϊκόνες, μαθήματα πιάνου, τις γραβά-
τες, τ'ό κόψιμο τών μαλλιών, τ'ά κο-
ρίτσια, τ'ό παλτό, τούς μεγάλους καί
νά πηγαίνει νά κοιμηθ'.

Κανένας δέν σηκώνεται τόσο πρωί
καί δέν άργει τόσο για τ'ό βραδυνό φα-
γητό. Κανένας άλλος δέν μπορεί νά έ-
χη μέσα σέ μιά καί μόνο τσέπη τού
πανταλονιού του ένα σκουριασμένο μα-
χαίρι, ένα μισοφαγωμένο μήλο, ένα
μέτρο σπάγγο, ένα άδειανό κουτί τσι-
γάρα, δυό κομμάτια μαστίχα, μερικές
δεκάρες, μιά σφεντόνα, ένα πράγμα ά-
γνώστου ιδιότητας καί σχήματος καί
μία θήκη εργαλείων διαρρήκτου.

Τό άγόρι είναι μιά ύπαρξι προικι-
σμένη από τη φύσι με μαγικές δυνά-
μεις. Μπορείς νά τ'ό κλείσης έξω από
τ'ό εργαστήριό σου, αλλά όχι καί από
την καρδιά σου. Μπορείς νά τ'ό έξορί-
σης από τ'ό γραφείο σου, αλλά όχι καί
από τις σκέψεις σου. Μπορείς ήρεμα
από την άρχη νά θεωρήσης τόν εαυτό
σου ήττημένο - είναι ό δισατής σου,
ό δεσμοφύλακας σου, ό προϊστάμενός
σου, ό αφέντης σου - από ένα τόσο-
δυλι πραγματάκι, μαυρισμένο από τόν
ήλιο, όλο φωνές καί θόρυβο.

Άλλά όταν τ'ό δράδυ γυρίσης σπί-
τι με τσακισμένες τις έλπίδες καί τ'ά
όνειρα, τότε μπορεί όλα μαζί να τ'ά
ξαναφτιάξ' άμέσως με δυό λέξεις:

«Γειά σου μπαμπάκασα»

Η ΕΥΘΥΜΗ ΟΥΣΙ

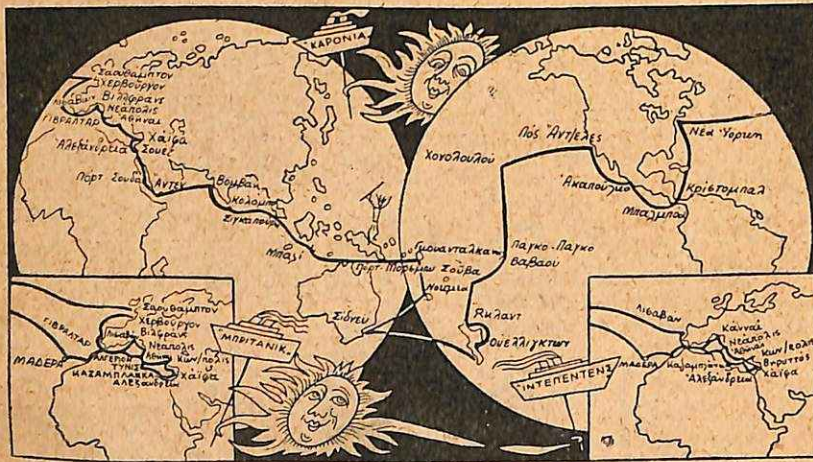

— Κρυώνετε λιγώτερο έτσι ;

— Είσαι πάντα θυμωμένος, αγά-
πη μου ;

Μονομαχία κάτω από βροχή.
(Γελοιογραφίες τού Πανέ)

Το δρομολόγιο του τουριστικού ταξιδιού των τριών υπερωκεανίων

Ο ΓΥΡΟΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΣΕ 111 ΜΕΡΕΣ

Του
HORACE SUTTON

«Τὸ μεγαλύτερο ταξιδιωτικό γεγονός μίας δεκαετίας». "Ετσι έχει χαρακτηρισθῇ τὸ μεγάλο τουριστικό ταξίδι τοῦ υπερωκεανίου «Καρόνια» τῆς «Κιούναρντ Λάιν» ποῦ θὰ γυρίσῃ τὸν κόσμο, κάνοντας 32.000 μίλια σὲ 111 μέρες.

Τὰ ταξιδιωτικά γραφεῖα προσαρμόσθησαν φαίνεται μὲ τὴ μανία τῆς φυγῆς ποῦ ἔχει κυριεύσει τὸν κόσμο καὶ ὀργανώνουν διαρκῶς μεγαλύτερες κρουαζιέρες. Κῶς ἀληθινὰ δὲν ὑπάρχει ἰδανικώτερος τρόπος γιὰ νὰ ξεφύγῃ κανεὶς γιὰ λίγον καιρὸ ἀπὸ τὴν γκρινιαρά πεθερά, τοὺς ἐνοχλητικὸς πιστώτες του, τὴν ἀκόμη ἐνοχλητικώτερη ἐφορία, ἀκόμη

καὶ ἀπὸ τὴ ραδιενέργεια. "Ολα αὐτὰ θέβαια μὲ τὴν προϋπόθεσι ὅτι ὑπάρχει διαθέσιμος καιρὸς καί... χρῆμα.

Γιὰ τοὺς κοινὸς θνητοὺς ποῦ δὲν ἔχουν παρὰ 62 μέρες ἐλεύθερες, ἡ «Κιούναρντ Λάιν» ἔχει μιὰ κρουαζιέρα στὴ Μεσόγειο μὲ τὸ «Μπριτάνικ» ποῦ θὰ προσεγγίσῃ σὲ 21 λιμάνια. "Οποῖος εἶναι ἀκόμα πιὸ βιαστικός, θὰ πρέπει νὰ ἀρκεσθῇ στὸ ταξίδι τοῦ καινούργιου ἐπιβατικού τῆς «Ἀμέρικαν "Εξπορτ Λάινς», τοῦ «Ἰντεπέντενς», ποῦ μέσῃ σὲ 53 ἡμέρες θὰ περάσῃ ἀπὸ 3 ἡπείρους, 4 νησιά, 13 χώρες καὶ 22 λιμάνια.

Ἡ ἐταιρία «Κιούναρντ Λάιν»

ὑποσχέθηκε στοὺς ἐπιβάτες τῆς ὅτι τὸ «Καρόνια» θὰ ἀκολουθῇ πάντα τὸν ἥλιο καὶ θὰ φροντίσῃ νὰ προσεγγίξῃ στοὺς διάφορους τόπους τὴν καλύτερη γι' αὐτοὺς ἐποχή.

Φεύγοντας ἀπὸ τὴν Νέα Ὠρκη, τὸ «Καρόνια» θὰ θάλλῃ πλῶρη κατὰ τὸν νοτιὰ, θὰ περάσῃ τὸν Παναμᾶ μὲ ἀντικειμενικὸ σκοπὸ τὴ Χαβάη. Σὲ κάθε σταθμὸ θὰ ὀργανώνονται ἐκδρομὲς γιὰ τοὺς ἐπιβάτες ποῦ θὰ θέλουν νὰ γνωρίζουν λίγο περισσότερο τὴ χώρα. "Επειτα ἀπὸ διήμερη στάσι στὴ Χαβάη, θὰ φθάσῃ στὸ Πάνγκο - Πάνγκο καὶ ἔπειτα στὰ νησιά Φρέντλ καὶ στὰ νησιά Φίτζι.

Ἀπὸ κεῖ τὸ υπερωκεάνιο θὰ ξεκινήσῃ γιὰ τὴ Νέα Ζηλανδία καὶ τὴν Αὐστραλία. Στὸ χωριὸ τῶν Μαορί Χουακαρεβάρεθα οἱ ἐπιβάτες θὰ βροῦν νὰ τοὺς περιμένῃ τὸ ταχυδρομεῖο τους.

Ἀργότερα τὸ «Καρόνια» θὰ περάσῃ ἀπὸ τὸ Γουαντακανάλ καὶ τὸ Πόρτ Μορέσμπυ τῆς Νέας Γουίνεας, ὅπου οἱ ταξιδιώτες θὰ θαυμάσουν τοπικοὺς χορούς.

Τώρα, ποῦ γράφω αὐτὸ τὸ ἄρθρο, τὸ «Καρόνια» ἔχει ξεκινήσει ἀπὸ πολλὰς μέρες, ἔχει δὲ κάνει ἤδη τὸ ἕνα τρίτο τοῦ ταξιδιοῦ του. Τὸ Μάρτη θὰ θρίσκει στὶς Ἰνδίες. "Ο Μαχαργιάς τοῦ Τάτζ-Μαχάλ ἐδάνεισε στὴν «Κιούναρντ Λάιν» 14 ἐλέφαντες γιὰ νὰ ἐπισκεφθοῦν οἱ ἐπιβάτες τὴν παλαιὰ ἐρημωμένη πόλι Φατεχπούρ Σικρί. Ἀπὸ τὴ Βομβάη τὸ πλοῖο θὰ ξεκινήσῃ γιὰ τὴν Ἀραβία, τὴν Αἴγυπτο, τὸ Ἰσραὴλ καὶ τὴν Ἑλλάδα. Ὑστερα θ' ἄρθῃ ἡ σειρά τοῦ Σορρέντο, τοῦ Ἀμαφι, τοῦ Κάπρι, τῆς Πομπηίας. Μιὰ μικρὴ ἐπίσκεψι στὴν Ἰταλικὴ καὶ τὴ γαλλικὴ Ριβιέρα καὶ τὸ

τέλος τοῦ ταξιδιοῦ πλησιάζει. Εἶναι τὸ Σάουθαμπτον τῆς Ἀγγλίας. Γιὰ τοὺς περιέργους προσθέτουμε ὅτι ὄλα αὐτὰ τὰ ἀπολαμβάνετε μὲ 3.500 δολλάρια καὶ ἄνω, ἀνάλογα μὲ τὸ πόσο καλομαθημένος εἴσθε ἢ θέλετε νὰ γίνετε.

☆

Τὸ «Μπριτάνικ» ἔπειτα ἀπὸ μιὰς ἐβδομάδας ταξίδι στὸν ὠκεανό, θὰ φθάσῃ στὸ πρῶτο λιμάνι, τὴ Μαδέρα. Ἀπὸ ἐκεῖ οἱ ταξιδιώτες θὰ πάνε στὴν μυστηριώδη Καζαμπλάνκα, στὸ Ἀλγέρι, στὴν Τύνιδα καὶ κατόπι, διασχίζοντας τὴ Μεσόγειο, θὰ θγοῦνε στὸ Παλέρμο. "Επειτα πλῶρη γιὰ τὴν Ἀλεξάνδρεια καὶ γιὰ τὴ Σφίγγα καὶ τὶς Πυραμίδες (μὲ αὐτοκίνητα καὶ καμήλες). Οἱ μέρες περνοῦν γρήγορα. Μιὰ ματιὰ στὸ Ἰσραὴλ, στὴ Ρόδο καὶ ὕστερα, περνώντας τὸ ἀνατολικὸ Αἰγαῖο καὶ τὰ Δαρδανέλλια, θὰ ἀντικρύσουν τὴν Πόλη. Ἐκεῖ θὰ γίνῃ ἡ στροφή γιὰ τὸ ταξίδι τῆς ἐπιστροφῆς μὲ πρῶτο σταθμὸ τὴν Ἀθήνα. Μετὰ ἔρχεται ἡ σειρά τῆς Σικελίας, τῆς Νεάπολης, τῆς γαλλικῆς Ριβιέρας, ποῦ θὰ βρίσκεται στὴν ἀκμὴ τῆς κοσμικῆς σαίζον.

Τὸ ταξίδι θὰ συμπληρωθῇ μὲ τὴ Λισσαβόνα, τὸ Ἔστορλ καὶ τὴ Σίντρα καὶ θὰ ἔχῃ κοστίσει (ἐκτὸς ἀπὸ τὶς στεριανὲς ἐκδρομὲς) ἀπὸ 1.500 ὠς 4.600 δολλάρια τὸ άτομο.

☆

Τὸ «Ἰντεπέντενς» μὲ τὴν κρουαζιέρα τῶν 53 ἡμερῶν ποῦ ἀναφέραμε, θὰ κάνῃ τὸ παρθενικὸ του ταξίδι. Λένε πὼς τὸ υπερωκεάνιο αὐτὸ εἶναι ἡ τελευταία λέξι τῆς ναυπηγικῆς προόδου στὰ ἐπιβατηγὰ πλοῖα. Εἶναι 26.000 τόνων, καὶ μπορεῖ νὰ πάρῃ 1.000

ἐπιβάτες. Σὲ ὁλόκληρο τὸ πλοῖο ὡς τὸ ἀμπάρι ὑπάρχει σύστημα ρυθμίσεως τῆς θερμοκρασίας. Ἡ ταχύτητά του εἶναι 29 μίλια τὴν ὥρα.

Στὸ πρῶτο αὐτὸ ταξίδι τὸ «Ἰν-τεπέντενς» θὰ ἐπισκεφθῇ τὴ Μαδέρα, τὴν Καζαμπλάνκα, τὸ Κάντιξ, τὴ Μαλάγα, τὸ Ἀλγέρι καὶ κατόπι τὴ Σικελία, τὴν Ἰταλικὴ Ριβιέρα, τὴν Ἑλλάδα, τὸ Ἰσραήλ, τὸ Λίβανο, τὴν Αἴγυπτο καὶ τὴν Τουρκία. Στὸ γυρισμὸ θὰ σταθῇ στὴ γαλλικὴ Ριβιέρα, στὴ

Βαρκελώνη καὶ στὴ Λισσαβώνα. Τὰ ξέοδα εἶναι ἀπὸ 1.500 ὡς 15.000 δολλάρια, ἀνάλογα μὲ τὸ ποῦ προτιμᾶτε νὰ κοιμηθῇτε.

Αὐτὲς εἶναι οἱ τρεῖς μεγάλες κρουαζιέρες ποὺ ὀργανώθηκαν σὰν τὸν παλὸ καλὸ καιρὸ. Μαγευτικὸ φαντάζει τὸ ταξίδι τους, ἔστω καὶ ἂν τὸ παρακολουθήσαμε μόνον στὸ χάρτη. Ἄς εὐχηθοῦμε οἱ ἄνεμοι νὰ πνεύσουν εὐνοϊκοὶ καὶ νὰ πραγματοποιηθοῦν καὶ ἄλλα τέτοια ταξίδια, σὲ θάλασσες εἰρηνικές.

(Ἀπὸ τὸ «Saturday Review of Literature», Νέα Ὑόρκη)

ΠΝΕΥΜΑ ΚΑΙ ΧΙΟΥΜΟΡ

Ἄν πῆτε σὲ μιὰ κοπέλλα πὼς εἶναι χαριτωμένη θὰ χαρῇ μὰ δὲν θὰ πιστέψῃ πὼς πραγματικὰ σὰς ἀρέσει. Πέστε τῆς πὼς εἶναι πιὸ χαριτωμένη ἀπὸ μιὰ ἄλλη κοπέλλα ποὺ ξέρεי πὼς τὴν βρίσκετε χαριτωμένη, καὶ τὴν κατακτήσατε
Λοῦιζ

✱

Δυὸ μεσόκοποι γνωρίζονται στὴ λέσχη τους.

— Ὡστε λοιπὸν ἔχετε τόσο μεγάλη κορίτσια; λέει ὁ ἓνας. Μπράβο! ζοῦνε μαζί σας στὸ σπίτι;

— Ὡ ὄχι. Δὲν παντρεύτηκαν ἀκόμη! ἀπαντᾷ ὁ εὐτυχὴς πατήρ.

«Coronet»

✱

Μιὰ Ἀγγλικὴ ὀργάνωσις ποὺ σκοπὸ τῆς ἔχει τὴ σφυγμομέτρησι τῆς κοινῆς γνώμης πάνων σὲ διάφορα ἐπίκαιρα ζητήματα, ἔκανε στὰ μέλη τῆς τὴν ἐξῆς ἐρώτησι: Ἄν ξαφνικὰ σὰς ἐλαττώνονταν τὰ ἔσοδά σας κατὰ τὸ ἓνα δέκατο, τί θὰ κόβατε πρῶτο;

— Τὸ λαιμὸ μας, ἀπάντησε ἓνας δημόσιος ὑπάλληλος.

AP

✱

— Πιστεύετε στὴν τύχη; ρώτησε κάποιος τὸν Γάλλο συγγραφέα Ζὰν Κοκτώ.

— Καὶ βέβαια, ἀπάντησε ὁ συγγραφέας. Ἄν δὲν πιστεύετε σ' αὐτήν, πὼς μπορεῖτε νὰ ἐξηγήσετε τὴν ἐπιτυχία τῶσων συναδέλφων μας ποὺ δὲν μπορεῖτε νὰ ὑποφέρετε;

✱

Joseph A. Barry

— Κυρία μου, ὁ ἄνδρας σας ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ ἀπόλυτὴ ἡσυχία, λέει ὁ γιατρός. Σὰς ἔχω γράψῃ ἓνα ὑπνωτικόν.

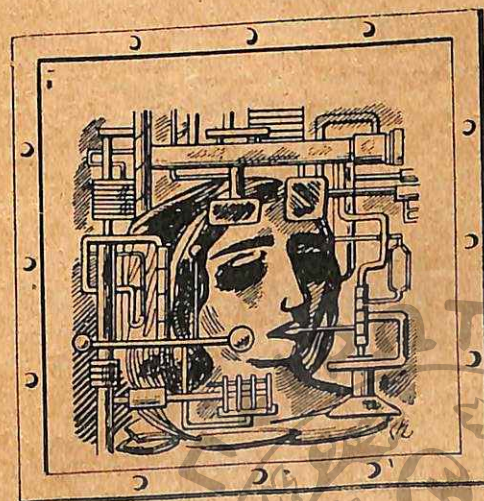
— Πότε θὰ τοῦ τὸ δώσω γιατρέ μου; ρωτᾷ ἡ σύζυγος.

— Δὲν θὰ τοῦ τὸ δώσετε, κυρία μου... ἐσεῖς θὰ τὸ πάρετε!

«Medicine»

Μιὰ προφητεία γιὰ τὴ ζωὴ τῆς ἀνθρωπότητος
ἔπειτα ἀπὸ μερικὲς ἑκατοντᾶδες χρόνια.

Η ΜΗΧΑΝΗ ΣΤΑΜΑΤΗΣΕ...

Νουβέλλα τοῦ Ε. Μ. ΦΟΡΣΤΕΡ

ἀπὸ τὸ βιβλίο

«Η ΑΙΩΝΙΑ ΣΤΙΓΜΗ»

“Η ΜΗΧΑΝΗ ΣΤΑΜΑΤΗΣΕ!”

Τού

E. M. FORSTER

A' ΤΟ ΑΕΡΟΠΛΟΙΟ

Φαντασθήτε, αν μπορήτε, ένα ξέσκαγνο κελλι σαν την κηρύθρα της μέλισσας, που χωρίς να φωτίζεται ούτε από παράθυρο ούτε από λάμπα, έχει ένα γλυκό, ζωηρό φως, και που χωρίς να έχη κανένα άνοιγμα για να αερίζεται, έχει καθαρό και φρέσκο αέρα.

Κανένα όργανο μουσικής δεν φαίνεται πουθενά και όμως τη στιγμή αυτή που αρχίζω τη σκέψη μου, ή μικρή καμαρούλα αντηχεί από μελωδικούς ήχους. Στο κέντρο είναι μία πολυθρόνα, δίπλα σ' ένα μικρό γραφειάκι. Αυτή είναι ή μόνη επίπλωσι.

Καθισμένη στην πολυθρόνα είναι μία γυναίκα, άκαθόριστης ηλικίας και με χλωμό σαν το κερί πρόσωπο. Το κελλι είναι δικό της.

Τι στιγμή εκείνη ακούγεται ένα κουδούνι. Η γυναίκα πατά ένα κουμπι και ή μουσική σταματά.

«Καλύτερα να δώ ποιός με καλεί» σκέπτεται ή γυναίκα και βάζει σέ κίνησι την πολυθρόνα της, που είναι μηχανική. Παίρνει το ακουστικό λίγο νευριασμένη γιατί την διέκοψαν πολλές φορές οί φίλοι της την ώρα που άκουγε μουσική. Αμέσως όμως, χαμογελά.

— Σύμφωνοι, ως κουθεντιά

σου. Θα απομονωθώ για πέντε λεπτά, Κουνο. “Υστερα, όμως, θα πρέπει να κάνω τη διάλεξί μου για τη μουσική της αυστραλιανής έποχης.

Με τα λόγια αυτά πάτησε ένα κουμπι για να απομονωθώ και να μὴν την καλέση κανένας, ένα δεύτερο κουμπι και το κελλι σκοτείνιασε και έπειτα, κρατώντας ένα γαλαξιο δίσκο στο χέρι, περίμενε. “Ο δίσκος άρχισε να γέγυγα και σιγά-σιγά είδε το πρόσωπο του γιου της, που ζούσε στους αντίποδες, στο θόρειο ήμισφαίριο.

— Τι θέλεις, γυιέ μου, λέγε γρήγορα, μη χάνουμε πολύτιμο καιρό. Γιατί δεν μου έστελνες ένα τηλεγράφημα;

— Προτιμώ να σου μιλήσω. Θέλω νάρθης να με δής, μητέρα. Θέλω να σε δώ και να σου μιλήσω ξέσκα της ίδιας και όχι μέσα απ' αυτήν την άπαίσια Μηχανή.

— Σοστ! είπε ή μητέρα. Δεν πρέπει να λές τίποτα για τη Μηχανή. Δεν πρέπει.

— Μιλās σαν να ήταν ο Θεός αυτός που έφτιαξε τη Μηχανή. Είμαι βέβαιος ότι προσεύχεσαι σ' αυτήν. Μὴν ξεχνās ότι την έφτιαξαν άνθρωποι, μεγάλοι βέβαια, αλλά ωστόσο άνθρωποι. Η Μηχανή είναι εξαιρετική, μὰ δεν είναι το πᾶν. “Ελα, μητέρα, να σου μιλήσω, πρόσωπο με πρόσω-

πο, για τις έλπίδες που έχω στην καρδιά μου.

— Μὰ ξεχνās Κουνο, είπε ή Βάστι, ότι αντιπαθώ το αερόπλοιο, ότι δεν μου άρέσει να βλέπω τη Γῆ, ούτε τὰ άστρα όταν νυχτώνη και πρό πάντων ότι στο αερόπλοιο δεν μου έρχεται καμιά ιδέα.

— “Εγώ, μητέρα, έχω πολλές ιδέες όταν είμαι στο αερόπλοιο. Και θέλω να ξαναδώ τὰ άστρα. Και θέλω να τὰ δώ από την έπιφάνεια της Γῆς, όχι απ' το αερόπλοιο. Μητέρα, θέλω να έπισκεφθώ την έπιφάνεια της Γῆς. Είναι κακό αυτό; Θέλω να μού πῆς.

— Δεν είναι κακό, είπε ή Βάστι πειραγμένη, αλλά δεν έχεις λόγο. Η έπιφάνεια της Γῆς είναι έρημη και για να δγῆς χρειάζεται άναπνευστική μάσκα, γιατί το κρύο της ατμοσφαιρας σκοτώνει. “Αλλωστε... αυτό θά ήταν αντίθετο με το πνεύμα της έποχής μας.

— Δηλαδή αντίθετο με τη Μηχανή;

— “Ως ένα σημείο, αλλά...

Η εικόνα του Κουνο στο δίσκο, έσθησε. Είχε απομονωθώ. Για μία στιγμή ή Βάστι ένοιωσε μοναξιά. Κατόπιν άναψε το φῶς και ή θέα του δωματίου της με τον ὄρατο φωτισμό και τὰ μαγικά κουμπιά την καθυσόχασε. “Υπήρχαν κουμπιά και διακόπτες για ὅλα: για τροφή, για μουσική, για ρούχα. Με το κουμπι του ζεστού μπάνιου άνέβαινε στή μέση του πατώματος ή μπανιέρα έτοιμη. Είχε κουμπι και για ντους κρύο και κουμπι της φιλολογίας και τὰ ἄλλα κουμπιά, που την έφεραν σ' έπικοινωνία με τούς φίλους της.

Το δωμάτιο, χωρίς να περιέ-

χη τίποτα, μπορούσε να την φέρη σ' έπαφή με ὅ,τι την ένδιέφερε στον κόσμο.

Σε λίγο ήρθε ή ὥρα που έπρεπε να κάνη την ὀμιλία της για την αὐστραλιανή μουσική. “Από καιρό το θάναυσο σύστημα τῶν δημοσίων συγκεντρώσεων είχε καταργηθῆ. Ούτε ή Βάστι ούτε οί άκροατές της έφευγαν από τὰ κελλιά τους. “Εκείνη μιλούσε καθισμένη στην πολυθρόνα της και κάθε άκροατής, καθισμένος στην δική του, την άκουγε και την έβλεπε, αν ήθελε, άρκετά καλά.

Η ὀμιλία της είχε έπιτυχία. Πολλοί φίλοι την κάλεσαν για να την συγχαρούν. “Υστερα, πήρε λίγη τροφή, μίλησε με φίλους, πήρε το μπάνιο της και τέλος ζήτησε το κρεβάτι της, μὰ ἤξερε πῶς αν ήθελε να παραγγείλῃ ένα μικρότερο θά δημιουργούσε δυσκολίες για τη Μηχανή. “Απομονώθηκε πάλι για να κοιμηθῆ. Αυτό ήταν άπαραίτητο γιατί στον ὑπόγειο αυτό κόσμο δεν ὑπῆρχε ούτε μέρα, ούτε νύχτα. Δίπλα της, στο γραφειάκι, θρισκόταν ένα κατάλοιπο της παλαιάς έποχής: ένα βιβλίο. “Ήταν, όμως, το Βιβλίο της Μηχανής με ὁδηγίες για το πῶς να αντιμετωπίζη κανένας ὅλα τὰ πιθανά γεγόνῃτα. Κρύωνε; ζεσταίνῃταν; είχε δυσπεψία; δυσκολευόταν να ὀρῇ μια λέξι; “Ανοίγε το Βιβλίο και εύρισκε ποίό κουμπι έπρεπε να πατήσῃ.

Η Βάστι το πήρε στα χέρια της και ρίχνοντας μια ματιά γύρω της σαν να φοβόταν μήπως την δῇ κανείς, μουρμούρισε “Ω Μηχανή!” και το έφερε στα χέρια της με εὐλάβεια.

Γύρω της ὁ ὁρόμος της Μηχα-

νής εξακολουθοῦσε ἀδιάκοπος. Ἡ Βάστι δὲν ἄκουγε τὸ συνεχὲς αὐτὸ θόρυβο, γιατί τὸν εἶχε στ' αὐτιά της ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ γεννήθηκε. Ἡ Γῆ, ποὺ μέσα στὰ σπλάχνα της ζοῦσαν ὅλοι, ἐξακολουθοῦσε τὴν πορεία της στὸ διάστημα μέσα στὴ σιωπῇ, γύρω στὸν ἀθέατο ἥλιο καὶ τ' ἄστρα, ἀθέατα καὶ αὐτὰ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους.

Ἀνήσυχη γιὰ τὸν Κοῦνο, ἡ μητέρα του ζήτησε νὰ τοῦ μιλήσῃ.

— Δὲν ξέρω νὰ σοῦ πῶ τίποτα ὥσπου νὰ ῥθῃς νὰ με δῆς, ἦταν ἡ ἀπάντησί του.

— Κοῦνο, πῆγες στὴν ἐπιφάνεια τῆς Γῆς ἀπὸ τότε ποὺ μιλήσαμε ;

Μὰ ὁ γυιὸς της εἶχε ἀπομονωθῇ.

Ἡ Βάστι συμβουλευθῆκε τὸ Βιβλίον γιὰ τὰ δρομολόγια τῶν ἀεροπλοίων, κατόπιν ὠδήγησε τὴν πολυθρόνα της μπροστὰ στὸν τοῖχο, πάτησε ἓνα σχεδὸν ἀχρηστευμένο κουμπὶ καὶ ὁ τοῖχος ἀνοίξε ἀργά. Μπροστὰ τῆς ἀνοίγονταν μιά σήραγγα. Αὐτὴ ἦταν ἡ ἀρχὴ τοῦ ταξιδιοῦ της. Δὲν ὑπῆρχε τίποτα τὸ μυστηριώδες. Θὰ ζητοῦσε ἓνα ὄχημα νὰ τὴν ὀδηγήσῃ στὸν ἀνεγκυστήρα, ποὺ ἐπικοινωνοῦσε κατ' εὐθείαν μὲ τὸ ἀερόπλοιο. Τὸ σύστημα τὸ χρησιμοποιοῦσαν οἱ ἄνθρωποι πολὺ προτοῦ ἐπικρατήσῃ ἀπόλυτα ἡ Μηχανή. Καὶ ἡ Βάστι εἶχε μελετήσει αὐτὸν τὸν πολιτισμὸ, ποὺ εἶχε προηγηθῇ ἀπὸ τὸν δικό της, τὸν πολιτισμὸ ποὺ ὠδηγοῦσε τοὺς ἀνθρώπους στὰ πράγματα, ἀντὶ νὰ φέρνῃ τὰ πράγματα στοὺς ἀνθρώπους. Περίεργη, ἀλήθεια, ἡ ἐποχὴ ἐκείνη ὅπου οἱ ἄνθρωποι ζητοῦσαν νὰ ἀλλάξουν τὸν ἀέρα τοὺς ἀντὶ νὰ ἀλλάξουν τὸν ἀέρα τοῦ δωματίου τους ! Αὐτὸ τὸ

τοῦνελ, ὅμως, τὴν τρώαζε λίγο. Δὲν εἶχε διαθέσι γιὰ μετακινήσεις.

Κάλεσε πάλι τὸ γυιὸ της.

— Κοῦνο, δὲν μπορῶ νὰ ῥθω, γιατί δὲν αἰσθάνομαι πολὺ καλά.

Μόλις ξεστόμισε αὐτὰ τὰ λόγια ἓνα πελώριο μηχανήμα κατέβηκε ἀπὸ τὸ ταβάνι ἐπάνω της. Ἐνα θερμόμετρο μπῆκε στὸ στόμα της, ἓνα στηθοσκόπιο στὴν καρδιά της καὶ κρύες κομπρέσσες στὸ μέτωπό της. Ὁ Κοῦνο ἀπλούστατα εἶχε εἰδοποιήσει τὸν γιαιτρώ. Ἡ Βάστι ἤπιε τὸ φάρμακο ποὺ ἦρθε στὸ στόμα της καὶ τὸ μηχανήμα ἐξαφανίστηκε.

— Κοῦνο, γιατί δὲν ἔρχεσαι ἐδῶ ; Μήπως ἀνέθηκες στὴν ἐπιφάνεια τῆς Γῆς ;

— Ὁχι ἀκόμα, μὰ δὲν μπορῶ νὰ φύγω ἀπ' ἐδῶ γιατί μπορεῖ νὰ συμβῇ κάτι τρομερὸ καὶ δὲν θὰ σοῦ μιλήσω μὲ τὴ μηχανή.

Ἡ Βάστι συνέχισε κανονικὰ τὴ ζωὴ της. Συχνὰ σκεπτόταν τὸν Κοῦνο, τὴ γέννησί του καὶ τὸν χωρισμὸ τους, κυρίως ὅταν τῆς ἔδωσαν ἓνα δωμάτιο νὰ ζήσει στὴν ἄλλη ἔκρη τῆς Γῆς. «Τὰ καθήκοντα τῶν γονέων παύουν τὴ στιγμή τῆς γεννήσεως τοῦ παιδιοῦ», ἔλεγε τὸ Βιβλίον, σελ. 422. 327.483. Σωστά, μὰ ὁ Κοῦνο ἦταν λίγο διαφορετικός. Καλύτερα νὰ πάῃ νὰ δῇ τί ἤθελε.

Κι' ἔτσι, σφίγγοντας τὸ Βιβλίον στὴν ἀγκαλιά της, ξεκίνησε γιὰ τὸ ταξίδι πρὸς τὸ θόρειο ἡμισφαίριο. Ὅλα ἦταν ὁμαλῶτα. Στὸν ἀνεγκυστήρα ἦταν ἄλλος ἓνας ταξιδιώτης, ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ποὺ ἔβλεπε πρόσωπο μὲ πρόσωπο ὕστερα ἀπὸ μῆνες. Λίγοι ἄνθρωποι ταξίδευαν σήμερα. Χάρι στὴν πρόοδο τῆς ἐπιστήμης ἡ Γῆ ἦταν παντοῦ ἴδια. Οἱ ἄνθρωποι σήμερα δὲν εἶχαν κανένα λό-

γο νὰ κινούνται. Ἡ δραστηριότητά τους περιοριζόταν στὸ μυαλό τους.

Τὸ ἀερόπλοιο ἦταν κληρονομιά τῆς παλαιᾶς ἐποχῆς. Τὸ εἶχαν διατηρήσει, ἀλλὰ σιγά-σιγά ἀχρηστεύονταν. Τὸ σύστημα τῆς κινήσεώς του ἦταν τόσο ἀκριβὲς καὶ ἀνεξάρτητο ἀπὸ τὴν μετεωρολογικὴ συνθήκη, ὥστε ὁ οὐρανός, ἀνέφελος ἢ σκοτεινισμένος, ἔμοιαζε μὲ ἓνα τεράστιο καλεϊδοσκόπιο ὅπου σχηματίζονταν συνεχῶς τὰ ἴδια σχέδια. Τὰ ἀερόπλοια ταξίδευαν κανονικὰ ἔστω καὶ ἄδεια !

Μέσα στὸ ἀερόπλοιο ἡ Βάστι εἶχε τὸ δυσάρεστο αἶσθημα ὅτι τίποτα δὲν ἦταν ἀρκετὰ μοντέρνο. Καὶ ἡ καμπίνα της ἦταν ἀπὸ τὴ χειρότερες.

Στὴν ἄκρη τοῦ διαδρόμου ἔβλεπε τοὺς ἀνεγκυστήρες ν' ἀνεβοκατεβαίνουν... ἄδειους. Κάτω ἀπὸ κεῖ βρισκόταν στὴ σειρὰ κελλιά, πολλὰ κελλιά σὲ βάθος μεγάλου. Σὲ κάθε κελλί ζοῦσε ἓνας ἄνθρωπος στὴν πολυθρόνα του, ἔτρωγε, κοιμόταν καὶ παρήγεν ἰδέες.

— Ὡ Μηχανή ! Μηχανή !, μουρμούρισε ἡ Βάστι. Χάιδεψε τὸ Βιβλίον καὶ αἰσθάνθηκε παρηγορημένη.

Τὴ στιγμή ἐκείνη τὸ ἀερόπλοιο τραντάχθηκε, θῆκε στὸν ἐλεύθερο ἀέρα καὶ ὑψώθηκε πάνω ἀπὸ τὰ νερά ἐνὸς τροπικοῦ ὠκεανοῦ.

Ἦταν νύχτα. Τὰ ἄστρα φαίνονταν πότε πιὸ κοντινά, πότε πιὸ μακρινά, πότε σκόρπια, πότε πυκνά. Ἡ συνοδὸς ἀέρος ἀναίψε τὰ φῶτα καὶ κατέβασε τὰ κουρτινάκια. Τὰ ἀερόπλοια εἶχαν γίνῃ τὴν ἐποχὴ ποὺ οἱ ἄνθρωποι ἤθελαν νὰ βλέπουν τὰ πράγματα ἀπ' εὐθεί-

ας, γι' αὐτὸ εἶχαν τόσα παράθυρα καὶ τόση ἑλλειψὶ ἀνέσεως.

Ἡ Βάστι ξύπνησε ἀπὸ τὸ χλωμὸ καὶ ξένο γι' αὐτὴν φῶς τῆς αὐγῆς. Σὲ μιά μέρα θάφτανε στὸ θόρειο ἡμισφαίριο. Ἡ προηγούμενη ἐποχὴ εἶχε δοκιμάσει νὰ κερδίσει ταχύτητα «ὅση καὶ τοῦ ἡλίου». Τὰ πειράματα μὲ τὰ εἰδικὰ ἀεροπλάνα ἔγιναν μάταια καὶ μόνο δυστυχήματα ἔφεραν. Γι' αὐτὸ ἡ Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ τὰ ἀπαγόρευσε. Στὸν ἀγῶνα αὐτὸν μὲ τὸν ἥλιο, νικητὴς θῆκε ὁ ἥλιος. Καὶ οἱ ἄνθρωποι σιγά-σιγά ἔπαψαν νὰ ἐνδιαφέρονται γι' αὐτὸν καὶ τὰ ἄστρα. Οἱ ἐπιστήμονες, ποὺ εἶχαν καταφύγει στὰ βάθη τῆς Γῆς, ἀφωσιώνονταν στὴ μελέτη προβλημάτων ποὺ ἦταν βέβαιοι ὅτι θὰ τὰ λύσουν.

Ἡ Βάστι προσπάθησε νὰ κλείσῃ καλὰ τὸ κουρτινάκι γιὰ νὰ μὴ τὴν ἐνοχλῇ τὸ φῶς, ἀλλὰ ὁ μηχανισμὸς τοῦ φαίνεται χάλασε καὶ ἀνέθηκε ἀπότομα, ἀφίνοντας τὸ φῶς ἐλεύθερο. Ἡ Βάστι τρομοκρατημένη φώναξε τὴ συνοδὸ, μὰ καὶ κείνη δὲν μποροῦσε τώρα νὰ τὸ διορθώσῃ. Ἡ συνοδὸς αὐτῇ, ἴσως ἐξ αἰτίας τῆς δουλειᾶς της, ἦταν παράξενη. Μιλοῦσε συχνὰ ἀπ' εὐθείας στοὺς ἀνθρώπους καὶ ὅταν ἡ Βάστι, θέλοντας νὰ ἀποφύγῃ τὴν ἀκτίνες τοῦ ἡλίου, σηκώθηκε καὶ ἔχασε τὴν ἰσορροπία της, ἡ συνοδὸς ἔκανε μιά θάρβαρα κίνησι : τὴν ἔπιασε.

— Πῶς τολμάτε ; Δὲν ἔχετε καθόλου τρόπους ;

Καὶ ἡ κοπέλλα ζήτησε συγγνώμη, ποὺ δὲν ἄφησε τὴν ταξιδιώτισσα νὰ πῇ.

— Ποῦ βρισκόμαστε ; ρώτησε ὑπεροπτικὰ ἡ Βάστι.

— Πάνω ἀπὸ τὴν Ἀσία.

— Ἀ, ναί ! θυμοῦμαι. Οἱ Μογγόλοι ἤρθαν ἀπ' τὴν Ἀσία.

— Τὰ βουνά ἐκεῖνα εἶναι τὰ ἱμαλάια πού τὰ ἔλεγαν κάποτε «Στέγη τοῦ Κόσμου».

— Ἀλλάξτε μου καμπίνα. Τὰ βουνά δὲν μοῦ δίνουν ἰδέες.

Ἡ μέρα κυλοῦσε ἀργά. Οἱ ταξιδιῶτες ἔμεναν στίς καμπίνες τοὺς ἀποφεύγοντας κάθε ἐπαφή μὲ τοὺς ἄλλους. Ὅσαν ὁκτώ, ἄνδρες οἱ πῶ πολλοὶ πού ἔφευγαν ἀπὸ τὶς δημόσιες κατοικίες καὶ πήγαιναν νὰ μείνουν σὲ κελιά ἄλλων πού πέθαναν. Ὁ ἕνας γύριζε στὸ δικό του δωμάτιο. Τὸν εἶχαν στείλει στὴ Σουμάτρα γιὰ νὰ συνεχίσῃ τὴν ἀνθρώπινη φυλή. Μόνο ἡ Βάστι ταξίδευε ἀπὸ δική της θέλησι.

Τὸ ἀπόγευμα ἀνασῆκωσε λίγο τὸ κουρτινάκι νὰ δῇ ἔξω. Τὸ ἀερόπλοιο πετοῦσε πάνω ἀπὸ μιὰ χρυσογάλαζη θάλασσα μὲ σκόρπια νησιά καὶ μιὰ χερσόνησο μὲ βουνὰ μενεξεδένια.

— Καμμιά ἰδέα δὲν μοῦ δίνουν ὅλα αὐτά, σκέφθηκε καὶ ἔκλεισε τὴν Ἑλλάδα πίσω ἀπὸ τὸ κουρτινάκι.

Β' Η ΣΥΣΚΕΥΗ

ΣΩΦΡΟΝΙΣΜΟΣ

Ἕνας ἀνεγκυστήρας, ἕνας διὰδρομος, ἕνα τραῖνο, μιὰ πόρτα καὶ νὰ τὸ κελλὶ τοῦ Κοῦνο, ἀκριβῶς ὅμοιο μὲ τὸ δικό της. Τὰ κουμπιά, ἡ πολυθρόνα, τὸ Βιβλίο, ὁ φωτισμός. Κι' ἂν ὁ Κοῦνο, τὸ παιδί της, ἦταν ἐκεῖ, τί μ' αὐτό; Εἶχε πολὺ καλοὺς τρόπους γιὰ νὰ τοῦ σφίξῃ ἔστω καὶ τὸ χέρι.

— Λοιπόν, ἐδῶ εἰμαι. Ἐκανά ἀπαίσιο ταξίδι καὶ καθυστέρησα τὴν ἀνάπτυξι τοῦ πνεύματός μου. Λέγε μοι τί θέλεις, γιὰ νὰ φύγω γρήγορα.

— Μὲ ἀπειλήσαν μὲ «στέρησι στέγης».

Ἡ Βάστι ἤξερε πῶς ἡ ἐσχάτη αὐτὴ ποινὴ ἐσήμαινε θάνατο. Τὸ θῦμα, χωρὶς καταφύγιο, ἐκτεθειμένο στὸν ἀτμοσφαιρικό ἀέρα, δὲν μπορεῖ νὰ ἐπιζήσῃ.

— Πήγα στὴν ἐπιφάνεια τῆς Γῆς καὶ μὲ ἀνεκάλυψαν.

— Μὰ αὐτὸ εἶναι νόμιμο. Τελευταίως ἄκουσα μιὰ ὁμιλία γιὰ τὴν θάλασσα. Δὲν χρειάζεται παρὰ νὰ ζητήσῃς μιὰ ἀναπνευστική συσκευή καὶ μιὰ ἄδεια ἐξόδου. Βέβαια δὲν τὸ κάνουν οἱ πνευματικοὶ ἄνθρωποι, ἀλλὰ δὲν ἀπαγορεύεται.

— Δὲν ζήτησα ἄδεια. Βρῆκα δικό μου δρόμο γιὰ νὰ θγῶ.

— Δικό σου δρόμο; Μὰ αὐτὸ εἶναι τρομερό.

— Γιατί, μητέρα; Ἐφτασες καὶ σὺ νὰ λατρεύῃς τὴ Μηχανὴ καὶ θεωρεῖς ἀσεβὴ τὴν πράξι μου. Αὐτὸ ἀκριβῶς μοῦ εἶπεν ἡ Ἐπιτροπὴ, ὅταν μὲ ἀπέληξε μὲ στέρησι στέγης.

— Δὲν λατρεύω τίποτα, εἶπε ἡ Βάστι θυμωμένη. Ἄλλωστε δὲν ὑπάρχει ἄλλος δρόμος, ἐκτός ἀπὸ τοὺς ἀνεγκυστήρες. Ἀδύνατο νὰ θγῇ κανεὶς ἀλλοιῶς. Τὸ λέει τὸ Βιβλίο.

— Τὸ Βιβλίο κάνει λάθος. Βγῆκα μὲ τὰ δυό μου πόδια.

Ὁ Κοῦνο εἶχε κάποια φυσικὴ δύναμι καὶ αὐτὸ ἦταν μειονέκτημα. Κάθε παιδί, πού γεννιόταν μὲ μῦς δυνατοὺς, δὲν τὸ ἄφιναν νὰ ζήσῃ. Θὰ ἦταν σκληρὸ νὰ ζήσῃ σ' ἕναν κόσμον χωρὶς δέντρα νὰ σκαρφαλῶνῃ, χωρὶς νερά νὰ κολυμπᾷ, χωρὶς βουνά νὰ τ' ἀνεβαίνει. Ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ προσαρμόζεται.

Μὰ ὁ Κοῦνο συνέχιζε τὴν διήγησί του.

— Ξέρεις ὅτι ἔχουμε χάσει τὴν ἐννοία τῆς ἀποστάσεως. Λέμε ὅτι καταργήσαμε τὴν ἀπόστασι, ἀλ-

Στὸ τέλος ἔπεσα χάμω καὶ ἐνοιῶσα νὰ μὲ σέβουν κατὰ πράγματα σὰν ἄσπρα φίδια.

λά μόνο την έννοιά της χάσαμε. 'Αποφάσισα να την ξανάβρω και άρχισα να περπατώ επάνω-κάτω μπροστά στο δωμάτιό μου, ώσπου να αισθανθώ κούρασι. "Ετσι ξαναβρήκα και την έννοια του «κοντά» και του «μακριά». Το πρώτο μου μάθημα ήταν ότι ο άνθρωπος είναι το μέτρο. Με τα πόδια του μετρά την απόστασι, με τα χέρια του καθετί που του ανήκει, με το σώμα του, τι είναι δυνατό, δυνατό και έπιθυμητό. "Ετσι σιγά-σιγά δυνάμωνα τους μύς και τις αισθήσεις μου. Και ξαφνικά μου γεννήθηκε η σκέψη ότι οι υπόγειες αυτές πολιτείες μας έγιναν μιά εποχή, που οι άνθρωποι ζούσαν ακόμη στην επιφάνεια της Γης και άνεπνεαν τον άέρα της. "Αρα θά είχαν γίνει ανοίγματα αερισμού για τους εργάτες εκείνους. "Από τη στιγμή εκείνη δεν ήσυχασα. Είχα πολλές φορές φόβο και απογοητεύσεις, κυρίως όταν άρνήθηκες ναρθής να με δής. Τέλος ανακάλυψα ένα άνοιγμα. "Ηταν σε μιά σκοτεινή μεριά του διαδρόμου και είχε στο τοίχωμά του σκαλοπάτια σιδερένια. "Από το άνοιγμα σαν να μου φώναζε μιά φωνή: «"Ελα! Θά έπιτύχης!». "Εκείνη την ήμέρα γύρισα στο δωμάτιό μου και ζήτησα το κρεβάτι μου. «"Ω! τι όνειρα έκανα».

— Πάψε! είπε η Βάσι. "Αρκετά φοβερά πράγματα μου είπες. Είναι σαν να άπαρνιέσαι τον πολιτισμό.

— "Από τη στιγμή εκείνη, συνέχισε ο Κοῦνο, άρχισα να γυμνάζω τα χέρια μου για να άνεθώ στο άνοιγμα. Και μιά μέρα ζήτησα μιά αναπνευστική συσκευή και ξεκίνησα. Στην αρχή ήταν εύκολο. "Ενοιωθα τόν πνεύμα των νεκρών να με ένθαρρύνει

και τόν έαυτό μου να ένθαρρύνει αυτούς που δεν είχαν ακόμη γεννηθί. Δεν ξέρω πώς να το πω, μά κάπως έτσι αισθανόμουν. "Ανέβαινα με την αναπνευστική συσκευή μου, τα ύγιεινά μου ρούχα και τα θρεπτικά μου χάπια. Πόσες φορές άραγε οι πρόγονοί μας να άνέθηκαν εκείνη τη σκάλα; Στην αρχή με βοηθούσε το φως από κάτω. Σε λίγο, όμως, με κύκλωσε το σκοτάδι. Και ή σιωπή. "Η Μηχανή έχει ένα βόμβο! Το ήξερες; "Ο βόμβος ποτίζει το είναι μας, ίσως κατευθύνει και τις σκέψεις μας. "Εκανα άραγε τίποτα κακό; Μά την ίδια στιγμή το κεφάλι μου σκόνταψε σε κάτι σκληρό. Είχα φθάσει σ' ένα από τα σκεπάσματα, που μάς προφυλάγουν από τόν έξωτερικό άέρα. "Εψαξα για κανένα χερούλι να τ' άνοιξω, μά δεν βρήκα τίποτα. Το χέρι μου, όμως, δεν έφθανε στο κέντρο του. "Ισως να είχε εκεί χερούλι. «Πήδα, Κοῦνο, σκέφθηκα. "Αν πιανόμουν από το χερούλι θά άνοιγα' άν έπεφτα πάλι, θά άξιζε τόν κόπο. Θά έκανα κάτι μόνος μου, χωρίς βοήθεια. Πήδηξα. Το χερούλι ήταν εκεί...

"Ο Κοῦνο σταμάτησε. "Η μητέρα του ήταν δακρυσμένη. "Ηταν χαμένος, τόν ήξερε. Δεν ύπηρεχε στον κόσμο θέσι για ένα τέτοιο πλάσμα. Τόν λυπόταν, μά και ντρεπόταν για τόν άνάξιο γυιό της. Αυτό ήταν το άγοράκι, που του έμαθε να χειρίζεται τα κουμπιά και τούς διακόπτες που ρύθμιζαν τη ζωή τους, που του έδωσε τα πρώτα μαθήματα από το Βιβλίο; Το χνούδι που σκίαζε τα χείλη του δεν ήταν απόδειξι ότι γινόταν ένας τύπος άγριος;

— Καθώς κρεμάστηκα στο χερούλι, συνέχισε ο Κοῦνο, φαίνεται μπήκε σε κίνησι κάποιος μηχανισμός και ξαφνικά—δεν μπορώ να στο περιγράψω αυτό—βρέθηκα ξαπλωμένος άπέναντι στον ήλιο. "Από τη μύτη και τα αυτιά μου έτρεχε αίμα και άκουγα έναν παράξενο θόρυβο. "Ηταν ο άέρας που φτιάχνουμε εδώ κάτω που έφευγε από το άνοιγμα και ανακατωνόταν με τόν έξωτερικό. Σύρθηκα κοντά στο άνοιγμα να αναπνεύσω γιατί ο άλλος άέρας με πονούσε. "Η αναπνευστική συσκευή μου είχε πεταχτή κάπου μακριά. Τα ρούχα μου είχαν σκιστή. Το αίμα σταμάτησε. Μπορείς να φανταστής μιά τόσο παράξενη σκηνή; Μιά μικρή κοιλάδα, φωτισμένη από τόν ήλιο, όχι πολύ λαμπερό, γιατί είχε και σύννεφα. "Αλλά τι γαλήνη, τι ωχελεία, τί έκτασι! Τότε είδα τη συσκευή μου να αιώρηται λίγο ψηλά στο ρεύμα του άέρα που έβγαίνει από το άνοιγμα και πιο ψηλά είδα τα αερόπλοια. "Η θέσι μου ήταν κρίσιμη. "Εθλεπα το άνοιγμα, αλλά δεν μπορούσα να πλησιάσω. Θά τινάζομουν ψηλά ή θά έπεφτα στο θάθος του και θά σκοτωνόμουν. "Εμεινα, λοιπόν, εκεί και κύτταζα γύρω μου. Εύτυχως που ή κοιλάδα ήταν μικρή και στενή. "Ο άέρας μας σιγά-σιγά έπεφτε και την γέμιζε σαν να ήταν μπουκάλα. Σε λίγο μόρεσα και σηκώθηκα. "Ηθελα ν' άνέθω την πλαγιά, ως εκεί που άνθιζαν κάτι ρείκια να δώ τι είχε πιο πέρα. Και τó κατάφερα. Μά ο άέρας ήταν πολύ πικρός και γύρισα πίσω στην κοιλάδα. Το φως του ήλιου άδυνάτιζε. Θυμήθηκα ότι άκουσα μιά όμιλία που έλεγε πως μόλις χαθή ο ήλιος στο μέρος εκείνο της

Γης σκοτεινιάζει. Μου φάνηκε πως ο άέρας έβγαίνει με λιγότερη δύναμι... Μά γιατί στα λέω όλα αυτά; Ξέρω πως δεν σ' ενδιαφέρουν. Είμαστε τόσο διαφορετικοί, μητέρα.

Μά ή Βάσι τόν παρακάλεσε να συνεχίση.

— "Όταν άνέθηκα στην πλαγιά, ο ήλιος χαμήλωνε. Οι λόφοι που απλώνονταν γύρω ήταν καταπράσινοι και θαρρείς ζωντανοί. "Ενοιωσα πως άλλοτε ή πλούσια αυτή Γή θά είχε τραθήξει κοντά της τούς ανθρώπους και οι άνθρωποι θά την είχαν άγαπήσει με δύναμι. Σήμερα οι λόφοι είναι σαν να κοιμούνται. Εύτυχισμένοι όσοι τούς ξυπνήσουν. Δεν βλέπεις, μητέρα, ότι εμείς πεθαίνουμε; Φτιάξαμε τη Μηχανή για να μάς ύπηρετή και αυτή μάς ύποδούλωσε. Μας άφάισε τις αισθήσεις, εξαφάνισε τις συγκινήσεις, παράλυσε το σώμα και την θέλησί μας και μάς αναγκάζει να την προσκυνούμε. "Ελεγα να σου τώ πώ όλα, μητέρα, μά δεν μπορώ. "Αντίο.

— "Όχι, τώρα πρέπει να τελειώσης. "Αλλωστε καταλαβαίνω. Θά πήρες επιτέλους την αναπνευστική σου συσκευή, θά έφθασες σε έναν άνελκυστήρα για να γυρίσης εδώ και σε άνέφεραν στην Κεντρική "Επιτροπή.

— "Όχι. "Η συσκευή μου έπεσε, γιατί ο άέρας σταμάτησε να βγαίνει από το άνοιγμα. Είχα ξεχάσει τη Μηχανή. Γύρω μου είχε σχηματιστή ένας κύκλος από το δικό μας άέρα, που θά μου έφτανε για λίγες μέρες. Πολύ άργά! "Η συσκευή Σωφρονισμού είχε φαίνεται κλείσει το άνοιγμα στη σήραγγα και με καταδίωκε. Θέλησα να τρέξω, να φύγω στους λόφους, αλλά από το ά-

νοίγμα κάτι βγήκε και σύρθηκε χάμω. Κάτι σαν άσπρο φίδι. Τρόμαξα, τὸ ποδοπάτησα. Μὰ ἐκεῖνο τυλίχτηκε στὰ πόδια μου. Φώναξα βοήθεια, πάλαψα. Στὸ τέλος ἔπεσα χάμω καὶ ἔνοιωσα νὰ μὲ σέρνουν μακριὰ ἀπὸ τὰ φρέσκα ρεῖκια καὶ τοὺς πράσινους λόφους. Τὸ τελευταῖο πράγμα, ποὺ εἶδα προτοῦ κλείσῃ τὸ ἄνοιγμα, ἦταν μερικὰ ἄστρα στὸν οὐρανό. Ὅταν συνήλθα ἤμουν στὸ δωμάτιό μου. Πουθενὰ φίδι. Γύρω μου ὁ τεχνητὸς ἀέρας, τὸ τεχνητὸ φῶς, ἡ τεχνητὴ ἡρεμία καὶ οἱ φίλοι μου ποὺ μὲ καλοῦσαν ρωτώντας ἂν εἶχα καμμιὰ ἐνδιαφέρουσα ἰδέα.

Ἡ Βάστι ἐτοιμάστηκε νὰ φύγῃ.

— Ὅλα αὐτὰ θὰ καταλήξουν σὲ στέρησι τῆς στέγης.

— Τὸ ξέρω, μὰ ἐλπίζω στὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ.

— Ἡ πρόληψι αὐτὴ σημαίνει πὼς ἐλπίζεις νὰ ζήσης ἔξω;

— Ναί.

— Μὰ δὲν ξέρεις πὼς ὅλοι οἱ θρέθηκαν ἔξω, οἱ διωγμένοι ἐπαναστάτες παλαιότερα καὶ οἱ σημερινοὶ ἄστεγοι, δὲν ἔζησαν. Τὰ ρεῖκια καὶ ἡ θλάστησι ὑπάρχουν. Μὰ ἡ ζωὴ ἔσθῃσε. Γιατὶ αὐτὸ τὸ πείσμα;

— Γιατὶ τὴν εἶδα! φώναξε ὁ Κοῦνο.

— Εἶδες; Τί εἶδες;

— Γιατὶ τὴν εἶδα στὸ σούρουπο... γιατί ἔτρεξε νὰ μὲ βοηθήσῃ, ὅταν φώναξα... γιατί τὴν ἔπιασε τὸ φίδι καὶ αὐτὴ, πιὸ τυχερὴ, σκοτώθηκε.

Ἦταν τρελλός. Ἡ Βάστι ἔφυγε καὶ δὲν ξαναεῖδε τὸ γυιό της στὰ κατοπινὰ χρόνια.

Γ' ΟΙ ΑΣΤΕΓΟΙ

Στὰ χρόνια ποὺ ἀκολούθησαν τὴν περιπέτεια τοῦ Κοῦνο, στὸ βασίλειο τῆς Μηχανῆς συνέβησαν δυὸ σημαντικὰ γεγονότα. Τὸ πρῶτο ἦταν ἡ κατάργησι τῶν ἀναπνευστικῶν συσκευῶν. Οἱ προοδευτικοὶ διανοοῦμενοι, σάν τὴ Βάστι, θεωροῦσαν πάντα ἀνοησία νὰ ἐπισκέπτεται κανένας τὴν ἐπιφάνεια τῆς Γῆς. Ἐκτὸς ἀπὸ μερικοὺς ὁμιλητὲς ποὺ παραπονήθηκαν ὅτι ἔχαναν ἓνα πλούσιο θέμα διαλέξεων, ὅλοι οἱ ἄλλοι δέχθηκαν τὴν κατάργησι μὲ ἡρεμία. Ὅσοι ἤθελαν νὰ μάθουν πὼς ἦταν ἡ ἐπιφάνεια τῆς Γῆς δὲν εἶχαν παρὰ νὰ δοῦν μιὰ ταινία ἢ νὰ ἀκούσουν ἓνα δίσκο. Ἀλλωστε καὶ οἱ ὁμιλίες ποὺ γίνονταν μὲ θάσι ἄλλες ὁμιλίες, ἦσαν τὸ ἴδιο ἐνδιαφέρουσες.

— Μακριὰ ἀπὸ πρωτότυπες ἰδέες! ἔλεγε ἓνας προωδευμένος διανοοῦμενος. Οἱ πρωτότυπες ἰδέες δὲν ὑπάρχουν. Εἶναι φυσικὲς ἐντυπώσεις, ποὺ τὶς γεννᾷ ὁ φόβος ἢ ἡ ἀγάπη. Ποιὸς μπορεῖ σὲ τόσο εὐτελεῖς θάσεις νὰ στηρίξῃ ἓνα φιλοσοφικὸ σύστημα;

Τὸ δεύτερο σημαντικό γεγονός ἦταν ἡ ἀποκατάτασι τῆς θρησκείας. Πάλι σὲ μιὰ ἱστορικὴ συγκέντρῳσι ἔγινε ἡ μεγάλη ἀνακοίνωσι. Πρῶτοι μίλησαν ὅσοι λάτρευαν μυστικὰ τὴ Μηχανή. Καὶ τοὺς ἀκολούθησαν καὶ οἱ ἄλλοι.

«Ἡ Μηχανὴ μᾶς τρέφει, μᾶς ντύνει καὶ μᾶς στεγάζει. Χάρης σ' αὐτὴ ζοῦμε. Ἡ Μηχανὴ εἶναι φίλη τῶν ἰδεῶν καὶ ἐχθρὸς τῶν προλήψεων. Ἡ Μηχανὴ εἶναι παντοδύναμη, αἰώνια. Ἀς εἶναι εὐλογημένη».

Ἡ λέξι θρησκεία δὲν ἀναφερόταν πια πια. Ἀλλὰ στὴν πραγματικότητα ὅλοι, τὴν λάτρευαν τὴ Μηχανὴ σὰ Θεό. Ἄλλοι θαύμα-

Ἦταν ἓνα ἄνοιγμα σὲ μιὰ σκοτεινὴ γωνιά τοῦ διαδρόμου καὶ εἶχε σκαλοπάτια σιδερένια.

ζαν τὸ γαλάζιο δίσκο, μέσα στὸν ὁποῖο ἔβλεπαν τοὺς φίλους τους, ἄλλοι τὴ Συσκευὴ Διορθώσεων, ποὺ ὁ ἔνοχος Κοῦνο τὴν εἶχε συγκρίνει μὲ τρομερὰ φίδια, καὶ οἱ πιὸ πολλοὶ τὸ Βιβλίο.

Στὸ πέρασμα τῶν χρόνων ἡ Μηχανὴ εἶχε δεχθῇ τὶς πιστὲς ὑπηρεσίες ὄλων. Ὅσο καλύτερα ἔνας ἄνθρωπος καταλάβαινε τὰ καθήκοντά του ἀπέναντί της, τόσο λιγώτερο καταλάβαινε τὴ ὀφείλε στὸ γείτονά του καὶ σ' ὅλο τὸν κόσμο δὲ ζοῦσε πιά κανένας, ποὺ μποροῦσε νὰ καταλάβῃ ὁλόκληρο τὸ τέρας στὴ λειτουργία του. Οἱ δημιουργοὶ τῆς Μηχανῆς εἶχαν πεθάνει. Ἀφῆσαν ὁδηγίες ἀκριβεῖς καὶ κάθε διάδοχός τους στὸν τομέα τοῦ ἔξερε ὅτι ἔπρεπε. Ἡ ἀνθρωπότητα εἶχεν ἐκμεταλλεῦθῃ πέρα γιὰ πέρα τὰ φυσικὰ πλούτη καὶ τώρα ἤρεμη καὶ γελαστή βυθιζόταν στὴν παρακμή.

Ἡ Βάστι συνέχιζε τὴ ζωὴ της κανονικά. Πότε - πότε κάποιος φίλος κέρδιζε τὴν εὐθανασία καὶ χανόταν. Κάποτε τὴ ζήτησε καὶ γιὰ τὸν ἑαυτὸ της. Μὰ ὅπως τὸ ποσοστὸ τῶν θανάτων δὲν ἔπρεπε νὰ ξεπερνᾷ τὶς γεννήσεις, ἡ Μηχανὴ ἀρνήθηκε.

Τὰ πρῶτα ἀνησυχητικὰ σημάδια ἤρθαν χωρὶς φασαρίες. Μιὰ μέρα μὲ ἐκπληξί της πῆρε μιὰ κλῆσι ἀπὸ τὸν γυιό της. Εἶχε μάθει ἀπὸ τρίτους ὅτι ὁ Κοῦνο ζοῦσε ἀκόμη. Τὸν εἶχαν, μάλιστα, μεταφέρει ἀπὸ τὸ θόρειο ἡμισφαίριο ὅπου εἶχε φερθῇ τόσο ἀσχημα καὶ τώρα ζοῦσε σὲ ἓνα κελλὶ κοντὰ στὸ δικό της. Εἶχε ζητήσει νὰ γίνῃ πατέρας, μὰ δὲν τοῦ ἐπέτρεψαν. Ἀνθρώποι σάν κι αὐτὸν δὲν ἔπρεπε νὰ συνεχίζονται. Τί νὰ τὴν ἤθελε τώρα; Καμμιὰ ἐπίσκεψι πάλι; Ἀδύνατον!

Δέν μπορούσε, ούτε είχε καιρό.

Τὴν ζητοῦσε, ὅμως, γιὰ μιὰν ἄλλου εἶδους τρέλλα αὐτὴν τὴ φορά.

— Ἡ Μηχανὴ ἀρχίζει νὰ σταματᾷ, εἶπε σοβαρὰ ὁ Κοῦνο, χωρίς νὰ δείξη τὸ πρόσωπό του στὸ γαλάζιο δίσκο.

— Τί εἶπες ;

— Ἡ Μηχανὴ σταματᾷ. Τὸ ξέρω. Γνώρισα τὰ σημάδια.

Ἡ Βάστι ἄρχισε νὰ γελά καὶ ὕστερα τὸν μάλωσε αὐστηρὰ γιὰ τὶς ἀνοησίες του.

— Μπορεῖτε νὰ φαντασθῆτε τίποτα πιὸ ἀστεῖο ; εἶπε ἡ Βάστι σ' ἕναν φίλο. Ἕνας ἄνθρωπος, ποὺ ὑπῆρξε γυιὸς μου, νομίζει πὼς ἡ Μηχανὴ ἀρχίζει καὶ σταματᾷ. Ἄν αὐτὸ δὲν εἶναι τρέλλα, εἶναι καθαρὴ ἱεροσυλία.

— Δὲν καταλαβαίνω τί μοῦ λέτε. Μήπως ἔχει καμμιὰ σχέσι μὲ τὴν κακὴ μετὰδοσι τῆς μουσικῆς, τελευταῖα ;

— Ἀσφαλῶς ὄχι, καμμιὰ σχέση. Ἄς μιλήσουμε γιὰ μουσικὴ. Θέλετε ; Ἐγὼ παραπονέθηκα στὶς ἀρχὲς γιὰ αὐτὸ καὶ μοῦ εἶπαν ὅτι ὀφείλεται σὲ τεχνικὸ σφάλμα. Ἐχει εἰδοποιηθῇ ἡ Συσκευὴ Σωφρονισμοῦ καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ λέει πὼς ὅλα θὰ πᾶνε καλά σὲ λίγο.

Ἀνίσυχη λίγο, συνέχισε τὴν κανονικὴ ζωὴ της, ἀλλὰ ἡ κακὴ μετὰδοσι τῆς μουσικῆς τὴν ἐξενεύριζε. Δὲν μπορούσε, ὅμως, νὰ ξεχάσῃ καὶ τὴν προειδοποίησι τοῦ Κοῦνο. Εἶχε πεῖ τὴν κουβέντα του στὴν τύχη σίγουρα, μὰ ἡ σύμπτωσι ἦταν ἐνοχλητικὴ καὶ ἔκανε παράπονα στὴν Ἐπιτροπὴ. Ὅπως καὶ πρῶτα, τῆς ἀπάντησαν ὅτι τὸ ἐλάττωμα θὰ διορθωνόταν γρήγορα.

— Ἀμέσως! Νὰ διορθωθῇ ἄ-

μέσως! Ἀλλιῶς θὰ παραπονεθῶ στὴν Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ.

— Κανένα προσωπικὸ παράπονο δὲν μεταδίδεται στὴν Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ.

— Σὰς ἔκαναν καὶ ἄλλοι παράπονα ;

Ἡ ἐρώτησι, ὅμως, δὲν ἦταν μηχανικὴ καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς Συσκευῆς Σωφρονισμοῦ ἀρνῆθηκε νὰ ἀπαντήσῃ.

Ἡ Βάστι μίλησε γιὰ τὰ θάσανά της σ' ἕνα φίλο.

— Κι' ἐγὼ ἔχω θάσανα. Οἱ ἰδέες μου ταραζοῦνται ἀπὸ ἕνα θοῦισμα. Δὲν ξέρω ἂν γίνεται στὸ κεφάλι μου ἢ στὸν τοῖχο τοῦ δωματίου μου. Ὅπωςδήποτε ὑπέβαλα τὰ παράπονά μου καὶ περιμένω ἀπάντησι.

Ὁ καιρὸς πέρασε καὶ ξαναῆρθε ἡ ἡσυχία. Σχεδὸν τίποτα δὲν διορθώθηκε, ἀλλὰ οἱ ἄνθρωποι ἦσαν τόσο ὑποταγμένοι στὴ Μηχανή, ὥστε προσαρμόζονταν στὰ καπρίτσια της. Ἐτσι συνήθισαν τὸ θοῦισμα τῆς μουσικῆς καὶ στὸ θοῦισμα στὸ κεφάλι ἢ τοὺς τοίχους. Παρουσιάστηκαν καὶ ἄλλα ἐλαττώματα — τὸ νερὸ τοῦ μπάνιου μύριζε ἄσχημα, τὰ τεχνητὰ φρούτα ἦσαν ξυνά, οἱ στίχοι τῆς μηχανῆς ποιημάτων δὲν εἶχαν ρυθμὸ — μὰ ὅλα ξεχνιόνταν.

Ὅταν, ὅμως, σταμάτησε νὰ λειτουργῇ ἡ Συσκευὴ Σωφρονισμοῦ, αὐτὸ ἦταν σοβαρό. Ἡρθε ἡ στιγμὴ τοῦ, σ' ὅλο τὸν κόσμο, οἱ ἄνθρωποι ζητοῦσαν τὰ κρεβάτια τους καὶ δὲν τὰ εἶχαν. Αὐτὸ φαίνεται κωμικόν, ἀλλὰ ἀπὸ τὴ στιγμὴ ἐκείνη ἄρχισε ἡ κατάρρευσι. Ἡ δυσαρέσκεια μεγάλωσε, γιὰτὶ οἱ ἄνθρωποι δὲν εἶχαν συνηθίσῃ ἀκόμη νὰ μὴν κοιμούνται.

— Κάποιος παρεμβαίνει στὴ λειτουργία τῆς Μηχανῆς.

— Κάποιος θέλει νὰ καταλάβῃ τὴν ἐξουσία γιὰ νὰ ξαναφέρῃ τὸ προσωπικὸ στοιχείο.

— Νὰ τιμωρηθῇ μὲ στέρησι τῆς στέγης.

— Ἡ Μηχανὴ θέλει νὰ τὴν ἐκδικηθοῦμε! Νὰ σκοτώσουμε τὸν προδότη!

Ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς Συσκευῆς Σωφρονισμοῦ, ὅμως, παρενέβη καὶ μὲ λίγα καλοδιαλεγμένα λόγια ἐπέτυχε νὰ κατευθύνῃ τὴν ὀργή. Ὁμολόγησε ἀπλᾶ ὅτι χρειάζονταν νὰ γίνουν μερικὲς ἐπιδιορθώσεις. Μὲ τὴ βοήθεια μερικῶν καλῶν ὁμιλητῶν, ὅλοι δέχθηκαν τὶς στερήσεις γιὰ χάρι τῆς Μηχανῆς, περιμένοντας τὴ θελτίωσι. Μόνο οἱ γέροι καὶ οἱ ἄρρωστοι ἔμειναν ἀνίσυχοι. Ὑπῆρχε ἡ φήμη ὅτι ἡ Εὐθανασία δὲν λειτουργοῦσε πιά καὶ ὁ πόνος εἶχε ξαναφανῇ ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους.

Σὲ λίγο τὸ διάβασμα ἔγινε

πρόβλημα, γιὰτὶ ὁ ἀέρας θόλωνε. Παράπονα ἀκούστηκαν καὶ πάλι μὰ, ὁ ἡρωϊκὸς ὁμιλητὴς παρακαλοῦσε : «Θάρρος! Ἡ Μηχανὴ εἶναι πάντα κοντὰ μας!».

Μιὰ μικρὴ θελτίωσι ἔγινε ἐπιτέλους, μὰ ἡ ἀνίσυχία βασιλεύε παντοῦ καὶ τὸ Βιβλίον δὲν ἔλυνε τὰ προβλήματα.

Καὶ μιὰ μέρα, χωρίς καμμιὰ προειδοποίησι, χωρίς τὴν παραμικρὴ ὑποψία ἀδυναμίας, τὸ σύστημα ἐπικοινωνίας ὅλου τοῦ κόσμου σταμάτησε.

Ἡ Βάστι ἔδινε μιὰ διάλεξι ἐκείνη τὴν ὥρα. Καὶ ἀκούγε κάθε τόσο θερμὰ χειροκροτήματα. Σὲ μιὰ στιγμὴ, ὅμως, ἔπαυε ν' ἀκούῃ τοὺς ἀκροατὰς της καὶ ἡ ὁμιλία της τελείωσε μέσα σὲ μεγάλῃ σιωπῇ. Αὐτὸ τὴν ἐθίξε καὶ κάλεσε ἕνα φανατικὸ δῆμό της, γιὰ νὰ ζητήσῃ τὴ γνώμη του. Καμμιὰ ἀπάντησι. Ὁ φίλος θὰ κοιμόταν, καθὼς καὶ ὅλοι ὅσοι

κάλεσε κατόπι. Ξαφνικά της ήρθε στο νου ή φράσι του Κοῦνο «Ἡ Μηχανή σταματᾷ».

Κι' ὅμως τὸ φῶς εἶχε θελιωθῇ πρὶν ἀπὸ λίγο καὶ εἶχε τὴν ἀσφάλεια τοῦ Βιβλίου. Ὡστόσο ἕνας καινούργιος τρόμος τὴν πλημμύρισε: ἡ σιωπή! Χωρὶς νὰ ξέρῃ τί κάνει, πῆγε παραπατώντας καὶ πάτησε τὸ κουμπὶ τῆς πόρτας. Ἡ πόρτα ἀνοίξε, γιατί λειτουργοῦσε αὐτόματα καὶ δὲν ἦταν ἐξαρτημένη ἀπὸ τὸ Κέντρο, πού ἔσθηνε κάπου ἐκεῖ, κάτω ἀπὸ τὴ Γαλλία. Ὅταν εἶδε τὴν πόρτα ν' ἀνοίγῃ, ἡ Βάστι ἡσύχασε. Ἀσφαλῶς ὅλα θὰ πῆγαιναν καλά. Μὰ ὁ διάδρομος ἔξω ἦταν γεμάτος τρομοκρατημένους ἀνθρώπους. Ἡ Βάστι τραθήχτηκε πάλι στὸ δωμάτιό της. Ἦταν ἡ τελεταία πού ἀνησύχνη μέσα στὴν τεράστια πολιτεία.

Πάντα αἰσθανόταν ἀποστροφή γιὰ τοὺς ὁμοίους της. Τοὺς ἔβλεπε πάντα στοὺς ἐφιάλτες της. Καὶ τώρα εἶχε δῆ μιὰ μάζα νὰ σέρνεται, νὰ φωνάζῃ νὰ ζητῇ ἀπληροῦσα λίγο ἀέρα. Ἀνθρώποι πού ἀγγίζονταν, σπρώχνονταν, ἔπεφταν ὁ ἕνας ἐπάνω στὸν ἄλλο. Μερικοὶ πολεμοῦσαν νὰ φτάσουν τὰ κουμπιά μετὰ τὴν ἐλπίδα νὰ δοῦν νὰ ἔρχεται κανένα ἀπὸ τὰ ὀχήματα πού δὲν λειτουργοῦσαν πιά. Ἄλλοι ζητοῦσαν τὴν Εὐθανασία ἢ συσκευὲς ἀναπνευστικὲς ἢ καταριόνταν τὴ Μηχανή.

Ὅχι, καλύτερα ἢ μοναξιά τοῦ κελλιοῦ της. Ἐκλείσε τὴν πόρτα, κάθισε καὶ περίμενε τὸ τέλος. Οἱ σοῦστες τῆς Ἱατρικῆς Συσκευῆς ἔσπασαν, φαίνεται, γιατί τὸ μηχανήμα κρεμάστηκε στὸ ταβάνι. Τὸ πάτωμα ἀνασηκώθηκε καὶ ἐκνέπεσε καὶ τὴν ἔρριξε ἀπὸ τὴν πολυθρόνα. Καὶ σὲ λίγο παρουσιάστηκε τὸ φρικτὸ τέλος. Τὸ

φῶς ἀδυνάτησε καὶ ἡ Βάστι κατάλαβε πῶς εἶχε φθάσει τὸ τέλος μιᾶς μεγάλης ἐποχῆς πολιτισμοῦ.

Προσευχήθηκε γιὰ τὴ σωτηρία της, φιλοῦσε τὸ Βιβλίον καὶ πατοῦσε τὰ κουμπιά χωρὶς ἐλπίδα. Ἀπ' ἔξω ὁ θόρυβος μεγάλωνε. Δὲν ἔβλεπε πιά καλὰ γύρω της. Τὸ φῶς ἀκολούθησε τὴν ἐξαφάνισι τοῦ ἡχου, ὁ ἀέρας τὴν ἐξαφάνισι τοῦ φωτός καὶ τὸ κενὸ γέμισε τὰ σπῆλαια ἀπὸ ὅπου εἶχε διωχθῇ.

Ἡ Βάστι ἐξακαλούθησε νὰ γυρίσῃ, νὰ παρακαλῇ, νὰ χτυπᾷ τοὺς τοίχους μετὰ ματωμένα χέρια της. Τέλος ἀνοίξε τὴ φυλάκῃ της καὶ ἔφυγε, βγήκε στὸ διάδρομο. Σκοτάδι. Ἡ πάλιν εἶχε τελειώσει. Μόλις ἀκούσαν ἕνα μουρμούρισμα, ἕνας ὁῦγγος. Οἱ ἀνθρώποι πέθαιναν κατὰ ἑκατοντάδες. Ξέσπασε σὲ λυγμοὺς καὶ λυγμοὶ τῆς ἀποκρίθηκαν. Ἐκλαίγαν γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα καὶ ὅχι γιὰ τὸν ἑαυτὸ τους. Δὲν μπορούσαν νὰ ἀνθέξουν στὴν ἰδέα ὅτι αὐτὸ ἦταν τὸ τέλος. Οἱ καρδιές τους εἶχαν ἀνοίξει καὶ εἶχαν νοιώσει τὴ σημασία τῆς ζωῆς. Ὁ ἀνθρώπος, τὸ ἄνθος τῆς ζωῆς, ἡ πιὸ εὐγενικὰ ὑπαρξὶ τοῦ κόσμου, ὁ ἀνθρώπος πού εἶχε συλλάβει τὴ μορφὴ ἑνὸς Θεοῦ κατὰ τὸ ὁμοίωμά του καὶ εἶχε ἀπολαύσει τὴ δύναμίν του, πέθαινε τώρα ἀσφυκτιώντας μέσα στὰ δύχτια πού εἶχε ὁ ἴδιος ὑφάνει. Ἀπὸ ἑκατοντάδες χρόνια μοχθοῦσε καὶ αὐτὴ ἦταν ἡ ἀνταμοιβή του. Ὅσο καιρὸ ὁ ἀνθρώπος ζοῦσε σύμφωνα μετὰ τὴ θεία οὐσία τῆς ψυχῆς του καὶ μετὰ τὸ ὅχι λιγώτερο θεῖο σῶμα του, εἶχε μείνει κοντὰ στὸ θεῖο νόημα τῆς ζωῆς.

Ἡ ἁμαρτία ἀπέναντι στὸ σῶμα, αὐτὸ τοὺς ἔκανε τώρα νὰ

κλαίνει. Μετὰ τὸ πρόσχημα τῆς ἐξελέξεως, θασάνισαν τοὺς μῦς καὶ τὰ νεύρα καὶ τὶς αἰσθήσεις, τὰ πέντε αὐτὰ παραθυράκια πού μόνο αὐτὰ μᾶς βοηθοῦν νὰ καταλάβουμε. Κι' ἔτσι ἡ σάρκα ἐγινε ἕνας ἄψυχος πολλτός καὶ ὁ ἐγκέφαλος, ἡ ἔδρα τοῦ πνεύματος, μιὰ πηγὴ ἄψυχων ἰδεῶν.

— Κοῦνο, ὑπάρχει καμμιὰ ἐλπίδα; ρώτησε κλαίοντας.

— Καμμιὰ γιὰ μᾶς. Ἐλα κοντά μου.

Μὲ δυσκολία σύρθηκε καὶ τὸν βρήκε.

— Πεθαίνω, μητέρα. Μὰ εἰμαστε μαζί, μιλοῦμε καὶ ὅχι ἀπὸ τὴ Μηχανή. Ξαναβρίσκουμε τὴν κληρονομιά μας. Ξαναβρίσκουμε τὴ ζωὴ, ὅπως τὴν ξέρουν ἐκεῖνες οἱ ἀνθρώπινες ὑπάρξεις πού ζοῦν ἐκεῖ ἐπάνω κοντὰ στὰ ρεῖκια καὶ τοὺς πράσινους λόφους.

— Κοῦνο, εἶναι ἀλήθεια; Ὑπάρχουν ἀκόμα ἀνθρώποι στὴν ἐπιφάνεια τῆς Γῆς; Δὲν εἶναι αὐτὸ τὸ τέλος, αὐτὸ τὸ φοβερὸ σκοτάδι;

— Τοὺς εἶδα, τοὺς μίλησα, τοὺς ἀγάπησα. Κρύβονται ἐκεῖ μέσα στοὺς θάμνους καὶ περιμένουν... Σήμερα εἶναι οἱ ἄστεγοι... Αὐριο...

— ὦ, αὐριο, κάποιος θλάκας θὰ θάλλῃ πάλι σὲ κίνησι τὴ Μηχανή.

— Ποτέ, φτάνει αὐτὸ τὸ μάθημα.

Καθὼς μιλοῦσε, ἡ πολιτεία ὁλόκληρη ἔλοιωσε σάν νὰ ἦταν ἀπὸ κερί. Ἐνα ἀερόπλοιο ἔπεσε ἀπὸ κάποιο ἀνοιγμα τῶν ἀνελευστηρίων. Ἐπεφτε μετὰ θόρυβου, μετὰ ἐκρήξεις καὶ πάταγο. Γιὰ μιὰ στιγμή οἱ ἐπιβάτες εἶδαν τοὺς σωρούς τῶν νεκρῶν καὶ, προτοῦ ἐνωθοῦν μαζί τους, εἶδαν ἕνα κομμάτι γαλανοῦ οὐρανοῦ.

Ἐτοὶ τελείωσε ἡ Ἐποχὴ τῆς Μηχανῆς πού εἶχε κάνει τοὺς ἀνθρώπους ρομπότ καὶ εἶχε σκοτώσει κάθε ἀνθρωπιά καὶ κάθε πρωτοβουλία. Τὸ τεχνητὸ κατασκεύασμα — θαυμαστὸ, θέβαια, σάν ὑλικὴ πρόδος, ἀλλὰ φριχτὸ σάν τρόπος ζωῆς — τοῦ «μεγάλου ἐπιστημονικοῦ πολιτισμοῦ» γκρεμίστηκε καὶ ἔθαψε κάτω ἀπὸ τὰ ἐρείπιά του τὴ Μηχανή καὶ τοὺς σκλάβους τους. Καὶ ξανάρχισε πάλι, στὴν ἐπιφάνεια τῆς Γῆς, ἡ ζωὴ, ἡ φυσικὴ καὶ ἀνθρώπινη ζωὴ, πού τὴν εἶχαν διατηρήσῃ τὰ «φαντάσματα» τῶν κοιλάδων πού εἶχε ἰδεῖ ὁ Κοῦνο.

ΤΟ ΞΕΝΟ ΧΙΟΥΜΟΡ

Μιά μέρα μπήκα σ' ένα λεωφορείο άσφυκτικά γεμάτο. Δίπλα μου στεκόταν μια κυρία με ένα παιδάκι δυο χρονών.

— Δέν φοδόσαστε κυρία μου μη σ'ας τ'ο λειώσουν; τ'ή ρώτησα.

— Μπά! Δέν ύπάρχει φόδος, μου άπήντησε: Δαγκώνει.

Mrs Phil T. Lewis

☆

“Ενας μικροκαμωμένος άνθρωπάκος πλησιάζει τόν άστυνομικό πού στέκεται στη γωνιά.

— Κύριε άστυφύλακα, με συγχωρείτε, τού λέει δειλά. “Εχω παραπάνω άπό μια ώρα πού στέκω έδω περιμένοντας τ'ή γυναίκα μου. Σ'ας παρακαλώ λάβετε τ'ήν καλωσύνη νά με διατάξετε νά φύγω.

Lillian Nesslage

☆

Μιά φορά ένας έξερευνητής πού μόλις είχε γυρίσει άπό τ'ή Μαλαισία, έκαμε μια διάλεξη σ' ένα σύνδεσμο γυναικών. “Ο όμιλητής ήταν παραστατικώτατος και ή διάλεξη είχε μεγάλη έπιτυχία. “Όταν τελείωσε, οί ακροάτριές του τόν έπνιξαν στίς έρωτήσεις.

— Είναι αλήθεια, τόν ρωτάει μια, ότι τ'α θηρία δέν σ'ε πειράζουν όταν περπατάς στη ζούγκλα με έναν άναμμένο δαυλό;

— Έξαρτάται κυρία μου. Έξαρτάται άπό τ'ό πόσο γρήγορα περπατάς.

Barnaby Cloet

☆

“Ενας έργατης δούλευε σ'ε ποταμόπλοια είκοσι ολόκληρα χρόνια. Μιά μέρα γλύστρησε, έπεσε στο νερό και πνίγηκε. Μετά τ'ήν κηδεία ένας στενός του φίλος λέει στη χήρα του.

— Τουλάχιστον σου άφησε τίποτε, για νά μ'ορής νά ζ'ης;

— Ναί, ό καυμένος μου άφησε κάπου 10.000 δολάρια.

— Μπράβο! είπε με θαυμασμό ό φίλος.. Και νά σκεφτ'ή κανείς πώς δέν ήξερε ούτε νά γράφη ούτε νά διαβάζ'η!

— Ούτε νά κολυμπά'η, συμπλήρωσε ή χήρα.

Bertha McShane

☆

Απαντώντας σ' έναν παρ' όλίγο συγγραφέα, ό Μάρκ Τουαίν, έγραφε: «Μάλιστα! ό ‘Αγκασσί συνιστά στους συγγραφείς νά τρώνε ψάρια γιατί τ'α ψάρια έχουν φωσφόρο και ό φωσφόρος δυναμώνει τ'ό μυαλό. “Ως έδώ πάει καλά. “Εκεί πού δέν συμφωνώ είναι ή ποσότης πού χρειάζεται κανείς. “Όσ'όσο προκειμένου για σ'ας, θ'α έλεγα πώς μια φάλαινα θ'α ήταν ό,τι σ'ας χρειάζεται, τουλάχιστον για τ'ήν ώρα. Δέν έπιμένω πώς οί φάλαινες πού θ'α προτιμήσετε πρέπει νά είναι οί μεγαλύτερες πού ύπάρχουν.

Harper

☆

Σ'ε ένα εστιατόριο πολυτελείας έμφανίστηκε κάποτε κάποιος άφελής. Βολέυτηκε καλά - καλά στην καρέκλα του, πήρε τ'ήν πετσέτα του και τ'ήν έδεσε γύρω στο λαιμό του. “Όταν τόν είδε ό ιδιοκτήτης έγινε άνω - κάτω.

— Πήγαινε Τζώρτζ, λέει στο γκαρσόνι, και δώσε σ' αυτόν τόν κύριο νά καταλάβ'η πώς πρέπει νά βγάλ'η τ'ήν πετσέτα άπό τ'ό λαιμό του. Πρόσεχε όμως με τρόπο.

Τ'ό γκαρσόνι πλησιάζει τόν πελάτη και με... πολύ τάκτ τού λέει:

— Ξύρισμα ή μαλλιά κύριε;

Henry H. Willson

ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΑΣΧΗΜΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

Τού

Dr BESANÇON

Κάθε γυναίκα μπορεί νά έχη τις έπιτυχίες της, φθάνει νά μείνη γυναίκα.

“Η γυναίκα είναι ένας... άποτυχημένος άνδρας. Και όσο μεγαλύτερη είναι αυτή ή άποτυχία, τόσο καλύτερη γίνεται ή γυναίκα. “Αν τ'ό σπέρμα κάν'η ολόκληρη τ'ήν πορεία του, «είναι άγύρι!» λέει ό γιατρός και οί γονείς φωνάζουν: «‘Αγύρι!» “Αν όμως ή πορεία μείνη μιση, τότε οί γονείς πρέπει νά άρκεσθουν σ' ένα «Κορίτσι». Δέν παύουν νά είναι ευχαριστημένοι γι' αυτό, αλλά δέν μπορούν και νά περηφανευτούν για τ'ό άσθενές φύλον!

Μάθετέ το, λοιπόν, κυρίες μου, και μη μείνετε έμβρόντητες. “Υπάρχουν πάντα άρσενικά κύτταρα μέσα σας. Και συγχωρήστε τ'ήν γλώσσα ενός γιατρού, πού θ'α σας π'η ότι ή γυναίκα είναι κατ'ά κάποιον τρόπο έρμαφρόδιτη. Σ'ε όποιαδήποτε ηλικία της τ'α

άρρενωπά στοιχεία πού κρύβει μέσα της μπορούν νά κυριαρχήσουν. Σύμβολο τ'ής γυναικείας άδυναμίας! Οί όρμόνες τού ισχυρού φύλου βρίσκονται πάντα σ'ε έπιφυλακή, έτοιμες νά έπωφεληθουν άν τ'α καθαρά γυναικεία χαρακτηριστικά δείξουν πώς χωλαίνουν. Τότε έπιβάλλονται και δηλητηριάζουν τ'ήν πηγή τ'ής χάρης και τ'ής γοητείας. Και όταν τ'ήν έγκαταλείψ'η ή χάρη, ή γυναίκα δέν μπορεί νά ισχυριστ'ή ότι άρέσει.

“Η γυναίκα, σαν τ'ό παιδί, είναι ένα σκίτσος. “Όπως τ'ό παιδί χάνει τ'ή χάρη του μεγαλώνοντας, έτσι και ή γυναίκα χάνει τ'ή χάρη της όταν άρχισ'η νά διαμορφώνη κλίσεις και γούστα άνδρικά.

“Η χάρη είναι τ'ό χαμόγελο τού ήμιτελούς. “Η χάρη σας, κυρία μου, είναι τ'ό μέτρο τ'ής θηλυκότητός σας. “Αποκτώντας δύναμη, άπαρνιέστε τ'ή χάρη. Κάτι ξέρει,

ὅμως ὁ ποιητὴς ποὺ προσεύχεται στὸν πανάγαθο Θεό :

— Δώσε στ' ἀγόρια μας δύναμι καὶ σὲς κόρες μας χάρη.

Τὴ χάρη σας μπορεῖτε νὰ τὴ διατηρήσετε ὥσπου ν' ἀσπρίσουν τὰ μαλλιά σας, ἀρκεῖ νὰ μείνετε «γυναίκα».

☆

Τί εἶναι ἡ ὁμορφιά ; Ἐρώτησι τυφλοῦ, ἀπαντοῦσε ὁ Ἀριστοτέλης. Ἦθελε ἀραγε νὰ πῇ μ' αὐτὸ ὅτι ἡ ὁμορφιά εἶναι μιὰ προβολὴ τῶν αἰσθήσεων μας ; Τίποτα, ὅμως, μέσα στοῦ ἔργου του δὲν μᾶς κάνει νὰ σκεφθοῦμε ὅτι ἀμφέβαλλε γιὰ τὴν ὑπαρξί τῶν πραγμάτων.

Νὰ βρῆς τὸν ὀρισμὸ τῆς ὁμορφιάς ! Μπορεῖς νὰ δέσης μέσα σὲ λέξεις τὴ λάμψι τοῦ μαργαριταριοῦ ; Πολλοὶ σοβαροὶ συγγραφεῖς τὸ δοκίμασαν καὶ ἔγραψαν ἑκατομμύρια λέξεις γιὰ τὴ χάρη τῆς γυναίκας. Δὲν ἔχω τὴ δύναμι νὰ μεταφέρω ἐδῶ τὰ ὅσα εἶπαν. Θυμοῦμαι ὅμως ἕναν στίχο τοῦ Φοντενέλ :

«Ὁμορφιά εἶναι ἡ μόδα»

☆

Ἡ λέξι «μόδα» εἶναι λατινικὴ καὶ σημαίνει μέτρο. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες μετροῦσαν τὸ πρόσωπο. Τὸ πρόσωπο τῶν ἑλληνικῶν ἀγαλμάτων εἶναι πρόσωπο γεωμετρικό. Οἱ καλλιτέχνες, γιὰ νὰ φιλοτεχνήσουν ἕνα ὠραῖο πρόσωπο, κατέφευγαν σὲ μαθηματικούς κανόνες. Τὰ χαρακτηριστικὰ σμιλεύονταν σύμφωνα μὲ τὸν περίφημο κανόνα τοῦ Πολυκλείτου.

Στὴν Ἀνατολὴ ἡ ὁμορφιά δὲν ὀρίζεται ἀπὸ τὶς γραμμές, ἀλλὰ ἀπὸ τὶς καμπυλότητες. Ἡ ὠραία γυναίκα πρέπει νὰ ἔχῃ πρόσωπο στρογγυλὸ σὰν φεγγάρι, μάτια μεγάλα σὰν αὐγὰ καὶ αὐτιά μα-

κρὰ σὰν κολοκυθάκια ! Καὶ οἱ Ἀραβες συνήθιζαν νὰ πουλοῦν τὶς κόρες τους μὲ τὸ θάρος, σὰν πάπιες.

Σήμερα ξαναγυρίσαμε εὐτυχῶς στὰ ὁμορφα χρώματα τῆς υγείας. Μὰ τὸν καιρὸ τῆς Κυρίας μὲ τὰς Καμελίας ἡ υγεία δὲν ἦταν καθόλου τῆς μόδας. Μάγουλα χλωμά, ὕψος μοιραῖο, ὁ ἕνας πνεύμονας νὰ ἔχῃ προσβληθῇ, θήχας ξερός καὶ τὸ μαντήλι νὰ ἀφίνει τὸ στόμα λίγο ματωμένο. Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη τοῦ ἐλεγείου ἦταν πολὺ γελοῖο νὰ μὴν πεθάνει μιὰ γυναίκα πρὶν ἀπὸ τὰ εἰκοσιπέντε. Ἀλλοιῶς πὼς θὰ ἔστηναν μιὰ σπασμένη κολόννα στὸν τάφο της ; Κι' ἂς μὴν ξεχνοῦμε ὅτι ἡ Λουκία τοῦ Μυσσέ, ἡ χλωμὴ δεκαπεντάχρονη ἀγαπημένη, πῆγε στὸν οὐρανὸ μέσα στὴν κούνια της

Ἐπάρχουν καὶ μόδες ποὺ δὲν ἀλλάζουν. Εἶναι οἱ τοπικὲς ἐπαρχιακὲς μόδες. Καὶ εἶναι τρισαχινωμένες. Τὸ κάλυμμα τοῦ κεφαλίου τῆς Ἀρλεζιάνας φαντάζει τὸ ἴδιο ὁμορφο ὅσο καὶ τὸ καπέλλο τῆς Παριζιάνας.

Ἐπάρχει, ὅμως, καὶ ἡ ἐφήμερη μόδα τοῦ Παρισιοῦ, ποὺ τὰ διατάγματά της δὲν ἰσχύουν, παρὰ γιὰ μιὰ σαίζόν. Ἡ Παριζιάνα πρέπει νὰ ντύνεται μὲ τὴ σημερινὴ μόδα, ὅχι μὲ τὴ χθεσινή, οὕτε μὲ τὴν αὐριανή.

Ὅλες οἱ μόδες ἔχουν τὴ χάρη τους ἂν ἡ γυναίκα ξέρη νὰ προσαρμολογήσῃ.

Ἡ μόδα εἶναι χωρὶς ἄλλο τυραννική. Μὰ καὶ ἡ πιὸ παράδοξη ἐκδιήλωσις τῆς ἀποκτᾶ ἄφθαστη χάρη, ὅταν τὴν ἀγγίξῃ μὲ τὸ μαγικὸ ραβδί του τοῦ γοῦστο.

Ἐκτός, ὅμως, ἀπὸ τὴν χάρη, ποὺ εἶναι ἀπαραίτητη στὴ γυναίκα, ἐκτός ἀπὸ τὴν ὁμορφιά ποὺ

εἶναι ἐφήμερη καὶ καθόλου ἀπαραίτητη, ἐκτός ἀπὸ τὴν καθαρὴ καὶ φροντισμένη ἐμφάνισι ποὺ θαρραίνει τόσο πολὺ, ὑπάρχει ἡ ἀκτινοβολία.

Μπορεῖ νὰ παραξενευτῇτε ἂν τὸ ἀκοῦτε γιὰ πρώτη φορά, ἀλλὰ ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς οἱ γυναῖκες ἀκτινοβολοῦν. Ἀπὸ ὅλα τὰ κύτταρα τοῦ σώματός τους ἐκπέμπονται ἀκτίνες, ποὺ τὶς ἔχει μελετήσῃ ἡ ἐπιστῇ καὶ τὶς ἔχει ὀνομάσει ἀκτίνες Ν ἢ φυσιολογικές. Οἱ μύες καὶ τὰ νεῦρα ἀκτινοβολοῦν. Μὰ ἡ ἰσχυρότερη ἀκτινοβολία εἶναι συγκεντρωμένη στὴ φαῖα οὐσία τοῦ ἔγκεφάλου καὶ ἀπὸ κεῖ ἐκχύνεται ἀπὸ τὸ μέτωπο, ἀπὸ τὸ πρόσωπο καὶ κυρίως ἀπ' τὰ μάτια.

Οἱ φυσιολογικὲς αὐτὲς ἀκτίνες εἶναι φορεῖς τοῦ ἔρωτα. Ἐχουν ἐντελὴς ἰδιότυπη σύσταση καὶ παράγονται ἀπὸ τὴν οὐσία τῶν νεύρων. Δὲν ἔχει ἀκόμη καθορισθῇ ἂν εἶναι θερμικὲς ἢ φωτεινές.

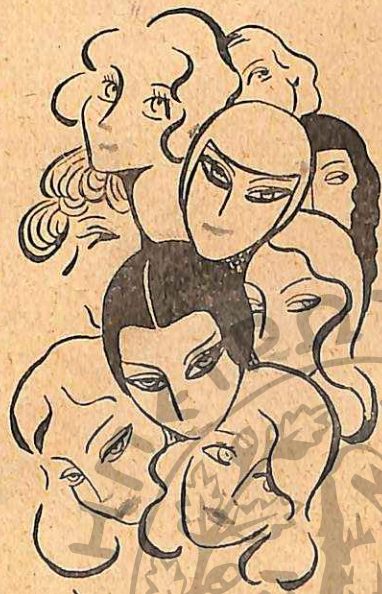
Ἐνα εἶναι θέβαιο, πὼς χάρι σὲς ἀκτίνες αὐ-

τὲς οἱ γυναῖκες γοητεύουν τοὺς ἄντρες καὶ συχνὰ τοὺς σέρνουν σκλάβους τους.

Ἐπάρχουν, λοιπόν, πραγματικὰ «μοιραῖες» γυναῖκες ; Ἡ ἀπάντησι φαίνεται πὼς εἶναι καταφατική. Εἶναι οἱ μάγισσες ἐκείνες ποὺ ἡ ἀκτινοβολία τους εἶναι μεγάλη καὶ τὴ νοιώθουν ὅλοι γύρω τους. Μπορεῖ νὰ μὴν εἶναι ὁμορφες, μὰ εἶναι σχεδὸν διαβολικὲς. Κι' ἐπειδὴ ἔχει περάσει ὁ καλὸς παλιὸς καιρὸς ποὺ τὶς μάγισσες τὶς ἔκαιγαν ζωντανές, γι' αὐτὸ μακριὰ ἀπὸ τὶς μοιραῖες γόησες!

Δὲν εἶναι, ἄλλωστε, ἀπαραίτητες, γιὰ νὰ ἔχῃ νόημα ἡ ζωὴ. Κάθε γυναίκα ἔχει τὴ χάρη της καὶ πολὺ συχνὰ τὸ μεγαλύτερο χτυποκάρδι τὸ προκαλεῖ ἕνα πρόσωπο μᾶλλον ἀσήμαντο, καὶ μὲ ἀκανόνιστα χαρακτηριστικὰ.

Δὲν ὑπάρχουν ἀσχημες γυναῖκες. Κάθε γυναίκα μπορεῖ νὰ προκαλέσῃ τὸν ἔρωτα, φθάνει νὰ ξέρη νὰ μένῃ πάντα «γυναίκα», ἀπλῇ, φυσικῇ, χαριτωμένη καὶ... θηλυκῇ.

Στὸ Μόναχο κυκλοφόρησε τελευταία ἡ ἐξῆς ἱστορία :

Κάποιος λωποδύτης, λέει, διέρρηξε τὸ Σοβιετικὸ Γραφεῖο Προπαγάνδας στὴν Ἀνατολικὴ Ζώνη καὶ βρῆκε τὰ... πλήρη ἀποτελέσματα τῶν ἐκλογῶν τοῦ 1951.

«New York Times Magazine»

ΤΑ «ΤΙΚ» ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

Τοῦ
LEWIS J. BURCH
Ίατροῦ

Ἕνα πρόβλημα τῶν γονέων

Γιὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ! πᾶψε νὰ ρουφᾷς τὴ μύτη σου! φώναξε στὸ Γιαννάκη ἡ μητέρα του, ἀληθινὰ θυμωμένη.

«Μὰ δὲν τὸ θέλω, μαμά», ἀπάντησε παραπονετικά ὁ Γιαννάκης.

Εἶχε δίκιο. Οὔτε τὸ ρούφηγμα τῆς μύτης μπορεῖ νὰ σταματήσει, οὔτε τὸν ξερόβηχα νὰ κόψη, οὔτε τὸ στρίψιμο τοῦ λαιμοῦ νὰ πάψη, οὔτε τὸ κλείσιμο τοῦ ματιοῦ, οὔτε τὸ δάγκωμα τῶν χειλιῶν, οὔτε καμμία ἄλλη ἀπὸ τίς σπασμωδικές κινήσεις ποὺ κάνει χωρὶς νὰ τὸ καταλαβαίνει. Τὸ «Τικ»

εἶναι ἀκριβῶς ἓνα ἀκούσιο μυϊκὸ ἀντανεκλαστικό, ποὺ δείχνει πὼς τὰ νεῦρα δὲν ἡσυχάζουν. Ἄν λείψῃ ὁ λόγος ποὺ προκαλεῖ τὴν ἔντασι αὐτὴ τῶν νεύρων, τὸ τικ θὰ εξαφανισθῇ ἀμέσως.

Τὸ τικ μπορεῖ νὰ ἐμφανισθῇ σ' ἓνα παιδί ποὺ κινεῖται πολὺ καὶ κουράζεται πολὺ, ἢ σ' ἓνα παιδί ποὺ ζῇ σὲ τεταμένη ἀτμόσφαιρα, σὲ περιβάλλον ὅπου δὲν αἰσθάνεται ἀσφάλεια καὶ σιγουριά. Μπορεῖ νὰ προέλθῃ ἀπὸ φόβο, ἀπὸ στενοχώρια, ἀκόμη καὶ ἀπὸ ὑπερβολικὴ αὐστηρότητα τῶν

γονέων. Αὐτὸ συνέβη στὴν περίπτωση τοῦ Γιαννάκη.

Ὁ Γιαννάκης εἶχε κρυώσει καὶ ἔμεινε στὸ κρεβάτι μιὰ—δυὸ ἐβδομάδες. Τὸ κρύωμα πέρασε, μὰ τὸ παιδί δὲν ἐννοοῦσε νὰ πάψῃ νὰ ρουφᾷ τὴ μύτη του. Στὴν ἀρχὴ ἡ μητέρα του τὸ συμβούλευε νὰ φυσᾷ συχνὰ τὴ μύτη του. Μετὰ ἄρχισε νὰ τὸ μαλώνῃ, καὶ ἀργότερα νὰ τοῦ ἀγριεύῃ πολὺ. Ἐπειδὴ τὸ πρᾶγμα ἐξακολουθοῦσε, φοβήθηκε μήπως εἶχε τίποτε ἢ μύτη του. Ὁ γιατρός δὲν βρῆκε τίποτε τὸ παθολογικὸ στὴ μύτη, μὲ προσεχτικές ἐρωτήσεις ὁμῶς ἀνακάλυψε πὼς ἡ αἰτία ἦταν ψυχολογική.

Μερικοὶ ἀπὸ τοὺς συμμαθητὰς τοῦ Γιαννάκη δὲν τοῦ φέρονταν καλὰ· αὐτό, μαζὺ μὲ τὴ φυσικὴ του ντροπαλὴσύνη, ἔκανε πολὺ δύσκολη τὴν προσαρμογὴ του στὸ σχολεῖο.

Συγκρίνοντας τὸν ἑαυτό του μὲ τὴν ἀδελφή του ποὺ ἦταν πιὸ μεγάλη καὶ ὅλη τὴν ἀγαποῦσαν, ὁ μικρὸς Γιαννάκης μὲ τὰ ἑννέα χρονάκια του δὲν εἶχε καὶ πολλὰ ὑπὲρ αὐτοῦ. Ἀκόμη τὰ μαλλώματα τῶν γονέων του τὸν ἔκαναν νὰ πιστεῦῃ πὼς δὲν ἦταν εὐχарιστημένοι ἀπ' αὐτόν.

Ἔτσι, χωρὶς νὰ τὸ καταλαβαίνει, ἀνακουφίζε τὸν πόνο του ρουφώντας τὴ μύτη του.

Παρουσιάζοντας τὰ προβλήματα ποὺ ἀπασχολοῦσαν τὸν Γιαννάκη, ὁ γιατρός ἔκανε τοὺς γονεῖς του νὰ συνειδητοποιήσουν ὅτι τοῦ ζητοῦσαν πάρα πολλὰ ἀπὸ τὸ σχολεῖο, ἐνῶ συγχρόνως δὲν τοῦ ἀναγνώριζαν τὰ προσόντα ποὺ εἶχε καὶ ποὺ ἄξιζαν καὶ νὰ ἐπαινεθοῦν καὶ νὰ ἐξελιχθοῦν. Τὸ τικ τοῦ Γιαννάκη ἐξαφανίστηκε ὅταν τὸ παιδί βρῆκε τὴ σιγουριά ποὺ χρειαζόταν μὲ τὴν κατα-

νόησι, τὴν ἐνθάρρυνσι καὶ τὴν ἀγάπη τῶν γονέων του.

Τὰ τικ παρουσιάζονται μετὰ τὸ δεύτερο ἔτος, συνήθως μετὰ τὸ ἕκτο, καὶ φθάνουν στὸ κορύφωμά τους ἀπὸ τὰ ἑννέα ὡς τὰ δέκα. Τὸ πιπίλισμα τοῦ χεριοῦ, τὸ τράβηγμα τοῦ αὐτιοῦ καὶ τῶν μαλλιῶν ποὺ συνηθίζουν τὰ μωρά, δὲν ἔχουν καμμιά σχέσι μὲ τὰ τικ. Συχνὰ ὀφείλονται σὲ κούρασι, στενοχώρια ἢ ἀδυναμία ἐκπληρώσεως μιᾶς ἐπιθυμίας. Μπορεῖ νὰ εἶναι ἀπλῶς ἓνα μέσο χαλαρώσεως τῶν νεύρων καὶ πάντως δὲν εἶναι σημεῖο κακῆς προσαρμογῆς πρὸς τὸ περιβάλλον. Ὡστόσο ἂν ἐξακολουθοῦν καὶ μετὰ τὴν νηπιακὴ ἡλικία, καλὸ εἶναι νὰ ψάξῃ κανεὶς βαθύτερα, γιὰ τυχόν κρυμμένες ψυχικὲς ἀνωμαλίες.

Κάποτε τὸ τικ προέρχεται ἀπὸ μία παροδικὴ κατάστασι: ἔνας σφιχτός γιακᾶς π.χ. μπορεῖ νὰ προκαλέσῃ αὐτὸ τὸ τόσο γνωστὸ τέντωμα τοῦ λαιμοῦ· ἓνα ρούχο ποὺ δὲν ἐφαρμόζει καλὰ, μπορεῖ νὰ ἀφήσῃ τὴ συνήθεια τοῦ σηκώματος τοῦ ὤμου.

Τὰ μαλώματα, οἱ τιμωρίες καὶ οἱ ἀπειλὲς δὲν κάνουν τίποτε στὰ τικ. Τὸ μόνο ποὺ πετυχαίνουν εἶναι ὅτι συγκεντρώνουν τὴν προσοχὴ τοῦ παιδιοῦ σὲ μιὰ δυσκολία ἀκούσια, τὴν ὁποία δὲν μπορεῖ νὰ ἐλέγξῃ.

Ποτὲ μὴν κοροϊδεύετε καὶ μὴν γελοιοποιεῖτε ἓνα παιδί ποὺ ἔχει κάποιο τικ. Δὲν ὑπάρχει τίποτε πιὸ ἀντιψυχολογικὸ καὶ συγχρόνως πιὸ σκληρό. Αὐτὸ ποὺ χρειάζεται τὸ παιδί εἶναι κυρίως κατανόησι καὶ λεπτότητα. Χρειάζεται ἀκόμη νὰ νοιώσῃ τὰ νεῦρα του χαλαρωμένα, νὰ αἰσθανθῇ σιγουρὴ καὶ ξένοιαστο μέσα στὰ παιχνίδια του.

Ἄν δοῦμε πὼς οἱ ἐξωσχολι-

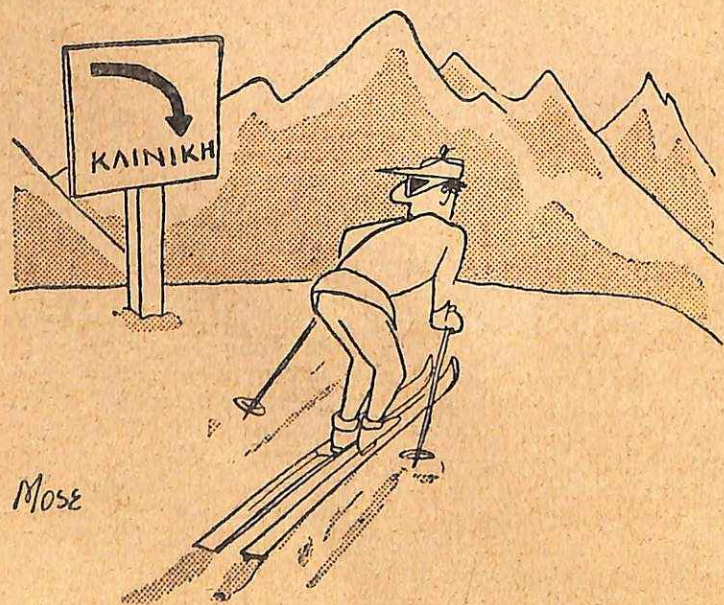
κές ασχολίες του τοῦ πέφτουν πολλές, ἄς τοῦ τις ἐλαττώσουμε.

Ἄν καταλάβουμε πῶς θρискόμαστε διαρκῶς ἀπὸ πάνω του, ἔτοιμοι νὰ τὸ διορθώσουμε, ἂν τὸ παρακάνουμε στὰ μαθήματα τῆς καλῆς συμπεριφορᾶς, ἢ ἂν τοῦ ἀναθέτουμε περισσότερες εὐθύνες ἀπὸ ὅσες μπορεῖ νὰ σηκώσῃ, ἄς λάβουμε τὰ μέτρα μας. Ἀκριβῶς ἐπειδὴ προσπαθεῖ νὰ μᾶς εὐχαριστήσῃ, τεντώνει τὰ νεῦρα του περισσότερο ἀπὸ τὸ φυσιολογικό. Ἄν δὲν τὸ ἐνοιαζε, ἂν δὲν ἦταν τόσο καλοαναθρεμμένο, θὰ ἐπαναστατοῦσε ἀδίστακτα, καὶ ἢ ἀντίδρασι αὐτὴ θὰ ἦταν ἀσφαλῶς πολὺ φυσικώτερη. Τὸ τίκ του εἶναι μιὰ ἐκδήλωσι τῆς διαμαρτυρίας τοῦ νευρικοῦ του συστήματος, πού γίνεται χωρὶς τὸ παιδί νὰ καταλαβαίνει τίποτε.

Ὅταν ἀρχίσῃ ἓνα τίκ, πολὺ δύσκολα μπορεῖ νὰ κοπῇ, ἀλλὰ πάντως κόβεται. Ὁ χρόνος πού χρειάζεται ἐξαρτᾶται πρῶτον ἀπὸ τὸ ἂν οἱ γονεῖς ἀνακαλύψουν τὴν αἰτία αὐτοῦ τοῦ αἰσθήματος τῆς ἀβεβαιότητος καὶ τῆς κατωτερότητος καὶ δεύτερο ἀπὸ τὴ λεπτότητα μὲ τὴν ὁποία θὰ μεταχειριστοῦνε τὸ παιδί.

Δὲν ὑπάρχει ἓνα ὠρισμένο σύστημα πού νὰ δίνει σὲ ὅλα τὰ παιδιά τὸ αἶσθημα ὅτι ἀνήκουν κάπου καὶ ὅτι ἐκεῖ πού ἀνήκουν τὰ θέλουν καὶ τὰ ἀγαποῦν. Ὡστόσο ἀποκτώντας τὴ βεβαιότητα πῶς εἶναι πρόσωπο ἀξιόλογο καὶ ἀγαπητὸ τὸ παιδί, ὡς διὰ μαγείας ξαναθρискει τὴν ἡρεμία του καὶ ἀποβάλλει τοὺς φόβους του.

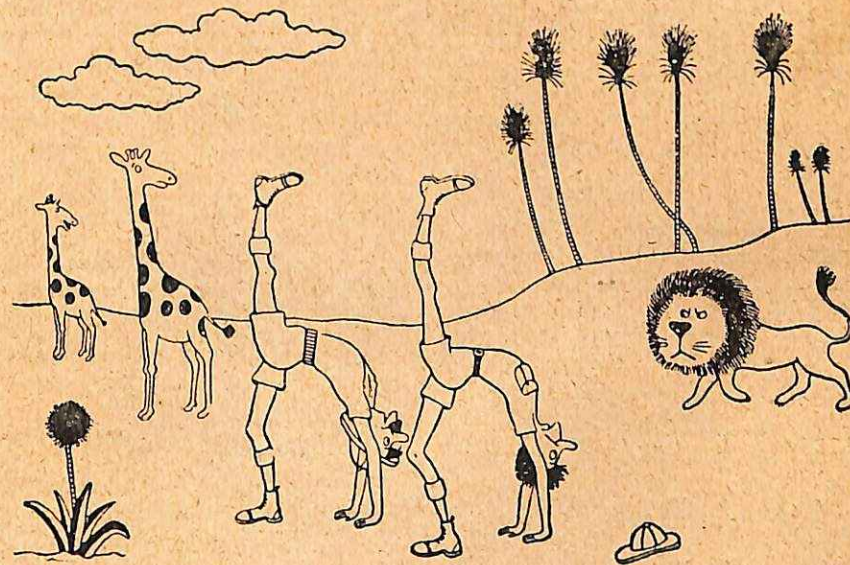
ΧΩΡΙΣ ΛΟΓΙΑ

Mose

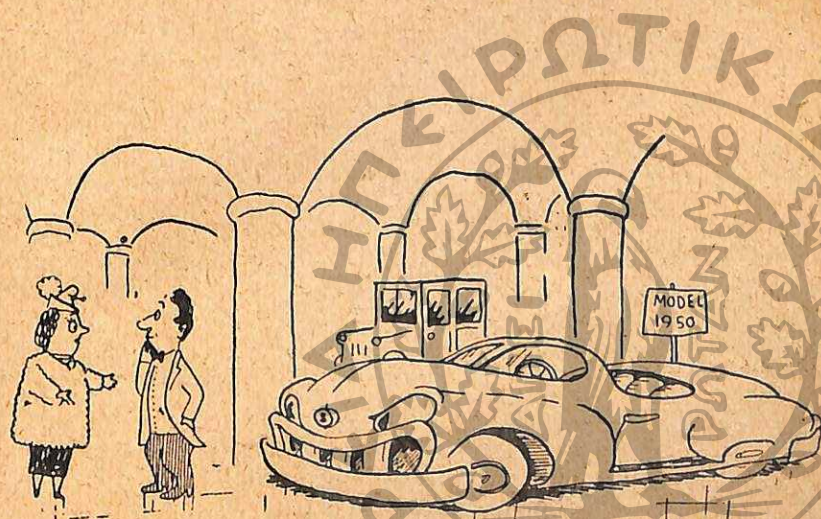
(Γελοιογραφία τοῦ Mose ἀπὸ τὸ «ici-Pa»)

Η ΞΕΝΗ ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΑ

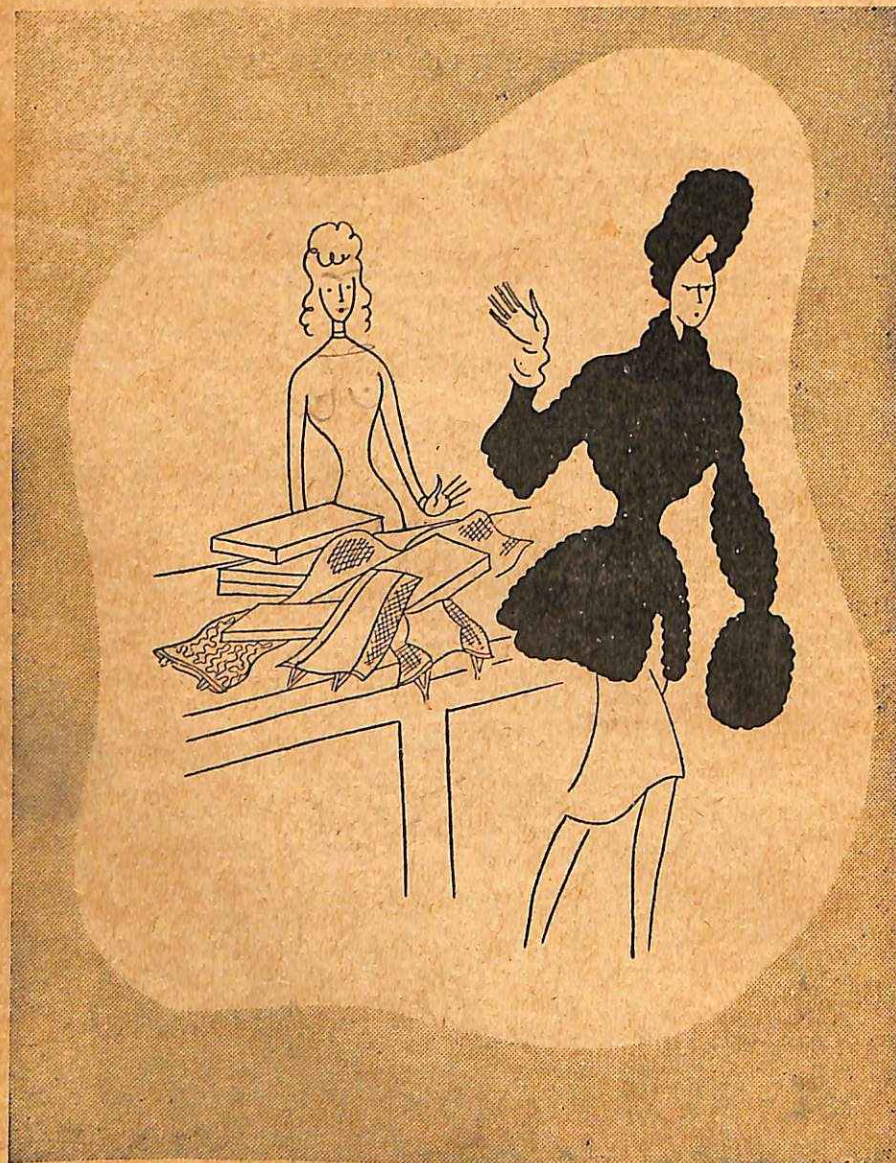

Καιουφλάρισμα

(Ἀπὸ τὸ «Weltwoche»)

Δὲν ἔχετε κανένα ἄλλο, λιγώτερο ἄγριο;
(Γελοιογραφία τοῦ Ντάλγκαρντ).

"Όχι ! "Όχι ! Δεν θέλω άλλο...

Θέλω μόνο SCANDALE

Γεν. Αντιπρόσωποι : ΥΙΟΙ Ε. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗ

Έρμού 47

ΜΕ ΤΙ ΓΕΛΟΥΝ ΟΙ ΞΕΝΟΙ

Κάποτε Ένας θαυμαστής του Σιμπέλιους πήγε να τον δη.

— 'Η μουσική σας είναι θαύμα. Είναι ή ωραιότερη μουσική στον κόσμο μέσα στις νότες σας ακούει κανείς τη φύσι, ακούει το τραγούδι των πουλιών το σφύριγμα του ανέμου.

Έκείνη τη στιγμή πέρασε από πάνω τους Ένα κοράκι και τσίριξε δυνατά.

— 'Ακούσατε; είπε στον θαυμαστή του ο Σιμπέλιους. 'Η φωνή του κριτικού...

Lucy Key Miller

Μια κυρία της άνωτάτης αριστοκρατίας πήγε κάποτε να επισκεφθώ Ένα κολλέγιο στην Όξφόρδη. Ανάμεσα σε άλλους φοιτητές συνάντησε και Έναν 'Ινδό. Αφού τον ξεθέωσε στις έρωτήσεις, στο τέλος του λέει :

— 'Υπάρχουν πολλοί Ιθαγενείς σ' αυτό το κολλέγιο ;

— Βεβαίως Μυλαίδη, άπαντά ο 'Ινδός. Πάνω από τριακόσιοι. 'Εμείς, οι 'Ινδοί, είμαστε καμμιά δεκαριά.

Δυο φίλοι συναντώνται ύστερα από χρόνια.

— Χαίρομαι που σε βρίσκω όπως σε άφησα, λέει ο Ένας. Καθόλου δεν άλλαξες.

— Λές; άπαντάει ο άλλος που στο διάστημα που μεσολάδησε είχε γίνει πολυεκατομμυριούχος. Είναι μερικά πράγματα όπου έχω αλλάξει. 'Εκεί όπου άλλοτε θα ήμουν άγενής, τώρα είμαι «έκκεντρικός» και εκεί όπου θα ήμουν κακόςτροπος, είμαι τώρα «τρομερά εύφυλόγος».

John S. Watts

Πρώτη φορά στη ζωή της ύστερα από 60 χρόνια, η θεία Καίτη αποφάσισε να πάη στο γιατρό. Όταν τελείωσε η εξέταση, την ώρα που έφευγε, ο γιατρός της λέει :

«Λοιπόν κυρία μου όπως είπαμε. Μετά από δεκαπέντε μέρες θέλω να σας ξαναδω».

'Η θεία κράτησε την υπόσχεσί της και μετά από δεκαπέντε μέρες ξαναπήγε. Σε λίγες μέρες της πήγε ο λογαριασμός. Τότε είδε πως ο γιατρός της είχε χρεώσει δυο επισκέψεις. Άμέσως τον παίρνει στο τηλέφωνο.

«Γιατρέ μου έχετε κάνει κάποιο λάθος εδώ. Σας όφείλω μόνο μια επίσκεψη. 'Η δεύτερη ήταν δική σας ιδέα».

Thora Eigenmann

Δύο άδελφοί, Έβραίοι, γέροι και θεόφτωχοι, πηγαίνουν κάθε μήνα στην Τράπεζα και εισπράττουν ο καθένας 50 φράγκα που τους δίνει ο Βαρώνος Άλφόνσος Ρότσιλδ.

Κάποτε ο Ένας πέθανε. Στο τέλος του μηνός ο ζωντανός πηγαίνει στο ταμείο, παίρνει τα πενήντα φράγκα που του δίνει ο ταμίας και περιμένει.

— Τί θέλεις ; ρωτά ο ταμίας.

— Τα πενήντα φράγκα του άδελφού μου. Άπαντά ο Έβραίος.

— Μά ο άδελφός σου πέθανε.

— Δε λέω όχι. Μόνον μου φαίνεται πως ο κληρονόμος του άδελφού μου είμαι εγώ και όχι ο Βαρώνος Ρότσιλδ...

(Constellation)

Ἡ μόδα στὰς Ἀθήνας

ΑΝΟΙΞΙΣ ΚΑΙ... ΚΑΡΝΑΒΑΛΙΑ

Ἡ ἄνοιξις πάντως ἔρχεται καὶ μαζί μ' αὐτὴν τὰ πρῶτα μηνύματα τῆς νέας μόδας, πού δὲν μοιάζει νὰ ἔχη τίποτε τὸ βασικὰ «νέο». Ὑψος φούστας: ἴδιο. Θέσις μέσης: ἴδια. Ἰδιοι στρογγυλεμένοι ὦμοι, καὶ ἴδια

Βραδυνὰ «τύποι» ὑπ' ἀρ. 1 καὶ 2

ποικιλία στὶς φούστες. Ὅταν δὲν ἀλλάζουν αὐτὰ τὰ χαρακτηριστικὰ σημεῖα τῆς γραμμῆς τότε εἶναι βέβαιον ὅτι τὰ περσινὰ φοριῶνται.

Καὶ αὐτὸ εἶναι ἓνα ἐξαιρετικὰ ἐνδιαφέρον νέον, ἂν ὄχι γιὰ τὶς μοδίστρες, πάντως γιὰ τὶς πελάτισσές των. Τώρα κάτι θὰ βρεθῇ, κάποια λεπτομέρεια, κάποιος πονηρὸς νωτερισμός, πού θὰ ἔρῃ νὰ ὑπογραμμίσῃ ἔστω καὶ ἐλαφρὰ τὸ «φτεινό». Ἰδιαιτέρα προσπάθεια, γιὰ κάτι καινούργιο, θὰ κάνῃ ἀσφαλῶς ὁ οἶκος Ζὰν Λανβέν, πού παρέδωσε τὴν διεύθυνσιν τοῦ μεγάλου ραπτικοῦ ὀργανισμοῦ εἰς τὸν σχεδιαστὴ Καστίλλο, πολὺ γνωστὸν στὴν Νέα Ὑόρκη, ἀλλὰ χωρὶς τὴν σφραγίδα ἀκόμη τῆς ἀναγνωρίσεως τοῦ Παρισιοῦ. Ὁ Καστίλλο εἰστοιμάζει τώρα τὴν νέα συλλογὴ τοῦ οἴκου Λανβέν, καὶ ὅσοι παρακολουθοῦνε ἀπὸ κοντὰ τὰ ζητήματα τῆς μόδας — μεγάλα καὶ σημαντικὰ συμφέροντα κρύβονται πίσω ἀπὸ τὴν δὴθεν ἐπιπόλαια ὄψιν — περιμένουν τὴν ἀνοδο τοῦ Καστίλλο καὶ τὴν μελλοντικὴν μονομαχίαν Καστίλλο ἐναντὶ Ντιόρ, τοῦ νέου μεταπολεμικῶς δικτάτορος τῆς μόδας.

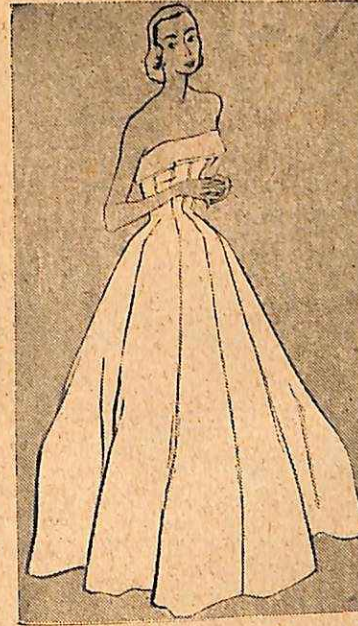
ΒΡΑΔΥΝΑ

Τώρα ἂν εἶναι βέβαιον πὼς ἡ ἄνοιξις ἔρχεται, εἶναι πολὺ λιγώτερο βέβαιον ὅτι θὰ ἔρθουν καὶ οἱ ἀποκρῆς, σὲ μᾶς τουλάχιστον, εἰς τὰς Ἀθήνας. Εἶχαν ἀναγγελεθῇ πολλοὶ χοροὶ, τῶν

«Φίλων τοῦ Χωριού», τῆς «Ἑλληνικῆς Μερίμνης», ἓνα «Μπάλ ντέ Τέτ» χορὸς στὸ Ξενοδοχεῖον τῆς Μεγάλης Βρεταννίας. Ἀλλὰ ἄλλοι ἀνεβλήθησαν, ἄλλοι ἄλλαξαν μορφή, τῆς «Μερίμνης» ἔγινε ἀπὸ βραδινὸς ἀπογευματινός, καὶ συνεπῶς χωρὶς τουαλέτες, καὶ αὐτὴ τὴ στιγμή πού γράφομε κανεὶς πραγματικὸς μεγάλος, σωστός ἀποκρηάτικος χορὸς δὲν ἀναγγέλλεται.

Ἐπειδὴ δὲν ξέρει ὅμως κανεὶς πότε, ἂς ποῦμε λίγα λόγια γιὰ βραδινὰ. Εἶναι ἐφέτος ἐξαιρετικὰ ὠραία, καὶ ὅποια φορέση ρούχου πού δὲν τῆς πᾶει, δὲν θὰ πρέπει νὰ κατηγορῇ τὴν μόδα, ἀλλὰ τὸ δικό της κακὸ γούστο ἢ κακὴ διαλογὴ. Διότι ἀκολουθώντας μίαν ἀπὸ τὶς τρεῖς βασικὰς γραμμὰς κάθε τύπος γυναικὸς βρίσκει εὐκόλως ἓνα φόρεμα πού νὰ τὴν κολακεύῃ. Ἡ ἀδύνατη καὶ πολὺ καλοφτιαγμένη, μπορεῖ νὰ σκεφθῇ τὴν ἴσια γραμμὴ, τὴν σπαθᾶτη, πού εἶναι κομψή, καὶ... οἰκονομικὴ στὸ ὕφασμα. Στὸ σκίτσον ὑπ' ἀρ. 1, ἓνα ἴσιο φόρεμα ἀπὸ μαῦρο βελούδο, μὲ «κορσάζ» καὶ ἐσάρπα ἀπὸ νταντέλλες σὲ χρῶμα ξανθό, δείχνει ὅλα τὰ χαρακτηριστικὰ σημεῖα τῆς «ἴσιας» βραδινῆς τουαλέτας: Διχρωμία, κουμπιά, μικρὲς τσέπες, κομψότης τύπου «ταγιέρ» σὲ βραδινὴ μορφή.

Αὐτὴ ἡ ἴσια γραμμὴ, θέλει ὕφασμα βαρὺ, πλούσιο. Ἀπὸ στόφα — ἀκόμη καὶ ἀπὸ πλούσιο ὕφαντό, ἀπὸ ἀληθινὸ μετάξι, καλὰ στριμμένο γιὰ νὰ μὴν ξεχειλῶν — ἀπὸ σατὲν μπροσέ, ἀπὸ λαμέ, τὸ φόρεμα τὸ ὁλόισιο, φορεμένο μὲ ἓνα πλούσιο κολλιέ ἀπὸ μαργαριτάρια, ἢ μὲ ἓνα βαρὺ χρυσὸ «κλίπς», καὶ μὲ μίαν φανταχτερὴ ἐσάρπα ἀπὸ ζέρσεϋ μεταξωτό, σμαραγδέ-

νια, ἢ κόκκινη, ἢ χρυσή, εἶναι τὸ βέβαιο ρούχο πού ἀρμόζει σὲ ὅλες τὶς περιστάσεις. Αὐτὸς ὁ τύπος τοῦ βραδινοῦ παίρνει καὶ ἀπὸ ἄπειρες μεταμορφώσεις. Μία ζακέττα μὲ μακρὰ μανίκια, ἓνα μικρὸ κεντημένο μπολερό — τὸ δικό μας κοντογούνι τοῦ πᾶει θαυμάσια — μία κάπα ἀπὸ νταντέλλα, πού μπορεῖ νὰ φορεθῇ καὶ σὰν ποδιά, τοῦ ἀλλάζουν τελείως τὴν βασικὴ μορφή καὶ τὸ ὕψος. Φυσικά, τὰ ἐξαρτήματα, οἱ λεπτομέρειες, παίζουν ἐδῶ πολὺ μεγαλύτερο ρόλο. Τὸ παπούτσι γιὰ παράδειγμα, ἢ κάλτσα, πού θὰ ἐμ-

φανισθῇ ἀπὸ τὴν σχιστὴ στενὴ φούστα πρέπει νὰ εἶναι τέλεια. Ἀλλὰ πάντοτε, ἢ «ἀπλότης», δὲν ἔχει αὐτὲς τὶς ἀπαιτήσεις;

Πολὺ πιὸ εὐκολόφορετο, καὶ γιὰ τὶς πολὺ ἀδύνατες, καὶ γιὰ τὶς λίγο πιὸ παχειὲς καὶ γενικῶς γιὰ ὅσες δὲν ἔχουν σῶμα τύπου «Ἔστερ Οὐίλλιαμς» εἶναι ὁ τύπος τοῦ βραδινοῦ στὸ σκίτσον ὑπ' ἀρ. 2. Ἀπὸ μουσελίνα, ἢ «σιφόν» ἢ τούλλι, μὲ πολὺ ὕφασμα, μὲ διπλὰ ἢ καὶ τριπλὰ μισοφόρια καὶ γενναῖο ντεκολτέ, εἶναι φόρεμα «χορευτικόν», πού δίνει ὠραία κίνησι, καὶ πᾶει σὲ κάθε ἡλικία. Τὸ μοντέλλο τοῦ σκίτσου εἶναι ἀνοικτὸ γαλάζιο, μὲ σκούρα μπλέ ροῦα ἐσάρπα, συνδυασμὸς χρωμάτων πού ἀρμόζει περισσότερο σὲ ξανθές.

Τὸ τρίτο βραδινὸ πιὸ νεανικόν, γίνεταί ἀπὸ «μουάρ» ἢ «ταφτὰ». Ἡ γραμμὴ του εἶναι «σίγουρη». Κολακεύει τὸ κάθε σῶμα, καὶ μὲ ἓνα μπολερό, μία ζώνη στὴν μέση, μία ἐσάρπα, χρησιμεύει θαυμάσια ὡς «βασικόν» φόρεμα πού μπορεῖ νὰ μεταμορφῶνται ὠραιότατα. Τώρα μιλοῦμε γιὰ βραδινὰ μόνον, λόγῳ ἐποχῆς. Γιὰ νὰ μὴν πᾶ-

νε όμως όλα τὰ λόγια μου χαμένα, θὰ σὰς πῶ καὶ λίγα γιὰ κάτι πού πάντως, κρίσις ἢ ὄχι, ἔχει κάποια χρησιμότητα. Γιὰ μαλλιά...

ΚΤΕΝΙΣΜΑΤΑ

Τὰ μαλλιά σας λοιπὸν προσοχή! Ὅχι τόσο κοντά. Ὅχι κτενισμένα μὲ μικρὰ στριμμένα μπουκλάκια. Ὅχι ξεκατσάρωτα καὶ ἴσια σὰν ἄχυρα Μαλακά, ἀρμονικά, εἶναι τὰ κτενίσματα τοῦ 1951. Κυττάξτε αὐτὸ τὸ «μαννεκέν» πού σκέπτεται πῶς νὰ κτενισθῇ. Θὰ διαλέξῃ ἓνα ἀπὸ τὰ πέντε κεφάλια πού ἔχει γύρω του. Μοιάζουν πολὺ ὅμοια, ἀλλὰ δὲν εἶναι. Τὸ πρῶτο, κοριτσίστικο, εἶναι κτένισμα γιὰ βράδυ, μὲ μαλλὶ μακρὺ καὶ φλού. Τὸ ὑπ' ἀρ. 2 εἶναι κτένισμα «δουλειάς». Ἀπλό, τακτικό, μπορεῖ νὰ συντροφεύσῃ τὴν κομπή γυναῖκα ἀπὸ τὸ πρωῒ ὡς τὸ βράδυ. Πιο μελετημένα, καὶ εἰδικὰ χρήσιμο γιὰ ὅσες ἔχουν μαλλιά πού μεγαλώνουν, εἶναι τὰ ὑπ' ἀρ. 3, 4, 5 πού ἔχουν διαφορὲς στὶς τοποθεσίεις τῆς «βάγκ», τῆς καμπύλης. Τὸ σχῆμα τοῦ προσώπου διευθύνει αὐτὴ τὴν καμπύλη, καὶ ἡ κάθε φυσιογνωμία τὴν θέλει ἀλλοῦ.

Πάντως, αὐτὴ ἡ ἥρεμη κτενισιὰ εἶναι πάλι ἡ καλύτερη ἀπ' ὅλες τὶς τελευταῖες πού μᾶς ἔχουν μεταμορφώσει σὲ ἀκούρευτα ψευτοαγόρια. Καὶ τὸ κεφάλι, τὰ μαλλιά, ἡ κοκκεταρία στὸ κτένισμά, εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα μυστικά τῆς γυναικείας ὁμορφιάς. Ἐνα πού δὲν πρέπει νὰ ξεχνᾷ ποτέ, ἀσχετῶς ἀπὸ μῶδες, κρίσεις, φτώχειες, ἀκεφιές... Βούρτσα, περιποίησης, προσοχή, μελέτη καὶ πάντως γιὰ πρῶτο νέο λούσο τῆς ἀνοιξέως μὴν περιφρονήσετε τὸ πιὸ οἰκονομικὸ: ἓνα καινούργιο κτένισμα.

ΜΑΡΙΝΑ

ΔΕΚΑ ΑΠΛΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ

ΤΙ ΝΑ ΚΑΝΕΤΕ ΚΑΙ ΤΙ ΝΑ ΜΗ

Όταν βοηθήτε εμπρός σ' ένα σοβαρό ατύχημα, θυμηθείτε δέκα απλούς κανόνες, τους εξής :

1. Καλέστε το γιατρό άμέσως, γιατί ο δικός σας ο ρόλος είναι να βοηθήσετε και όχι να θεραπεύσετε.
2. Ξαπλώστε το θύμα.
3. Προσέξτε μήπως υπάρχει σοβαρή αιμορραγία.
4. Κυττάξτε μήπως υπάρχουν τραύματα, που δεν φαίνονται με την πρώτη ματιά.

ΕΙΔΟΣ ΑΤΥΧΗΜΑΤΟΣ	ΠΩΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΤΑΙ
Μικρός τραυματισμός, μώλωπες, έκδορες. 	Έλαφρά αιμορραγία, σχίσιμο στο δέρμα και στους ιστούς.
Σοβαρή αιμορραγία από ρήξι φλέβας ή τριχοειδούς αγγείου. 	Το αίμα είναι σκοτεινό κόκκινο και τρέχει συνεχώς από το τραύμα.
Αιμορραγία από ρήξι αρτηριών. 	Το αίμα είναι ζωηρό κόκκινο και αναβλύζει με διαδοχικές έκτινες, σύμφωνα με τον παλμό της καρδιάς.

ΤΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΒΟΗΘΕΙΩΝ

ΚΑΝΕΤΕ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΙ ΑΤΥΧΗΜΑΤΟΣ

5. Φροντίστε ώστε το θύμα να διατηρηθῇ σε καλή θερμοκρασία και σ' άνεσι.
6. Όταν το θύμα είναι λιποθυμημένο, μη του δώσετε ποτέ ύγρo.
7. Απομακρύνετε τὸν κόσμον ἀπὸ κοντὰ του.
8. Προσπαθήστε νὰ κάμετε τὸ θύμα νὰ εὐθυμήσῃ· μιλάτε ἤρεμα καὶ προσπαθήστε νὰ κερδίσετε τὴν ἐμπιστοσύνη του.
9. Μὴν ἀφήσετε τὸν τραυματία νὰ ἰδῇ τὸ τραῦμα του.
10. Κρατήστε τὸ ὄνομα καὶ τὴ διεύθυνσι τοῦ θύματος (γιατὶ εἶναι ἐνδεχόμενo νὰ λάθῃ ἀργότερα ἀμνησία).

ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΑΝΕΤΕ ΑΜΕΣΩΣ	ΤΙ ΔΕΝ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΑΝΕΤΕ
Απομακρύνετε τὸ ρούχο ἀπὸ τὴν πληγὴ, ἐκτὸς ἀν εἶναι κολλημένο στὸ δερμα. Πλύνετε τὸ γύρω ἀπὸ τὸ τραῦμα μέρος μὲ οἰνόπνευμα ἢ καὶ μὲ θενζὴν. Κατόπιν τοποθετεῖτε ἀραιὰ διάλυσι θάμματος ἰωδίου ἐπάνω καὶ γύρω ἀπὸ τὸ τραῦμα. Όταν στεγνώσῃ τὸ ἰώδιο, βάλτε ἐπάνω στὸ τραῦμα ἀποστειρωμένη γάζα. Ἡ αἱμορραγία ὑποχωρεῖ μὲ κομπρέσσα ἀπὸ ἀποστειρωμένη γάζα ἢ ἀπὸ τὸ καθαρότερο πρόχειρο ὑφασμα (σιδερωμένο μανδηλὶ κ.λ.π.).	Ποτὲ μὴν ἀκουμπήσετε στὴν πληγὴ τὰ δάκτυλά σας ἢ ἀντικείμενο ποὺ δὲν εἶναι ἀποστειρωμένο. Ποτὲ μὴν χρησιμοποιεῖτε σαποῦνι ἢ νερὸ στὴν πληγὴ. Μὴ σπιντὲ τὸ ρούχο ποὺ εἶναι κολλημένο στὸ τραῦμα, γιατί μπορεί νὰ προκαλέσετε νέαν αἱμορραγία. Ποτὲ μὴ χύνετε ἰώδιο ἐπάνω σ' ἓνα τραῦμα.
Καθαρστέ τὴν πληγὴ καὶ ἐπαλείψετε ἐλαφρά, ὄχι τὴν πληγὴ ἀλλὰ γύρω, μὲ θάμμα ἰωδίου. Μὴν ἀφήσετε πάνω στὴν πληγὴ τὴ γάζα μὲ τὸ ἰώδιο, γιατί θὰ κάμῃ ἔγκασμα. Πέσις τοῦ τραύματος μὲ γάζα καὶ σφιχτὴ ἐπίδεσις σταματοῦν τὴν αἱμορραγία. Ξαπλώστε τὸν ἄρρωστο μὲ τὸ τραυματισμένο μέρος ὑψωμένο ἐλαφρά. Ἄν ἡ αἱμορραγία ἐπιμένῃ, πιέσατε τὴ γάζα λίγο πάρα πάνω ἀπὸ τὴν πληγὴ.	Μὴν ἐπιχειρήσετε νὰ πλύνετε ἢ ν' ἀποστειρώσετε τὴν πληγὴ, ὥσπου νὰ σταματήσῃ ἡ αἱμορραγία. Μὴν πιέζετε τὰ τραύματα τῆς κεφαλῆς. Μὴ δώσετε στὸν τραυματία τοιωτικά φάρμακα (καμφορά, κονιάκ, κ.λ.π.)
Δέστε σφιχτὰ τὸ χέρι ἢ τὸ πόδι πρὸς τὸ κέντρο τοῦ σώματος καὶ σὲ μικρὴ ἀπόστασι ἀπὸ τὴν πληγὴ, μὲ ἐπίδεσμον ἢ πετσέτα ἢ μανδηλὶ καὶ σηκώσατέ το ψηλά. Ἡ περίσφιξις πρέπει ν' ἀφαιρεθῇ μετὰ τρεῖς ὥρες, σιγὰ-σιγὰ, ὄχι ἀπὸτομα γὰ νὰ μὴ προκληθῇ αἱμορραγία. Ἄν ἡ περίσφιξις μείνῃ πάρα πάνω ἀπὸ τρεῖς ὥρες θὰ προκαλέσῃ γάγγραινα.	Τὰ ἴδια μὲ τὴν προηγούμενη περίπτωση.

Κατάγματα άπλᾶ.

Δὲν ὑπάρχει πληγή ἢ σχῆσιμο στὸ δέρμα, στὸ σημεῖο τοῦ κατάγματος. Ὑπάρχει ἀνωμαλία στὸ κόκκαλο· γιὰ νὰ τὴν καταλάβετε, συγκρίνετε τὸ κτυπημένο μέλος μὲ τὸ ἀντίστοιχο γερὸ (πόδι ἢ χέρι). Προσέξτε ἂν ὑπάρχει πρήξιμο ἢ δυσκολία στὶς κινήσεις τῶν γειτονικῶν κλειδώσεων. Τὸ ὑποπτο μέρος πονεῖ. Τὸ θῆμα ἢ ἐσεῖς μπορεῖ νὰ αἰσθάνεσθε τριγμὸ στὸ μέρος τοῦ κατάγματος.

Κατάγματα μὲ ἐπιπλοκή.

Ὑπάρχει πληγή στὸ κτυπημένο μέρος, ποὺ συνοδεύεται συχνά ἀπὸ ἄφθονη αἱμαρραγία. Νὰ θυμᾶστε ὅτι κι' ἂν ἀκόμη δὲ φαίνεται σπασμένο κόκκαλο, μπορεῖ νὰ ὑπάρχει κατάγμα κάτω ἀπὸ τὴν πληγή. Αὐτὸ μπορεῖ νὰ συμβῇ ἰδιαίτερα στὸ κρανίο.

Ἐγκαύματα.

2ου βαθμοῦ:
Κοκκινάδα καὶ φλύκταινες τοῦ δέρματος.
3ου βαθμοῦ:
Καταστροφὴ τοῦ δέρματος καὶ τῶν ὑποδορείων ἰστίων.

Λιποθυμίες, σόκ.

Τὸ πρόσωπο εἶναι ὠχρό, ἡ ἔκφρασις ἀπλανής, τὰ βλέφαρα πέφτουν, τὸ δέρμα εἶναι ψυχρὸ, τὰ χεῖλη καὶ τὰ νύχια μπλέ. Ἡ ἀναπνοὴ ἀνώμαλη. Τάσι πρὸς ἔμετο.

ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΑΝΕΤΕ ΑΜΕΣΩΣ

Ξαπλώστε τὸ θῆμα καὶ ἐξασφαλίστε του ὅσο περισσότερη ἀνεσι μπορεῖτε. Μὲ ὅ,τι πρόχειρα μέσα: χαρτόνια, ἢ κομμάτια λεπτοῦ σανιδιοῦ, προσπαθήστε ν' ἀκίνητοποιήσετε τὸ μέλος (χέρι ἢ πόδι) ποὺ ἔπαθε τὸ κατάγμα. Ἐξασφαλίστε στὸ θῆμα ζεστὸ περιβάλλον, δώστε του νὰ πῇ ζεστά. Μὴ θιασθήτε νὰ μετακινήσετε τὸν ἄρρωστο. Ἄν ὁμως εἶναι ἀνάγκη νὰ γίνῃ τοῦτο, ὅπως σὲ περίπτωσι πυρκαϊᾶς, τὸν μεταφέρετε ὀριζοντιωμένον σὲ μιά κουβέρτα (ἂν τὸ κατάγμα εἶναι στὸ πόδι).

ΤΙ ΔΕΝ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΑΝΕΤΕ

Ποτὲ μὴν προσπαθήσετε νὰ ἐπαναφέρετε ἐσεῖς στὴ θέσι του ἓνα κόκκαλο ποὺ ἔπαθε κατάγμα, γιὰτι μπορεῖ νὰ προκαλέσετε νέο κατάγμα καὶ νὰ ἐπιβραδύνετε τὴν θεραπείαν. Ἡ μετακίνησις ἀτόμου μὲ τραῦμα στὸ κεφάλι, ἢ στὴ ράχι, ἢ στὸν αὐχένα μπορεῖ νὰ ἐπιφέρει θάνατο. Μὴν ἀφαιρέσετε τὰ ρούχα τοῦ ἑκτός ἂν ὑπάρχει αἱμορραγία.

Γιὰ νὰ σταματήσετε τὴν αἱμορραγία, τοποθετήστε ἐλαφρὰ μ' αἰχμή. Ἡ πίεσις μπορεῖ νὰ μετατοπίσῃ τὸ σπασμένο κόκκαλο. Ἀκίνητοποιήστε τὸ τραυματισμένο μέλος μὲ μικρὴ σανίδα ἢ θρέξετε ἓνα χαρτόνι, ὥστε νὰ μπορῇ νὰ πάρῃ τὸ σχῆμα τοῦ κτυπημένου μέλους. Καθαρίστε τὸ δέρμα μὲ ἀποστειρωμένες γάζες. Ἰώδιο γύρω ἀπὸ τὴν πληγή.

Ὅπως καὶ στὴν προηγούμενη περίπτωσι.

Βγάλετε ἀμέσως τὰ ρούχα ποὺ εἶναι κοντὰ στὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἔγκαυματος. Βάλετε στὸ ἔγκαυμα ἡ εἰδικὴ αλοιφή ἢ βαζελίνη ἢ καὶ ἐλαιόλαδο, ὅταν πρόκειται γιὰ ἔγκαυμα πρώτου βαθμοῦ. Στὰ ἔγκαυμα δευτέρου καὶ τρίτου βαθμοῦ, τοποθετήστε μονάχα γάζες βουτηγμένες σὲ ἀραιὴ διάλυσι ἀπὸ ἀλάτι ἢ σόδα ἢ βορικό ὀξύ.

Μὴν ἀνοίγετε φλύκταινες. Μὴ βάζετε ποτὲ ἰώδιο πάνω στὸ ἔγκαυμα. Μὴν προσπαθήσετε νὰ βγάλετε ὅ,τι ξένες οὐσίες εἶναι κολλημένες πάνω στὸ ἔγκαυμα.

Θερμάνετε τὸν ἄρρωστο. Ξαπλώστε τον μὲ τὸ κεφάλι λίγο χαμηλότερα ἀπὸ τὸ σῶμα. Ὅταν ἡ λιποθυμία ὀφείλεται σὲ τραῦμα, ἀφήστε νὰ σταματήσῃ ἡ αἱμορραγία, καὶ ὕστερα δώστε του τωνατικό—καφέ καὶ δυνατό τσάι—ἀφοῦ φυσικὰ συνέλθῃ ὁ ἄρρωστος. Μὴν τοῦ δώσετε οἶνοπνευματώδη ποτά. Βάλτε του μπουκάλες μὲ ζεστὸ νερὸ κατὰ προτίμησι στὰ πόδια καὶ στὸ στομάχι, ἀλλὰ προσέξτε νὰ μὴν εἶναι πολὺ ζεστὸ τὸ νερὸ.

Ποτὲ νὰ μὴ βάζετε τὸν ἄρρωστο νὰ καθῇ ἢ νὰ σταθῇ ὀρθός. Ὅταν τοῦ δίνετε ἑγρὰ, μὴ τοῦ δώσετε περισσότερον ἀπὸ ἓνα κύπελλο κάθε μισή ὥρα.

ΓΚΡΕΚΑ

Διά να έχετε
εύχριστο ξύ-
ρισμα ζητήσατε
την εξαιρετική
κρέμα ξυρίσμα-
τος ΚΟΛΥΝΟΣ

ΚΡΕΜΑ ΞΥΡΙΣΜΑΤΟΣ

ΓΕΝ. ΑΝΤ. Δ^{ΟΙ} ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΙ

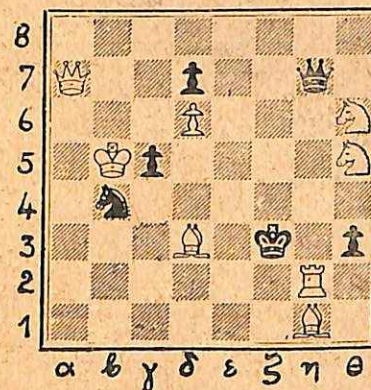

ΣΚΑΚΙ

ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΑΡ. 16

P. WENMAN
ΜΑΥΡΑ (6)

ΛΕΥΚΑ (8)

ΛΕΥΚΑ : Ρ65. Βα7. Πη2. Α63. η1.
105. 05. Σ66.

ΜΑΥΡΑ : Ρζ3. Βη7. Ι64. Σγ5.
67. 03.

Τά Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ
σε δύο κινήσεις.

Αρ. 17. S. MUHLTALLER. Λευκά
(7) : Ρα4. Βε8. Α68. η8. Ιε5. ε6.
Σγ6.

Μαύρα (9) : Ρ65. Πγ3. 64. Ιε2.
Σ63. 64. 63. ζ4. ζ5.

Τά Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ
σε δύο κινήσεις.

ΑΠΟ ΜΙΑ ΠΑΡΤΙΔΑ

ΛΕΥΚΑ, Άλιέκιν (11) : Ργ1. Β64.
Π01. 05. Ιζ3. Σα2. 02. γ2. ζ2. η2. η5.

ΜΑΥΡΑ, Διάφοροι (12) : Ρη8. Βε6.
Πα8. ζ8. Αγ6 Ιε4. Σα7. 07. γ7. 66.
ζ5. η7.

Σε μία παρτίδα παίξιμος «ΣΙ-
MULTANE» ο Άλιέκιν παίζων έναν-
τιον πολλών αντιπάλων, εδρεύθηκε στην
παραπάνω θέση. Ήτο η σειρά του να
παίξει. Με μερικές υπέροχες κινήσεις
έκέρδισε την παρτίδα. Προτού παρα-

κολουθήσετε την περιγραφήν της συ-
νέχειας, προσπαθήσατε μόνι σας να
εξηγήτε τον καλύτερο τρόπο παιξίματος
για τα Λευκά. Ίδου πώς συνέχισε...

Με την κίνησιν 1) Ιζ3-ε5!! κατέ-
πληξε κυριολεκτικώς τους αντιπάλους
του. Η συνέχεια ήτο αυτή : 1) δ6Χ
Ιε5 (άλλα και η Βασίλισσα εάν έ-
παρνε τον Ιππον την ιδίαν απάντη-
σιν θα έβδαν τα Λευκά) 2) η5-η6!
και τα Μαύρα εγκατέλειψαν διότι εις
Βχη6 ακολουθεί 3) Β64-γ4+, Β ή
Πζ7 και 4) Π05-08+ και μάτ!

ΤΕ Σ ΣΑΡΑ ΜΑΤ ΣΕ ΜΙΑ ΚΙΝΗΣΗ!!

Εάν δείξετε σε οιονδήποτε παύτη,
και της μεσ'ας κλάσεως ακόμη, μία
θέσι όπου υπάρχει ένα έτοιμο μάτ σε
μία κίνησι, ασφαλώς θα το βρή έντος
ελαχίστων δευτερολέπτων.

Ασφαλώς και έσεις θα νομίζετε,
για τον έαυτόν σας, ότι είσθε σε θέ-
σι να βρήτε «αμέσως» ένα μάτ, οιασ-
δήποτε θέσεως, σε μ α και μόνη κίνησι.

Παρακάτω σας δίνουμε λοιπόν τέσ-
σαρες διαφορετικές θέσεις όπου τα
Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ με την
πρώτη κίνησι και σας λέμε ότι εάν λύ-
σετε και τα τέσσαρα μάτ σωστά όχι
σέ... μερικά δευτερόλεπτα άλλα σέ...
πεντε ολέκλεπρα λεπτά, μπορείτε να
θεωρήσετε τον έαυτό σας για πολύ κα-
λό παύτη! Άλλά και δέκα λεπτά α-
κόμη, είναι ένας πολύ καλός χρόνος
διά την λύσιν των τεσσάρων αυτών θέ-
σεων!

1) ΛΕΥΚΑ : Ργ4. Β62. Πε1. ε8. Α57.
68. Ιε4. 04. Σζ3. = 9.

ΜΑΥΡΑ : Ρε5. Βζ6. Πα6. η3. Α61.
ε7. Σ06. = 7.

Τά Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ
σε μίαν κίνησιν.

2) ΛΕΥΚΑ : Ρ65. Βε5. Πα2. η6. Α62.
ε1. Ιγ4. ε4. = 8.

ΜΑΥΡΑ : Ρ65. Πα1. Αζ5. Ιγ1.
γ8. = 5.

Τά Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ
σε μίαν κίνησιν.

3) ΛΕΥΚΑ : Ρζ6. Β66. Π64. ε2. Αε3.
η2. Ιγ4. ζ2. = 8.

ΜΑΥΡΑ : Ρε4. Βα1. Ια5. γ1.=4.
Τὰ Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ
σέ μίαν κίνησην. Προσοχή στο Σάχ
των Μαύρων!

4) ΛΕΥΚΑ : Ρε5. Βδ1. Πη4. θ4.
Αα7. θ7. Ιε2. η2. Σα2. α4. α5. γ5.
γ7. ζ2. ζ7.=15.

ΜΑΥΡΑ : Ρζ3. Αη1. Ιθ2. θ8. Σβ5.
θ7.=6.

Τὰ Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ
σέ μίαν κίνησην.

Μετρήστε τώρα τον χρόνο σας και
κυττάξτε μετά τις λύσεις μας!

ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΛΥΜΠΙΑΔΑ ΤΟΥ ΝΤΟΥΜΠΡΟΒΝΙΚ

Νιμτσο - 'Ινδική - 'Αμυνα

ΛΕΥΚΑ : 'Ενεβόλτσεν (Δαν'α).

ΜΑΥΡΑ : Ούντσκερ (Γερμανία).
1) δ4, Ιζ6. 2) γ4, ε6. 3) Ιγ3, Α64.
4) ε3, γ5. 5) Α63, Ιγ6. 6) Ιη2,
0-0. 7) 0-0, β5. 8) α3, γΧδ4. 'Η
αωστή κίνησης. Τό λευκό πόνι απομο-
νώνεται στο δ4 9) εΧδ4, δΧγ4. 10)
ΑΧγ4, Αδ6. 11) ζ4, β6. 12) Ρθ1
(πρός αποφυγήν ενός πιθανού ΙΧ δ4
καί Αγ5) Αδ7. 13) Ιη1, Πγ8. 14)
Αα2, Αδ8. 15) δ5; (Τὰ Λευκά έπρε-
πε να παίζουν άπαραιτήτως Ιζ3 άκο-
λουθούμεν από Αε3. Τό άνοιγμα της
γραμμής που άκολουθεί τώρα δίδει
εις τὰ Μαύρα, τὰ όποία έχουν άνα-
πτύξη καλύτερα τούς πεσούς των,
μην κερδίζουσιν θέσιν) εΧδ5. 16)
'Χδ5, ΙΧδ5. 17) ΒΧδ5, Βε7! 18)
θδ5, δδ4! ('Απειλεί Πγ2! 'Η λευκή
θέσις είναι άνυπεράσπιστος έναντίον
της διεισδύσεως των Μαύρων πεσών)
19) Αδ1, η6. 20) Βθ6, Αα6. 21) Πδ1,
Ιθ3 (κερδίζει τουλάχιστον ένα κομμα-
τι) 22) ζ5, ΙΧα1. 23) Πδ7 (Μία μα-
τα'ας δοκιμή έπιθέσεως, ή όποια άπο-
κρούεται με εύκολον) Βε3. 24) ΖΧη6,
θΧη6. 25) ΑΧη6, ΒΧθ2+. 26) ΒΧθ2,
ΑΧθ2. 27) Αθ6, ΑΧη1. 28) ΑΧε8, ΠΧ
ζ8 και τὰ Λευκά έγκατέλειψαν την πα-
ρτίδα.

ΦΙΝΑΛΕ (Κ. Α. KUBBEL)

ΛΕΥΚΑ : Ρε8. Ια6. Αα7. Σβ4.=4.

ΜΑΥΡΑ : Ρε6. Σθ2. ζ5. ζ6.=4.

Τὰ Λευκά παίζουν και κερδίζουν!
Τὰ Λευκά μαλονάτι δεν μπορούν πιά
ν' άναχατίσουν την πορεία του Σθ2,
ό όποιος άπειλεί να μετατραπή σέ Βα-
σίλισσα, κερδίζουν έν τούτοις με τις
κινήσεις αυτές:

1) Ιγ7+. 'Ο μαύρος Βασίληας πρέ-

πει ν' άποφύγη το τετράγωνο δ6. ('Αλ-
λως Ιγ7-δ5+, και Ια3, και ή με-
τατροπή έμποδίζεται) ώστε 1)...
Ρε5. 2) Ιγ7-δ5 άπειλεί να σταματή-
ση τον Σθ2, γι' αυτό 2) ... θ2-
61 Βασίλισσα ('Αλλως είναι άργα
πιά) 3) Αδ8+, Ρε5-ε6 ('Αλλως Ιγ3+
και κερδίζει τη Βασίλισσα) 4) Αδ8-
ζ4!!

Με την θαυμασία αυτή κίνησι άπει-
λούν τὰ Λευκά, όχι μόνον μάτ με το
Ιγ7+ αλλά και τη Βασίλισσα έμπο-
δίζει να μετατοπισθί στο γ1, όπου αυ-
τή θα μπορούσε να έμποδίση το μάτ.
Έστω και έναντι του 'Ιππου θυαλαχο-
μένη, και τον Σζ5 έμποδίζει να προ-
χωρήση, ό όποιος θα μπορούσε να δώ-
ση έξοδο στο Βασίληα ε6. Παραμένει
λοιπόν μόνον ένα τετράγωνο, ώστε
γρήγορα 4) Ρε6-δ5, αλλά τότε ά-
κολουθεί Ιδ5-γ3+ κερδίζων τη Βα-
σίλισσα και το παιχνίδι. (Τὰ Λευκά
κερδίζουν τὰ μαύρα πόνια και με τον
Ι και Α κάνουν άναγκαστικώς μάτ σέ
νωμισίο τετράγωνο του χρόματος του
'Αξιωματικού. 'Εάν πάλι 4) Βδ1-γ2
φυσικά Ιδ4+ και πάλι χάνεται ή Βα-
σίλισσα!

Μ'α έκλεκτή σύνθεσις του γνωστού
συνθέτου των καλύτερων φινάλε.

ΜΙΚΡΑ ΛΑΘΗ ΑΝΟΙΓΜΑΤΩΝ

ΛΕΥΚΑ (15) : Ρη1. Βδ1. Πα1. ε1.
Αε3. γ1. Ιδ1. δ4. Σα2. θ2. γ3. ε5.
ζ2. η2. θ2.

ΜΑΥΡΑ (15) : Ρη8. Βδ8. Πα8.
ζ8. Αε7. ε6. Ιγ6. ε4. Σα6. θ5. γ7.
ε5. ζ2. η2. θ2.

Σ' αυτήν τη θέσι έχουμε μία γνω-
στή θέσι της 'Ισπανικής παρτίδας με-
τά την ένδεκάτη κίνησι των Λευκών.

Τὰ Μαύρα μπορούν τώρα να παίζουν
Ιγ6Χε5 (ή λεγομένη Μπρέσλσου θα-
ριάντα) ή να παίζουν την Ικανοποιη-
τική κίνησι Ιγ6Χδ4.

'Εάν όμως πα'ξουν 11) ... Βδ8-
δ7. 'Ενα μικρό λάθος το όποιο εύκο-
λα γίνεται (αφού και ό μεγάλος μάιτρ
Τσούκερτορτ την έπαθε έτσι σε μία
παρτίδα έναντίον του Δρ Ταρράς το
1887 στο διεθνές άγώνισμα της Φρανκ-
φούρτης) τότε τὰ Λευκά άπαντούν:

Ιδ4ΧΑε6! 'Εάν τώρα τὰ Μαύρα πά-
ρουν τον 'Ιππον είτε με την Βασίλισ-
σα είτε με το πόνι ή άπάντησι είναι:
ΠεΙΧΙε4 και ό Πύργος δεν παίρνεται.
Διαδικτικώτατον παράδειγμα!

1. Χ.

(Λύσεις στη Σελίδα 136)

Γράμματα

τῶν ἀναγνωστῶν μας

ΠΟΤΕ ΔΕΝ ΛΕΙΠΕΙ

Είμαι ένας από τους φανατικούς
σου αναγνώστες. Στις πολλές σου
σελίδες μπορεί κανείς να βρή, δι, τι ζη-
τήση και να Ικανοποιήση κάθε του έ-
πιθυμία. Θά προτιμούσα όμως περισ-
σότερη Λογοτεχνία.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΚΕΡΑΜΙΔΗΣ

'Από κανένα τεύχος της «'Εκλο-
γής» δεν λείπει ένα λογοτεχνικό κομ-
μάτι, 'Ελληνικό ή ξένο. Εύχαρίστως
θα δάξαιμε περισσότερα, μα τί να κά-
νουμε την υπόλοιπη ύλη; 'Η «'Εκλο-
γή» δεν είναι άποκλειστικά λογοτε-
χνικό περιοδικό.

ΔΙΚΑΙΑ ΠΑΡΑΠΟΝΑ

'Αγαπητή μου «'Εκλογή».

Κάθε πρώτη έβδομάδα του μηνός
την περνά σε άγωνία. Κάθε φορά που
χτυπάει το κουδούνι έλπίζω για την
«'Εκλογή», 'Εκλογή δεν έρχεται και,
άν και 'ίσως δεν θα έπρεπε να στο όμο-
λογήσω, την αγοράζω τελικά από το
περίπτερο.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΚΗΣ

'Αθήνα

'Η συμπάθειά σας προς την «'Ε-
κλογή» που σας κάνει να την αγορά-
ζετε δυό φορές μάς συγκινεί άληθι-
νά. Μας λυπεί όμως πολύ, γιατί, ενώ
ταχυδρομούμε τὰ τεύχη των συνδρο-
μητών 48 ώρες προτού ή «'Εκλογή»
κυκλοφορήση στα περίπτερα, παραδί-
δοντάς τα τακτικά, πάντα φθάνουν
στους συνδρομητάς σαν να μη ζούσαν
στην 'Αθήνα, μα στην Παταγονία.

Γι' αυτό άποθαρρύνουμε
πλέον κάθε αναγνώστη της «'Εκλο-
γής», ιδίως 'Αθηναίο, να γράφε-
ται συνδρομητής. Σας παρακαλού-
με να την αγοράζετε από τὰ περίπτε-
ρα και τὰ διδισπωλεία, γιατί άλλοι-
ως θα την παίρνετε ή άργά, ή τσαλα-

κωμένη, ή δεν θα την παίρνετε ποτέ.
Αυτό δεν το γνωρίζαμε όταν έγγραφα-
με συνδρομητάς. Μας το δίδαξε ή πεί-
ρα των τελευταίων μηνών και τὰ πολ-
λά και δικαιολογημένα παράπονα των
συνδρομητών μας, ιδίως των 'Αθηνών.

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΕΣ ΙΔΕΕΣ

'Αγαπητή «'Εκλογή».

Παλιός αναγνώστης της «'Εκλο-
γής», την εύχαριστώ για τὰ διαλεχτά
περιεχόμενά της. 'Εκείνο που την χα-
ρακτηρίζει είναι ή άμεροληψία και αυ-
τό άποτελεί σταθμό στα φιλολογικά
χρονικά και είναι άξιο κάθε έπαίνου...
Θά ήθελα να άσχοληθής περισσότερο
με τὰ προβλήματα της καθημερινής
ζωής, της δικής μας και των άλλων
λαών, και να δημοσιεύς άρθρα τεχνι-
κά γύρω από τον Κινηματογράφο, την
Τηλεόρασι, Ραδιοφωνία, κ.τ.λ.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΣΟΥΤΣΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ

Κηφισιά

'Αγαπητή «'Εκλογή».

Τί θα έλεγες για μία έτήσια έκδο-
σί σου, στο τέλος κάθε χρονιάς;

ΤΑΣΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

Β.Σ.Τ. 901

'Αγαπητή «'Εκλογή».

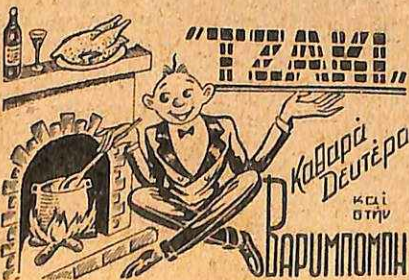
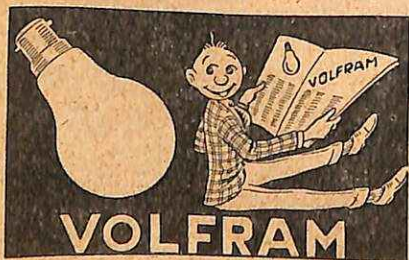
Παρακολουθώ με Ικανοποίησι την κά-
θε μήνα και καλύτερη έκδοσί σου. Είναι
άληθεια πως έκτός από τὰ άθλητικά
σου, δημοσιεύεις κάθε τόσο σε ιδιαι-
τερα άρθρα διάφορα γύρω από τον ά-
θλητισμό. Δεν είδα όμως τίποτε για
το σκι.

ΒΑ.Ι.ΡΑΗΣ ΤΡΥΦΩΝ

Σ.Τ.Γ. 913

'Αγαπητή «'Εκλογή».

Κοντά σε άλλες παρακλήσεις μου
θα ήταν και αυτή: Μήπως θα ήταν δυ-
νατόν να διδάξετε από των σπηλών σας

σκάκι; Πιστεύω ότι είναι πολλοί αυτοί που θα ήθελαν να μάθουν σκάκι.

ΑΡΗΣ ΜΑΚΕΔΩΝ
Πειραιεύς

‘Αγαπητή «Έκλογή»,

“Ας μου επιτραπή να υποβάλω μίαν ιδέα σχετικά με το περιεχόμενο των δημοσιευμάτων σου. Θά ήταν πολύ ενδιαφέρον αν σε κάθε τεύχος σου έδημοσίευες τη βιογραφία μουσικών φυσιογνωμιών ως και μελέτες κριτικές επάνω στο έργο τους.

ΠΟΠΗ Π.
‘Αθήναι

‘Αγαπητή «Έκλογή»,

Σε παρακαλώ αν είναι δυνατόν να αρχίσω να δημοσιεύω την ζωή αυτών που έκαναν μεγάλες ανακαλύψεις για το καλό των συνανθρώπων των, όπως ο Λουί Παστέρ, ο Κώχ, ο ‘Εντισον και άλλοι.

ΚΩΝ. ΠΑΠΑΖΑΧΑΡΙΟΥ
‘Υποκελευστής Μηχανικός
Υ.Ν. Δ.Β.Σ. Σ.Μ.

‘Αγαπητή «Έκλογή»,

“Ολα όσα γράφεις μου άρέσουν εξαιρετικά. Θά ήθελα να τονίσω πως μου άρεσουν τα πορτραίτα του Στάιμπεργκ. Δεν μπορείς να βάλεις και άλλα;

Ν. ΧΑΝΔΑΝΟΣ
Μαθητής

‘Η «Έκλογή» προσπαθεί να αγκαλιάσει όλους τους τομείς της ζωής και εκεί κατευθύνει τις προσπάθειές της. Κάθε υπόδειξη και επιθυμία των αναγνωστών της, είναι γι’ αυτήν χρησική βοήθεια. Αυτό που θα ήθελε να τους υπενθυμίζει είναι ότι οι επιθυμίες είναι πολλές και ότι μόνο λίγο-λίγο μπορούν να πραγματοποιηθούν. ‘Υπομονή λοιπόν και ό καθένας θα βρή αυτό που ζητάει. Δεν θα άργηση να έρθει και η σειρά του.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

‘Η «Έκλογή» εύχαριστεί τους αναγνώστες της για τις συνεργασίες τους, και τους θυμίζει πως δεν δημοσιεύει, για την ώρα τουλάχιστον, συνεργασίες αναγνωστών.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

“Αρη Μακεδόνα. Το γράμμα σας έχει διευθύνει Πειραιά, και τα γράμματα της Λαρίσης επεστράφησαν όπως λέτε. Θά σας παρακαλούσαμε να μάς στείλετε την ακριβή και μόνιμη διεύθυνσή σας.

Μωϋσή Κωνσταντίνη. Συμμεριζόμαστε την περιέργειά σας και ομολογούμε πως και μάς θά μάς ευχαριστούσε να ξέραμε όλα αυτά που τόσο επιθυμείτε να μάθετε. “Αν τα βρήτε έσείς πουθενά, με χαρά μας θά τα διαβάσουμε.

Στρατιώτη Κεραμίδα Ευάγγελο. Χαιρόμαστε που σ’ αυτό το τεύχος θα βρήτε αρκετά για την καλλιτεχνική κίνηση.

Διάννα Ταμπάκη. Δεν σάς ξεχάσαμε. Τη διεύθυνσή σας την στείλαμε, δεν ξέρουμε όμως γιατί καθυστέρησε ή δημοσιεύσι της.

Ι. Σ. Παπανδρέου. Κατά παράδοσι σε κανένα περιοδικό δεν δημοσιεύεται το νούμερο και η ημερομηνία του περιοδικού από το οποίο είναι παρμένη ή μετάφρασι. “Αλλωστε πολλά κομμάτια έρχονται μόνα τους. “Όσο για την διεύθυνσι του Τζών Γκρήκ, δεν μπορούμε να σάς πληροφορήσουμε περισσότερα. Δοκιμάστε να γράψετε σ’ αυτήν που μάς έστειλε:

Τζών Γκρήκ
Poste Restante, Φιλοθέη

‘Ιωάννη Σαματά. Ναι. ‘Ο συγγραφέας του άρθρου «‘Η καρδιά του ανθρώπου» είναι καπνιστής.

ΠΑΛΑΙΑ ΤΕΥΧΗ

Σύμφωνα με την υπόσχεσι που δώσαμε στο προηγούμενο τεύχος, με λύπη μας πληροφορούμε τους αναγνώστες μας που θέλουν παλαιά τεύχη, ότι η ‘Αγγλική ‘Υπηρεσία Πληροφοριών έχει πολτοποιήσει όλα τα παλαιά τεύχη του περιοδικού. “Ετσι, τα μόνα που υπάρχουν είναι τα τεύχη της νέας «Έκλογής», δηλαδή από τον ‘Ιούλιο του 1950 και ύστερα.

ΕΝΑ ΛΑΘΟΣ

Π. Δ. Ρ. ‘Ενταύθα. “Εχετε δίκιο. “Εγινε πραγματικά λάθος, αλλά το

προσέξαμε όταν είχε αρχίσει ή έκτύ-
πωση του τεύχους και ήταν πιά πο-
λύ άργά να τό έπανορθώσουμε. Τό
ποίημα είναι πράγματι τοῦ κ. Γ. Άν-
νίνου και έστάλει κατά λάθος αντί
τοῦ ποιήματος τοῦ Δροσίνη πού έ-
πρόκειτο να δημοσιευθῇ.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ

Εὐχαριστοῦμε γιά τὰ καλά τους λό-
για τοὺς ἀναγνώστες μας :

Ι. Παπανδρέου Ἀθήνας, Ἀναστάσιο
Καρακαλπάκη Β.Σ.Τ. 900, Μιχαήλ
Παπαδάκη Ἀθήνας, Θεόδωρον Παῖζην
Β.Σ.Τ. 902, Διάνα Ταμπάκη Ἀθήνας,
Ν. Χανδάνο Ἀθήνας, Μ. Φουντουκά
Ἀθήνας, Ἰωάννη Βρανίκο Ἀθήνας, Ι.
Ντούρμα Βούλα, Νικόλαο Μωραϊτάκη
Ἰσμαηλία, Ἀναστάσιο Σπιτιέρη, Λά-
κη Στεφόπουλο, Ἥλια Ζυγομαλά,
Μάρκο Σκυλοδήμα Β.Σ.Τ. 900, Κώστα
Μανάκα Σ.Τ.Γ. 913α, Τάκη Γαρυφα-
λά Β.Σ.Τ. 902, Κρεσσίντα Γυόρκ Ἀ-
θήνας, Ανδρέα Ἀλεβιζόπουλο Σ.Τ.Γ.
914 α, Γεώργιο Παππάν Σ.Τ.Γ. 927,
Γερ. Ἀναγνωστόπουλο Σ.Τ.Γ. 902 6,
Ἀλκην Φωκάν Πάτρας, Μιχαήλ Στερ-
γίου Σ.Τ.Γ. 917, και Ἰωάννη Τσου-
τσουλόπουλο Κηφισιά.

ΖΗΤΟΥΝ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Πολύ θά ήθελα να ἀλληλογραφήσω
με φίλους και φίλες τῆς «Ἐκλογῆς».
Ἄς μου γράψουν γιά ὅποιοδήποτε
θέμα, ἑλληνικά, γαλλικά, ἢ ἀγγλικά.

Βάσω Γυφτοπούλου
Παρασίου 25
Ἀθήναι

Θά ήθελα να γνωριστώ και να ἀλ-
ληλογραφήσω με ἄλλους ἀναγνώστες
τῆς «Ἐκλογῆς».

Στρατιώτης Ἀρβανίτης Κων.
Σ.Κ.Ε. 485 Τ. Διαβιβάσεων
Β.Σ.Τ. 904

Εἶμαι ἀναγνώστης σου πρό πολλοῦ
και θά ήθελα να δημοσιεύσης στή στή-
λη τῆς ἀλληλογραφίας τῇ διεύθυνσί
μου γιά να ἀλληλογραφήσω με νέους
και νέες, φίλους τῆς «Ἐκλογῆς».

Στρατιώτης Ψηλός Ἰωάννης
631 Α.Α.Γ.Σ.
Σ.Τ.Γ. 908

Εἴμαστε ὅλοι ἐνθουσιασμένοι μαζί
σου γιατί μάς δίνει τόση χαρά στίς
ἡμέρες τῆς πληκτικῆς μας μοναξιάς.
Χαρά μας θά ήταν ἀν μπορούσαμε να

γνωριστοῦμε με φίλους και φίλες σου
και να ἀλληλογραφοῦμε σέ διάφορα θέ-
ματα.

Ἀνθυπολοχαγός Σπιτιέρης Ἀναστ.
Στρατ. Στεφόπουλος Λάκης
Στρατ. Ζυγομαλάς Ἥλιος
Στρατ. Σκυλοδήμας Μάρκος
Α' Σ.Σ.Γ.
Β.Σ.Τ. 900

Θά ήθελα να ἀλληλογραφήσω με νέ-
ες πού να ἀγαποῦν τῇ μουσική, τῇ φύ-
σι και κάθε τί τό ὥραίο.

Στρατ. Φουρνογεράκης Παῦλος
319 Τμήμα Περισυλλογῆς
Β.Σ.Τ. 901

Νοσηλεύομαι στό Ἀσκληπιεῖο Βού-
λας και ζητῶ ἀπό φίλους και φίλες
τῆς «Ἐκλογῆς» να ἀλληλογραφήσουν
μαζί μου και ἀν θέλῃ κανεῖς να με έ-
πισκεφθῇ.

Ἰωάννης Ντούρμας
Ἀσκληπιεῖον Βούλας
Περίπτερον Αἰκατερίνης Β'

Εἶμαι Αἰγυπτιώτης Ἕλλην και ζη-
τῶ να μου κάμουν συντροφιά νέοι ἢ
νέες 17 ἐτῶν, δηλαδή τῆς ἡλικίας
μου, ἀπό ὅποιο μέρος τῆς Ἑλλάδος.
Ἐπίσης θά ήθελα να ἀνταλλάξω μαζί
τους Αἰγυπτιακά γραμματόσημα.

Nicolas Moraitakis
C. H. Salvago Co
B. O. P. 43
Ismailia - Egypt

Ζητῶ να ἀλληλογραφήσω με νέους
και νέες γιά ποικίλα θέματα (κατά
προτίμησι με ἀγρότες ἢ ἐνδιαφερομέ-
νους γιά ζητήματα γεωργικῆς πολιτι-
κῆς και οἰκονομικῆς.

Στρατ. Χρηστίδης Σάββας
Γ' Κ.Π.Α. Λ. Δ)σέως
Σ.Τ.Γ. 902 6'

Ἀλληλογραφῶ με νέους και νέες ἀ-
πό ὅλα τὰ μέρη εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν
γεωργίαν, ἀμπελοργίαν, δενδροκομί-
αν, κηπουρικὴν, κ.τ.λ.

Ἐποσημνίας Τριαντόπουλος Νικ.
Μ.Δ. Α.Β.Α.
Σ.Τ.Γ. 925

Δύο φίλοι φοιτηταί ζητοῦν να ἀλλη-
λογραφήσουν με νέους και νέες.

Ἐνδιαφέρονται γιά λογοτεχνία
ποίησι, μουσική.

Κοινῇ διεύθυνσι :

Ντίνος Μάρκου
Τάσος Στρογγύλης
Υψηλάντου 143
Πειραιεύς

Εἶμαι 22 ἐτῶν, μου ἀρέσει ἡ φύσις
και κάθε τι ὥραίο με συγκινεῖ. Ἐχω
ἀδυναμία στή μουσική. Ὅποιοσδήποτε
νέος ἢ νέα θέλει μπορεῖ να μου γράψῃ:

Κλέαρχος Ἀθανασίου
Βασιλέως Γεωργίου Β' 26
Ἀλεξανδρούπολις

Ζητῶ ἀλληλογραφία με φίλες τῆς
«Ἐκλογῆς».

Ναῦτης Ἰωάννης Βρανίκος
Β.Π.Β. ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ο ΙΙ Γ.Ε.Ν.
Ἀθήναι

Εἶμαι στρατιώτης 23 ἐτῶν και θέ-
λω να ἀλληλογραφήσω με νέους και
νέες ἀπό ὅλη τὴν Ἑλλάδα. Μ' ἀρέσει
ἡ μουσική και γενικά κάθε τί πού έ-
χει σχέση με αὐτήν.

Στρατ. Κούτουλας Χαράλαμπος
319 Τμήμα Περισυλλογῆς
Β.Σ.Τ. 901

Ζητῶ ἀλληλογραφία με δεσποινίδες,
φίλες τῆς «Ἐκλογῆς», γιά τὴν ποίη-
σι, τὴν μουσική και τὸν κινηματο-
γράφο.

Κωνσταντῖνος Παπαζαχαρίου
Ἐποκελευστής Β' Μηχανικός
Υ.Ν. Δ.Β.Σ. — Σ.Μ.

Ζητῶ ἀλληλογραφία πάνω σέ ποικί-
λα θέματα, ἀλλά προτιμῶ λογοτεχνία,
φιλολογία, καλλιτεχνική κίνησι.

Στρατ. Κεραμίδης Εὐάγγελος
527 Τ.Π. 3ος Λόχος
Σ.Τ.Γ. 913 Γ

Θέλω να σοῦ κάνω γνωστό ὅτι ἡ
διεύθυνσίς μου ἔλλαξε :

Στρατ. Καρακαλπάκης Ἀναστ.
10ον Τάγμα Προκαλύψεως
2ος Λόχος
Β.Σ.Τ. 900

Ζητῶ να ἀλληλογραφῶ με ἄλλους
φίλους και φίλες τῆς «Ἐκλογῆς». Ὅ-
σοι θέλουν ἄς γράψουν στήν ἐξῆς δι-
εύθυνσι :

Ἀστυματιστὴ Γαλάνη Θεόδωρο
508 Τ.Π.
Σ.Τ.Γ. 912 γ

Εἶμαι 24 ἐτῶν, πρώην σπουδαστῆς
τοῦ δικαίου και τώρα στρατιώτης και
θά ήθελα να ἀλληλογραφοῦσα με φί-
λες τῆς «Ἐκλογῆς».

Στρατ. Μπούνας Γεράσιμος
573 Τ.Λ.
1ος Λόχος
Σ.Τ.Γ. 917 α

Θά θέλαμε να ἀλληλογραφήσουμε με

νέους και νέες φίλες τῆς «Ἐκλογῆς»
μας πού θα θέλουν να κρατήσουν συν-
τροφιά σέ δυο στρατιώτες, φίλους
πρώτα στό Πανεπιστήμιο και ὕστερα
στό στράτευμα.

Στρατ. Κώστας Μανάκας
521 Τ.Π. (Ἰατρεῖον)
Σ.Τ.Γ. 913 α
και Λοχίας Τάκης Γαρυφαλιάς
430 Σ.Ν.
Β.Σ.Τ. 902

Εἶμαι ἀναγνώστης σου και ζητῶ να
ἀλληλογραφήσω με φίλες και φίλους
σου ἀπό ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος.
Α. Χριστοδούλου
Μαιζώνος 50 - Πάτραι

Εἶμαι και ἐγώ ἓνας ἀπό τοὺς πολ-
λοὺς φίλους τῆς «Ἐκλογῆς» και ζη-
τῶ ἀλληλογραφία με δεσποινίδες ἀπό
ὅποιοδήποτε μέρος τῆς Ἑλλάδος.

Μόνιμος Ἀνθυπολοχαγός Πεζικοῦ
Τζίμας Σωτήριος
8ον Τάγμα Προκαλύψεως
2ος Λόχος
Β.Σ.Τ. 900

Εἴμεθα δύο νέοι φίλοι τῆς «Ἐκλο-
γῆς» και ζητοῦμε ἀλληλογραφία με
νέους φίλους και φίλες τῆς, και ἰδιαί-
τερα πάνω σέ θέματα κοινωνικά.

Σημνίται : Μητσόπουλος Τέλης
Μπακόπουλος Χαρ.
201 Μ.Σ. Α.Β. Ἐλευσίνας

Παρακαλῶ τὴν διεύθυνσι τῆς «Ἐ-
κλογῆς» να δημοσιεύσῃ τῇ διεύθυνσί
μου γιά να μου κάνουν συντροφιά στό
ἀπόμερο αὐτό χωριό πού θρίσκουμαι—
ἐκτελῶν χρέη διδασκάλου—φίλοι σου
πού ἐνδιαφέρονται γιά τὴ ζωγραφική,
εἴτε ξένοι, εἴτε Ἕλληνες. Ἄς γρά-
ψουν ἀγγλικά ἢ ἑλληνικά.

Ἰωάννης Ν. Ξανθάκης
Διδάσκαλος
Νενητούρια
Χίος

Θά σέ παρακαλοῦσα να δημοσιεύ-
σης τὴν ἐπιθυμία μου να ἀλληλογρα-
φήσω με ἀναγνώστες σου πού γνωρί-
ζουν γενικά ἀπό τέχνη, φιλολογία και
προπάντων ἀπό μουσική.
Κρεσσίντα Γυόρκ
Τσάμη Καρατάσου 8
Γαργαρέττα

Ἐπιθυμῶ να ἀλληλογραφήσω με ἀ-
ναγνώστριες τῆς «Ἐκλογῆς».
Ἀνθυπίατρος Ἀλεξάκης Ἰωάννης
238 Χ. Ε. 6ης Μεραρχίας
Σ.Τ.Γ. 920

Είμαι νέος 22 ετών και ζητώ να αλληλογραφήσω με Έλληνίδες του εξωτερικού και ξένους (και ιδίως της Γαλλίας) σε διάφορα θέματα.

Υποσημνίας Δελνίκος Θεόδωρος
Ε.Β.Α.) Γ.Α.Π.

Αεροδρόμιο Μεγάρων

Θα ήθελα να αλληλογραφήσω για οποιοδήποτε θέμα με φίλους και φίλες σου. Μπορούν να μου γράψουν και αγγλικά.

Στρατ. Τειροζίδης Παν
567 Τ.Π. 1ος Λόχος

Σ.Τ.Γ. 916 γ

Ο στρατιώτης Χάχος ζητεί αλληλογραφία για οποιαδήποτε θέματα με νέους και νέες.

Στρατ. Χάχος Εύαγγελος
528 Τ.Π. Σ.Τ.Γ. 913 γ

Διαχ. Ύλικο

Παρακαλώ κάθε νέο και νέα που θέλει να προσφέρει ιδιαίτερη χαρά σε κείνους που μαζί με την πατρίδα υπηρετούν και τα γράμματα, να ανταλλάξει μαζί μου γνώσεις και σκέψεις πάνω σε επιστημονικά ή κοινωνικά θέματα, στην ελληνική ή γαλλική.

Μιχ. Στεργίου
1151 Μονάς
Σ.Τ.Γ. 917

Είμαι νέος φίλος σου και θέλω να αλληλογραφήσω με νέους και νέες έως 21 ετών από όλα τα μέρη της Ελλάδος.

Γεώργιος Σκαπέρας
Μεσσήνη
Μεσσηνίας

Ζητώ αλληλογραφία με νέους και νέες.

Νίκος Αθανασόπουλος
Πλαταιών 56
Αθήναι

Θα ήθελα να αλληλογραφήσω με φίλους και φίλες σου.

Στρατ. Παπασταυρόπουλος Ιωάννης
936 Χ.Ε. 1 Μερarchίας
Σ.Τ.Γ. 919

Ζητώ να αλληλογραφήσω με φίλους και φίλες της «Εκλογής» για ποικίλα θέματα.

Ανθυπολοχαγός Παππάς Γεώργιος
82ον Τάγμα Προκαλύψεως
Σ.Τ.Γ. 927

Ζητώ να αλληλογραφήσω με νέους

και νέες της Ελλάδος και της Κύπρου.

Ιωάννης Χαρτοφύλης
Ξενοδοχείον Δωδεκάνησος
Κώς — Δωδεκάνησος

Επιθυμώ να αλληλογραφήσω με Έλληνες και Έλληνίδες των οποίων το δάκρυ του πόνου αλάκωσε κάποτε το πρόσωπό των.

Επαμεινώνδας Κερουντάκης
Σπίνα Λόγκα
Μαραμβέλλο Κρήτης

Θα ήθελα να αλληλογραφήσω με φίλους και φίλες της «Εκλογής». Είμαι μαθητής Στρατιωτικής Σχολής και η διεύθυνσίν μου είναι:

Δερώσην Ριχάρδο - Νικόλαο
Σχολή Μονίμων Υπαξιωματικών
5ος Λόχος Σ.Τ.Γ. 925

Θα ήθελα, εδώ μακριά, στη μοναξιά μου μία συντροφιά, ένα γράμμα! Γι' αυτό δε μου γράψουν όλοι όσοι θέλουν για να μου κάνουν λίγη συντροφιά.

Στρατ. Αγγελόπουλος Γ. Δημ.
513 Τ.Π. 1ος Λόχος
Σ.Τ.Γ. 914 α

Θα ήθελα να αλληλογραφήσω με φίλες της «Εκλογής». Είμαι 24 ετών, πρώην φοιτητής και τώρα στρατιώτης.

Στρατ. Κοβάτσος Θωμάς
21ον Τάγμα Προκαλύψεως
3ος Λόχος Σ.Τ.Γ. 917

Είμαι στρατιώτης 24 ετών και θα ήθελα να αλληλογραφήσω με συνομηλικούς μου. Μου άρεσει η ποίηση, η λογοτεχνία και κυρίως η ζωγραφική και η μουσική.

Στρατ. Παπακώστας Μιχαήλ
21 Τάγμα Προκαλύψεως
3ος Λόχος Σ.Τ.Γ. 917

Ζητώ αλληλογραφία με νέους Έλληνες και Έλληνίδες της Αιγύπτου στην μητρική γλώσσα μόνον. Επιθυμώ περισσότερο με συναδέλφους.

Μίμης Βρυώνης
Φοιτητής Νομικής
Αντιοχείας 7
Αθήναι

Επιθυμώ να αλληλογραφήσω με φίλους και φίλες της «Εκλογής» απ' όλη την Ελλάδα, και με ιδιαίτερη προτίμησι από τη Δωδεκάνησο. Κάθε θέμα—τέχνη, κοινωνία, ζωή—με περιεκτικότητα ανάλογη της ηλικίας μου των 20 ετών με ενδιαφέρει.

Άλκης Φωκάς
Γούναρη 8 — Πάτρα

Μέ 100 ώρες μελέτης θα μιλήσετε ΔΓΓΛΙΚΑ

ΓΑΛΛΙΚΑ • ΙΣΠΑΝΙΚΑ • ΙΤΑΛΙΚΑ
ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ • ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΑ κ.λ.π.

(Κυκλοφορούν 21 Γλώσσες)

Με το Σύστημα LINGUAPHONE που αρχίζει άμέσως με όμιλία.

Στο σπίτι σας, στο Γραφείο σας, όπου και αν βρίσκεσθε, μπορείτε σήμερα να μάθετε με τη μεγαλύτερη ευκολία ΔΓΓΛΙΚΑ ή οποια άλλη γλώσσα προτιμάτε, με τρόπο τέλειο, διόλου δαπανηρό, και σε πολύ μικρό διάστημα. Το «Σύστημα LINGUAPHONE» με τους δίσκους του που κατασκευάζονται σύμφωνα με τās τελευταίās μεθόδους ηλεκτρικής καταγραφής του ήχου, σας φέρνει την ίδια τη φωνή διασήμων ξένων καθηγητών που σας μιλούν, οτις ώρες που στή δική του γλώσσα.

Μελετάτε όσο θέλετε, οτις ώρες που θέλετε, επαναλαμβάνετε τὰ μαθήματα όσες φορές χρειασθῇ. Με τόν τρόπο αυτό τῆς σπουδῆς με δίσκους, ὁ καθηγητής σας εἶναι πάντα σὸ πλάι σας γιὰ νὰ σὰς διδάξῃ, τὰ βιβλία σας πάντα κοντὰ σας γιὰ νὰ σὰς βοηθήσουν. Ζητήστε μας άμέσως σήμερα τὸ Ἀναλυτικὸ Τεῦχος πού δά σας κατατοπίσῃ σὸ Σύστημα LINGUAPHONE, τίς εύκολιες δόσεις και τὴν παροχή τοῦ δικαιώματος τῆς δωρεάν δοκιμῆς ὀκτῶ ἡμερῶν σὸ σπίτι σας.

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΝ LINGUAPHONE, Τσώρτσιλ 30 - Αθήναι

Αὐτὸ τὸ

ΔΩΡΕΑΝ
Τεῦχος

δὰ σὰς τὸ στείλωμε χωρὶς ὑποχρέωσίν σας, μόλις λάβωμε τὸ παραπελεύρωσ ἀπόκομμα. Ταχυδρομήσατέ τὸ άμέσως ἢ στείλατέ τὸ στὸ γραφεῖα μας.

LINGUAPHONE Τσώρτσιλ 30 - Αθήναι

Κύριε Διευθυντά,
Ἀποστείλατέ μου παρακαλῶ τὸ δωρεάν τεῦχος σας χωρὶς καμμιά ὑποχρέωσίν μου.

ΟΝΟΜΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

ΛΥΣΕΙΣ

«ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ» από σελίδα 3.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ :

1. ΑΝΥΠΟΜΟΝΗΣΙΑ. 2. ΔΗΜΟ-
4. ΑΙΤΙΑΣ—ΛΑ—ΥΠ'. 5. ΦΩΤΩΝ
—ΕΣΕ. 6. «ΤΟΝΩΤΙΚΟΣ». 7. ΡΙ-
ΝΙ—ΩΒΑ—ΤΩΝ. 8. ΙΚ—ΚΑΡΔΕ-
ΡΙΝΑ. 9. ΑΕΤΩΝ—ΗΝΙΑ. 10. ΣΙ-
ΝΕ—ΑΔΑ. 11. ΒΔΕΛΛΕΣ. 12.
ΜΑΡΣΑ—ΣΟΥ.

ΚΑΘΕΤΩΣ :

1. ΑΔΙΑΦΟΡΙΑ. 2. ΝΗΣΙΩΤΙ-
ΚΕΣ. 3. ΥΜΗΤΤΟΝ—ΤΙΠ. 4. ΠΟ-
—ΙΩΝΙΚΩΝ. 5. ΤΟ—ΑΝΩ—ΑΝΕ-
ΒΑ. 6. ΜΙΑΣ—ΤΩΡ—ΔΡ. 7.
ΟΚΡ—ΚΙΒΔΗΛΕΣ. 8. ΝΟΕΛ—
ΚΛΕΝ—ΛΑ. 9. ΗΤΤΑ—ΡΙΑΛ. 10.
ΣΗΣ—ΕΣΤΙΑΔΕΣ. 11. ΙΣΟΥΣ
—ΩΝ—Α.Σ.Ο. ('Ανών. Σταφ. 'Ορ-
γαν'). 12. ΠΕΙΝΑΩ.

«ΣΚΑΚΙ» από σελίδα 127.

Αρ. 16. 1) Βα7—α1! Απειλή 2)
Βα1—ζ1+ μάτ!
Αρ. 17. 1) Ιε5—δ7! Απειλή 2)
ε6—δ8! μάτ!

ΤΟΥ «ΤΕΣ ΣΑΡΑ ΜΑΤ
ΣΕ ΜΙΑ ΚΙΝΗΣΗ» :

1) ζ2—ζ4! μάτ. 2) Ρδ5—δ4+ μάτ!
3) Ιζ3—ε5+ μάτ! και 4) γ5Χδ6 (έν
τῇ δ'ελεύσει) «ΕΝ PASSANT». 'Η τε-
λευταία κ'ίνησις τῶν Μαύρων ἔπρεπε νά
ἦτο δ7—δ5.

«ΚΟΥ'Ι'Ζ» ΠΟΙΟΙ ΕΙΝΑΙ ; από
σελίδα 75.

1. Ρίτα Χαίηγουορθ. 2. Γκρούσο
Μάρξ. 3. Ίνγκριντ Μπέργκμαν. 4.
Μαρλένε Ντήτριχ. 5. Έντουαρντ Ρό-
μπινσον. 6. Βάν Τζόνσον. 7. Κλάρκ
Γκέιμπλ.

ΓΝΩΡΙΖΕΤΕ ΤΗΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΝ
ΤΩΝ ; από σελίδα 75.

1. ΛΩΡΡΑΙΝΗ. 2. ΚΑΥΚΑΣΟΣ. 3.

ΒΟΥΔΑΠΕΣΤΗ. 4. ΕΛΛΗΣΠΟΝ-
ΤΟΣ. 5. ΚΟΡΝΟΥΑΛΛΙΑ. 6. ΝΑΝ-
ΤΗ. 7. ΡΟΝΣΕΒΩ. 8. ΒΕΓΓΑΖΗ.
9. ΕΛΣΙΝΟΡ. 10. ΓΙΒΡΑΛΤΑΡ.
11. ΠΟΥΑΤΙΕ. 12. ΚΑΠΠΑΔΟΚΙΑ.

Ο ΝΑΝΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΠΑΤΩΜΑΤΑ
από σελίδα 76.

Γιατί είναι νάνος και τὸ χέρι του
φτάνει μόνον ὡς τὸ κουμπὶ τοῦ 4ου
πατώματος στὸν ἀνεγκυστήρα.

ΕΙΚΟΣΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΟΥ-
ΛΙΑ από σελίδα 76.

1. «Τοῦ Μπούφου τὸ πουλί».
2. 'Ο Πελαργός (Τὸ ΙΚΑ μὲ ἔμ-
βλημα τὸν Πελαργὸν περιποιοῦ-
μενον τοὺς γονεῖς του).
3. 'Ο Κόνδωρ.
4. 'Ο Κορυδαλλός (ἡ ἄκρα τοῦ
Αἰγάλεω).
5. 'Ο Μωρίς Μαίτερλινγκ.
6. 'Η Ροζίτα Σερράνο.
7. 'Ο γύψ πού τρέφεται ἀπὸ θνη-
σιμαῖα.
8. 'Η Λουϊζιάνα.
9. 'Η πάπια.
10. 'Ο 'Ανατὸλ Φράνς.
11. Τὸ κοράκι.
12. 'Η σουσουράδα (Σεισπογίς).
13. 'Η Τζέννυ Λίντ.
14. Φοῖνιξ (Μυθικὸν πτηνὸν τῶν Αἰ-
γυπτίων καὶ πρωτεύουσα τῆς
'Αριζόνας).
15. 'Η περιστέρα.
16. 'Η γαλιάνδρα (κορυδαλλός ὁ
κάλανδρος).
17. 'Ο κοῦκκος καὶ τὸ χελιδόνι.
18. Εἴκοσι δολλάρια.
19. Σὼλτ Λαίηκ Σίτυ.
20. 'Ο Κύκνος (Κύκνειον ἄσμα...)

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΑΞΙΔΙΩΝ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ:

"Ολυμπος

4 ΓΙΑΝ ΣΜΑΤΣ — ΤΗΛ. 27.541 - 30.078

ΠΑΣΧΑ:

ΙΔΕΩΔΗΣ ΕΚΔΡΟΜΗ ΕΙΣ

ΕΠΤΑΝΗΣΑ - ΓΙΑΝΝΙΝΑ

ΟΛΥΜΠΙΑ

ΜΕ ΤΟ ΠΟΛΥΤΕΛΕΣΤΑΤΟΝ Α)Π

ΑΓΓΕΛΙΚΑ

26)4 — 2)5

ΜΑΪΟΣ:

ΕΚΔΡΟΜΑΙ ΕΙΣ

ΓΑΛΛΙΑΝ - ΙΣΠΑΝΙΑΝ - ΙΤΑΛΙΑΝ